

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΧΟΛΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**Η Φλώρινα του Καντιώτη και η Φλώρινα του Αγγελόπουλου:
Η εικαστική μορφοποίηση της έννοιας των "συνόρων", η αντίδραση και οι
συνυποδηλώσεις της.**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΑΒΒΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: «Επιστήμες της Αγωγής: Ζητήματα
Ιστορίας, Ιστορικής Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικής Πολιτικής»

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: κ. Ηλιάδου – Τάχου Σοφία

ΦΛΩΡΙΝΑ 2023

ΦΥΛΛΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

1)Επόπτης: κ. Ηλιάδου - Τάχου Σοφία

Βαθμός:

Υπογραφή:

Ημερομηνία

2) Δεύτερος Βαθμολογητής: Κιμουρτζής Παναγιώτης

Βαθμός:

Υπογραφή:

Ημερομηνία

3)Τρίτος Βαθμολογητής: Τσιούμης Κωνσταντίνος

Βαθμός:

Υπογραφή:

Ημερομηνία

Γενικός Βαθμός:

Ο συγγραφέας Παπαδόπουλος Σάββας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στις εργασίες τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την πρόεδρο του μεταπτυχιακού προγράμματος και επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Σοφία Ηλιάδου – Τάχου και προσωπική μου μέντορα, η οποία με την εκπαιδευτική της εμπειρία, την άρτια γνωσιολογική της κατάρτιση, και την αστείρευτη βοήθεια της με οδήγησε στην ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας.

Η διπλωματική αυτή εργασία είναι αφιερωμένη στη σύζυγό μου Κωνσταντίνα και τα παιδιά μας Αγαθάγγελο, Νεκτάριο και Μαρία για την έμπρακτη συμπαράσταση τους. Ειδικά ευχαριστώ θερμά την σύζυγό μου που αποτελεί την κινητήριου δύναμη και «μούσα» μου σε κάθε προσπάθεια μου . Η συμβολή της αποτελεί για μένα «πνοή» για την συνέχιση των προσπαθειών μου στην έρευνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η προσπάθεια κατανόησης κάθε έργου σύμφωνα με τον Πιερ Μπουρντιέ περνά μέσα από την προσπάθεια κατανόησης του υποκειμένου του έργου, του συγγραφέα, του σκηνοθέτη αλλά και του ίδιου του χρήστη του έργου. Εν προκειμένω με την παρούσα διπλωματική, θα ταξιδέψουμε στο μακρινό παρελθόν των ιστορικών γεγονότων που έλαβαν χώρα στη Φλώρινα, την χρονιά του 1990, όταν ο διεθνής φήμης σκηνοθέτης Θ. Αγγελόπουλος ξεκινά τα γυρίσματα της ταινίας το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού. Το όλο εγχείρημα έρχεται αντιμέτωπο με μια σειρά αντιδράσεων, του τότε Μητροπολίτη Φλώρινας Αυγουστίνου Καντιώτη. Η Φλώρινα και η σύγκρουση αυτή προκαλεί το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης και του τύπου για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, πέραν του κινηματογραφικού ενδιαφέροντος, παίρνοντας διεθνείς διαστάσεις.

Τριάντα τρία χρόνια μετά θα ταξιδέψουμε στο παρελθόν, μέσα από συνεντεύξεις, αφηγήσεις, φωτογραφικό υλικό αναζητώντας την κατανόηση και τις ιδιαίτερες πτυχές αυτής της κινηματογραφικής ιστορίας της Φλώρινας.

Για τον επίσκοπο τα κύρια αίτια της «εμπόλεμης» κατάστασης αποτέλεσε το σενάριο της ταινίας, το οποίο κατά την γνώμη του περιείχε εθνικά και θρησκευτικά ατοπήματα. Από την άλλη πλευρά ο σκηνοθέτης μέσα από το σενάριο του, παρουσίαζε μια συνοριακή πόλη που είχε το χαρακτήρα της «άκρης του κόσμου» και στην ταινία του οι ντόπιοι την ονόμαζαν ως «αίθουσα αναμονής» γιατί κατοικούσαν πρόσφυγες από άλλες περιοχές, που κάποτε πέρασαν τα σύνορα κρυφά και ζούσαν εκεί σε ένα γκέτο, ονειρευόμενοι να φύγουν, να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους «αλλού» ελεύθεροι.

Μέσα από την έρευνα αυτή και τις συνεντεύξεις, ανακαλώντας την ιστορική μνήμη, ανθρώπων που βίωσαν τα γεγονότα ενεργά ή ως παρατηρητές θα δοθούν πολλές απαντήσεις, στα ερωτήματα που τίθενται και παραμένουν αναπάντητα εδώ και τριάντα τρία χρόνια: για τους πρωταγωνιστές, τις αποφάσεις τους, την ουσιαστική αιτία της ρήξης, για το αν τελικά υπήρξε «αφορισμός», τα κοινά στοιχεία που θα μπορούσαν να τους ένωναν παρά τους χώριζαν, αλλά και την παράλληλη καταγραφή του «μύθου» της ταινίας στην ιστορία.

ABSTRACT

The effort of understanding every film according to Pierre Bourdier comes through the effort of the understanding of the subject of the film, the author, the director and also of the user himself. With the present project, we will travel to the distant past of the historical events that took place in Florina in 1990 when T. Aggelopoulos, the director of international fame starts filming the meteor step of the stork. The whole venture comes face to face with a series of reactions against it committed by the ex Bishop of Florina, Augustinos Kantiotis. Both Florina and that conflict generate the interest of both public and press for a long time beyond artistic-cinema interest, taking international dimensions. Thirty years later we will travel to the past asking for both understanding and the particular aspects of the filming history of Florina. For the Bishop, the main reason of the conflict was the scenario of the movie which, according to his opinion, contained both national and religious out of place items. From the other side, the director through his scenario, presented a borderline town which had the characteristic of 'the end of the world' because there were refugees from other regions who had once passed secretly to the town through the borders and lived in a ghetto, hoping to go somewhere else for a better free future. Through this research and interviews, calling back for the historical memory of the people who witnessed the events actively or passively, many answers will be given to the questions that have still not been answered for 33 years for the protagonists, their decisions, the main reason of the conflict, about if there was actually aphorism, about the common elements that could have joined them instead of separating them and also about the parallel registration of the legend of the film to history.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1.1 Σκοπός και στόχοι της εργασίας	8
1.2 Περιγραφή και αξιολόγηση των πηγών	10
1.2.1 Μεθοδολογία της έρευνας	11
1.2.2. Ιστορική ερμηνευτική μέθοδος	12
1.2.3. Προφορική ιστορία-Συνεντεύξεις	13
1.2.4. Η συνέντευξη στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας	14
2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	16
2.1. Ο κινηματογράφος στην Ελλάδα	17
2.2. Βιογραφικό Μητροπολίτη Αυγουστίνου Καντιώτη	19
2.2.1. Βιογραφικά στοιχεία Θ. Αγγελόπουλου	23
2.2.2. Η έννοια των συνόρων	30
2.2.3. Τα σύνορα με την οπτική του Θ. Αγγελόπουλου	31
2.2.4. Τα σύνορα με την οπτική του Α. Καντιώτη	33
3. Κριτική του σεναρίου από τον Α. Καντιώτη	33
3.1. Τα γεγονότα μέσα από τον τοπικό τύπο	36
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ	43
4.1. Περιγραφή του δείγματος των συνεντεύξεων	43
4.2. Θεματικές κατηγορίες	45
4.2.1. Η πληροφόρηση των γεγονότων	46
4.2.1.1. Οι επιλογές του Μητροπολίτη	48
4.2.1.2. Ύπαρξη ανθελληνικού περιεχομένου	49
4.2.1.3 Η επιλογή της Φλώρινας	51
4.2.1.4 Η Αναμενόμενη ή όχι αντίδραση του Μητροπολίτη	53
4.2.2. Ο «αφορισμός» ως θρησκευτικό όπλο ή μέσο πειθούς	55
4.2.2.2 Η αντίδραση του Μητροπολίτη στο σήμερα και η επιρροή του	58
4.2.2.3. Η θέση της Αγγελοπουλικής σημειολογίας της πόλης και τα σύνορα	61
4.2.2.4. Η πνευματική ελευθερία των δημιουργών και τα όρια της	64
4.2.3. Φλώρινα. Τα πραγματικά αίτια της ρήξης	67

4.2.3.1. Ο Μεσαίωνας και ο σκοταδισμός	69
4.2.3.2. Η ταινία και ο μύθος της	72
4.2.3.3. Η διαφήμιση της ταινίας	74
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	76
ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	81
Πρωτογενείς πηγές	81
Εφημερίδες.....	81
Συνεντεύξεις.....	81
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	82
Ντοκιμαντέρ – Τηλεοπτικές συνεντεύξεις.....	84
Προσωπικό Ηχητικό αρχείο	85
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	86
Ερωτηματολόγιο συνεντεύξεων.....	86
Απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων	88
Πρωτοσέλιδα του Τοπικού Τύπου	140
Φωτογραφικό Υλικό	151

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σκοπός και στόχοι της εργασίας

Η διπλωματική αυτή εργασία φιλοδοξεί να δώσει φως, στα σκοτεινά σημεία της κινηματογραφικής ιστορίας της Φλώρινας το 1990. Κατά την διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας «Το μετέωρο Βήμα του Πελαργού» προέκυψε μια εμπόλεμη κατάσταση σύρραξης του Επισκόπου Φλώρινας Αυγουστίνου Καντιώτη και των πιστών του, εναντίον του σκηνοθέτη Θεόδωρου Αγγελόπουλου, των ηθοποιών και των συνεργατών του, οδηγώντας από την μια τον επίσκοπο σε συλλαλητήριο διαμαρτυρίας και τελικά στον «αφορισμό» του σκηνοθέτη και από την άλλη τον Αγγελόπουλο, στη συνέχιση του έργου του σε εμπόλεμο κλίμα.

Πρωταρχική πηγή μελέτης αποτέλεσε το ντοκιμαντέρ της Γαλλικής τηλεόρασης Canal + και της εκπομπής 24HEURES με τίτλο «Στα πρόθυρα νευρικής κρίσης», το οποίο μας οδήγησε στη σύγκριση του, με τα πρόσωπα που έζησαν τα γεγονότα, οδηγώντας μας στο ερώτημα αν κάτω από τις εν λόγω συνθήκες, το σύνηθες επιστημονικό αίτημα της αντικειμενικότητας είχε παραμείνει ανεπηρέαστο κατά την διάρκεια των γυρισμάτων του.

Το περιεχόμενο της εργασίας «Η Φλώρινα του Καντιώτη και η Φλώρινα του Αγγελόπουλου: η εικαστική μορφοποίηση της έννοιας των "συνόρων", η αντίδραση και οι συνυποδηλώσεις της» στηρίζεται, στις προσωπικές μαρτυρίες - συνεντεύξεις ανθρώπων, στη μελέτη του τοπικού τύπου του έτους 1990, σε τηλεοπτικά ρεπορτάζ εκείνης της εποχής, αλλά και σε έγγραφα μέσα από το προσωπικό αρχείο του ερευνητή. Αποτελεί μια προσπάθεια συλλογής, καταγραφής, μελέτης, ανάδειξης και αξιοποίησης όλων των σχετικών στοιχείων που αναφέρονται στη δεδομένη ιστορική περίοδο της έρευνας. Οι στόχοι που τέθηκαν στην εν λόγω εργασία είναι οι εξής:

- 1) Να ξεδιπλωθούν τα γεγονότα μέσα από τα προσωπικά βιώματα των συνεντευξιαζόμενων, με την αναμόχλευση από τις μνήμες του παρελθόντος, για την ενδελεχή κατανόηση των συγκρουσιακών καταστάσεων κατά την διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας.

- 2) Να καταγραφούν και να παρουσιαστούν οι βασικές ιδέες των κύριων πρωταγωνιστών, όπως και οι αιτίες που οδήγησαν στην κρίση.
- 3) Να αποσαφηνιστούν «ομιχλώδη τοπία» συμπεριφορών αλλά και καταστάσεων, όπως τα έζησαν οι συνεντευξιαζόμενοι, όχι ως απλοί θεατές μέσα από τα ΜΜΕ, αλλά αποτέλεσαν προσωπικό βίωμα τους.
- 4) Να κατηγοριοποιηθεί θεματικά και να αναλυθεί το περιεχόμενο των συνεντεύξεων για την πληρέστερη κατανόηση και αποκρυστάλλωση των αληθινών αιτιών αλλά και των γεγονότων.

Στο εισαγωγικό Κεφάλαιο, καθορίζονται, ο σκοπός και οι επιμέρους στόχοι της εργασίας, αξιολογούνται οι πηγές και περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας την οποία συνθέτουν, η ιστορική ερμηνευτική μέθοδος, οι συνεντεύξεις και η ανάλυση περιεχομένου.

Στο δεύτερο Κεφάλαιο παρουσιάζεται το ιστορικό πλαίσιο της περιόδου, μιας περιόδου πολλών ανακατατάξεων, σε πολλούς τομείς, κυρίως όμως γεωπολιτικούς. Γίνεται μια αποτύπωση, της κινηματογραφικής ιστορίας στην Ελλάδα και αναφορά στα βασικότερα θέματα που απασχολούσαν τις κινηματογραφικές παραγωγές και τους σκηνοθέτες την περίοδο αυτή. Για την κατανόηση της φυσιογνωμίας των δύο πρωταγωνιστών της κρίσης, ακολουθεί η παρουσίαση των βιογραφικών τους στοιχείων, καθώς η ανάγνωση τους, αποτελεί βασικό συντελεστή αποτίμησης των αποφάσεων τους. Στη συνέχεια εξετάζεται η έννοια των συνόρων, μέσα από την ματιά του επισκόπου Αυγουστίνου Καντιώτη και του σκηνοθέτη Θ. Αγγελόπουλου. Ακολουθεί, η παρουσίαση της κριτικής στο έργο, σύμφωνα με τις θέσεις και την άποψη του τότε επισκόπου και τα επίμαχα σημεία του σεναρίου, που αποτέλεσαν την αρχική αιτία της ρήξης. Ακολουθούν δημοσιεύματα μέσα από τον τοπικό τύπο, γεγονός σημαντικό, καθώς η πολιτική θέση του κάθε μέσου πιθανόν να καθόριζε την αντικειμενικότητα της προβολής των γεγονότων.

Στο τρίτο Κεφάλαιο, πραγματοποιείται η ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων και η περιγραφή του δείγματος των πληροφορητών. Οι αναφορές των συνεντεύξεων χωρίζονται σε δεκατρείς (13) θεματικές κατηγορίες, οι οποίες αφορούν τα γεγονότα, την δράση του επισκόπου αλλά και του σκηνοθέτη, την έκρυθμη κατάσταση που επικρατούσε, αλλά και την ανάδειξη της προσωπικής μαρτυρίας ως ιστορικού στοιχείου.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα του ερευνητή, με γνώμονα την ποσοτική και την ποιοτική ανάλυση του περιεχομένου των συνεντεύξεων, του τοπικού τύπου, του προσωπικού αρχείου αλλά και των ρεπορτάζ της εποχής εκείνης.

Λέξεις – Κλειδιά: Φλώρινα, επίσκοπος, Αυγουστίνος Καντιώτης, Θ. Αγγελόπουλος, σκηνοθέτης, Μετέωρο Βήμα του Πελαργού, σύνορα, κινηματογράφος, 1990, αφορισμός, συλλαλητήριο, ομίχλη, σημειολογία, μετανάστες.

1.2 Περιγραφή και αξιολόγηση των πηγών

Σε μια ιστορική έρευνα οι πηγές των δεδομένων χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες: τις πρωτογενείς και τις δευτερογενείς.¹ Για τη παρούσα εργασία το κύριο υλικό που μελετήθηκε και αξιοποιήθηκε ανήκει στην κατηγορία των πρωτογενών πηγών.

Οι βασικές και κύριες πηγές για την μελέτη, αποτέλεσαν τα δεδομένα που προέκυψαν κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων. Οι συνεντεύξεις προφορικής ιστορίας, αναζητούν μια εις βάθος περιγραφή της προσωπικής εμπειρίας και των στοχασμών, με επαρκή χρόνο για τους αφηγητές ώστε να δώσουν στην ιστορία τους την πληρότητα που επιθυμούν. Η ανάκληση της μνήμης, κατά την διάρκεια της διήγησής της προφορικής ιστορίας, έχει την ίδια βαρύτητα με τις πληροφορίες που παρέχουν οι γραπτές πηγές, δηλαδή το αρχειακό υλικό και αναγνωρίζονται ως αξιόλογες πρωτογενείς πηγές σύμφωνα με τις αρχές της προφορικής Ιστορίας.²

¹ Ως πρωτογενείς προσδιορίζονται οι πηγές που χαρακτηρίζονται από πρωτοτυπία όσον αφορά το εξεταζόμενο θέμα. Αυτές μπορεί να είναι: α) τα υλικά κατάλοιπα μιας δεδομένης περιόδου και β) τα στοιχεία, γραπτά ή προφορικά, που έχουν άμεση σχέση με τα γεγονότα. Οι δευτερογενείς πηγές είναι εκείνες που δεν έχουν άμεση σχέση με το μελετώμενο ζήτημα και συντίθενται από δεδομένα που δεν μπορούν να προσδιοριστούν ως αρχέγονα. Cohen Louis, Manion Lawrence & Morrison Keith (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο, σ. 276.

² «Principles and Best Practices» (2009). Στο: Oral History Association, προσβάσιμο στο <http://www.oralhistory.org/about/principles-and-practices/>.

Οι δεκατρείς (13) συνεντεύξεις που εμπεριέχονται στο παρόν πόνημα αποτελούν προφορικές αφηγήσεις ανθρώπων, από τους οποίους οι οχτώ (8) έχουν βιώσει και ήταν παρόντες στα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στη Φλώρινα κατά την διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας «Το μετέωρο Βήμα του Πελαργού» και πέντε (5) συνεντευξιαζόμενοι έχουν γίνει κοινωνοί των γεγονότων μέσα από τον έντυπο τύπο της εποχής και τον κοινωνικό τους περίγυρο. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν σε δυο διαφορετικές περιόδους καταγραφής. Οι πρώτες τέσσερις (4) καταγράφηκαν την περίοδο του Αυγούστου 2022 και οι υπόλοιπες εννέα (9) ολοκληρώθηκαν το διάστημα Νοεμβρίου 2022 έως τον Φεβρουάριο του 2023. Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από δεκατρείς (13) συγκεκριμένες ερωτήσεις. Ο ειρμός της σκέψευς και η ροή του λόγου των συνεντευξιαζόμενων, ήταν προσαρμοσμένα στον αρχικό σκοπό, αλλά για την μεγαλύτερη ανάλυση και εμβάθυνση στα ιστορικά γεγονότα που έλαβαν χώρα στα γυρίσματα της ταινίας ετίθεντο επιπλέον διευκρινιστικές ερωτήσεις, γεγονός που καταδεικνύει ότι είχαν ημιδομημένη μορφή³. Εκτός από τις προσωπικές συνεντεύξεις, την πληρέστερη και πιο σφαιρική εικόνα ανάδειξης των γεγονότων και της πραγματικής αιτίας της ρήξης, κρίθηκε σκόπιμο να εξεταστούν ακόμη πρωτογενείς πηγές, όπως: το ντοκιμαντέρ με τίτλο «Στα πρόθυρα νευρικής κρίσης (1991)» που είχε κινηματογραφηθεί από το Γαλλικό κανάλι Canal+ και την εκπομπή 24 HEURES, ρεπορτάζ τηλεοπτικών σταθμών με συνεντεύξεις πρωταγωνιστών στα γεγονότα αλλά και ηχογραφημένο υλικό της εποχής από το προσωπικό μου αρχείο.

1.2.1 Μεθοδολογία της έρευνας

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την συγκεκριμένη έρευνα, εντάσσεται στη κατηγορία των ιστορικών ερευνών, είναι ποιοτική και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε

³ Ημιδομημένη είναι η συνέντευξη που έχει μεν προκαθορισμένες ερωτήσεις, αλλά η διάταξή τους μπορεί να τροποποιηθεί, ανάλογα με την αντίληψη του συνεντευκτή. Η διατύπωση των ερωτήσεων μπορεί να αλλάξει, και να δοθούν εξηγήσεις, ενώ ερωτήσεις που φαίνονται ακατάλληλες μπορούν να παραλειφθούν ή να περιληφθούν πρόσθετες ερωτήσεις. Robson Colin (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Ένα μέσον για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές*. Β' έκδοση. Αθήνα: Gutenberg, σ. 321.

για την εκπόνηση της συναποτελείται από την ιστορική ερμηνευτική μέθοδο, τις συνεντεύξεις και την ανάλυση περιεχομένου.⁴

1.2.2. Ιστορική ερμηνευτική μέθοδος

Ως πρώτη μέθοδος της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η ιστορική ερμηνευτική. Η ιστορική έρευνα είναι μια ερευνητική διαδικασία που χρησιμοποιείται για τη συγκέντρωση αποδείξεων για γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν και για την μετέπειτα διατύπωση ιδεών ή θεωριών για την ιστορία. Περιλαμβάνει αρκετούς κανόνες ή μεθοδολογικές τεχνικές για την ανάλυση των σχετικών δεδομένων ενός ιστορικού θέματος, επιτρέποντας στον ερευνητή να συνθέσει τις πληροφορίες για να κατασκευάσει μια συνεκτική περιγραφή των γεγονότων που συνέβησαν την περίοδο που μελετάται. Η συστηματική και αντικειμενική απόδειξη, η εκτίμηση και σύνθεση μαρτυριών, οδηγούν στη θεμελίωση των πεπραγμένων γεγονότων και στην άντληση των συμπερασμάτων.⁵ Στόχος αποτελεί η αποκάλυψη μιας περασμένης εποχής μέσα από την κριτική ματιά του ερευνητή.

Η ιστορική ερμηνευτική ασχολείται με την μελέτη των ιστορικών τεκμηρίων, μνημείων, των κειμένων καθώς και των γραπτών ή προφορικών δεδομένων.⁶ Αξίζει να σημειωθεί ότι ιστορική ερμηνευτική μέθοδος ασχολείται κατά κύριο λόγο με δεδομένα που είναι απτά και υπάρχουν ήδη.⁷ Τα στάδια της συγκεκριμένης διαδικασίας ακολουθούν τις παρακάτω διεργασίες:

- 1) Συλλογή και επαλήθευση των ιστορικών στοιχείων και διαχωρισμό στις υποκατηγορίες των πρωτογενών και των δευτερογενών.
- 2) Αξιολόγηση του συλλεγόμενου υλικού. Κατά την διαδικασία αυτή ο ερευνητής θα πρέπει να είναι γνώστης της γενικότερης ιστορικής περιόδου που λαμβάνει χώρα προς

⁴ «Μέθοδοι έρευνας της Παιδαγωγικής Επιστήμης», σ. 2, προσβάσιμο στο <https://student.cc.uoc.gr/uploadFiles/192-ΠΑΙΝ100/Proodos 2 ylh.pdf>

⁵ Cohen, Manion & Morrison, σ. 271

⁶ Πυργιωτάκης Ιωάννης (1999). Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σ. 101

⁷ Cohen, Manion & Morrison, ό.π., σ. 275.

εξέταση. Η διάκριση του ουσιώδους από το επουσιώδες οδηγούν στη διασταύρωση των πληροφοριών και τα ιστορικά τεκμήρια ανασυντίθενται σε ένα ενιαίο όλο.

1.2.3. Προφορική ιστορία-Συνεντεύξεις

Η συνέντευξη είναι μια διαδικασία που επιτρέπει στον ερευνητή να αντλήσει πληροφορίες και δεδομένα μέσα από την ανάλυση του λόγου επιλεγμένων αλλά χαρακτηριστικών περιπτώσεων.⁸ Στη δεκαετία του 1990, το βρετανικό λεξικό «The New Shorter Oxford English Dictionary» επιχείρησε να διατυπώσει για πρώτη φορά τον ορισμό ενός νέου κλάδου που άνθιζε στον χώρο της ιστορικής επιστήμης, αυτού της Προφορικής Ιστορίας. Ο ορισμός έκανε λόγο για «*μαγνητοφωνημένες ιστορικές πληροφορίες, που βασίζονται στην προσωπική γνώση του ομιλητή και η χρήση ή η ερμηνεία αυτών των πληροφοριών ως επιστημονικό αντικείμενο*».⁹ Η συνέντευξη είναι ένα ερευνητικό εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται ως μέσο συλλογής πληροφοριών, ελέγχου και ερμηνείας των ερευνητικών ερωτημάτων μιας έρευνας.¹⁰ Οι συνεντεύξεις «φωτίζουν», δηλαδή επιτρέπουν την πρόσβαση στον τρόπο που βλέπουν οι άλλοι τα πράγματα, στις σκέψεις τους, στις στάσεις και τις απόψεις που κρύβονται πίσω από τη συμπεριφορά τους. Μια συνέντευξη μπορεί, ωστόσο, να είναι και το μέσο για τη βαθύτερη εξέταση των κινήτρων των ερωτώμενων για τους λόγους που απάντησαν με τον συγκεκριμένο τρόπο.

Γενικά, η συνέντευξη στηρίζεται στην ελεύθερη κι ανοιχτή επικοινωνία, προϋποθέτει κάποια σχέση ανάμεσα στον συνεντευκτή και τον ερωτώμενο και ως τεχνική άντλησης δεδομένων βοηθά τον ερευνητή όχι απλώς να πλησιάζει εις βάθος το θέμα του, αλλά και να αξιοποιεί εμπειρίες και συναισθήματα, και γενικά, συναισθηματικού τύπου δεδομένα. Με άλλα λόγια, η συνέντευξη είναι ένας τρόπος για να ανακαλύψει ο ερευνητής τι σκέφτονται και τι αισθάνονται οι ερωτώμενοι. Ως εργαλείο έρευνας

⁸ Cohen, Manion & Morrison, ό.π., σ. 449.

⁹ Thompson Paul (2002). Φωνές από το παρελθόν. Προφορική Ιστορία. Αθήνα: Πλέθρον, σ. 14.

¹⁰ Abrams, L., (2016). Θεωρία Προφορικής Ιστορίας. Αθήνα, εκδ. Πλέθρον, σ.11, 113

παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα, διότι δίνει ευκαιρίες να διευκρινιστούν κάποιες απαντήσεις και να γίνουν επιπλέον ερωτήσεις, δίνοντας, έτσι, τη δυνατότητα για εμβάθυνση, όπου ήταν αδιευκρίνιστα όσα λέχθηκαν, και λόγω της αμεσότητάς της βρίσκει, συνήθως, μεγάλη αποδοχή από τους συμμετέχοντες σε μια έρευνα.¹¹

1.2.4. Η συνέντευξη στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας

Σε κάθε έρευνα ο ερευνητής χρειάζεται να κάνει μια αρχική αλλά βασική μεθοδολογική επιλογή ανάμεσα στην ποσοτική και στην ποιοτική προσέγγιση (ή και στον συνδυασμό τους) για να ερευνήσει το θέμα του. Η μέθοδος που εφαρμόστηκε στην παρούσα εργασία, ήταν ένας συνδυασμός ποιοτικής κατά βάση και ποσοτικής ανάλυσης περιεχομένου. Η ποιοτική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε στην περιγραφική αναπαράσταση του εξεταζόμενου υλικού και στην παρουσίαση αντιπροσωπευτικών αναφορών. Η ποσοτική ανάλυση αφορούσε την κωδικοποίηση των δεδομένων και την παρουσίαση του ερευνητικού υλικού.¹²

Θα ήταν καλό να αναφέρουμε ότι η ποσοτική προσέγγιση είναι εκείνη που επιτρέπει να μάθουμε «τι συμβαίνει;» ενώ η ποιοτική επιτρέπει να εξετάσουμε το «γιατί συμβαίνει;». Επιδίωξη της ποιοτικής έρευνας είναι «να ανακαλύψει τις απόψεις του ερευνώμενου πληθυσμού, εστιάζοντας στις οπτικές γωνίες υπό τις οποίες τα άτομα βιώνουν και αισθάνονται τα γεγονότα»¹³ Επομένως, η ποιοτική προσέγγιση είναι μια προσέγγιση σε βάθος, με στόχο την ανάλυση κι ερμηνεία ποιοτικών στοιχείων, αφού

¹¹ Η μη δομημένη συνέντευξη δίνει τη δυνατότητα της ευελιξίας και της ελευθερίας. Σύμφωνα με τον Kerlinger, αν και οι στόχοι της έρευνας καθορίζουν τις ερωτήσεις που τίθενται, το περιεχόμενό τους και η διατύπωσή τους βρίσκονται στα χέρια του συνεντευζαζόμενου. Αυτό βέβαια, δε σημαίνει ότι η μη δομημένη αποτελεί μια τυχαία κατάσταση, πρέπει να είναι προσεκτικά σχεδιασμένη. Cohen, L., Manion, L. (1997). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα.: Έκφραση.

¹² Jennifer Mason. *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*. Μετάφραση στα ελληνικά (επιμ.) Νότα Κυριαζή. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2003.

¹³ Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R., & Woods, P. (1999). *Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη*. Εγχειρίδιο Μελέτης. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

πρώτα συλλέξουμε, κατηγοριοποιήσουμε και αξιολογήσουμε τα δεδομένα μας. Η επιλογή της γίνεται όταν μας ενδιαφέρει να κάνουμε βαθύτερη ανάλυση και ερμηνεία καταστάσεων, γεγονότων, συμπεριφορών ή εμπειριών. Οι ποσοτικές μέθοδοι συλλογής στοιχείων δε μπορούν να δώσουν τις πλούσιες περιγραφές και ερμηνείες που απαιτούνται, για να γίνουν κατανοητά όλα τα παραπάνω και ειδικά η προσωπική εμπειρία, αλλά αποτελεί ένα μέσο αποτύπωσης των τάσεων και των εμπειριών.¹⁴

Για τον ερευνητή αποτελεί μια δύσκολη και συνάμα επίπονη διαδικασία του γεγονότος, να ξεχωρίσει «αυτό που έγινε» από αυτό «που φάνηκε να έγινε», αλλά και αυτού που ο συνεντευξιαζόμενος θυμάται να έλαβε χώρα, από αυτό που θα ήθελε να λησμονήσει ή από αυτό που θα ήθελε να έχει γίνει. Η προφορική μνήμη εμπεριέχει μια ερμηνεία, ίσως και ένα συναίσθημα, γεγονός που το συναντάμε και στα γραπτά τεκμήρια. Η διαφορά όμως των γραπτών τεκμηρίων με αυτό της προφορικής μνήμης είναι ότι η αποτύπωση και η ερμηνεία της, μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου, με κύριο παρονομαστή αυτό της αλληλεπίδρασης με τις μεταγενέστερες εμπειρίες.¹⁵

Το υλικό που απορρέει μέσα από τις μαρτυρίες, της προφορικής αφήγησής – συνέντευξης, έχει την δυνατότητα να αποτελέσει πηγή πρωτογενούς υλικού ανεύρεσης ιστορικών στοιχείων.

Όλες οι συνεντεύξεις, μαγνητοσκοπήθηκαν με τη χρήση βιντεοκάμερας. Κατά την διάρκεια της απομαγνητοφώνησης δόθηκε μεγάλη βαρύτητα και καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε η απόδοση του προφορικού λόγου και η μεταφορά του σε γραπτό κείμενο να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στη προφορική μαρτυρία. Κατά τη απομαγνητοφώνηση, δόθηκε μεγάλη βαρύτητα στην τοποθέτηση των σημείων στίξης, ώστε να αναδειχθεί η συναισθηματική κατάσταση κάθε συνεντευξιαζόμενου, η παύση ή οι διακοπές στο λόγο του.

Το συγκεντρωμένο υλικό των συνεντεύξεων οδήγησε σε μια πρώτη κατηγοριοποίηση των θεματικών αξόνων, τις κατηγορίες και τις υποκατηγορίες για την μετέπειτα ανάλυση του περιεχομένου τους.

¹⁴ Κυριαζή, Ν., (1998). Η κοινωνιολογική έρευνα – Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών. Αθήνα: Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις σ. 78

¹⁵

Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R., & Woods, P. (1999). Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη, Εγχειρίδιο Μελέτης, (μτφ. Ε. Φράγκου). Πάτρα: Ελληνικό. Ανοικτό Πανεπιστήμιο

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η εποχή που εξετάζουμε αποτελεί την είσοδο των παγκόσμιων ισορροπιών σε μια νέα φάση. Το 1989 θεωρείται η αφετηρία της μετάβασης αυτής στη νέα εποχή. Είναι η χρονιά της πτώσης του τείχους του Βερολίνου που το χώριζε σε Ανατολικό και Δυτικό, σηματοδοτώντας την αρχή του τέλους του Ψυχρού πολέμου και οδηγώντας την Γερμανία στην ενοποίηση ενώ την Σοβιετική Ένωση και την Γιουγκοσλαβία στη διάλυση. Οι ιστορικές και απρόβλεπτες εξελίξεις που πραγματώνονται την περίοδο αυτή 1989 – 1991 με την διάλυση της ΕΣΣΔ και στη συνέχεια με τη διάσπαση της πρώην Γιουγκοσλαβίας, στα Δυτικά Βαλκάνια, έχουν σαν αποτέλεσμα την δημιουργία προτεκτοράτων από τις μεγάλες δυνάμεις. Η επιλογή της Γιουγκοσλαβίας ήταν ένα τεχνητό κατασκεύασμα καθώς αποτελούνταν από διαφορετικές «εθνοτικές» ομάδες, οι οποίες είχαν διαφορές, πολιτισμικές, κοινωνικές, θρησκευτικές αλλά και ιστορικές.¹⁶ Τα κοσμοϊστορικά αυτά γεγονότα είχαν ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση τεσσάρων χωρών (ΕΣΣΔ, Γιουγκοσλαβία, Ανατολική Γερμανία και Τσεχοσλοβακία) και την εμφάνιση είκοσι τριών νέων ανάμεσα τους και της Βόρειας Μακεδονίας. Οι αλλαγές αυτές θυμίζουν την αναδιοργάνωση της Ανατολικής Ευρώπης στην πρώτη πολεμική δεκαετία του 1914 -1922. Άμεσα συνδεδεμένοι με την αλλαγή της πολιτικής ατμόσφαιρας μετά το 1989 ήταν και οι έξι Γιουγκοσλαβικοί πόλεμοι που επακολούθησαν και οδήγησαν την Ευρώπη στον πόλεμο, τις σφαγές, τις αεροπορικές επιδρομές και τους βομβαρδισμούς πόλεων, οδηγώντας τους πληθυσμούς, εκτός από τα θύματα των συγκρούσεων, σε μεγάλες μετακινήσεις, στην ανασφάλεια, το άγχος για το μέλλον, καθώς από την μια μέρα στην άλλη εκατομμύρια πολίτες ενός μεγάλου κράτους θα μπορούσαν να γίνουν ξένοι στον τόπο τους.¹⁷

Το 1989 στη χώρα μας επικρατεί πολιτική αστάθεια και την ταλανίζουν σκάνδαλα που την οδηγούν σε μια πολιτική κρίση. Δημιουργείται συμμαχική κυβέρνηση ΝΔ και Συνασπισμού της Αριστεράς και τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς σχηματίζεται Οικουμενική κυβέρνηση (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, Συνασπισμός). Έπειτα από πέντε μήνες επαναπροκηρύσσονται εκλογές και τον σχηματισμό κυβέρνησης αναλαμβάνει το κόμμα της ΝΔ με πρωθυπουργό τον Κων. Μητσοτάκη 1990 - 1993. Το 1991 με την

¹⁶ Ηλιάδου – Τάχου Σ. προφορική συνέντευξη, (25.08.2021)

¹⁷ Ο Ελληνικός 20^{ος} αιώνας, Αντώνης Λιάκος, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις, 2020

ανεξαρτητοποίηση της Δημοκρατίας της Μακεδονίας ξεκινά μια μάχη για το όνομα της, για το εάν συμπεριλαμβάνεται ως συστατικό του ονόματος της η λέξη «Μακεδονία». Η Ελλάδα διαπραγματευόταν στο Μακεδονικό ζήτημα με το Βελιγράδι το οποίο ακολουθούσε την πολιτική των εσωτερικών ισορροπιών κατά κύριο λόγο, σε αντίθεση με την ελληνική πλευρά που θεωρούσε το «Μακεδονικό» ως ανύπαρκτο και ότι δεν επρόκειτο να αναβιώσει.¹⁸ Τα χρόνια που ακολουθούν το λεγόμενο «Μακεδονικό ζήτημα» είναι αυτό που θα απασχολήσει όλες τις κυβερνήσεις των επόμενων χρόνων.¹⁹

2.1. Ο κινηματογράφος στην Ελλάδα

Ο κινηματογράφος (κίνηση + γραφή) ως μέσο καταγραφής της κίνησης και της οπτικοποίησης θεωρείται η έβδομη τέχνη ανάμεσα στη γλυπτική, τη ζωγραφική, την αρχιτεκτονική, την μουσική, τη λογοτεχνία και το χορό. Μέσα από το ρόλο του, της καταγραφής, πληροφορεί και ενημερώνει αντλώντας στοιχεία από την πραγματικότητα της ζωής της κάθε κοινωνίας, καθώς αποτελεί και την πηγή έμπνευσης του δίνοντας και προβάλλοντας την δική του οπτική.²⁰

Απαραίτητο στοιχείο της κινηματογραφικής τέχνης αποτελεί ο ρόλος του σκηνοθέτη που είναι ο φορέας μετάδοσης του μηνύματος στον αποδέκτη θεατή. Ο κινηματογράφος αρχικά ξεκίνησε έχοντας ως κύριο αντικείμενο την καταγραφή ιστορικών γεγονότων, αλλά με την πάροδο των χρόνων άρχισε να απομακρύνεται από την ρεαλιστική αποτύπωση αυτών και να υπεισέρχεται η φαντασία, ξεπερνώντας την πραγματικότητα. Ο σκηνοθέτης ο οποίος είναι και τεχνίτης, είναι αυτός που θα επιλέξει τί θα δείξει, τι θα αποκρύψει και ποια μηνύματα θα ενισχύσει παρουσιάζοντας τα.²¹

Στην Ελλάδα, κατά τις αρχές της δεκαετίας του '70 και μετέπειτα, με την εμφάνιση της τηλεόρασης δημιουργείται ένα διαφορετικό κινηματογραφικό τοπίο, καθώς μειώνονται οι παραγωγές ταινιών. Για το λόγο αυτό αρχίζει και κάνει δήλα, τα πρώτα του βήματα ο

¹⁸ Ηλιάδου – Τάχου Σ., προφορική συνέντευξη, (25.08.2021)

¹⁹ Αντώνης Λιάκος, ό.π., σ. 521

²⁰ Πουλοπούλου Α. (2016) Η δράση και η μουσική στις ταινίες του Θ. Αγγελόπουλου. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα μουσικής επιστήμης και τέχνης, σ. 3-5

²¹ <https://www.sofokleousin.gr/ellinikos-kinimatografos-apo-to-1896-eos-simera>

Νέος ελληνικός κινηματογράφος που αντικαθιστά τον σκηνοθέτη - τεχνίτη με τον δημιουργό - σκηνοθέτη. Νεαροί αναλαμβάνουν, έχοντας φιλοδοξίες και ελπίδες για το εγχείρημά τους, τον πλήρη έλεγχο των ταινιών, τόσο στο οικονομικό όσο και στο διοικητικό κομμάτι της παραγωγής των ταινιών, ενώ η εθελοντική εργασία συναδέλφων και φίλων είναι συχνά η μόνη λύση για την ολοκλήρωση μιας παραγωγής.²²

Πρωτεργάτης σε αυτήν την προσπάθεια του Νέου Κινηματογράφου είναι ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος με τις «Μέρες του '36» το 1972, που τρία χρόνια αργότερα ανοίγει τα σύνορα της εγχώριας κινηματογραφίας στο εξωτερικό και τον «Θίασο», καταχωρημένη ως μία από τις καλύτερες ταινίες στην ιστορία του παγκόσμιου κινηματογράφου. Ακολουθεί ο Παντελής Βούλγαρης με το «Χάπυ νταίη» το 1976, ενώ, κατά την Μεταπολίτευση, επιστρέφουν στην Ελλάδα και με ντοκιμαντέρ στη παραγωγή, ο Νίκος Κούνδουρος και ο Μιχάλης Κακογιάννης. Παράλληλα, πολλοί νέοι πρωτοεμφανιζόμενοι σκηνοθέτες αφήνουν το αποτύπωμά τους με ποικίλες θεματικές και αισθητικές αναζητήσεις.

Το 1980 η ελληνική κινηματογραφία κατακτά και ένα μεγάλο διεθνές βραβείο, το πρώτο σε Έλληνα σκηνοθέτη το Χρυσό Λιοντάρι Βενετίας απονέμεται στον Θ. Αγγελόπουλο για τον «Μεγαλέξανδρο»,

Το 1986 εκδηλώνεται το κρατικό ενδιαφέρον για χρηματοδότηση ταινιών από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου με την θεσμοθέτηση των κρατικών βραβείων και την ψήφιση του νόμου «για την προστασία και ανάπτυξη της κινηματογραφικής τέχνης». Στο τέλος του 20ου αιώνα και το διάστημα μεταξύ 1990 και 1994 η βιομηχανία του κινηματογράφου σημειώνει πτώση, με το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου να είναι σχεδόν ο αποκλειστικός χρηματοδότης. Η παραγωγή συνέχισε την καθοδική της πορεία με μόλις 14 ταινίες μεγάλου μήκους το 1991, όπως το «Μετέωρο βήμα του πελαργού», του Θεόδωρου Αγγελόπουλου και οι «Ήσυχες μέρες του Αυγούστου, του Παντελή Βούλγαρη».²³

Το 1998 ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος με το «Μια αιωνιότητα και μια μέρα» κατακτά το «Χρυσό Φοίνικα», τη μεγαλύτερη διάκριση που έχει πάρει ποτέ Έλληνας σκηνοθέτης.

Τα χαρακτηριστικά στα τέλη του αιώνα είναι ιδιαίτερα ενδιαφέροντα. Η εγχώρια παραγωγή κάνει τα πρώτα συστηματικά ανοίγματά της στην Ευρώπη και στη διεθνή συμπαραγωγή, ενώ εμφανίζεται ολοένα και ισχυρότερος ο θεσμός του ιδιώτη παραγωγού.

²² <https://www.sofokleousin.gr/ellinikos-kinimatografos-apo-to-1896-eos-simera>

²³ <https://www.sofokleousin.gr/ellinikos-kinimatografos-apo-to-1896-eos-simera>

Από τις αρχές του 1990, δημιουργούνται οι δημοτικοί κινηματογράφοι που ξεπερνούν τους 80 σε όλη τη χώρα και κινηματογραφικά δίκτυα, εγχώρια και διεθνή, κάνουν την εμφάνισή τους, με σκοπό την στήριξη της ελληνικής και της ευρωπαϊκής παραγωγής. Οι κινηματογραφικές αίθουσες της Αθήνας ανακαινίζονται και εξοπλίζονται με τα πλέον εξελιγμένα συστήματα ήχου και εικόνας, ενώ συγχρόνως νέες αίθουσες κατασκευάζονται στο κέντρο και την περιφέρεια. Το ευρωπαϊκό και αμερικάνικο φαινόμενο των πολυκινηματογράφων (Cineplex) κάνει την εμφάνισή του και στην Ελλάδα. Ο δρόμος για την επιστροφή του κοινού στις αίθουσες ανοίγει πλέον διάπλατα.²⁴

2.2. Βιογραφικό Μητροπολίτη Αυγουστίνου Καντιώτη

Ο επίσκοπος Φλώρινας Αυγουστίνος Καντιώτης γεννήθηκε στις Λευκές της Πάρου το 1907 και το κοσμικό του όνομα ήταν Ανδρέας, η μητέρα του ήταν δασκάλα και ο πατέρας του έμπορος. Το 1919 έως το 1921 μεταβαίνει στο Σχολαρχείο της Παροικίας για να συνεχίσει τις σπουδές του. Διέμενε στα κελιά του παλαιοχριστιανικού ναού της Παναγίας Εκατονταπυλιανής.²⁵

Το 1921 έως το 1925 φοιτά στο γυμνάσιο της Σύρου με γυμνασιάρχες τους Ιωάννη Ρώσση και Κωνσταντίνο Γαβρά. Κατά τις σπουδές, του βραβεύονται ως αριστούχος σε κάθε τάξη με το περίφημο Κοσκορόζειο βραβείο.

Το 1925 εισάγεται στη Θεολογική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και λαμβάνει το πτυχίο του το 1929 με άριστα. Κατά την διάρκεια των σπουδών στην Αθήνα εργαζόταν και διέμενε στην αδελφότητα ΖΩΗ όπου γνωρίζει και τον ιδρυτή της π. Ευσέβιο Ματθαίου. Επίσης την περίοδο αυτή διετέλεσε και υπογραφεύς του Παναγιώτη Τρεμπέλα, κορυφαίου Θεολόγου και συγγραφέα.

Το 1929 μεταβαίνει στην Ίο όπου βρίσκεται η μητέρα του και την βοηθά στην διδασκαλία. Το 1935 μεταβαίνει στο Μεσολόγγι, χειροτονείται διάκονος λαμβάνοντας το όνομα Αυγουστίνος. Αναλαμβάνει την διεύθυνση της «Προπαρασκευαστικής Σχολής» και διδάσκει Ποιμαντική. Οργανώνει κατηχητική κίνηση με μεγάλη δραστηριότητα (εορτές,

²⁴ <https://www.sofokleousin.gr/ellinikos-kinimatografos-apo-to-1896-eos-simera>

²⁵ Βιογραφικό σημείωμα, Α.Καντιώτη, Ιερά Μονή Αγίου Αυγουστίνου Φλώρινας σ. 1

εκμάθηση τραγουδιών, θεατρικών έργων, δημιουργεί βιβλιοθήκη). Δημιουργεί συλλόγους με φιλανθρωπική και ιεραποστολική δράση και «φιλόπτωχα ταμεία». Επαναδραστηριοποιεί το περιοδικό της Μητροπόλεως του Μεσολογγίου «Ποιμήν ο καλός». Ίδρύει εκδοτικό οίκο για την δημιουργία σχολικών βιβλίων και την έκδοση των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων.²⁶

Το 1941, για λίγους μήνες μεταβαίνει στα Ιωάννινα. Είναι η περίοδος της ιταλικής κατοχής, η φτώχεια και η δυστυχία είναι απλωμένη παντού και κάνει εράνους για τα ορφανά και τους τραυματίες και ξεκινά τα συσσίτια της Παντανάσσης.

Το 1942 μετά από απόφαση της Ιεράς Συνόδου, αποστέλλεται ως Ιεροκήρυκας στην Μακεδονία με σκοπό να ενισχύσει και να ανυψώσει το φρόνημα του λαού της περιοχής, να παρηγορήσει με τα κηρύγματα του, που παρά την καταδίωξη του από τους Ιταλούς και τους Γερμανούς, ύψωνε χωρίς φόβο, λόγο πατριωτικό, ελεγκτικό και αντιστασιακό. Η περιοδεία του αυτή διήρκεσε 8 χρόνια. Καταφθάνει στο φρουραρχείο της Έδεσσας. Κατά το πρώτο του κήρυγμα στην περιοχή στιγματίζει την μασονία. Ως ιεροκήρυκας γυρνά τις πόλεις της Μακεδονίας, Γιαννιτσά, Θεσσαλονίκη, Κιλκίς, Βέροια, Νάουσα, Φλώρινα, Έδεσσα. Το κήρυγμα του, ελεγκτικό και δηκτικό ενοχλεί τις γερμανικές αρχές στην Αθήνα που αποφασίζουν την θανατική του ποινή, ωστόσο παρεμβαίνει ο τότε Μέγας Πρωτοσύγκελος της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών, μετέπειτα μητροπολίτης Ναυπακτίας Χριστόφορος και σώζεται.²⁷

Το 1943 μεταβαίνει στην Κοζάνη ως ιεροκήρυκας με εντολή της Ιεράς Συνόδου. Ίδρύει συσσίτια που έφθαναν τις 8000 μερίδες ημερησίως. Λειτουργεί σχολείο για παιδιά δημοτικού. Το διάστημα αυτό κατηγορείται ως μυστικός πράκτορας κατά των στρατευμάτων κατοχής. Με τα κηρύγματα του καυτηριάζει του πλουσίους, κατορθώνει και λαμβάνει ειδική κρατική άδεια για τα συσσίτια από τον τότε Υπουργό Βορείου Ελλάδος και ιδρύει κέντρο προστασίας νεότητας για ασθενικά παιδιά. Συνολικά 2700 προσφυγές τρέφονται από την «Εστία» καθώς και κρατούμενοι των φυλακών, πολλοί από τους οποίους είναι κομμουνιστές. Για το λόγο αυτό, κατηγορείται ως κομμουνιστής και κινδυνεύει με εκτέλεση, αλλά η μεσολάβηση ενός αξιωματικού της Ε.Λ.Α.Σ του σώζει την ζωή.

Το 1945 μεταβαίνει στα Γρεβενά και επισκέπτεται νοσοκομεία και φυλακές και περιοδεύει κηρύττοντας από χωριό σε χωριό, γεγονός για το οποίο δέχεται μηνύσεις

²⁶ Ιερά Μονή Αγίου Αυγουστίνου Φλώρινας, ό.π. σ. 2

²⁷ Ιερά Μονή Αγίου Αυγουστίνου Φλώρινας, ό.π. σ. 3 - 5

καθώς το κήρυγμα του είναι ελεγκτικό και ενοχλεί. Την περίοδο αυτή εκδίδει το περιοδικό «Όσιος Νικάνωρ».

Το 1947 γίνεται διευθυντής της Θρησκευτικής υπηρεσίας του Β' Σώματος Στρατού, ιδρύει στην Λάρισα σχολή εκπαίδευσεως θεολόγων οπλιτών και ξεκινά την έκδοση του περιοδικού «Ο Χριστιανός Στρατιώτης». Μετά από πολλές προσπάθειες καταφέρνει την ανέγερση ναού της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος μέσα στο στρατόπεδο της Λάρισας. Οι περιοδείες του σε διάφορες μονάδες του Σώματος Στρατού δεν σταματούν. Κηρύττει, εξομολογεί και εμπνυχώνει του μαχητές της πατρίδας με τον λόγο του.

Τον Ιούλιο του 1949 εκδίδεται Βασιλικό διάταγμα, με το οποίο αναγνωρίζεται η μασονία ως αγαθοεργό ίδρυμα και καθορίζει τους πόρους του ταμείου του, σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να συνδράμουν το κράτος, οι δήμοι, οι ναοί και οι μονές. Εκδίδει έκτακτο φύλλο της «Χριστιανικής Σπίθας» με το οποίο ρωτά ευθέως τον Βασίλειά εάν είναι μασόνος. Το θέμα λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις, παρόλο που η χώρα βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση, ο Αρχιεπίσκοπος Σπυριδών επισκέπτεται το παλάτι και το διάταγμα ανακαλείται.²⁸

Το 1950 μεταβαίνει στην Κύμη και αγωνίζεται για την κατάργηση των Κυριακάτικων παζαριών που ελάμβαναν χώρα την περίοδο εκείνη στην περιοχή.

Το 1951 μετατίθεται στην Αθήνα ως ιεροκήρυκας και κατά την εκεί παραμονή του ιδρύει οικοτροφεία αρρένων και θηλέων. Στηλιτεύει και ζητά επίμονα την κάθαρση της εκκλησία γεγονός για το οποίο η τότε Ιερά Σύνοδος διατάσσει ανακρίσεις και πριν την ολοκλήρωση τους, το Μάρτιο του 1965 με παρέμβαση του Υπουργού Παιδείας στην Ιερά Σύνοδο, του απαγορεύεται να κηρύττει όχι μόνο στους Ιερούς Ναούς αλλά και σε οποιαδήποτε άλλη αίθουσα στην Ελλάδα. Στο συλλαλητήριο που γίνεται στις 11 Απριλίου του 1965 συρρέει πλήθος πιστών με το αίτημα της άρσης της απαγορεύσεως και τελικά, κάτω από την πίεση του λαού, η Ιερά Σύνοδος ακυρώνει την απόφαση της.

Την περίοδο αυτή, ακριβώς μετά τους πολέμους, ο Αυγουστίνος Καντιώτης βλέπει την προσπάθεια της αλλαγής της κοινωνίας και την προσπάθεια αναίρεσης όλων των αγώνων για την πατρίδα. Διέβλεπε ότι η Ελλάδα και η πατρίδα θα μεταβληθεί σε ένα δορυφόρο ξένων και σκοτεινών δυνάμεων, χωρίς ιστορία, χωρίς παράδοση, χωρίς ταυτότητα. Ο Αυγουστίνος Καντιώτης μάχεται και πραγματοποιεί συλλαλητήρια, για τα καλλιστεία, για τα καρναβάλια, εναντίον της μασονίας, εναντίον του οικουμενισμού, του χλιασμού, του

²⁸ Ιερά Μονή Αγίου Αυγουστίνου Φλώρινας, ό.π. σ. 7 - 9

παπισμού, της βλασφημίας σε λογοτεχνικά έργα αλλά και στην πολιτική, δίνει αγώνα κατά της προώθησης νομοθετικών μέτρων που οδηγούσαν κατά την άποψη του, στην διάλυση της οικογένειας και γενικότερα σε οποιαδήποτε αντορθόδοξα πιστεύω του που δεν είχαν ως βάση, την διδασκαλία της ορθόδοξης πίστης. Αγωνίζεται για τη κατάργηση της προίκας, ενώ δεν διστάζει να ασκήσει έλεγχο ακόμα και σε πολιτικά πρόσωπα. Το 1962 είναι στο πλευρό των φοιτητών της Θεολογίας στον αγώνα τους, κατά του ΑΣΕΠ για την μείωση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος των θρησκευτικών, νόμος ο οποίος μετά από έντονες αντιδράσεις αποσύρεται.

Το 1967 εκλέγεται μητροπολίτης Φλώρινας υπό αρχιεπισκόπου Ιερώνυμου, θέση την οποία δεν ήθελε να αναλάβει. Για πρώτη φορά έγινε επιστράτευση αρχιμανδριτών για να γίνουν επίσκοποι ανατρέποντας το συνήθη τρόπο εκλογής. Η θέση του Μητροπολίτη Φλώρινας ήταν ήδη κενή, καθώς ο προκάτοχος του είχε αποχωρήσει τέσσερις μήνες πριν και είχε σταλεί τοποτηρητής. Στην χειροτονία του, στον Ιερό Ναό Κωνσταντίνου και Ελένης στην Ομόνοια παραβρέθηκαν περισσότεροι από δέκα χιλιάδες πιστοί. Ως μητροπολίτης Φλώρινας παρέμεινε μέχρι το 1997 τριάντα χρόνια ποιμαίνοντας τους πιστούς. Το έργο του διακρίνεται σε υλικό και πνευματικό τα κυριότερα των οποίων συνοψίζονται παρακάτω:²⁹

Υλικό Έργο

- Ανεγέρθηκαν συνολικά 184 οικοδομές
- 85 Ιεροί Ναοί
- Ευαγή Ιδρύματα :Εκκλησιαστικό Γηροκομείο στη Φλώρινα και στη Πτολεμαΐδα
- Οικοτροφείο Μαθητριών «Αγάπη» στη Φλώρινα
- Εκκλησιαστική Σχολή στη Φλώρινα
- Οίκος Χειροτεχνίας
- Οικοτροφεία μαθητριών στο Αμύνταιο και στην Πτολεμαΐδα
- Εκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις στη Φλώρινα
- Αστεροσκοπείο
- Βιβλιοπωλεία στη Πτολεμαΐδα και στη Φλώρινα
- Εκκλησιαστικό Ραδιοφωνικό σταθμό
- Ορφανοτροφείο για κορίτσια στην Αθήνα

²⁹ Ιερά Μονή Αγίου Αυγουστίνου Φλώρινας, ό.π. σ. 10 - 15

- Πνευματικό κέντρο στις Λεύκες Πάρου
- Οικοτροφείο στην Κοζάνη
- Εκκλησιαστικές κατασκηνώσεις στην Εύβοια
- 46 Ενοριακά Κέντρα
- 18 εφημεριακά σπίτια
- 2 Ιερές μονές
- Ανήγειρε 5 Σταυρούς
- Ανδριάντα του θυσιασθέντος ορθόδοξου ρασοφόρου

Πνευματικό Έργο:

- Εξέδωσε 85 βιβλία
- Εκφώνησε 5629 κηρύγματα
- Μεταφραστήκαν 9 βιβλία
- Ίδρυσε κύκλους μελέτης Αγίας γραφής
- Οργάνωσε την φιλανθρωπία
- Έκανε 184 χειροτονίες ιερέων και 5 διακόνων³⁰

2.2.1. Βιογραφικά στοιχεία Θ. Αγγελόπουλου

Ο Θόδωρος Αγγελόπουλος γεννήθηκε στις 27 Απριλίου του 1935 στην Αθήνα. Σπούδασε νομικά στο πανεπιστήμιο των Αθηνών, αλλά δεν τελείωσε ποτέ τις σπουδές του αυτές, καθώς τις παράτησε λίγο πριν το πτυχίο. Το 1961 είναι η χρονιά που φεύγει από την Ελλάδα και μετακομίζει στο Παρίσι. Παρακολουθεί στη Σορβόννη μαθήματα γαλλικής φιλολογίας και φιλμογραφίας, ενώ κάνει ταυτόχρονα και μαθήματα εθνολογίας. Αργότερα θα παρακολουθήσει τα μαθήματα κινηματογράφου στην αρμόδια σχολή IDHEC καθώς και στο Musee de l' homme.³¹

³⁰ Ιερά Μονή Αγίου Αυγουστίνου Φλώρινας, ό.π. σ. 16 - 19

³¹ http://www.theangelopoulos.gr/docs/greek_bio.pdf

Το 1964 ο Θόδωρος Αγγελόπουλος επιστρέφει στην Ελλάδα και από τότε μέχρι και το 1967 εργάζεται σαν κριτικός κινηματογράφου στην εφημερίδα *Δημοκρατική Αλλαγή*, μαζί με τους Βασίλη Ραφαηλίδη, Τόνια Μαρκετάκη κτλ. Είναι η Τόνια Μαρκετάκη που του πρότεινε να εργαστεί άλλωστε εκεί, και προς έκπληξη όλων, παρά τον αναίτιο ξυλοδαρμό του από την αστυνομία ενώ βιάζετο στο κέντρο της πόλης, αντί να φύγει πίσω στη Γαλλία ξανά, παραμένει στην Ελλάδα. Ο ίδιος άρχισε να ασχολείται με τον κινηματογράφο και τη σκηνοθεσία το 1965 και μόλις το 1968 παρουσίασε την πρώτη ταινία του μικρού μήκους, την *Εκπομπή*, στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης, η οποία αποσπά και το βραβείο των κριτικών. (Θ. Αγγελόπουλος: Ο ποιητής της Έβδομης Τέχνης. 2014).

Στη 1 του Σεπτεμβρίου εν έτει 1969 κυκλοφορεί το περιοδικό του Θ. Αγγελόπουλου και του Β. Ραφαηλίδη, *Σύγχρονος Κινηματογράφος*. Ήταν ένα θεωρητικό περιοδικό για τον κινηματογράφο που στόχο είχε να παρακολουθεί και να σχολιάζει επιστημονικά τη σύγχρονη πρωτοπορία. Στη συντακτική επιτροπή ήταν πολλοί αξιόλογοι Έλληνες, όπως ο Λάκης Παπαστάθης, ο Γιώργος Κόρρας, η Ρούλα Μητροπούλου κ.ά ενώ την οργάνωση και τη διεκπεραίωση όλης της προσπάθειας την είχε αναλάβει ο Παντελής Βούλγαρης.³²

Το 1970, στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης ξανά, είναι η φορά που κερδίζει το πρώτο βραβείο για την ταινία του *Αναπαράσταση*. Η ταινία αυτή κέρδισε πολλές διακρίσεις και στο εξωτερικό και για πολλούς ήταν το σημείο από όπου ξεκίνησε να αναδύεται ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος. Εκτός από τα βραβεία που σάρωσε στο Φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης, το 1971 που προβλήθηκε στη Γαλλία, απέσπασε το βραβείο Ζωρζ Σαντούλ ως η καλύτερη ταινία. Απέσπασε ειδική αναφορά από την FIPRESCI, που είναι η Διεθνής Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου στο Φεστιβάλ του Βερολίνου, την ίδια χρονιά.³³

Από τότε και μετά, οι ταινίες του Θόδωρου Αγγελόπουλου, που συμμετείχαν σε πολλά φεστιβάλ ανά τον κόσμο, έχουν αποσπάσει επίσης πολλά βραβεία, τα οποία και τον καθιέρωσαν ως έναν από τους καλύτερους σκηνοθέτες του σύγχρονου κινηματογράφου σε όλο τον κόσμο.

Το 1972 είναι η χρονιά που βγαίνει στις οθόνες του κινηματογράφου η ταινία του Αγγελόπουλου «Μέρες του '36». Η ταινία που είναι γυρισμένη μέσα στα χρόνια της

³² http://www.theangelopoulos.gr/docs/greek_bio.pdf

³³ Θ. Αγγελόπουλος: Ο ποιητής της Έβδομης Τέχνης. 2014

Αμερικανοκίνητης Χούντας στην Ελλάδα, και το περιεχόμενο της είναι καθαρά αλληγορικό για την εποχή, αναφέρεται ιστορικά στην εποχή λίγο πριν τη δικτατορία του Μεταξά, το 1936 και θα αποσπάσει το βραβείο σκηνοθεσίας και φωτογραφίας στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, ενώ θα βραβευτεί και από τη FIPRESCI στο φεστιβάλ του Βερολίνου. Ακολουθεί το 1974 και 1975 με την προβολή του «Θιάσου», της ταινίας που θα καθιερώσει και θα αναδείξει τον Αγγελοπουλικό τρόπο σκηνοθεσίας, τη δική του διεισδυτική ματιά.³⁴

Ο «Θιάσος» θα αποσπάσει συνολικά δεκατρία βραβεία, το ένα καθόλου υποδεέστερο του άλλου. Το 1975 αποσπά στις Κάννες, μετά από παρέμβαση της FIPRESCI, το βραβείο των κριτικών, ενώ αρχικά είχε αποκλειστεί η προβολή του λόγω περιεχομένου και θέματος. Στο Βερολίνο κατακτά το βραβείο INTERFILM και το 1979 εξακολουθεί να βραβεύεται στο Λονδίνο ως η καλύτερη ταινία της χρονιάς. Στην Ιαπωνία το ίδιο. Λίγο πιο πριν, το 1975 σαρώνει τα βραβεία Α' ανδρικού ρόλου, Α' γυναικείου ρόλου, καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας και σεναρίου στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, επίσης το βραβείο ΠΕΚΚ στην ίδια πόλη. Η Ένωση κριτικών της Ιταλίας, συγκαταλέγουν τον Θιάσο, στις καλύτερες ταινίες της δεκαετίας 1970 – 1980 και η FIPRESCI εντάσσει την ταινία αυτή, ανάμεσα στις καλύτερες ταινίες στην Ιστορία του Παγκόσμιου Κινηματογράφου.³⁵ Το έτος 1977 βγαίνουν οι «Κυνηγοί» του Αγγελόπουλου. Η ταινία που πηγαίνει με επίσημη συμμετοχή στο Φεστιβάλ Καννών, αποσπά το βραβείο καλύτερης ταινίας στο Φεστιβάλ του Σικάγο και τιμάται επίσης με βραβείο από την Ένωση Τούρκων Κριτικών. Οι τρεις παραπάνω ταινίες, εντάσσονται σε έναν ενιαίο ιστορικό – πολιτικό πλαίσιο, είναι κατά κάποιον τρόπο μια τριλογία, η οποία κλείνει με τους «Κυνηγούς», που είναι βασισμένοι στα φαντάσματα του παρελθόντος που κυνηγούν τους νέο – Έλληνες πια.

Το 1979 είναι και η χρονιά που κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της επόμενης του ταινίας «Μεγαλέξαντρος», γνωρίζει την διευθύντρια παραγωγής, Φοίβη Οικονομοπούλου και γίνονται ζευγάρι και σύντροφοι σε όλη τους τη μετέπειτα ζωή. Ακολουθεί το 1980 το έργο του «Μεγαλέξαντρος» που αποσπά το Χρυσό Λέοντα στο Φεστιβάλ της Βενετίας, καθώς στο ίδιο φεστιβάλ αποσπά και τα βραβεία FIPRESCI και Cinema Nuovo. Τέλος, κατακτά και το βραβείο ΠΕΚΚ στη Θεσσαλονίκη. Την ίδια

³⁴ http://www.theangelopoulos.gr/docs/greek_bio.pdf

³⁵ Πουλοπούλου Α. (2016) Η δράση και η μουσική στις ταινίες του Θ. Αγγελόπουλου. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα μουσικής επιστήμης και τέχνης, σ. 9 - 10

χρονιά, το 1980 γεννιέται και η πρώτη του κόρη, η Άννα.³⁶

Τα χρόνια που ακολουθούν γυρίζει δύο ντοκιμαντέρ που του ζητήθηκαν από την κρατική τηλεόραση. Το πρώτο είναι το 1981 και ονομάζεται *Χωριό ένα, κάτοικος ένας*. Διαρκεί μόλις είκοσι λεπτά και αναφέρεται στη Νέα Σεβάστεια, ένα μικρό χωριό του νομού Θεσσαλονίκης και την εγκατάλειψη του και από τον τελευταίο του πια κάτοικο. Το επόμενο ντοκιμαντέρ του γυρίζεται το 1983 και διαρκεί τρία τέταρτα. Ονομάζεται *Αθήνα, επιστροφή στην Ακρόπολη*, είναι ουσιαστικά η παρουσίαση μιας διαφορετικής Αθήνας μέσα από την προσωπική ματιά του Αγγελόπουλου και της ιστορίας της πόλης, που προβλήθηκε από την ΕΡΤ με επιτυχία. Σε αυτό το ντοκιμαντέρ προβάλλεται η ποίηση του Τάσου Λειβαδίτη και του Σεφέρη, ενώ η μουσική απαρτίζεται από τις μελωδίες του Μάνου Χατζιδάκη, του Κηληδόνη και του Διονύση Σαββόπουλου.³⁷

Ενδιάμεσα χρονολογικά, έρχεται στη ζωή η δεύτερη του κόρη, η Κατερίνα, το 1982. Δημιουργικά ο Θόδωρος Αγγελόπουλος επανέρχεται στις μεγάλες οθόνες το 1984 με το Ταξίδι στα Κύθηρα. Η ταινία αυτή είναι η πρώτη από την «τριλογία της σιωπής» όπως θα τις ονομάσει ο ίδιος ο Αγγελόπουλος. Είναι η ζωή ενός μαχητή του εμφυλίου που επιστρέφει μετά από τριάντα χρόνια εξορίας στην Τασκένδη, ξανά στην Ελλάδα, αλλά αδυνατεί πραγματικά να ενσωματωθεί ή καλύτερα να προσαρμοστεί στην ελληνική πραγματικότητα με την όποια έρχεται σε επαφή.) Το Ταξίδι στα Κύθηρα βραβεύεται για το σενάριο του στις Κάννες, ενώ κατακτά τα κρατικά βραβεία Καλύτερης Ταινίας και Σεναρίου, τα βραβεία Α' ανδρικού και Α' γυναικείου ρόλου καθώς και το βραβείο σκηνογραφίας. Επίσης θα τιμηθεί το 1984 με το βραβείο Κριτικών στο Φεστιβάλ του Ρίο ντε Τζανέιρο.

Το 1985, γεννιέται και η τρίτη κόρη του Θόδωρου Αγγελόπουλου, η Ελένη. Αμέσως την επόμενη χρονιά, το 1986, προβάλλεται ο Μελισσοκόμος, όπου για πρώτη φορά τον πρωταγωνιστικό ρόλο κατέχει ένας παγκοσμίου φήμης ηθοποιός, ο Μαρτσέλο Μαστρογιάνι. Είναι ουσιαστικά το ταξίδι ενός συνταξιούχου δασκάλου και νυν μελισσοκόμου μέσα στη χώρα, ακολουθώντας το δρόμο των μελισσών. Μέσα στην πορεία του αυτή θα συναντήσει μία κοπέλα (την Νάντια Μουρούζη) που θα του ξυπνήσει συναισθήματα και αναμνήσεις που πλέον πίστευε ότι δεν είχε. Η τριλογία των ταινιών της σιωπής, θα κλείσει με τη δημιουργία του Τοπίου στην Ομίχλη, το 1988. Είναι η

³⁶ <http://www.sansimera.gr/biographies/433>

³⁷ <http://www.sansimera.gr/biographies/433>

περιπέτεια δύο παιδιών, μέσα από μία μοναχική αναζήτηση του πατέρα τους. Θα αποσπάσει στον Αργυρό Λέοντα στο Φεστιβάλ της Βενετίας και το βραβείο Φελίξ ως η καλύτερη ευρωπαϊκή ταινία.³⁸

Το 1991 είναι η χρονιά που παρουσιάζεται στο κοινό Το Μετέωρο Βήμα Του Πελαργού. Είναι μία ακόμη συνάντηση του Αγγελόπουλου με τον Μαστρογιάνι, ο οποίος αυτή τη φορά υποδύεται έναν πολιτικό, ο οποίος μετά από έναν ιδιόμορφο λόγο, εγκαταλείπει το κοινοβούλιο και το σπίτι του κι εξαφανίζεται χωρίς να αφήσει κανένα στοιχείο πίσω του. Η Γαλλίδα ηθοποιός Ζαν Μορό υποδύεται τη σύζυγο του, αλλά η ταινία απασχόλησε και για έναν ακόμη λόγο τον Τύπο της εποχής. Τα γυρίσματα της εν λόγω ταινίας έγιναν στη Φλώρινα, όπου ο Μητροπολίτης της περιοχής Αυγουστίνος, διαφωνώντας με το περιεχόμενο του έργου, αφόρισε το 1990 τον Θόδωρο Αγγελόπουλο. Την ίδια χρονιά η ταινία συμμετείχε επίσημα στο Φεστιβάλ Καννών χωρίς όμως να διακριθεί.

Το 1992 η Γαλλική Δημοκρατία τιμά το Θόδωρο Αγγελόπουλο με το παράσημο του Ιππότη της Λεγεώνας της Τιμής. Το 1995 συνεχίζει το κινηματογραφικό του έργο, γυρίζοντας Το βλέμμα του Οδυσσέα. Η ταινία έχει ως κεντρικό ήρωα έναν ελληνοαμερικάνο σκηνοθέτη, ο οποίος γυρίζει πίσω στην Ελλάδα για να αναζητήσει τρεις μπομπίνες ανεμφάνιστου φιλμ κάποιων πιονέρων του κινηματογράφου στα Βαλκάνια, με το όνομα Αδελφοί Μανάκη. Η απελπισία του πρωταγωνιστή στην αναζήτηση αυτού του σπάνιου υλικού του με την πρώτη του επαφή με τη χερσόνησο της χώρας αυτής, γίνεται ταυτόχρονα για τον ίδιο και μια απεγνωσμένη προσπάθεια να βρει ξανά έναν τρόπο να νοηματοδοτήσει τη ζωή του και τον τρόπο θέασης των πραγμάτων. Το Βλέμμα του Οδυσσέα τιμήθηκε με βραβείο από το Φεστιβάλ Καννών, όχι όμως με το Χρυσό Φοίνικα όπως ανέμενε ο ίδιος ο σκηνοθέτης. Γεγονός που σχολίασε και καυστικά με δηλώσεις του φέρνοντας μια αναστάτωση κατά τη διάρκεια λήξης του εν λόγω φεστιβάλ.

Το 1995 ανακηρύσσεται επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου των Βρυξελλών και το 1997 παίρνει τον τίτλο του Officier dans l' Ordre des Arts et des Lettres από το Centre National de la Cinematographie.³⁹

Το 1998 είναι μια χρονιά που δικαίωσε τους κόπους του σκηνοθέτη και κατέκτησε το όνειρο του. Προβάλλεται η ταινία του Μία Αιωνιότητα και Μία Μέρα που με τη

³⁸ Πουλοπούλου Α. (2016) Η δράση και η μουσική στις ταινίες του Θ. Αγγελόπουλου. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα μουσικής επιστήμης και τέχνης, σ. 11-12

³⁹ Θ. Αγγελόπουλος: Ο ποιητής της Εβδομης Τέχνης, 2014

συμμετοχή της στο Φεστιβάλ Καννών θα τιμηθεί με τη μεγαλύτερη διάκριση της διοργάνωσης, με το Χρυσό Φοίνικα. Εκτός από το βραβείο αυτό, η ταινία θα αποσπάσει και το Prix Ecumenique από τη γαλλική πλευρά. Η ταινία έχει ως θέμα έναν θνήσκοντα συγγραφέα που επιχειρεί να κάνει το μεγάλο απολογισμό της ζωής του, η οποία είναι γεμάτη από χαμένες ευκαιρίες που δεν άρπαξε και κάποιες λάθος κινήσεις. Ένα άστεγο παιδί των φαναριών όμως που θα συναντήσει τυχαία, θα κάνει το συγγραφέα να αναβάλει την αποχώρηση του αυτή, για μία μέρα, για να μπορέσει να μεταδώσει σε αυτόν τον απρόσμενο μικρό του φίλο, κάτι από τη γνώση που κουβαλάει.

Από το 1999 μέχρι και το 2004 ο Θόδωρος Αγγελόπουλος συνεχίζει να διακρίνεται συνεχώς και σε ακαδημαϊκό επίπεδο, συγκεντρώνοντας τιμητικούς τίτλους.

Το 1999 του απονέμεται από τον Πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας η θέση του Officier de la legion d'honneur, την ίδια χρονιά ανακηρύσσεται από το πανεπιστήμιο Universite Paris X Nanterre και το πανεπιστήμιο του Essex σε Docteur Honoris Causa.

Το 2004 θα λάβει την ίδια θέση και τίτλο στο πανεπιστήμιο

«Stendhal-Grenoble3» στη Γαλλία.⁴⁰

Το 2004 ξεκινά να δημιουργεί την επόμενη του τριλογία ταινιών με πρώτο Το λιβάδι που δακρύζει. Θα διακριθεί πάλι με το βραβείο της Διεθνούς Ένωσης Κινηματογράφου ως η καλύτερη ευρωπαϊκή ταινία για το 2004. Σκοπός του Αγγελόπουλου ήταν με την τριλογία αυτή να διατρέξει την ελληνική ιστορία από το 1919 μέχρι και το 1949. Ο πυρήνας είναι μια οικογένεια προσφύγων από την Οδησό που το 1919 εγκαταλείπουν το σπίτι τους μετά την έλευση του Κόκκινου Στρατού και έρχονται να εγκατασταθούν στην Ελλάδα. Το 2005 ο Πρόεδρος της Ιταλικής Δημοκρατίας στη Ρώμη, απονέμει στον Θόδωρο Αγγελόπουλο το παράσημο «Grande Officiere del Ordine al Merito della Repubblica Italiana».

Το 2007 θα γίνει για πρώτη φορά παππούς αποκτώντας τον εγγονό του Θοδωρή και μέχρι και το 2008 αποκτά τον τίτλο του Doctor Honoris Causa στα πανεπιστήμια του «University of Sheffield» στην Αγγλία, στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης στην Ιταλία και στο Πανεπιστήμιο της Δυτικής Μακεδονίας εδώ στην Ελλάδα.

Το 2008 με 2009 γυρίζει το δεύτερο μέρος της τελευταίας του τριλογίας, με τίτλο Η Σκόνη του Χρόνου. Ο Βίλεμ Νταφόε ενσαρκώνει έναν ελληνοαμερικανό σκηνοθέτη που θέλει να γυρίσει μία ταινία επάνω στην προσωπική του ιστορία καθώς και την ιστορία

⁴⁰ http://www.theoangelopoulos.gr/docs/greek_bio.pdf

των γονιών του. Αυτή η ιστορία ξετυλίγεται σε πολλά μέρη, ξεκινώντας από την Ιταλία και μετά στη Γερμανία, τη Ρωσία, το Καζακστάν, τον Καναδά και τέλος τις ΗΠΑ. Κεντρική φιγούρα μια γυναίκα, η Ελένη που θα διεκδικήσει και θα διεκδικείται ταυτόχρονα στον απόλυτο βαθμό της αγάπης. Είναι εκτός από ένα γεωγραφικά και κυριολεκτικά μεγάλο ταξίδι, κι ένα ταξίδι μέσα στα ιστορικά πεπραγμένα και γεγονότα που έλαβαν χώρα στον κόσμο τα τελευταία πενήντα χρόνια και σημάδεψαν με τον τρόπο τους τον 20ο αιώνα. Πρέπει να αναφέρουμε ότι είναι και η πρώτη ταινία του Αγγελόπουλου που κάνει γυρίσματα στο εξωτερικό.

Με τη Σκόνη του Χρόνου θα λάβει μέρος στο Φεστιβάλ του Βερολίνου και την ίδια χρονιά θα ανακηρυχτεί σε επίσημος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Αιγαίου στην Ελλάδα, ενώ το 2010 ανακηρύσσεται σε Doctor Honoris Causa από το Πανεπιστήμιο του Ισμίρ στην Τουρκία.⁴¹ Το 2011 λαμβάνει το βραβείο Καριέρας Viareggio EuropaCinema 2011 από τον Πρόεδρο της τοπικής αρχής της Τοσκάνης, Ενρίκο Ρόσι. Περί τα τέλη του 2011 ο Θόδωρος Αγγελόπουλος ξεκίνησε τα γυρίσματα του τελευταίου μέρους της τριλογίας του, την ταινία Η άλλη θάλασσα. Η ταινία αυτή θα πραγματευόταν το θέμα της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και με αυτό τον τρόπο θα έκλεινε το θέμα του. Όμως εντελώς αναπάντεχα και ξαφνικά, κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας στην περιφερειακή οδό της Δραπετσώνας, ένας μοτοσικλετιστής παρέσυρε τον Αγγελόπουλο, ο οποίος μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο για να υποκύψει όμως αργότερα στα τραύματά του.⁴²

Ο Αγγελόπουλος, μέσα από τις μόλις 13 ταινίες του, έχει αφήσει πίσω μια ολόκληρη σχολή στον κινηματογράφο. Θα συνεχίσει να αναλύεται και να προβάλλεται ως ένας από τους σπουδαιότερους Έλληνες σκηνοθέτες στην Ελλάδα αλλά και παγκόσμια.⁴³

⁴¹ <https://flix.gr/news/h-skoneh-toy-xronoy-toy-thodoroy-aggeloyloy-stis.html>

⁴² Πουλοπούλου Α. (2016) Η δράση και η μουσική στις ταινίες του Θ. Αγγελόπουλου. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα μουσικής επιστήμης και τέχνης, σ. 14

⁴³ http://www.theoangelopoulos.gr/docs/greek_bio.pdf

2.2.2. Η έννοια των συνόρων

Το σύνορο ως έννοια καθορίζει τα όρια εντός των οποίων αφενός το άτομο υπόκειται στην κρατική εξουσία και αφετέρου το κράτος ασκεί την κυριαρχία του έχοντας την αξίωση στο απαραβίαστο των συνόρων και στην εδαφική ακεραιότητα. Τα σύνορα καθορίζονται με βάση την εθνική συνείδηση των λαών, την σχέση ισορροπίας και την ασφάλεια τους, λειτουργούν ως περιοχές συνεργασίας αλλά και αντιπαράθεσης ανάλογα με την εξέλιξη των πολιτικών σχέσεων των γειτονικών κρατών. Η ανάπτυξη καλών διασυνοριακών σχέσεων και η μεθόδευση της ειρηνικής επίλυσης των συνοριακών διαφορών και επεισοδίων αποτελεί σταθερή επιδίωξη των κρατών.⁴⁴ Τα χερσαία σύνορα της Ελλάδας δημιουργήθηκαν από τις εξελίξεις στο Βαλκανικό χώρο κατά τη δεκαετία του 1913-1923. Η δημιουργία του Αλβανικού κράτους και κυρίως του Ιταλικού ενδιαφέροντος οδήγησε στο καθορισμό των συνόρων της Ελλάδας μετά από μια μακρά περίοδο αμφισβητήσεων. Την εποχή που εξετάζουμε το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα, αποτελούσε τον πόλο σχέσεων των δύο κρατών. Τα σύνορα με την πρώην Γιουγκοσλαβία, η οποία εκείνη την περίοδο βίωνε την διάλυση της, βασιζόνταν στη συμφωνία φιλίας και συμμαχίας του 1913 χωρίς καμία αιτία αμφισβήτησης. Τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα δημιουργήθηκαν με τις συνθήκες των Βαλκανικών πολέμων και του Νειγύ. Το σημαντικό ζήτημα κατά την διαμόρφωση τους υπήρξε η αξίωση της Βουλγαρίας για διέξοδο στο Αιγαίο. Τα σύνορα με την Τουρκία το μόνο ολοκληρωμένο σύνορο της Ελλάδας, ορίστηκε με την συνθήκη της Λωζάνης το 1923.⁴⁵

Η έννοια, όμως, των συνόρων, είναι γενικότερη από τα αμιγώς γεωγραφικά σύνορα. Μπορεί να αναφέρονται σε όρια διοικητικών δομών μέσα σε ένα κράτος, όπως είναι οι περιφέρειες και οι δήμοι. Ακόμα μια μεταφορική προσέγγιση των συνόρων έχει να κάνει με τα ιδεολογικά «σύνορα» μεταξύ κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών σχηματισμών μέσα σε ένα Δημοκρατικό πολίτευμα.

⁴⁴ Τα Χερσαία σύνορα της Ελλάδας, Ηλίας Δημητρακόπουλος, Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη 1986, Σχολή Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Νομικής

⁴⁵ Τα Χερσαία σύνορα της Ελλάδας, Ηλίας Δημητρακόπουλος, Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη 1986, Σχολή Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Νομικής

2.2.3. Τα σύνορα με την οπτική του Θ. Αγγελόπουλου

Τα σύνορα σύμφωνα με την οπτική του σκηνοθέτη Θ. Αγγελόπουλου δεν νοηματοδοτούνται μονάχα με την χωρική οριοθέτηση των εθνικών συνόρων ως αποτέλεσμα του παρελθόντος, αλλά και με μια υπαρξιακή σκοπιά του τρόπου με τον οποίο οι ενσαρκωτές ηθοποιοί της ταινίας του αντιλαμβάνονται και διαχειρίζονται την πραγματικότητα, οδηγούμενοι σε πράξεις ή παραλήψεις. Τα όρια αυτά είναι συνυφασμένα με όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής που βιώνει ο άνθρωπος, με άλλοτε θετικό και άλλοτε αρνητικό τρόπο αντιμετώπισης και έχουν να κάνουν με τη θρησκεία, τις διαπροσωπικές σχέσεις, τις πολιτικές και κοινωνικές καταστάσεις που επηρεάζουν με θετικό ή αρνητικό πρόσημο. «Πρόκειται για τα όρια που μπαίνουν συνέχεια. Διαχωρισμοί σε γλώσσες, φυλές, διαχωρισμοί στον έρωτα, στην επικοινωνία, στο όνειρο στο τι μπορούμε και τι δεν μπορούμε...»⁴⁶. Κύρια και βασική αναζήτηση μέσα από τις ταινίες του Θ. Αγγελόπουλου αποτελεί, η ανάδειξη της ιδανικής κοινωνίας που όμως δεν πραγματώνεται. Οι ήρωες του παρουσιάζονται αποπροσανατολισμένοι προσπαθώντας να εισχωρήσουν στο ιστορικό παρελθόν, με σκοπό την βίωση ενός διεξόδου και μιας ελπίδας. Οι παγκόσμιες πολεμικές συγκρούσεις των χωρών τον αιώνα αυτό, με τις ριζικές αλλαγές των συνόρων και την πληθυσμιακή εκτόπιση που συνοδεύονται, τον οδηγεί στο να παρουσιάσει τους ήρωες μέσα από τις ταινίες του, να παλεύουν υπαρξιακά αυτοεξοριζόμενοι, περιπλανώμενοι, διασχίζοντας σύνορα και συνοριακές διαβάσεις, καθώς η εσωτερική ανάγκη τους οδηγούσε στο να αποκοπούν από τις τραγικές στιγμές που βίωσαν και τα αδιέξοδα που αντιμετώπισαν. Παρατηρούμε, δηλαδή, μια αποσύνδεση του χρόνου και της ιστορικής αλήθειας στην οποία προστίθεται και μια μυθική διάσταση συνοδευόμενη με μια ποιητική τέχνη. Η ιδέα και η προβολή του σύγχρονου ανθρώπου ως αυτοεξόριστου δεν αποτελεί πρωτότυπη ιδέα για τον Θ.Αγγελόπουλο, καθώς ήταν εμποτισμένη στην δυτική διανόηση. Όμως η προσαρμογή της από τον σκηνοθέτη γίνεται με τέτοιο τρόπο στα έργα του ώστε να μας οδηγεί στο

⁴⁶ Τερέζης, Χρήστος Αθανάσιος. «Ο Θόδωρος Αγγελόπουλος και η υπέρβαση των ορίων». Θόδωρος Αγγελόπουλος. Επιμ. Αχιλλέας Κυριακίδης και Ειρήνη Στάθη. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, 2000. 115-123

συμπέρασμα ότι μιλούμε για ένα νέο είδος καταγραφής του «κινηματογράφου της εξορίας» στον οποίο οι ήρωές του βρίσκονται συνεχώς στην αναζήτηση της πατρίδας, της ταυτότητας τους ακόμα και της ελευθερίας τους.⁴⁷

Το ταξίδι και η περιπλάνηση αποτελούν αναπόσπαστο συστατικό των ταινιών του Αγγελόπουλου, σε όλες τις περιόδους. Στη δεκαετία του '70, το κέντρο εστίασης αποτελούσαν οι τρέχουσες πολιτικές εξελίξεις και τα ιδεολογικά ζητήματα που απασχολούσαν την Αριστερά. Στην επόμενη δεκαετία, συντελείται μια στροφή από το πολιτικό στο κοινωνικό, και το ταξίδι των ηρώων που αναζητούν πλέον ένα συλλογικό όραμα αποκτά σταδιακά έναν εσωτερικό, υπαρξιακό χαρακτήρα. Είναι η περίοδος όπου καταρρέει η σοσιαλιστική ουτοπία και, μοιραία, η ιδεολογική αντιπαράθεση μετατοπίζεται στο φόντο της κινηματογραφικής αφήγησης, αναδεικνύοντας σε κυρίαρχη έννοια την περιπλάνηση των ηρώων, που αποκαλύπτει τη ρευστότητα των πολιτικών ταυτοτήτων. Μετά το '90, το ταξίδι προσλαμβάνει μια αμιγώς υπαρξιακή διάσταση εν μέσω έντονων κοινωνικών διαξιφισμών, με την Αριστερά να εμφιλοχωρεί σαν ξένο σώμα στην αφήγηση, σε θεματικές που δείχνουν πιο άμεσα εναρμονισμένες με την τρέχουσα πραγματικότητα. Ο Θ. Αγγελόπουλος επικεντρώνεται αλλού περισσότερο και αλλού λιγότερο, στην προσωπική τραγωδία, στην ανθρώπινη μοίρα, στα σύνορα, εσωτερικά και εξωτερικά και οι αναφορές στο κοινωνικό περιβάλλον, όπως οι αναταραχές στα Βαλκάνια και η κατάρρευση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού, γίνονται το έδαφος και το σενάριο για τα εσωτερικά ταξίδια στις ψυχές των κεντρικών χαρακτήρων.⁴⁸

Όμως και πάλι τις περισσότερες φορές το προσωπικό πρόβλημα μετατρέπεται σε κοινωνικό, όπως η εσωτερική εξορία του πολιτικού στο *Μετέωρο βήμα του πελαργού* που παραπέμπει στη συλλογική εξορία των προσφύγων.⁴⁹

⁴⁷ Μαυρουδής, Π. (2020) Ο κινηματογράφος του Θεόδωρου Αγγελόπουλου: αντι-ηγεμονική νεωτερικότητα και μοντερνισμός στη Μεσόγειο. (Μεταπτυχιακή διατριβή, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών) σ. 88

⁴⁸ Στο ίδιο, σ. 91

⁴⁹ Τσιράκης, Βασίλης. «Όταν ο χρόνος γίνεται ο τόπος της ιστορίας».

2.2.4. Τα σύνορα με την οπτική του Α. Καντιώτη

Τα σύνορα σύμφωνα με την οπτική του Α. Καντιώτη είναι συνυφασμένα με την πατρίδα. Πίστευε ότι η Φλώρινα, όντας το τελευταίο άκρο της Ελλάδας, που βρισκόταν στα σύνορα της παραμεθορίου περιοχής, είχε υποχρέωση απέναντι στους αγώνες του Έθνους να τα προστατεύει. Λόγω και των γεωπολιτικών αναταράξεων την περίοδο αυτή, με τις επεκτατικές βλέψεις των Σκοπιανών, θεωρούσε πως οι εχθροί της πατρίδας περικυκλώνουν και προσπαθούν να αλλάξουν τα σύνορα και να καταστρέψουν την Ελλάδα. Μέσα από τα κηρύγματά του αναφερόταν συχνά στα σύνορα, την πατρίδα, τον Χριστό και την Ελλάδα. Έλεγε χαρακτηριστικά: «...Μέσα στην καρδιά μου έχω Χριστό και Ελλάδα...». Θεωρούσε το να πεθάνει κανείς για τα μεγάλα ιδανικά, για την πατρίδα, για την Ελλάδα αποτελούσε ύψιστη τιμή.⁵⁰

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι ο Α. Καντιώτης υπηρέτησε την πατρίδα ως στρατιωτικός ιερέας, όπως αναφέρθηκε και στην ενότητα των βιογραφικών του στοιχείων, γεγονός που ίσως δικαιολογήσει την αμέριστη αγάπη του προς αυτήν και την προσπάθεια του να διαφυλάξει από την θέση που κατείχε με κάθε τρόπο, ακόμα και με το αίμα του όπως χαρακτηριστικά έλεγε.

Ο Αυγουστίνος Καντιώτης θεωρούσε πως η ταινία του Θ. Αγγελόπουλου ήταν ο προάγγελος των εξελίξεων και είχε άμεση σχέση με τις διεργασίες που θα ακολουθούσαν σε βάθος χρόνου. Πίστευε πως το σενάριο ήταν η απαρχή μιας διαφήμισης με σκοπό την κατάργηση των συνόρων και την προβολή της Ελλάδας ως μιας φυλακής για τους πολίτες της, έχοντας και μια κακοποιητική στάση απέναντι στους πρόσφυγες.⁵¹

3. Κριτική του σεναρίου από τον Α. Καντιώτη

Η κριτική του επισκόπου Φλώρινας Αυγουστίνου Καντιώτη και των συνεργατών του σχετικά με το σενάριο του έργου «Το μετέωρο βήμα του Πελαργού» είχε δυο πλευρές. Την εκκλησιαστική και την εθνική. Η κριτική αυτή δημοσιεύθηκε στο περιοδικό της Ι.

⁵⁰ Κήρυγμα, Καντιώτη Α., Κατασκηνώσεις Ι.Μητροπόλεως, 13/07/1990

⁵¹ Κήρυγμα, Καντιώτη Α., Ι. Ναός Κωνσταντίνου και Ελένης, Αμύνταιο, 08/12/1990

Μητροπόλεως Φλωρίνης Πρεσπών και Εορδαίας Σάλπιγγα της Ορθοδοξίας τον Οκτώβριο 1990 και στο τεύχος 255 με συγγραφέα τον Αθανάσιο Μησιάκα Θεολόγο Καθηγητή της Εκκλησιαστικής Σχολής Φλώρινας.⁵²

Σύμφωνα λοιπόν με το σενάριο από εκκλησιαστικής πλευράς τα επίμαχα σημεία ήταν:

- α. Η συνάντηση ενός άνδρα σε ένα δωμάτιο ξενοδοχείου με μια μικρή σε ηλικία κοπέλα.
- β. Το σημείο όπου ο άνδρας επισκέπτεται την μικρή στο λουτρό.
- γ. Η συνάντηση της μικρής στο δωμάτιο του άνδρα.
- δ. Η περίπτωση του ιερέα που φθάνει στον τόπο που θα τελεστεί το μυστήριο με ποδήλατο
- ε. Η τέλεση του μυστηρίου κατά τρόπο ανορθόδοξο

Κρινόμενο το έργο από Εθνικής πλευράς:

1. Παρουσίαζε επτά πτώματα Βιετναμέζων στο λιμάνι του Πειραιά τα οποία σκότωσε η ελληνική αστυνομία μόνο και μόνο διότι ήθελαν να έρθουν στο Ελληνικό έδαφος. Συνέπεια αυτής της σκηνής θα ήταν η αρνητική προδιάθεση κάθε θεατή κατά της αστυνομίας υποβάλλοντας την ιδέα ότι τα σώματα ασφαλείας, αν πάρουν εντολή, είναι δυνατόν να προβούν σε οποιαδήποτε ενέργεια.
2. Παρουσίαζε μαζεμένο κόσμο δίπλα στους σκοτωμένους, τους οποίους και λυπούνται. Αποτέλεσμα αυτής της σκηνής θα ήταν κάθε θεατής του έργου να αναθεματίζει τη σκληρότητα των αστυνομικών οργάνων αλλά και την ύπαρξη των συνόρων.
3. Παρουσίαζε συνταγματάρχη του Ελληνικού Στρατού στα σύνορα που κατά κάποιον τρόπο ανέχεται το λαθρεμπόριο στη μεθόριο Ελλάδας-Τουρκίας.
4. Παρουσίαζε στρατιώτες που λογχεύουν στον αέρα. Το συμπέρασμα αυτής της σκηνής ήταν ότι οι άνθρωποι αυτοί παίρνουν άσκοπα τον καιρό τους και κατά συνέπεια δεν είναι χρησιμοί.
5. Παρουσίαζε Έλληνες κατοίκους οι οποίοι ούρλιαζαν κατά των προσφύγων.

⁵² Σάλπιγγα της Ορθοδοξίας (1990)

6. Παρουσίαζε στρατιωτικά αυτοκίνητα από τα οποία πηδούσαν μερικοί και μιλούσαν διάφορες γλώσσες χωρίς να τις κατονομάζει.
7. Παρουσίαζε μία κοπέλα να μιλά σε άγνωστη γλώσσα. Δεν υπήρχε αναφορά για το ποια γλώσσα είναι .Επειδή το έργο γυριζόταν στην περιοχή της Φλώρινας όπου ελάχιστοι κάτοικοι, κυρίως γέροντες, χρησιμοποιούν το γλωσσικό ιδίωμα της περιοχής ,υπήρχε υπόνοια ότι πρόκειται για αυτό.
8. Παρουσίαζε τον ίδιο πάντα συνταγματάρχη να παραπονείται ότι στα σύνορα οι άνθρωποι τρελαίνονται. Η αιτία είναι η μοναξιά, η αβεβαιότητα και το αίσθημα μόνιμης απειλής. Ο ίδιος ο συνταγματάρχης παραπονιόταν επίσης στον άγνωστο πάντα ρεπόρτερ ότι ο ίδιος είναι μακριά από την οικογένειά του, ότι η γυναίκα του είναι στην Αθήνα, η κόρη του στο Λονδίνο, ότι ζούνε σαν τσιγγάνοι και τέλος αναρωτιέται πού τελικά θα τον πετάξουν.
9. Παρουσίαζε σκηνή όπου συνομιλούσαν ένας άνδρας Ελληνικής καταγωγής με μία κοπέλα από την Αλβανία. Η κοπέλα ανέφερε ότι όταν περνούσαν τα σύνορα προς την Ελλάδα, η μητέρα της πέθανε και σημειώνει ότι δεν τη σκότωσαν Αλβανοί στρατιώτες.
10. Παρουσίαζε το γνωστό μας συνταγματάρχη σαν ένα ανθρωπάκι που επιδιώκει να εξυπηρετήσει το φίλο του ρεπόρτερ όσο το δυνατόν καλύτερα κάνοντας ακόμα και τον γκαρσόν φερόμενος σαν γλοιώδης τύπος και φερόμενος με άσχημο τρόπο απέναντι σε καταστηματάρχη, τον οποίο ξύπνα τις νυχτερινές ώρες προκειμένου να τον αναγκάσει να ανοίξει το κατάστημα του και να δώσει να φάνε και να πιούνε αυτός και ο φίλος του.
11. Παρουσίαζε τα σύνορα της Ελλάδας – Αλβανίας χωρίς στρατιώτες όπου οι Αλβανοί πολίτες φτάνουν ελεύθερα μέχρι τα σύνορα τους, μόνο που δεν τα παίρνουν.

12. Παρουσίαζε τα ελληνικά σύνορα ναρκοθετημένα.

Παρουσίαζε το ρεπόρτερ να φτάνει στη γέφυρα των συνόρων Ελλάδας-Τουρκίας να προχωρά στη διαχωριστική γραμμή να την περνάει, χωρίς ο Τούρκος στρατιώτης να τον πυροβολεί και να γίνεται ελεύθερος! Ελεύθερος πια! Η τελευταία αυτή σκηνή θυμίζει σε όλους όσους ασχολούνται με την ιστορία της φυλής μας, τον ύποπτο ρόλο που έπαιξαν οι μαρξιστές κατά τη διάρκεια της μικρασιατικής εκστρατείας, τη στιγμή που τα παιδιά της

Ελλάδας είχαν την προσοχή τους στην πρώτη γραμμή και ο ελληνικός λαός παρακολουθούσε άγρυπνος και με κομμένη την αναπνοή την έκβαση του πολέμου αυτοί κυκλοφορούσαν στην Αθήνα, αλλά και στο μέτωπο φυλλάδια, με διηγήματα όπως «ο λιποτάκτης» όπου εξυμνούσαν το λιποτάκτη και έλεγαν ότι όσοι πολεμούσαν για την πατρίδα ήταν δολοφόνοι.

Συμπερασματικά ο κ.Αθανάσιος Μησιάκας ως εκπρόσωπος την εποχή εκείνη του Α. Καντιώτη και αναλυτής του σεναρίου αναφέρει, ότι το εν λόγω έργο προσβάλλει τη δημόσια αιδώς, υποτιμά τις Ένοπλες Δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας, βάζει κατά των συνόρων και της πατρίδας, τη στιγμή μάλιστα που όλες οι γειτονικές μας χώρες απαιτούν εδάφη μας. Το κρίνουμε ως εθνικά ύποπτο τόσο για το περιεχόμενο του όσο και για την επιλογή της περιοχής.⁵³

3.1.Τα γεγονότα μέσα από τον τοπικό τύπο

Η συγκρουσιακή κατάσταση που δημιουργήθηκε κατά την διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας «Το μετέωρο βήμα του πελαργού» στη Φλώρινα με κύριους πρωταγωνιστές τον τότε Μητροπολίτη Φλώρινας Αυγουστίνο Καντιώτη και τον σκηνοθέτη Θ. Αγγελόπουλου μαγνήτισε τα τηλεοπτικά μέσα αλλά και τον έντυπο τύπο πανελληνίας κυκλοφορίας, αλλά και τον τοπικό τύπο της εποχής. Υπήρξαν αφιερώματα και αναφορές τόσο στα ΜΜΕ της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού, στέλνοντας απεσταλμένους δημοσιογράφους για να καλύψουν το γεγονός. Η όλη διένεξη αυτή αποτυπώνεται με γλαφυρό τρόπο ιδιαίτερα και στον τύπο της Φλώρινας.

Οι θέσεις και η στάση των εκδοτών, των δημοσιογράφων όσο και των αρθρογράφων, στην επίμαχη κατάσταση, απέναντι στα γεγονότα και συγκεκριμένα στον επίσκοπο Α. Καντιώτη, ανάλογα με τον πολιτικό τους προσανατολισμό είναι, είτε εναντιωμένοι με πηχυαίους τίτλους καυστικούς εναντίον του, υπερασπιζόμενοι τον σκηνοθέτη, είτε κρατώντας μια ουδέτερη στάση καταγράφοντας απλά τα γεγονότα χωρίς να παίρνουν

⁵³ Σάλπιγγα της Ορθοδοξίας (1990)

επίσημα ξεκάθαρη θέση. Οι τίτλοι των εφημερίδων και τα δημοσιεύματα στον τοπικό Τύπο ενδεικτικά ήταν:

Στην δεκαπενθήμερη εφημερίδα «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ» στο φύλλο 37 της 28^{ης} Δεκεμβρίου 1990 στην πρώτη σελίδα το άρθρο με τίτλο:

«Αντίσταση στο σκοταδισμό» διαβάζουμε:

Μπορεί ο Κύριος να μην έριξε τους κεραυνούς του, όπως ikέτευε ο Καντιώτης όμως ο ίδιος ο Μητροπολίτης Φλώρινας φρόντισε να ρίξει τα δικά του αστροπελέκια. Προχώρησε σε Μικρό αφορισμό για - τέσσερα χρόνια - του Θόδωρου Αγγελόπουλου και των συνεργατών. Κι αν του δινόταν η ευκαιρία, ίσως να έριχνε τον καταξιωμένο σκηνοθέτη στην πυρά, όπως ιερά εξέταση στην εποχή της.

Ωστόσο τα γυρίσματα της ταινίας το μετέωρο βήμα του πελαργού άρχισαν και συνεχίζονται κανονικά. Η προληπτική λογοκρισία που προσπάθησε να επιβάλει Αυγουστίνος δεν πέρασε. Η τελευταία σπασμωδικές ενέργειες ήταν ο αφορισμός και το συλλαλητήριο που οργάνωσε μπροστά στην μητρόπολη 16 Δεκεμβρίου 1990. Έμειναν βέβαια είναι εξαλλοσύνες και η παραληρηματικοί πύρινη λόγοι του, τα πολεμικά ανακοινωθέντα, οι απειλές και τα στρατιωτικά εμβλήματα από το ΡΣ της Μητρόπολης που θύμιζαν άλλες «αλήστου μνήμης» εποχές.

Αντίθετα η συνέντευξη τύπου που έδωσε την ίδια μέρα στο κατάμεστο Ελληνίς ο Θόδωρος Αγγελόπουλος 16 Δεκεμβρίου, διακρινόταν για το ήθος της, την πειστικότητα του Δήμου ζωντανό διάλογο με τους ίδιους τόνους. Ένα - ένα κατέρρευσαν όλα τα επιχειρήματα της εκκλησίας κατά της ταινίας του Αγγελόπουλου ενώ αποτέλεσε και μια αντί διαμαρτυρία των προοδευτικών Φλωρινιωτών, μια αντίσταση στην προσπάθειά του Καντιώτη να επιβάλλει το σκοταδισμό και να χειραγώγηση της ζωής του τόπου. Πολύ περισσότερο που ο Θόδωρος Αγγελόπουλος ανεβάξει το πολιτιστικό επίπεδο του τόπου και του λαού και προβάλλει την πόλη μάς και τη χώρα διεθνώς.

Η παρέμβαση ωστόσο του Καντιώτη στην πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου αποτελεί μείζον πολιτικό ζήτημα και πρέπει κάποτε να μπει φραγμός.

Αντιδράσεις υπήρξαν. Έγραψε όλος ο τύπος ενώ δήλωση συμπαράστασης στον Αγγελόπουλο έκαναν ο πρόεδρος του χαιρετισμού Χ. Φλωράκης, ο Λεωνίδας Κύρκος, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός πολιτισμού κύριος Τ. Τζαννετάκης, η Μ.

Μερκούρη, η εταιρεία Ελλήνων σκηνοθετών, η ακαδημία ευρωπαϊκού κινηματογράφου οι διάσημοι σκηνοθέτες Α. Κουροσάβα Μ. Σκορτσέζε, Ν. Οσίμα, Κρ. Ζανούσικα.

Επίσης ο βουλευτής του νομού Γ. Λιάνης, οι Ν.Ε. Φλώρινας του Συνασπισμού και του ΠΑΣΟΚ, η προοδευτική δημοτική ένωση, το εργατικό κέντρο Φλώρινας η Λέσχη πολιτισμού Φλώρινας, η Στέγη Φιλότεχνων Φλώρινας, η Εταιρεία Γραμμάτων και Τεχνών, οι γνωστοί καλλιτέχνες Σ. Κουλής και Δημήτρης Καλαμαράς και αρκετοί πολιτιστικοί σύλλογοι χωριών.

Θα λέγαμε όμως πως αυτό δεν φτάνει. Θα πρέπει οι ίδιοι Φλωρινιώτες να αντισταθούν στο μεσαιωνικό σκοταδισμό. Θα πρέπει οι ίδιοι να θέσουν τέρμα στην προσπάθεια να ορίζει ο Καντιώτης τις τύχες μας, πολύ περισσότερο που στενοί συνεργάτες του δεν είναι Φλωρινιώτες και η πιο πιστοί σε αυτόν οπαδοί είναι μεταφερόμενοι από άλλες πόλεις.

Επιτέλους κανείς δεν μπορεί να κρίνει και να αμφισβητήσει τον πατριωτισμό των Φλωρινιωτών. Έκθετος ωστόσο είναι και ο νομάρχης που στην αρχή τάχθηκε υπέρ του Καντιώτη αλλά αναγκάστηκε να τα μαζέψει ύστερα από τις δηλώσεις Τζαννετάκη και ο δήμαρχος για την διγλωσσία και το λαϊκισμό του που τον διακρίνει (και με τον Αγγελόπουλο και με τον Καντιώτη).

Θα ήμασταν υπερβολικοί αν ζητούσαμε την απομάκρυνση του νομάρχη ύστερα από όλα όσα έχει κάνει από τότε που ήρθε στην Φλώρινα;

Στην εβδομαδιαία εφημερίδα ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ αριθμός Φύλλου 166)29 και ημερομηνία 18/12/1990 διαβάζουμε:

ΜΕΡΕΣ ΔΙΧΑΣΜΟΥ με υπόκρουση εμβατηρίων και αφορισμούς!!!

Οι «εσωτερικοί» και «εξωτερικοί» εχθροί... Οι «δαίμονες του εσωτερικού και του εξωτερικού». Τα ανάλογης ποιότητας συνθήματα:

«Το σατανικό υπερκράτος της ΕΟΚ στεφανώνει και χρηματοδοτεί τις προδοσίες του Αγγελόπουλου».

«Αναρχία, διεθνισμός, ανθελληνισμός»

«αθεΐα, ακολασία Αγγελόπουλος».

Οι κορώνες: «Η Μακεδονία μας ήτο είναι και θα είναι ελληνική και νυν υπέρ πάντων αγών».

Τα εμβατήρια.(!!!)

Και το αποκορύφωμα ο αφορισμός του σκηνοθέτη!!! αποτέλεσαν το κρεσέντο μιας από μακρού διαιωνιζόμενης θλιβερής ιστορίας που προσέλαβε με τον καιρό απροσδόκητες εθνικιστικές διαστάσεις και απέδειξε πως η αλήστου μνήμης διακρίσεις σε «εθνικόφρονες» και «μιάσματα», η καπηλεία του πατριωτισμού και οι στρατιωτικές νοοτροπίες... Ζουν και βασιλεύουν στον τόπο μας και σαρκάζουν την υποτιθέμενη λήθη και συμφιλίωση καθώς και την απέλλιδα προσπάθεια της κυβέρνησης να προωθήσει το ευρωπαϊκό προφίλ της χώρας.

Το συλλαλητήριο των οπαδών του δεσπότη μας και όσα προηγήθηκαν φανέρωσαν πως κάποιοι κύκλοι επιμένουν να μονοπωλούν τον πατριωτισμό και την εθνικοφροσύνη με όρους εφταετίας, δάχτυλο δείχνοντας τους νηφαλιότερους ως προφανώς, ανθέλληνες.

Βέβαια στη συνέντευξη τύπου που έδωσε ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος την ίδια μέρα (Κυριακή 16, Δεκεμβρίου) στο ΕΛΛΗΝΙΣ αποδείχτηκε «άνθρακας ο θησαυρός» αφού τόσο σκηνοθέτης όσο και η ευάριθμοι συμπολίτες μας έφερα σε πολύ δύσκολη θέση τον κ. Μησιάκα, τον θεολόγο που ανέλαβε να σηκώσει το βάρος της απόκρουσης των... εχθρών της πατρίδας!

Όμως στην Φλώρινα γέμισε αστυνομικούς, - μέχρι και ΜΑΤ - δημοσιογράφους φωτορεπόρτερς...

Ωστε να πληροφορηθεί ο κόσμος όλος πως στον τόπο μας ο μεσαίωνας δεν τελείωσε ακόμα, πως κάποια θρησκευτικοί κύκλοι, διεκδικούν για τους εαυτούς τους το δικαίωμα στην αυθεντία, είτε πρόκειται για τέχνη, είτε για εθνικά και πολιτικά ζητήματα πως, τελικά μας συναρπάζει ένας ένας ιδιότυπος απομονωτισμός που τείνει να μεταβάλει την χώρα μας σε ένα είδος «Αλβανίας» ακριβώς τη στιγμή που οι ίδιοι κύκλοι θεωρούνται η φανατικότεροί πολέμιοι του «Αλβανικού προτύπου». Είχαμε ελπίδες σε αμοιβαίες εξηγήσεις και χαμηλούς τόνους.....

Στην εβδομαδιαία εφημερίδα ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ με αριθμό φύλλου 1432 και ημερομηνία 21/12/1990 διαβάζουμε:

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ κ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΑΦΟΡΙΣΕ ΤΟΝ κ. ΘΕΟΔ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟ

Παλλαϊκό συλλαλητήριο κατά της ταινίας. Συνέντευξη του κύριου Θεόδωρου Αγγελοπούλου.

Του έσχατου μέσου του αφορισμού έκανε χρήση ο Σεβασμιότατος μητροπολίτης μας κύριος Αυγουστίνος κατά του σκηνοθέτου της θρυλικής πλέον ταινίας «Το μετέωρο βήμα του πελαργού» του κ. Θόδωρου Αγγελόπουλου.

Ο αφορισμός έγινε το πρωί της περασμένης Δευτέρας στο Μητροπολιτικό Ναό Φλωρίνης.

Ο αφορισμός είναι το αποκορύφωμα της έντονης δυναμικής αντιδράσεως του Μητροπολίτου μας και μεγάλης μερίδας των πιστών της Μητροπολιτικής περιφέρειας του.

Την Κυριακή το απόγευμα είχε προηγηθεί πάνδημο συλλαλητήριο χιλιάδων κατοίκων της Φλωρίνης, Αμυνταίου και Πτολεμαΐδος, με επικεφαλής τους δημάρχους τους μπροστά στον Μητροπολιτικό Ναό. Κατά το συλλαλητήριο, του οποίου προηγήθηκε σύντομη θρησκευτική τελετή, μίλησε ο Σεβασμιότατος κ. Αυγουστίνος ο οποίος εξαπέλυσε κεραυνούς κατά της αντιχριστιανικής και αντεθνικής ταινίας και κατά του κ. Αγγελοπούλου, τον οποίο αποκάλεσε πράκτορα της ΕΟΚ και ΔΙΑΒΟΛΟΠΟΥΛΟ και ζήτησε να μάσει τα σύνεργα του και να σηκωθεί να φύγει αλλιώς θα πέσουν αστροπελέκια, εννοώντας προφανώς τον αφορισμό που θα επακολουθήσει την επομένη. Είπε ακόμα ο Σεβασμιότατος ότι θα μπορούσε να κάνει στάχτη τα σκηνικά αλλά δεν το πράττει γιατί έτσι θα δυσφημισθεί η Ελλάδα και η Φλώρινα.

Το συλλαλητήριο ήταν πολυπληθέστατό και ζωηρό και επικροτούσε τα λεγόμενα από το Μητροπολίτη, ο οποίος κατηγόρησε σφοδρά τον αντιπρόεδρο της κυβερνήσεως κ. Τζαννετάκη και τον υπουργό εξωτερικών κ. Σαμαρά.

Στο τέλος ενεκρίθη ψήφισμα οκτώ σημείων, που καταδικάζει την ταινία ως διεθνικιστική, ως γελοιοποιούσα τους στρατιωτικούς και την αστυνομία ως ανήθικη κλπ.

Το συλλαλητήριο διαλυθεί ήσυχως, αφού κόσμος έψαλε το «Υπερμάχω» και τον Εθνικό μας Ύμνο.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ κ. ΘΕΟΔ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Από την άλλη πλευρά ο σκηνοθέτης της ταινίας «το μετέωρο βήμα του πελάγου κ. Θόδωρος Αγγελόπουλος και οι συνεργάτες του, μεταξύ των οποίων και ο γνωστός Ιταλός ηθοποιός κύριος Μαρτσέλο Μαστρογιάννι, έδωσε συνέντευξη την Κυριακή το πρωί στο κατάμεστο κατά πλειοψηφία οπαδών ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ΣΥΝ, «Ελληνίς» την οποία άρχισε λέγοντας ειρωνικά: Εμείς εδώ είμαστε προδότες και άπατρις».

Στη συνέχεια, όμως είπε ότι δεν είναι άπατρις και ότι δε μετράει την Ελλάδα με τα γεωγραφικά σύνορα αλλά με τα πνευματικά, που επεκτείνονται σε παγκόσμια διάσταση. Ο

κ. Αγγελόπουλος προσπάθησε να εξηγήσει ότι η ταινία του, δεν έχει τις προθέσεις που το αποδίδονται, τονίζοντας ότι το σενάριο του «Μετέωρου βήματος πελαργού» είναι ένα κείμενο συμβολικό που ανοίγει τον δρόμο στην ποίηση και ότι οι αντιδράσεις οφείλονται σε παρεξήγηση.

Ο κ. Αγγελόπουλος απάντησε σε πολλές ερωτήσεις δημοσιογράφων και ακροατών και η ιδίως στο Θεολόγο κ. Μησιάκα, ο οποίος είναι ο κύριος επικριτής της ταινίας και σύμβουλος του Μητροπολίτου κ. Αυγουστίνου. Πάντως ο κ. Αγγελόπουλος δήλωσε ότι θα γυρίσει την ταινία και θα ηχογραφηθεί ακόμα και τις καμπάνες. Ο κ. Αγγελόπουλος καταδίκασε τις επίσημες αντιδράσεις για το γύρισμα της ταινίας Ελένη του Νίκου Γκατζογιάννη, (χωρίς να αναφέρει μια συγκεκριμένη δική του θέση στις αντιδράσεις αυτές). Σε ερώτηση αν συναντηθεί με το Μητροπολίτη κατά το προηγούμενο του κ. Παπανδρέου είπε ότι δεν είναι πολιτικός για να κάνει τέτοιες κινήσεις.

Ο κύριος Αγγελόπουλος έκλεισε την συνέντευξη του που την παρακολουθούσε με ενδιαφέρον πολύς κόσμος και πολλοί δημοσιογράφοι και τηλεοπτικά συνεργεία εκτός Φλωρίνης λέγοντας: «Ο καθένας διαλέγει μόνος του τον θάνατο του».

Την περίοδο αυτή κατά την διάρκεια αλλά και μετέπειτα ακολούθησαν και άλλα δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο, με άρθρα και επιστολές πολιτών της περιοχής δηλώνοντας την συμπαράσταση τους στον σκηνοθέτη και την αντίθεση τους στις επιλογές του Μητροπολίτη.

Από την ανάγνωση του τοπικού τύπου, είναι έκδηλος ο διαχωρισμός που οδηγήθηκε η κοινωνία της Φλώρινας και ίσως να δόθηκε μια ευκαιρία αντίδρασης σε όσους ήταν αντίθετοι με όλες τις κινήσεις του Μητροπολίτη χρόνια πριν. Ίσως η προσωπικότητα του Θ. Αγγελόπουλου και η διεθνής φήμη του, αλλά και η υποστήριξη του από μια σειρά καλλιτεχνών, πολιτικών, αλλά και ΜΜΕ αποτέλεσε την ασπίδα όλων αυτών των αντιδρώντων.

Από την άλλη πλευρά η ανάγνωση του τοπικού τύπου και ειδικότερα των πρωτοσέλιδων τίτλων, πιο εμπεριστατωμένα και με μια βαθύτερη ανάλυση, μας οδηγούν στα συμπεράσματα, της φανέρωσης αυτής, της εσωτερικής τοπικής κρίσης, η οποία προφανώς προϋπήρχε και ήταν κρυμμένη με ένα ομιχλώδες περίβλημα. Αλλά και στον τρόπο αντιμετώπισης της προσωπικότητας του Μητροπολίτη.

Στην εφημερίδα «Ύπαρξη» ο πρωτοσέλιδος τίτλος της είναι:

«Αντίσταση στον σκοταδισμό»

Στην εφημερίδα «Ενημέρωση» ο πρωτοσέλιδος τίτλος της είναι:

ΜΕΡΕΣ ΔΙΧΑΣΜΟΥ με υπόκρουση εμβατηρίων και αφορισμούς!!!

Στην εφημερίδα «Φωνή της Φλωρίνης» ο πρωτοσέλιδος τίτλος της είναι:

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ κ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΑΦΟΡΙΣΕ ΤΟΝ κ. ΘΕΟΔ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟ

Είναι φανερό, λοιπόν, πως οι εφημερίδες Παρέμβαση και Ενημέρωση, που αποτελούσαν φορέα έκφρασης της αριστερής ιδεολογίας, αντιτίθεντο σθεναρά με βαρείς χαρακτηρισμούς, παρουσιάζοντας την Φλώρινα να βιώνει μέρες διχασμού αλλά και τον ίδιο τον Μητροπολίτη ως σκοταδιστή και κύριο αίτιο του διχασμού, προσπαθώντας να περιορίσουν ή ακόμα και να φιμώσουν το δικαίωμα της ελεύθερης ειρηνικής διαμαρτυρίας. Συνεπώς, το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης στην τέχνη και στην δημιουργία αποτελούσε προνόμιο μόνο της «διανόησης» και οποιαδήποτε κριτική ή αντίρρηση στις θέσεις τους, βαπτιζόταν ως ένα «εθνικιστικό πυροτέχνημα και παραλήρημα.

Από την άλλη πλευρά εφημερίδες όπως η «Φωνή της Φλωρίνης», που ως φορέα έκφρασης είχε την δεξιά ιδεολογία, παρατηρούμε ότι ακολουθεί μια πιο φίλα προσκείμενη στάση στον Μητροπολίτη χαρακτηρίζοντας τον ως «Μητροπολίτη μας» και στη συνέχεια του άρθρου της, κάνει μια καταγραφή των γεγονότων χωρίς την διάθεση εμπρησμού των αναγνωστών της, με την προβολή και υιοθέτηση ενός περιβάλλοντος διχασμού στη τοπική κοινωνία της Φλώρινας.

Εν κατακλείδι, η οπτική των γεγονότων μέσα από τον τοπικό τύπο της Φλώρινας, μας οδηγεί στο συμπέρασμα, σύμφωνα και με την προφορική συνέντευξη της κ. Ηλιάδου – Ταχου Σοφίας: *ότι τα γεγονότα των γυρισμάτων και η κρίση τους, ίσως τις περισσότερες φορές να ήταν καθαρά θέμα οπτικής, βιωμάτων αλλά και έκφρασης πολιτικών ιδεολογιών, που είχαν εμφιλοχωρήσει σε μερίδα ανθρώπων της τοπικής κοινωνίας, που προσπαθούσαν να αμβλύνουν τις όποιες αντιθέσεις είχαν ή βίωσαν κατά την επισκοπική θητεία του Μητροπολίτη μέχρι εκείνες τις μέρες.*⁵⁴

⁵⁴ Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

4.ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

4.1.Περιγραφή του δείγματος των συνεντεύξεων

Για την ολοκλήρωση του ερευνητικού σταδίου της εν λόγω εργασίας, όπως αναφέρθηκε και στο 1^ο Κεφάλαιο, συγκεντρώθηκαν δεκατρείς (13) συνολικά προσωπικές συνεντεύξεις. Από αυτές οι δώδεκα (12) ήταν δια ζώσης και η μια (1) εξ αποστάσεως με την χρήση της εφαρμογής Zoom.

Η επιλογή των συνεντευζιζόμενων, έγινε με προσοχή, όπως είθισται σε όλες τις ποιοτικές έρευνες. Κριτήριο της επιλογής τους ήταν το να είχαν την δυνατότητα να εξασφαλίσουν με την προφορική τους μαρτυρία πλούτο πληροφοριών για τα συγκεκριμένα γεγονότα της περιόδου. Το δείγμα των συνεντευζιζόμενων δεν ήταν αντιπροσωπευτικά τυχαίο, αλλά ένα δείγμα που απαρτίζονταν από ανθρώπους οι οποίοι είχαν έμμεση ή άμεση σχέση με το ιστορικό πλαίσιο της έρευνας.

Κύρια επιδίωξη ήταν η εύρεση ανθρώπων με βιώματα και εμπειρίες από τα γυρίσματα της ταινίας στη Φλώρινα «Το Μετέωρο Βήμα του Πελαργού». Ο τόπος καταγωγής στη έρευνα δεν έπαιξε σημασία, όσο η γνώση του χοροχρονικού πλαισίου της έρευνας. Οι οχτώ (8) από τους συνεντευζιζόμενους είχαν βιώσει τα γεγονότα από τους οποίους οι δυο (2) αποτελούσαν και τους κύριους συνεργάτες του Μητροπολίτη Αυγουστίνου Καντιώτη την περίοδο που εξετάζουμε και είχαν βιωμένες αναμνήσεις εκ των έσω, γνωρίζοντας και δεδομένα που δεν γνώριζαν οι υπόλοιποι έντεκα (11). Κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων κανένας από του τους πληροφορητές δεν εξέφρασε την επιθυμία της απόκρυψης της επωνυμίας του.

Κατά την επεξεργασία του δείγματος των πληροφορητών έγινε από τον ερευνητή ο κάτωθι διαχωρισμός:

- 1) Ως προς το φύλο. Ο αριθμός των γυναικών πληροφορητών στην έρευνα ανέρχεται στον αριθμό των τριών (3) και οι υπόλοιποι δέκα (10) πληροφορητές είναι άνδρες.
- 2) Ως προς το μορφωτικό τους επίπεδο. Το σύνολο και των δεκατριών πληροφορητών ήταν Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης.
- 3) Ως προς την ηλικία. Για την εξακρίβωση της βιοματικής εμπειρίας την συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, και την άντληση των συμπερασμάτων μέσα από αυτήν. Ο μέσος όρος ηλικίας των πληροφορητών ήταν εξήντα δύο (62) χρονών.⁵⁵

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων παρατηρήθηκαν προβλήματα λήθης ή ακόμα αποσιώπησης των γεγονότων και σε μερικές περιπτώσεις έντονης εμμονής σε χαρακτηρισμούς των τότε πρωταγωνιστών της συγκρουσιακής κατάστασης που βίωσε η περιοχή της Φλώρινας το 1990 κατά την διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας «Το Μετέωρο Βήμα του Πελαργού».

⁵⁵ Βλ. Γράφημα 1. Ανάλυση δείγματος πληροφορητών

Γράφημα 1: Ανάλυση πληροφορητών σε σχέση με το φύλο και το μέσο όρο ηλικίας.

4.2. Θεματικές κατηγορίες

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την ανεύρεση των ιστορικών γεγονότων της ρήξης που προήλθε ανάμεσα στον Μητροπολίτη Α. Καντιώτη και τον σκηνοθέτη Θ. Αγγελόπουλο αποτελούνταν από δεκατρείς (13) ερωτήσεις, οι οποίες για την περαιτέρω έρευνα και την άντληση των συμπερασμάτων, χωρίστηκαν σε επιμέρους θεματικές κατηγορίες. Οι θεματικές αυτές κατηγορίες είναι:

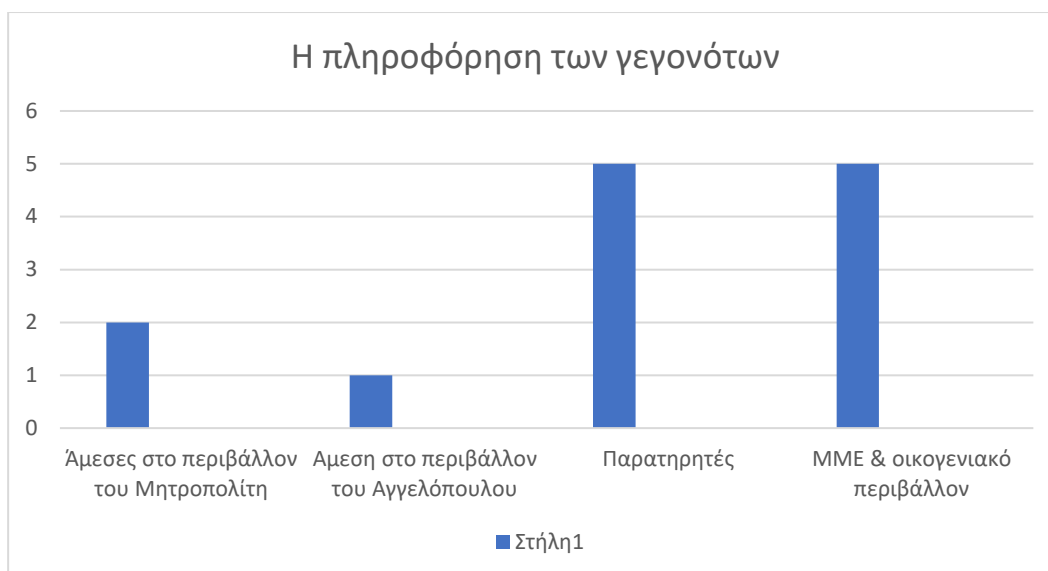
- Η πληροφόρηση των γεγονότων
- Οι επιλογές του Μητροπολίτη
- Ύπαρξη ανθελληνικού περιεχομένου
- Η επιλογή της Φλώρινας
- Η αναμενόμενη ή όχι αντίδραση του Μητροπολίτη
- Ο αφορισμός ως θρησκευτικό όπλο ή μέσω πειθούς
- Η αντίδραση του Μητροπολίτη στο σήμερα

- Η επιρροή του στους πιστούς
- Η θέση της Αγγελοπουλικής σημειολογίας της πόλης και τα σύνορα
- Η πνευματική ελευθερία των δημιουργών και τα όρια της πνευματικής ελευθερίας
- Φλώρινα. Τα πραγματικά αίτια της ρήξης
- Ο Μεσαίωνας και ο σκοταδισμός
- Η ταινία και ο μύθος της
- Η διαφήμιση της ταινίας

4.2.1. Η πληροφόρηση των γεγονότων

Στη θεματική κατηγορία « Η πληροφόρηση των γεγονότων», εντοπίζονται δεκατρείς (13) αναφορές της γνώσης των γεγονότων μέσα από τις συνεντεύξεις. Από αυτές οι δύο (2) ήταν άμεσες, καθώς οι πληροφορητές ήταν στο επιτελείο του Μητροπολίτη και είχαν άμεση πληροφόρηση των γεγονότων. Ένας (1) εκ των πληροφορητών βοήθησε στην προετοιμασία των σκηνικών της ταινίας. Πέντε (5) πληροφορητές ήταν παρόντες ως παρατηρητές κατά την διάρκεια των γυρισμάτων αλλά και των αντιδράσεων, και οι υπόλοιποι πέντε (5) έλαβαν γνώση των γεγονότων από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και το οικογενειακό περιβάλλον τους.⁵⁶

⁵⁶ Βλ. Γράφημα 2. Η πληροφορία των γεγονότων

Γράφημα 2: Η πληροφόρηση των γεγονότων

Τα έζησα και ως αυτόπτης και αυθήκοος μάρτυρας σε μικρή ηλικία⁵⁷

Τα γεγονότα τα έμαθα έντυπα, από τις κυριακάτικες εφημερίδες⁵⁸

Τα γεγονότα τα έζησα όλα, καθώς ήμουν στα γυρίσματα και βοήθησα όσο μπορούσα κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων⁵⁹

Τα έμαθα έντυπα, γιατί δεν ήμουν εκείνη την εποχή στη Φλώρινα. Από την άλλη όμως όταν μετακόμισα στη Φλώρινα ήταν από τα βασικά στοιχεία που διαδίδονταν στη πόλη, σαν να ήταν από τους κύριους αστικούς μύθους της πόλης⁶⁰

Από τους γονείς μου είχα μία αίσθηση των γεγονότων και από την θεία μου η οποία ζούσε στην Φλώρινα⁶¹

⁵⁷ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

⁵⁸ Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023

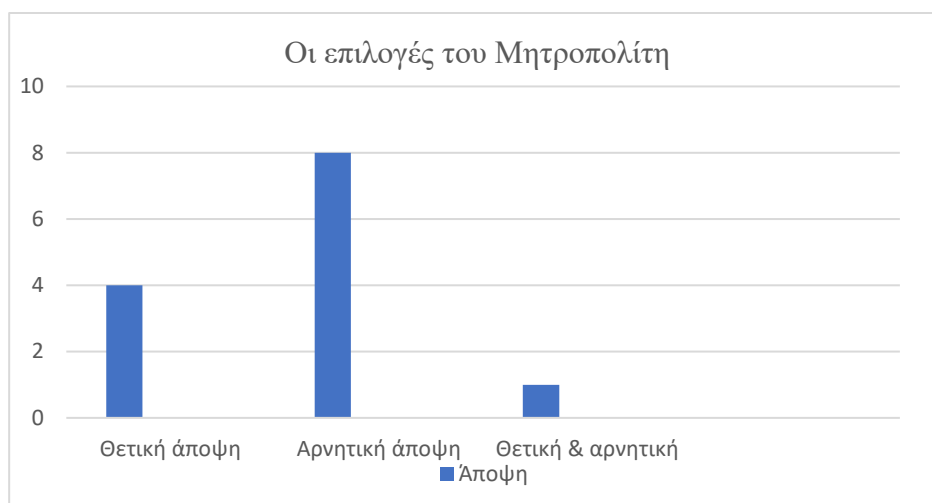
⁵⁹ Συνέντευξη Τσώτσου Χρήστου 17.11.2022

⁶⁰ Συνέντευξη Κοντοσφύρη Χάρη 02.02.2023

⁶¹ Συνέντευξη Καλαμάρα Φίλιππου 03.02.2023

4.2.1.1. Οι επιλογές του Μητροπολίτη

Στην κατηγορία «Οι επιλογές του Μητροπολίτη» που βασίζεται στο βασικό ερώτημα αν οι πληροφορητές έχουν σχηματίσει θετική ή αρνητική γνώμη για τις επιλογές του Μητροπολίτη οι οχτώ (8) πληροφορητές έχουν σχηματίσει αρνητική άποψη. Τέσσερις (4) έχουν σχηματίσει θετική άποψη και ένας (1) θετική εκείνη την δεδομένη στιγμή και αρνητική πλέον σήμερα, βλέποντας τα γεγονότα από μια απόσταση τριάντα τριών χρόνων μετά.⁶²

Γράφημα 3: Οι επιλογές του Μητροπολίτη

Είχαμε σχηματίσει θετική γνώμη για τις επιλογές του Σεβασμιότατου εκείνη την εποχή⁶³

Την χειρότερη γνώμη έχω...⁶⁴

(...)η γνώμη που είχα εξαρχής, η γνώμη που είχα τότε ήταν αρνητική γιατί θεωρούσα ότι ήταν ένα πολιτιστικό γεγονός, και η εκκλησία δεν έχει κανένα λόγο για να το πολεμήσει γιατί στα δικά μου τότε ματιά και στο δικό μου μυαλό η εκκλησία στηρίζει τον πολιτισμό (...) δεν είχε να φοβηθεί τίποτα από τον πολιτισμό και την σκέψη, επομένως γιατί να το πολεμήσεις δεν το καταλάβαινα. Το οποίο το ίδιο πιστεύω και τώρα.⁶⁵

⁶² Βλ. Γράφημα 3. Οι επιλογές του Μητροπολίτη

⁶³ Συνέντευξη Ιωαννίκιου Αθανασιάδης 17.12.2022

⁶⁴ Συνέντευξη Βασιλείου Αναστάσιου 10.02.2023

⁶⁵ Συνέντευξη Βακάλη Άννα 11.02.2023

Είχαμε σχηματίσει θετική γνώμη για τις επιλογές του Σεβασμιότατου εκείνη την εποχή και ενημερωθήκαμε από την εκκλησία, με ανακοινώσεις της μητρόπολης για να μπορέσουμε να διαμαρτυρηθούμε γι' αυτό και αυτό γιατί θα υπήρχε λόγος για να το κάνει αυτό ο δεσπότης.⁶⁶

Ο Αυγουστίνος Καντιώτης, υπήρξε αντιφατική προσωπικότητα, με «τις κορυφές και τους γκρεμούς του»⁶⁷

Ο Αυγουστίνος ήταν ένας χαρακτήρας πολύ(...) έτσι ενεργητικός (...)από πάσης πλευράς. Έκανε πάρα πολλά ως αρχιμανδρίτης και ιεροκήρυκας. Προσέφερε πολλά σε πολλές Μητροπόλεις.

Εργάστηκε ποικιλοτρόπως πλησίασε την νεότητα, την φτώχεια, την δυστυχία(...) ⁶⁸

Υπάρχει κάποιος λόγος σκανδαλισμού του ποιμνίου(...)δεν είναι κακό αυτό...Πρέπει να δούμε και την ιδιαίτερη ιδιοσυγκρασία του επισκόπου αν είναι μαχητικός και αν θεωρεί ότι κρούει ένα καμπανάκι!

(...)ήτανε μπροστά με τον πύρινο λόγο του και ενημέρωσε τον κόσμο. Σαφώς και είχε αντιδράσεις.⁶⁹

4.2.1.2. Ύπαρξη ανθελληνικού περιεχομένου

Η κατηγορία «Η Ύπαρξη ανθελληνικού περιεχομένου στην ταινία». Η ταινία του Θ. Αγγελόπουλου, κατηγορήθηκε από το επιτελείο του Μητροπολίτη, ότι εμπεριέχει

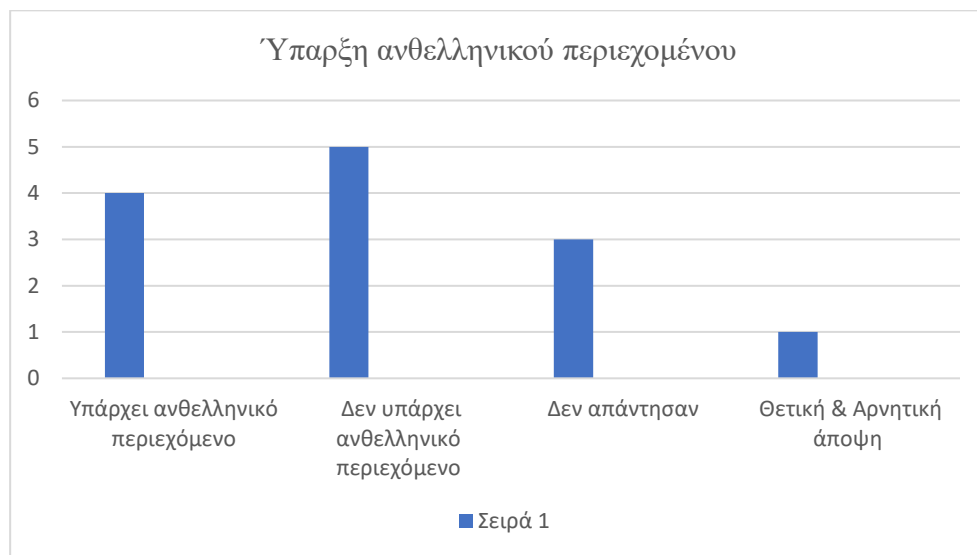
⁶⁶ Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022

⁶⁷ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

⁶⁸ Συνέντευξη Σεβασμιότατου Μητρ. Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας κ.κ. Θεόκλητου 18.08.2021

⁶⁹ Συνέντευξη Φανάρα Βασιλείου 20.08.2021

ανθελληνικά στοιχεία και ειδικότερα γινόταν μνεία υπεράσπισης των θέσεων του κράτους των Σκοπίων,⁷⁰ που εκείνη την εποχή ήταν από τα βασικά ζητήματα που απασχολούσαν τους πολίτες αλλά και την ευρύτερη πολιτική σκηνή της Ελλάδας, καθώς ήταν η περίοδος, της εκκίνησης των διαπραγματεύσεων, οι οποίες διήρκησαν έως τις μέρες μας, για την τελική ονομασία του συγκεκριμένου κρατιδίου. Συνεπώς αυτή η κατηγορία συγκεντρώνει εννέα (9) αναφορές που απάντησαν στο ερώτημα της συγκεκριμένης κατηγορίας, τρεις (3) πληροφορητές οι οποίοι δεν απάντησαν και ένας (1) πληροφορητής ο οποίος την δεδομένη στιγμή ήταν πεπεισμένος ότι η ταινία είχε ανθελληνικά μηνύματα αλλά η άποψη του έχει μεταλλαχθεί με την πάροδο του χρόνου σε αρνητική απάντηση στην κατηγορία.⁷¹

Γράφημα 3: Υπαρξη ανθελληνικού περιεχομένου στην ταινία

(...)Δεν κατάλαβα τίποτα από αυτά που είχαν στο μυαλό τους ιερωμένοι και χαρακτήρισαν την ταινία ανθελληνική. Εγώ προσωπικά δεν είδα κάτι ανθελληνικό⁷²

Υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις ιστορικές και λυπάμαι που θα το πω εξαρτώνται από τις προσωπικές και κυρίως πολιτικές πεποιθήσεις. Δεν νομίζω ότι λέω ψέματα σε

⁷⁰ Συνέντευξη Σεβασμιοτάτου Μητρ. Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας κ.κ. Θεόκλητου 18.08.2021

⁷¹ Βλ. Γράφημα 3. Υπαρξη ανθελληνικού περιεχομένου στην ταινία

⁷² Συνέντευξη Τσώτσου Χρήστου 17.11.2022

αυτό, δηλαδή ο καθένας προσεγγίζει την ιστορία(...) η βλέπεις συνωστισμό στο λιμάνι της Σμύρνης ή βλέπεις όντως διωγμό και σφαγή από τους τούρκους (...)⁷³

Η ταινία του Αγγελόπουλου και να ήτανε και να μην ήτανε ανθελληνική (...)η πολιτική ηγεσία της Ελλάδος με τον Τσίπρα ξεπέρασε τα έργα του Αγγελόπουλου, αν υπήρχε εκεί πέρα έστω και ίχνος ανθελληνικό(...) ο Τσίπρας το έκανε πράξη με μια υπογραφή επαίσχυντη στην Πρέσπα. Πούλησε την Μακεδονία, τα έργα του Αγγελόπουλου ούτε σταγόνες δεν είναι(...)ούτε ψυχούλα δεν είναι, πάνω στο έργο του Τσίπρα. Η προδοσία έγινε ανεξάρτητα από τα έργα του Αγγελόπουλου⁷⁴

Βασικά στο σενάριο(...)φαινόντουσαν τα πράγματα, σκοτεινά και με ομιχλώδη ιδεολογήματα.⁷⁵

μάθαμε ότι υπήρχαν στο σενάριο αρκετές λέξεις και φράσεις οι οποίες δεν της ενθουμούμαι τώρα(...)φράσεις οι οποίες έθιγαν την πατρίδα μας και επαινούσαν τους Σκοπιανούς⁷⁶

«Ου γαρ οίδατι τι ποιούσι» ή «Μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι» η απάντηση μου, για να χρησιμοποιήσω τον εκκλησιαστικό λόγο, αν εννοείτε τι εννοώ. «Τόσο ήξεραν, τόσο έκαναν» που έλεγε κι η γιαγιά μου.⁷⁷

4.2.1.3 Η επιλογή της Φλώρινας

Στη κατηγορία «Η επιλογή της Φλώρινας» συναντάμε εννέα (9) αναφορές από τους πληροφορητές καθώς τέσσερις (4) δεν τοποθετήθηκαν για την αιτία της επιλογής της.

⁷³ Συνέντευξη Φανάρα Βασιλείου 20.08.2021

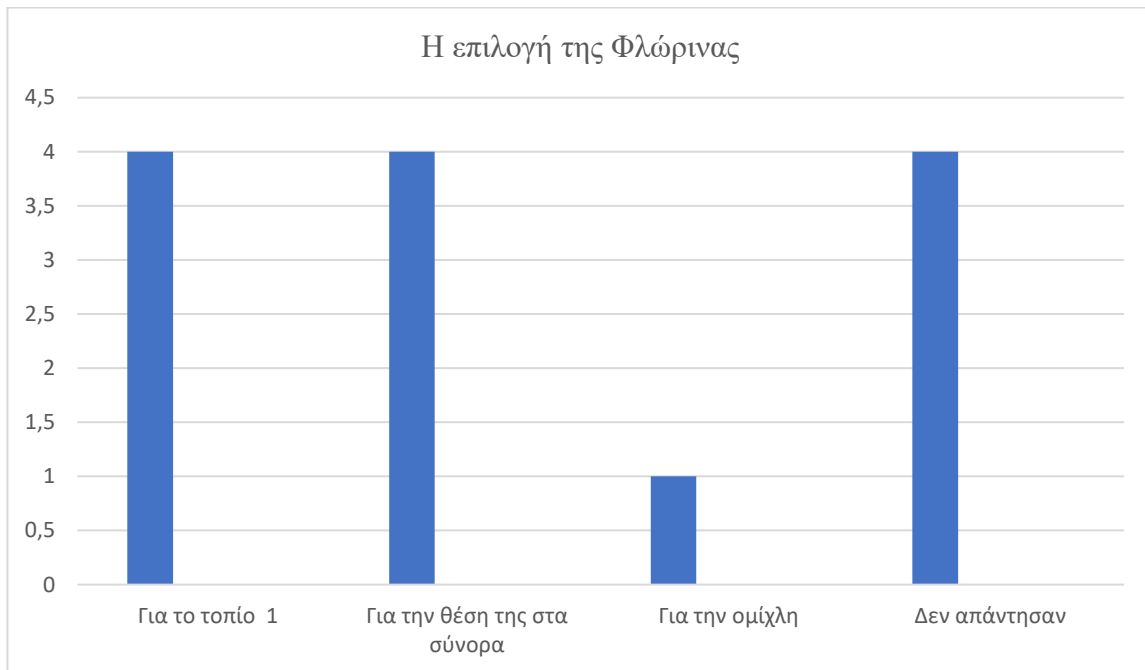
⁷⁴ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

⁷⁵ Συνέντευξη Αρχ. π. Σιαμάκη Αθανασίου 22.08.2021

⁷⁶ Συνέντευξη Σεβασμιότατου Μητρ. Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας κ.κ. Θεόκλητου 18.08.2021

⁷⁷ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

Από τους εννέα (9) πληροφορητές οι τέσσερις (4) αναφέρονται στο φυσικό κάλος και την τοπογραφία της περιοχής, το χειμώνα της, αλλά και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ομίχλης που επικρατεί τους χειμερινούς μήνες. Τέσσερις (4) πληροφορητές αναφέρθηκαν στην επιλογή της Φλώρινας σε σχέση με την θέση της και την σημειολογία που ήθελε να εκφράσει ο σκηνοθέτης. Τέλος ένας (1) πληροφορητής ανέφερε ως στοιχείο επιλογής της Φλώρινας την ομίχλη (σινιάκη).⁷⁸

ΓΡΑΦΗΜΑ 4: Η επιλογή της Φλώρινας από τον σκηνοθέτη

(...)Η επιλογή της Φλώρινας δεν ήταν τυχαία, με την έννοια σε ένα σκηνοθέτη έχει μεγάλη σημασία η εικόνα... με τα παλιά νεοκλασικά, τα παραδοσιακά σπίτια, ακόμα ευτυχώς υπάρχουν... τα οποία συνιστούν έναν κορμό που θα μπορούσε ο σκηνοθέτης να περάσει και να μας μεταφέρει σε μια άλλη εποχή και σε μια άλλη κοινωνία⁷⁹

⁷⁸ Βλ. Γράφημα 4. Η επιλογή της Φλώρινας από τον σκηνοθέτη

⁷⁹ Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

Καταρχήν αυτό που άρεσε στο σκηνοθέτη και επέλεξε την Φλώρινα ήταν το τοπίο. Εικαστικός είναι ο άνθρωπος!⁸⁰

Το ότι επέλεξε όμως τη Φλώρινα εμένα με τιμά. Εμένα με τιμά, γιατί έρχονται και ψάχνουνε τον Αγγελόπουλο στην Φλώρινα. Το σινιάκι, το έκανε παγκόσμια γνωστό ο Αγγελόπουλος.⁸¹

Σίγουρα κάτι τον έκανε να έρθει εδώ στην Φλώρινα(...)Κοίταξε να σου πω(...)λίγο και για τα σύνορα ίσως να επέλεξε ο Αγγελόπουλος την περιοχή εδώ...⁸²

Η Φλώρινα είναι ένα σκηνικό, άρα διαμεσολαβεί ας πούμε η φυσική σκηνογραφία της πόλης έτσι ώστε να ενισχύσει την ιστορική αναφορά που ήθελα ο σκηνοθέτης... Η επιλογή της πόλης έγινε από τον Αγγελόπουλο για την τοπογραφία, ντοπιολογία αλλά και την αστικογραφία. Δεν την επέλεξε ως σύνορο, θα μπορούσε να είναι και η Καστοριά αλλά τον ενδιέφερε η κλίμακα η φωτογένεια, η μετεωρολογικότητα το κλίμα το βροχερό.⁸³

Καταρχάς θεωρώ ότι ο σκηνοθέτης έτσι κι αλλιώς άρεσε την πόλη μας και ερχόταν και για άλλες ταινίες του άρεσε η ατμόσφαιρα, ο χειμώνας, η ομίχλη νομίζω ότι αρχικά γι' αυτό το λόγο την διάλεξε⁸⁴

4.2.1.4 Η Αναμενόμενη ή όχι αντίδραση του Μητροπολίτη

Η κατηγορία « Η αναμενόμενη ή όχι αντίδραση του Μητροπολίτη» συναντάται και στους δεκατρείς (13) πληροφορητές. Οι πληροφορητές ανεξαρτήτου της συμμετοχής

⁸⁰ Συνέντευξη Τσώτσου Χρήστου 17.11.2022

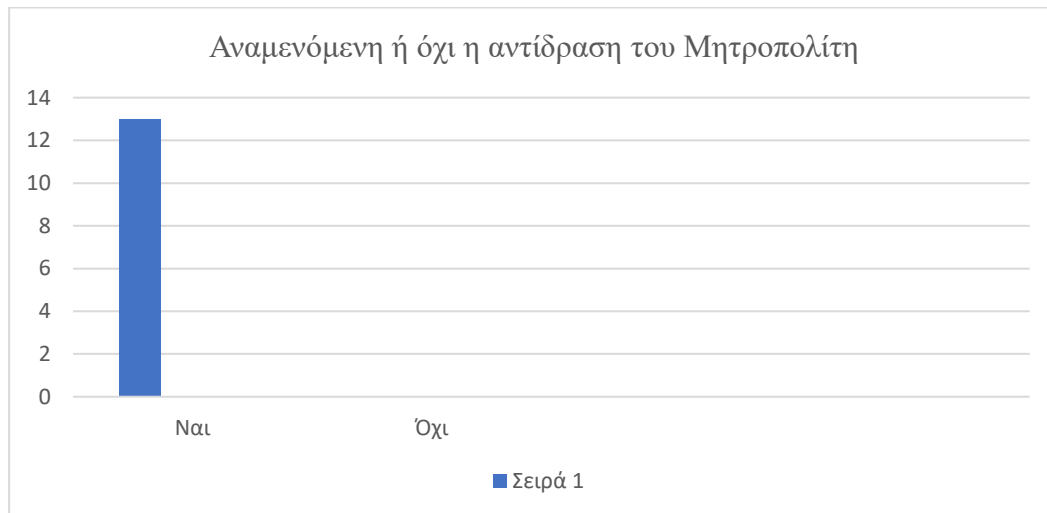
⁸¹ Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023

⁸² Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

⁸³ Συνέντευξη Κοντοσφύρη Χάρη 02.02.2023

⁸⁴ Συνέντευξη Βακάλη Άννα 11.02.2023

τους στα γυρίσματα της ταινίας αναφέρουν ότι η αντίδραση του Μητροπολίτη ήταν αναμενόμενη και δεν τους προκάλεσε καμία έκπληξη το γεγονός αυτό, καθώς είχε συνηθίσει το ποίμνιο του και την κοινωνία της Φλώρινας να λειτουργεί και να αγωνίζεται με τέτοιο τρόπο καθ' όλη την διάρκεια της επισκοπικής του θητείας.⁸⁵

Γράφημα 5: Αναμενόμενη ή όχι η αντίδραση του Μητροπολίτη

Περίμενα την αντίδραση αυτή του μητροπολίτη. Έτσι λειτουργούσε δεν μπορούσε να λειτουργήσει διαφορετικά.⁸⁶

Ο Καντιώτης παρενέβαινε στη ζωή της κοινωνίας ευρύτερα(...)στο πολιτικό κομμάτι, στο κοινωνικό(...)πέρα από το θρησκευτικό... Μία πληθωρική προσωπικότητα, σαν τον Αυγουστίνο Καντιώτη, έχει την τάση να παρεμβαίνει σε πράγματα. Νομίζω ότι η δυναμική του...για την δυναμική του... και την κυριότητα του δεν μπορεί να πει κανένας τίποτα!⁸⁷

Φυσικά και περίμενα την αντίδραση αυτή του μητροπολίτη⁸⁸

⁸⁵ Βλ. Γράφημα 5. Αναμενόμενη ή όχι η αντίδραση του Μητροπολίτη

⁸⁶ Συνέντευξη Βασιλείου Αναστάσιου 10.02.2023

⁸⁷ Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

⁸⁸ Συνέντευξη Τσώτσου Χρήστου 17.11.2022

Δηλαδή εκεί δεν πρέπει(...) πρέπει να μιλούν μόνο οι πανεπιστημιακοί; Οι ιερείς(...)δεν έχει δικαίωμα ένας επίσκοπος να τοποθετηθεί;⁸⁹

Ο Καντιώτης ήταν εκρηκτική φύση, φανατικός και φανατισμένος και «ζωηρή» προσωπικότητα. Ως εκ τούτου, δεν με εξέπληξε ποτέ καμιά συμπεριφορά του.⁹⁰

Σχετικά αν περίμενα την αντίδραση του μητροπολίτη κι αν συμφωνώ με όσα προέτρεψε θα ήθελα να πω ότι η διαμαρτυρία ήταν νόμιμη και όταν χρειάζεται είναι επιβεβλημένη. Αυτό που ξέρω είναι ότι απέτρεψε κακείσε εκείνους οι οποίοι είχαν προτείνει να πάνε και να κάψουνε τα σκηνικά και είπε ο Αυγουστίνος ότι σε καμία περίπτωση δεν θα χρησιμοποιήσουμε βία(...) Έγιναν(...)του έγιναν τέτοιες προτάσεις αλλά αυτό που ξέρω απέτρεψε τη χρήση βίας.⁹¹

Για εκείνη την εποχή και το συγκεκριμένο πρόσωπο το Σεβασμιότατο δηλαδή, περίμενα αυτή την αντίδραση. Την περίμενα ναι, αλλά δε συμφωνώ με όλη την κατάσταση πλέον.⁹²

4.2.2. Ο «αφορισμός» ως θρησκευτικό όπλο ή μέσο πειθούς

Η θεματική κατηγορία « Ο «αφορισμός» ως θρησκευτικό όπλο ή ως μέσο πειθούς» συναντάται και στους δεκατρείς (13) πληροφορητές των συνεντεύξεων. Με την θεματική αυτή ενότητα αντλούμε αρχικά, πληροφορίες για το αν ο Μητροπολίτης χρησιμοποίησε ένα εργαλείο πειθούς της κοινωνίας και του ακροατηρίου του ή αν επιστράτευσε ένα ύστατο θρησκευτικό όπλο που είχε στην φαρέτρα του ως τελευταία απόπειρα προσπάθεια νουθεσίας του σκηνοθέτη και των συνεργατών του, να σταματήσουν τα γυρίσματα του «Μετέωρου Βήματος του Πελαργού». Επίσης σύμφωνα με τους πληροφορητές

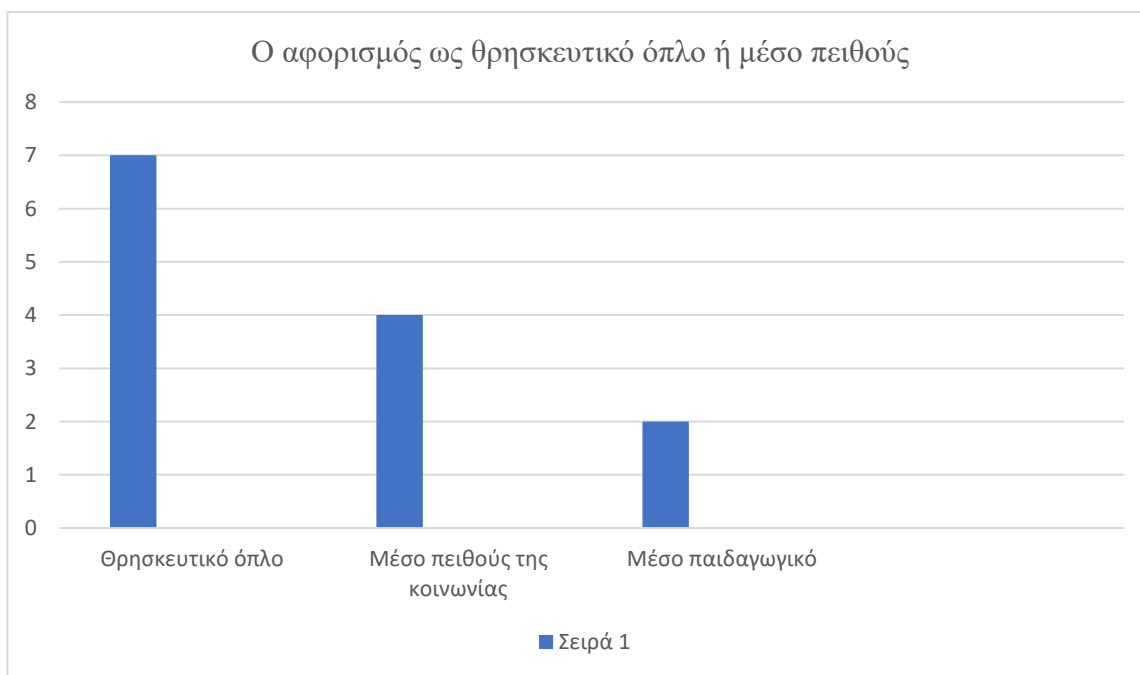
⁸⁹ Συνέντευξη Φανάρα Βασιλείου 20.08.2021

⁹⁰ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

⁹¹ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

⁹² Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022

κατανοούμε ότι δεν ήταν αφορισμός αλλά μια ευχή αποπομπής από το σώμα της Εκκλησίας με χρονική διάρκεια και ότι άρθηκε από τον νυν Μητροπολίτη Φλώρινας κ.κ. Θεόκλητο μετά και την παρέμβαση του τότε Βουλευτή Φλώρινας, για να μπορέσει να γίνει η χριστιανική ταφή του σκηνοθέτη Θ. Αγγελόπουλου.⁹³ Σύμφωνα λοιπόν με τους πληροφορητές επτά (7) πληροφορητές ανέφεραν ότι χρησιμοποίησε ένα θρησκευτικό όπλο που κατέχει ο κάθε Μητροπολίτης, ο οποίος είναι αρμόδιος για τα πνευματικά θέματα της περιοχής του. Τέσσερις (4) πληροφορητές αναφέρθηκαν στο γεγονός ότι ο αφορισμός επήλθε ως μέσω πειθούς της κοινωνίας για να ισχυροποιήσει την άποψη και την θέση του στο ποίμνιο του. Δύο (2) πληροφορητές, αναφέρθηκαν στον αφορισμό ως μέσω παιδαγωγικό για να μετανιώσει και να επιστρέψει, να απαρνηθεί την πλάνη του ή την διαφορετική του θέση αντίθετη με το πνεύμα της πίστεως ο δεχόμενος τον αφορισμό.⁹⁴

Γράφημα 6: Ο αφορισμός ως θρησκευτικό όπλο ή μέσο πειθούς

(...)Έκανε λοιπόν ο μητροπολίτης κηρύγματα, δεν ήρθαν σε συνάντηση καμιά φορά, παρόλο που τον είχε προσκαλέσει ο Μητροπολίτης (...) και τέλος αφού είδε ότι προχωρεί στα γυρίσματα και δεν διορθώνεται αναγκάστηκε να τον κάνει μία αποπομπή από την εκκλησία όχι αφορισμό όπως λέμε. Γιατί για να τελεστεί ένας αφορισμός στην ορθόδοξη

⁹³ Συνέντευξη ΕΡΤ3 Γ. Λιανής

⁹⁴ Βλ. Γράφημα 6. Ο αφορισμός ως θρησκευτικό όπλο ή μέσο πειθούς

εκκλησία πρέπει να υπάρχει η πλειοψηφία της Ιεραρχίας, όλων των αρχιερέων της Ιεράς Συνόδου της εκκλησίας της Ελλάδος... Και έκανε μία ακολουθία και τον απέπεμψε.

...Όταν πέρασε ο καιρός ήρθε ο Λιάνης και μου λέει... τι θα κάνουμε;(...) ζούσε τότε Αυγουστίνος και του είπα... να έρθει μια μέρα, να τον πάμε, να συζητήσουν, τί το ένα τί το άλλο, να συγχωρεθούν και να τελειώσει! Δεν ήρθε!... Μετά... μετά...όταν πέθανε ο Αγγελόπουλος ήμουν εγώ επίσκοπος και ήρθε ο Λιάνης και μου λέει...τι θα κάνουμε τώρα... και του απάντησα ότι δεν είναι αφορισμένος, αλλά είναι ένα επιτίμιο, στο οποίο κάνω εγώ άρση και τελειώνει το θέμα και έτσι τον κήδεψαν κανονικά ως χριστιανό ορθόδοξο.⁹⁵

...Βέβαια είχαμε πληροφορίες πως δεν πέρασε πολύ ο αφορισμός στην ψυχική του δομή και αντίληψη... το ότι τον αφόρισε ο Μητροπολίτης... ήξερε ότι μερικές φορές ο αφορισμός, μπορεί να μην είναι δίκαιος. Ο πατήρ Αυγουστίνος τον έβλεπε σαν δίκαιο, αυτός τον έβλεπε σαν άδικο, είχε και γνώσεις και πεποιθήσεις θρησκευτικές(...) και γνώριζε ότι δεν είναι ποιος ξέρει τί ο αφορισμός όταν γίνεται επί άδικο κατά τη γνώμη του!⁹⁶

Τον έκανε Αυγουστίνος τον αφορισμό από εκεί και πέρα έχω ακούσει αλλά δεν γνωρίζω του έγιναν από τους συνεγκρις προτάσεις... υποδείξεις κοίταξε... να ζητήσεις συγγνώμη και τα λοιπά δεν ξέρω,...νομίζω ότι αρνήθηκε δεν είμαι σίγουρος. Το να αρθεί ένας αφορισμός υπάρχουνε κανόνες της εκκλησίας, οι οποίοι ορίζουν τι γίνεται με τον αφορισμό όταν επιβληθεί, αν πεθάνει αυτός που αφορίσέ, αν πεθάνει αυτός που αφορίστηκε, εάν χρειάζεται ανάκληση και πως μπορεί να γίνει, υπάρχουνε τρόποι αλλά αυτά είναι θέματα εκκλησιαστικά.⁹⁷

Θα ήμουν πολύ ανακόλουθη, αν έλεγα ότι όντως έπρεπε να κάνει αυτό που έκανε ο Αυγουστίνος(...) Ίσως κάποιοι πιο σοφοί από μας, πιο ώριμοι, πιο μεγάλοι... να κατήγγειλαν και τις ακρότητες... και γενικά τις ακρότητες στο επίπεδο των αντιδράσεων

⁹⁵ Συνέντευξη Σεβασμιότατου Μητρ. Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας κ.κ. Θεόκλητου 18.08.2021

⁹⁶ Συνέντευξη Αρχ. π. Σιαμάκη Αθανασίου 22.08.2021

⁹⁷ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

που εκδηλώθηκαν(...) αλλά ο αφορισμός σε ποιες μορφές πιάνει, αν είναι μεγάλος ή μικρός, δεν τα ξέρω αυτά δεν με αφορούν.⁹⁸

Αφήστε με να ξεχάσω αυτό το ολίστημα του, γιατί μου φέρνει στη μνήμη τον αφορισμό ενός άλλου Θεόδωρου: του Μέγα Θεόδωρου Κολοκοτρώνη το 1805 από τον Πατριάρχη στην Πόλη καθ' υπόδειξη του Σουλτάνου.⁹⁹

Καταρχήν ο αφορισμός ως θρησκευτικό όπλο δεν μπορούσε να σταθεί γιατί δεν υπήρχε η κανονική διαδικασία. Οπότε ήταν περισσότερο μέσο επιβολής της πειθούς.¹⁰⁰

Δεν θεωρώ ότι η εκκλησία πρέπει να είναι τιμωρητική . Η θρησκεία, ο χριστιανισμός για μένα είναι «ο Χριστός αγάπη εστί». Από κει και ύστερα, κανένας δεν μπορεί να με αποκόπτει από την εκκλησία. Αλλά και το πως χρησιμοποιήθηκε αυτό από τους άλλους. Αποκοπή(...) γιατί αποκοπή(...)αφόρισε ένα κορίτσι 14 χρόνων (...) αυτά που ξέρω εγώ από αυτόν τον μητροπολίτη και που γνώρισα το λίγο καιρό δε συνάδουν. Νομίζω ότι το όπλο του αφορισμού δεν απευθυνότανε στους ίδιους τους δημιουργούς, απευθυνότανε στο κοινό αίσθημα της πόλης.¹⁰¹

4.2.2.2 Η αντίδραση του Μητροπολίτη στο σήμερα και η επιρροή του

Η κατηγορία « Η αντίδραση του Μητροπολίτη στο σήμερα και η επιρροή του» αποτελεί μια ενότητα κατά την οποία οι πληροφορητές καλούνται να απαντήσουν για το εάν τελούνταν σήμερα τα γεγονότα και ζούσαν και οι δυο πρωταγωνιστές αυτής της συγκρουσιακής κατάστασης ο Μητροπολίτης θα αντιδρούσε με τον ίδιο τρόπο και κατά

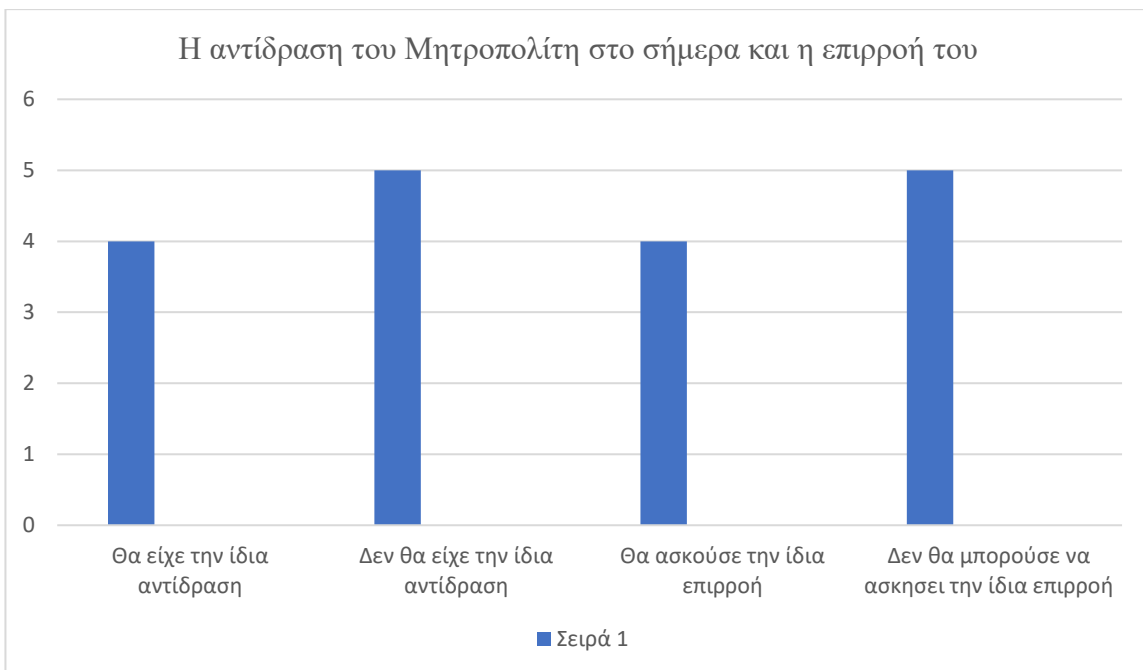
⁹⁸ Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

⁹⁹ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

¹⁰⁰ Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022

¹⁰¹ Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023

πόσο θα μπορούσε να ασκήσει την ίδια επιρροή στο πλήρωμα της εκκλησίας της περιοχής που τον ακολουθούσε. Από το σύνολο των δεκατριών (13) πληροφορητών οι τέσσερις (4) θεωρούν πως αν ζούσε ο Μητροπολίτης θα αντιδρούσε ακριβώς με τον ίδιο τρόπο. Πέντε (5) πληροφορητές πιστεύουν ότι δεν θα μπορούσε να αντιδράσει με τον ίδιο τρόπο καθώς τα δεδομένα της εποχής έχουν αλλάξει κατά πολύ από την εποχή του 1990. Στο υπό-ερώτημά αν θα μπορούσε να ασκήσει την ίδια επιρροή στους πιστούς τέσσερις θεωρούν πως θα μπορούσε να ασκήσει την ίδια επιρροή και πέντε (5) πιστεύουν ότι θα ήταν αδύνατο. Αξιοσημείωτο είναι ότι τέσσερις πληροφορητές δεν τοποθετήθηκαν στο στην συγκεκριμένη ενότητα.¹⁰²

Γράφημα 7: Η αντίδραση του Μητροπολίτη στο σήμερα και η επιρροή του

Αν σήμερα ζούσε ο Καντιώτης, θα έκανε τα ίδια πράγματα και σήμερα... και θα είχε την ίδια ας πούμε δύναμη (...) την είχε, όχι ευκαιριακά ήταν ο Αυγουστίνος Καντιώτης, ένας ήταν αυτός. Και σήμερα αν ήτανε θα μπορούσε να παρακινήσει τον κόσμο κατά τον ίδιο τρόπο, δεν αλλάζει αυτό... για τον Αυγουστίνο. Θα τα έκανε (...) οπωσδήποτε θα

¹⁰² Βλ. Γράφημα 7. Η αντίδραση του Μητροπολίτη στο σήμερα και η επιρροή του

μπορούσε να τα κάνει. Θέλω να πω δηλαδή, ότι ο λόγος του είχε απήχηση, όχι σε όλο τον πληθυσμό. Ο Αυγουστίνος, είχε και πολλούς εχθρούς εδώ στην Φλώρινα, ήταν πολλοί εκείνοι που δεν τον θέλανε... αλλά ο κόσμος ήταν ενθουσιασμένος για όσα έλεγε και γι' αυτό και τον άκουγαν!¹⁰³

Νομίζω δυσκολότερα (...) είναι κάτι που ήθελα να καταλήξω και σε αυτό, γενικά πιστεύω με την πάροδο του χρόνου, αρχίζει να γίνεται μια αποδέσμευση στο μυαλό, ακόμα και του πιο αφοσιωμένου πιστού πολίτη, μεταξύ του πολιτικού και θρησκευτικού κομματιού (...) γιατί αν μιλάμε για την Φλώρινα ας πούμε, πρόσφατα όταν υπήρχαν τα συλλαλητήρια που γινόντουσαν σχετικά με την αναγνώριση και την ονομασία της Βόρειας Μακεδονίας, στη Φλώρινα, στην πραγματικότητα δεν υπήρξε ιδιαίτερα κάποια έντονη οργανωμένη αντίδραση, από πληθυσμό της Φλώρινας. Γιατί και στην περίπτωση κάποιων επεισοδίων, που γίνανε στην Βίγλα, ήτανε κυρίως από κόσμο που μετακινήθηκε από άλλες περιοχές, την ημέρα της υπογραφής της συμφωνίας των Πρεσπών.¹⁰⁴

(...)Αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο για μένα, γιατί με το μετά το θάνατο του, οι πιστοί χάθηκαν για μένα. Η πιστοί του ακόλουθοι χάθηκαν για μένα. Δε νομίζω να μπορούσε να ασκήσει την ίδια επιρροή στις σημερινές συνθήκες. Και δεν είμαι σίγουρη ότι ήταν πραγματικά ο μητροπολίτης αυτός (...)και δεν ήταν ένα φανατισμένο κοινό από πίσω.¹⁰⁵ Αν απαντούσα γρήγορα, θα έλεγα αρχικά «όχι». Ωστόσο, σήμερα ζούμε σ' έναν «νέο-μεσαιώνα» στην Ελλάδα, όπου δυστυχώς ακούγονται περισσότερο οι φωνές των ακραίων και φανατισμένων στο δημόσιο διάλογο, «αριστερόστροφων και δεξιόστροφων». Οπότε, πιθανότατα να είχε δίπλα του πολυπληθές ακροατήριο και όχι μόνο από τους πιστούς του ακόλουθους.¹⁰⁶

(...)Το πόσοι τον ακολουθήσαν δεν ξέρω απλώς είχε αντίκτυπο αυτό που έκανε. Δηλαδή αν πούμε ότι οι κάτοικοι της Φλώρινας είναι σήμερα 12.000 μπορεί να τον ακολουθούσαν

¹⁰³ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

¹⁰⁴ Συνέντευξη Καλαμάρα Φίλιππου 03.02.2023

¹⁰⁵ Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023

¹⁰⁶ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

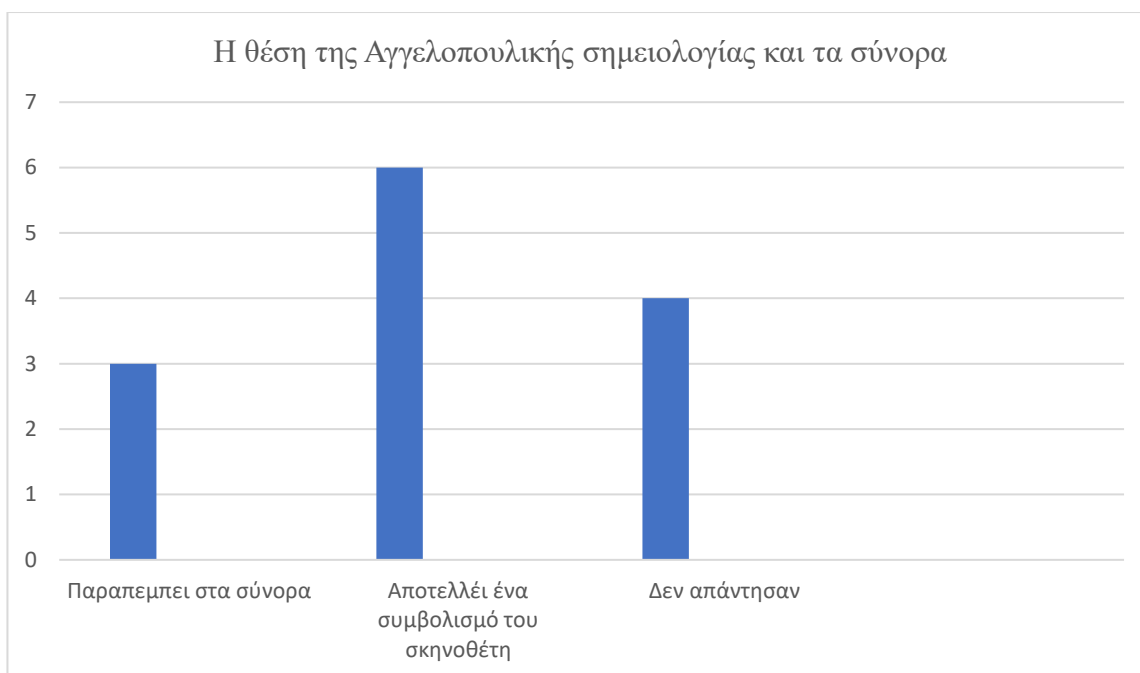
50-100 και να κάνουν την ίδια ζημιά. Για εκείνα τα χρόνια όπως έγινε αυτή η αντίδραση όπως στα σημεία που γινόντουσαν τα γυρίσματα η προσβασιμότητα που είχε με ανθρώπους που ασπάζονταν τις απόψεις του ή με ένα τρόπο δέχτηκαν να δημιουργηθεί αυτή η όχληση έφερε τα αποτελέσματα της. Με κριτήρια τωρινά και με την εμπειρία του τώρα γιατί αυτό που θα γινόταν τώρα θα είχε μια αντίστοιχη (...) μια άλλη αντίστοιχη εμπειρία του τότε νομίζω πως δεν θα γινότανε.¹⁰⁷

4.2.2.3. Η θέση της Αγγελοπουλικής σημειολογίας της πόλης και τα σύνορα

Η κατηγορία «Η θέση της Αγγελοπουλικής σημειολογίας της πόλης και τα σύνορα» από τους δεκατρείς (13) πληροφορητές οι τρεις (3) θεωρούν ότι ο Αγγελόπουλος σημειολογικά με την επιλογή της πόλης της Φλώρινας, παρέπεμπε στα σύνορα, την γραμμή που χωρίζει τα έθνη μεταξύ τους και πολλές φορές αποτελεί και αιτία διενέξεων και πολεμικών προκλήσεων, που στην συγκεκριμένη περίπτωση οδηγήθηκε η Φλώρινα με την παρουσίαση των συνόρων μέσα από την ταινία ως ένα σημείο στέρησης της ελευθερίας και της αξίας της ανθρώπινης ζωής, καθώς στοιβάζονται σε ένα γκέτο ανθρώπινες φιγούρες που αναζητούν την ελευθερία, κατά ένα παρόμοιο τρόπο, των σημερινών στιγμών που βιώνουν, μετανάστες που εισέρχονται παράνομα ή μη στη χώρα και με τον ίδιο τρόπο είναι τοποθετημένοι στα κέντρα υποδοχής μεταναστών. Έξι (6) πληροφορητές θεωρήσαν ότι σημειολογικά τα σύνορα αποτελούν για τον σκηνοθέτη ένα συμβολισμό, ένα όριο που θέτει ο ίδιος ο σκηνοθέτης για να προβάλλει τα κοινωνικά, πολιτικά ζητήματα, που επιθυμεί να αναδείξει μέσα από την ταινία του. Τέλος τέσσερις πληροφορητές δεν έδωσαν απάντηση σε αυτή την κατηγορία.¹⁰⁸

¹⁰⁷ Συνέντευξη Κοντοσφύρη Χάρη 02.02.2023

¹⁰⁸ Βλ. Γράφημα 8. Η θέση της Αγγελοπουλικής σημειολογίας και τα σύνορα

Γράφημα 8: Η θέση της Αγγελοπουλικής σημειολογίας και τα σύνορα

Κοίταξε να σου πω λίγο και για τα σύνορα που ίσως να επέλεξε ο Αγγελόπουλος την περιοχή εδώ... Ο θεός όρισε για κάθε λαό τα σύνορα τον τόπο στον οποίο ζει και για όσο χρόνο θα ζήσει... Δεν υπάρχει τίποτα πλέον στον κόσμο που να μένει σταθερό το μόνο σταθερό είναι η εκκλησία.¹⁰⁹

Η θέση του Αγγελόπουλου στη σημειολογία της πόλης, που παρέπεμπε στα σύνορα ήταν καθαρά δική του άποψη.¹¹⁰

Ναι, εκφράζει το συναίσθημα που αρκετοί κάτοικοι – και σ αυτό έχει βοηθήσει η διαχρονική στάση της Πολιτείας απέναντι στον τόπο μας –έχουν την ίδια εικόνα: ότι είναι ακροβολισμένοι «στην πινέζα του χάρτη», στο τέλος της Ελλάδας.¹¹¹

¹⁰⁹ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

¹¹⁰ Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022

¹¹¹ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

Νομίζω πως ήταν μια ειδική οπτική και το πώς βλέπει τα σύνορα και μάλιστα στο κομμάτι των σκηνών η πόλη δεν φαίνεται δεν οριοθετείτε σαν πόλη... Είναι η ιδέα του συνόρου, δεν θεωρώ ότι η επιλογή της περιοχής ήταν μειωτική, ίσα ίσα ας πούμε ήταν εμπνευστική. Με την δική μου ανάγνωση, η ταινία δεν προσβάλλει την ιδέα του χριστιανισμού, ούτε του ελληνισμού. Ενδεχομένως αυτό το οποίο αναδεικνύει, που εκείνη την εποχή, δεν υπήρχε και δεν ήταν γνωστό στην Ελλάδα και έγινε τώρα πριν από πέντε χρόνια λόγω της συμφωνίας των Πρεσπών, ήταν η ύπαρξη των τμημάτων του πληθυσμού, οι οποίοι θεωρούσαν πως δεν έχουν ελληνικές ρίζες. Ίσως αυτό να ήταν το κομμάτι της αντιπαράθεσης...¹¹²

Προφανώς υπήρχε αυτή η διάσταση ότι κάποιος αισθάνεται ότι πνίγεται από τα σύνορα από μία χώρα και θέλει να απελευθερωθεί και να μην έχει αυτή τη δέσμευση για να προχωρήσει στην ζωή του. Εγώ θεωρώ ότι πόλη σε καμία περίπτωση επειδή είναι στα σύνορα δεν είναι εγκλωβισμός και δεν είναι εμπόδιο για τους ανθρώπους της ίσα-ίσα το λέμε και το πιστεύουμε ότι έχουμε ένα ηθικό βάρος που ίσως αισθάνονται άλλοι αλλά σε καμία περίπτωση αυτό δεν είναι εμπόδιο. Τώρα δεν ξέρω αν ήταν η άποψη του Αγγελόπουλου να δείξει κάτι τέτοιο ή απλώς αξιοποίησε το γεγονός ότι είμαστε όντως στα σύνορα...¹¹³

Νομίζω ότι ο Αγγελόπουλος διαχειριζόταν την έννοια των συνόρων. Η Φλώρινα ήταν το εργαλείο ως πόλη, ως γοητεία, ως ατμόσφαιρα.¹¹⁴

Ο Αγγελόπουλος σε πολλές ταινίες του έχει καταδείξει την ελληνικότητα, η οποία δεν καθορίζεται από τα σύνορα αλλά διαπερνά τα σύνορα και η ελληνικότητα μπορεί να ανακαλυφθεί εκεί που δεν υπάρχει ο όρος σήμερα σαν υπαρκτή Ελλάδα. Τα σύνορα είναι μία εκδοχή μιας πολιτικής απόφασης του διεθνούς πολιτικού είναι.¹¹⁵

¹¹² Συνέντευξη Καλαμάρα Φίλιππου 03.02.2023

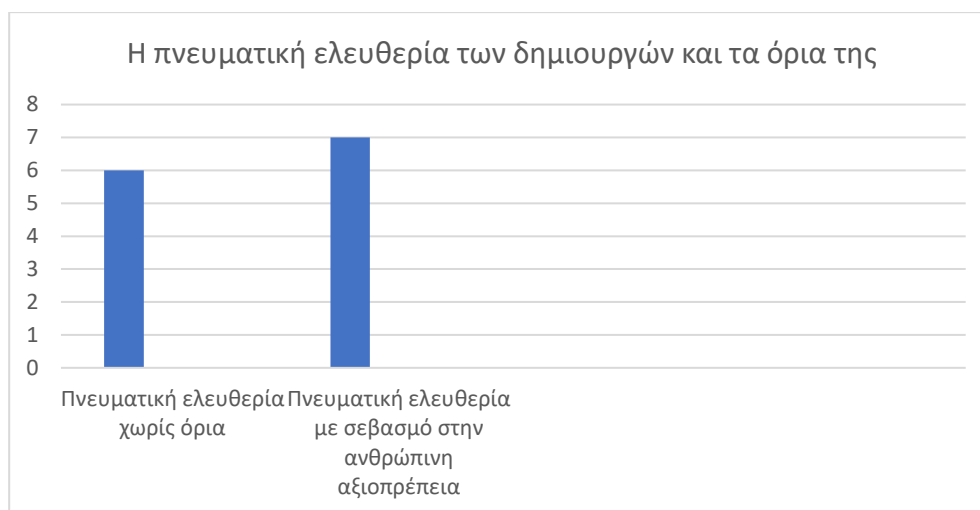
¹¹³ Συνέντευξη Βακάλη Άννα 11.02.2023

¹¹⁴ Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023

¹¹⁵ Συνέντευξη Βασιλείου Αναστάσιου 10.02.2023

4.2.2.4. Η πνευματική ελευθερία των δημιουργών και τα όρια της

Στην κατηγορία « Η πνευματική ελευθερία των δημιουργών και τα όρια της» συναντάμε έξι (6) πληροφορητές που υποστηρίζουν πως η πνευματική ελευθερία δεν πρέπει να έχει όρια καθώς η στέρηση της θα ήταν ανασταλτική της δημιουργίας . Επτά (7) πληροφορητές ισχυρίζονται πως η πνευματική και καλλιτεχνική ελευθερία πρέπει να υπόκειται σε όρια με κυριότερο περιορισμό αυτό του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.¹¹⁶

Γράφημα 9: Η πνευματική ελευθερία των δημιουργών και τα όρια της

Η έννοια της πραγματικής ελευθερίας για μένα θα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητη σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις κοινωνίες. Η δημοκρατία και η ελευθερία είναι προϋποθέσεις για να μπορέσουμε να συμβιώσουμε. Δεν είμαστε ίδιο (...) είμαστε διαφορετικοί (...). Η πνευματική ελευθερία του ανθρώπου και γενικά η ελευθερία του ανθρώπου είναι για μένα κάτι που δεν μπορούμε να το αφήνουμε στα χέρια κανενός... όχι μόνο του Καντιώτη (...) αλλά οποιουδήποτε Καντιώτη (...) είναι φασισμός από ένα σημείο και πέρα.¹¹⁷

¹¹⁶ Βλ. Γράφημα 9. Η πνευματική ελευθερία των δημιουργών και τα όρια της

¹¹⁷ Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

Εγώ ως πούμε ως παρατηρητής των καλλιτεχνικών δημιουργιών και μελετητής θα έβαζα ως όριο την αξιοπρέπεια της ανθρώπινης ύπαρξης να μην θίγεται δηλαδή αυτό. Τώρα θα μου πεις με αυτή την ταινία έθιξε τα πιστεύω κάποιων και δεν είμαι σίγουρη ότι έγινε αυτό. Νομίζω απλώς ότι αυτό είναι το απαραίτητο να σεβόμαστε τον άνθρωπο ως ύπαρξη, τώρα από εκεί και ύστερα υπάρχουν παρά πολλά έργα καλλιτεχνικά που προφανώς έχουν προχωρήσει λίγο παραπέρα από αυτό.¹¹⁸

Σχετικά με την πνευματική ελευθερία στην δημιουργία στην εποχή που ζούμε, ο τρόπος με τον οποίο μεταδίδεται η πληροφορία πλέον (...) πιστεύω πως είναι ανέφικτο να μπορεί κάποιος να πει ότι θα βάλουμε όρια την καλλιτεχνική δημιουργία. Και νομίζω ότι από κει και πέρα καθετί το οποίο δημιουργείται, μπαίνει υπό αμφισβήτηση και από έλεγχο προσωπικό του κάθε ανθρώπου. Θα πρέπει να το δει και να αποφασίσει ο ίδιος αν θα πρέπει να το αποδεχτεί ή όχι ή ακόμα και να διαμαρτυρηθεί απέναντι σ' αυτό.¹¹⁹

Στην πραγματικότητα δεν θα θεωρούσα ότι πρέπει να βάζουμε όρια την τέχνη (...) Όταν κάτι εκτίθεται δημόσια είναι ανοιχτό και σε μια δημόσια κρητική, όταν βγαίνεις και παίρνεις μια δημόσια θέση αυτόματα αναγνωρίζεται και το δικαίωμα ότι θα κριθείς και από το κοινό και από τον κόσμο. Το κομμάτι του απυρόβλητου, είναι κάτι που συνήθως διεκδικούσαν οι μονάρχες σε άλλες εποχές και διάφορα, πολύ απολυταρχικά καθεστώτα και το κομμάτι της θρησκείας είναι κάτι το οποίο στην πραγματικότητα επιδέχεται κριτικής, ιδίως όταν χρησιμοποιείται και πολιτική δράση γιατί ξεφεύγει... Από την μια πρέπει να σέβεται το δικαίωμα του ανθρώπου να πιστεύει ότι θέλει, εφόσον είναι ελεύθερος, δεν μπορείς να τον περιορίσεις να μην πιστεύει κάτι. Δεν νομίζω όμως ότι μπορεί να σου απαγορεύσει κάποιος να σχολιάσεις κάτι πάνω σε αυτό...¹²⁰

Η ελευθερία στην πνευματική δημιουργία θα πρέπει να είναι χωρίς όρια. Εκτός αν υπάρχουνε (...) αν έχει σχέση με κακοποίηση, με παιδί σε τέτοιες περιπτώσεις. Κατά τα άλλα, η θεματολογία για μένα δεν πρέπει να αγγίζετε. Μπορείς να το αποκλίσεις με την κριτική σου, μπορείς να το αποκλείσεις με το να μην το παρακολουθήσεις, μπορείς να μην

¹¹⁸ Συνέντευξη Βακάλη Άννα 11.02.2023

¹¹⁹ Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022

¹²⁰ Συνέντευξη Καλαμάρα Φίλιππου 03.02.2023

ακολουθήσεις αυτό που παράγει το έργο τέχνης. Από εκεί και ύστερα ο ίδιος (ο καλλιτέχνης) να μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα, όπως μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα, ένα βιβλίο ας πούμε.¹²¹

Σχετικά με την πνευματική ελευθερία δεν υπάρχει τίποτα που να μην κρίνετε και φυσικά και τέχνη γιατί η τέχνη δηλαδή να μην κρίνετε είναι υπεράνω. Εδώ άλλοι κρίνουνε το Χριστό το θεό τον αληθινό την αλήθεια κρίνουν και την απορρίπτουν και δεν μπορούμε να κρίνουμε και να απορρίψουμε μια δημιουργία ανθρώπου ένα ποίημα Ή ένα έργο κινηματογραφικό δηλαδή που διαλύει την οικογένεια δεν μπορώ να το κρίνω τι θα πει πνευματική δημιουργία(...)¹²²

Νομίζω.... αυτό το πράγμα σαφώς και η τέχνη είναι ελεύθερη, αλλά όταν προσβάλλεται στην τέχνη ονομαστικά κάποιος... και δεν έχει μετά... νομίζω όλα αυτά δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα είναι φαντασία, είναι λογοτεχνία... ναι αλλά αν γράφαμε λογοτεχνία με ονοματεπώνυμο ότι η μητέρα αυτουνού είναι πόρνη, η οτιδήποτε άλλο θα παρεξηγούτανε...¹²³

...το ζήτημα περί της ελευθερίας της έκφρασης έχει πλέον απαντηθεί οριστικά – έτσι ελπίζω τουλάχιστον! – εδώ και δεκαετίες.¹²⁴

Απεριόριστα είναι τα όρια της πνευματικής ελευθερίας. Κανείς δεν μπορεί να τα περιορίσει.¹²⁵

¹²¹ Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023

¹²² Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

¹²³ Συνέντευξη Φανάρα Βασιλείου 20.08.2022

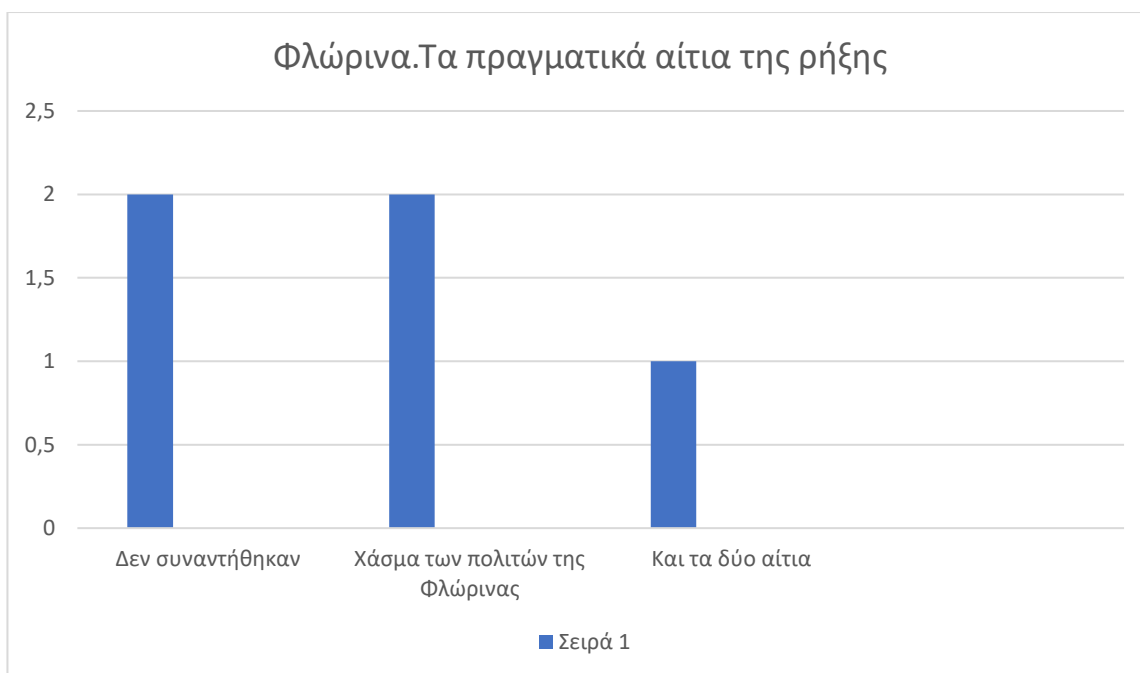
¹²⁴ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

¹²⁵ Συνέντευξη Βασιλείου Αναστάσιου 10.02.2023

4.2.3. Φλώρινα. Τα πραγματικά αίτια της ρήξης

Στη θεματική κατηγορία «Τα πραγματικά αίτια της ρήξης» καταγράφονται οι αναφορές των συνεντεύξεων των πληροφορητών, οι οποίοι ήταν γνώστες περισσότερων γεγονότων από τους υπολοίπους. Η συγκεκριμένη θεματική δεν δόθηκε ως ερώτημα στους πληροφορητές αλλά οι ίδιοι κατά την διάρκεια της ροής της συνέντευξης οδηγήθηκαν στο να παρουσιάσουν το πραγματικό αίτιο της ρήξης αυτής. Από τους δεκατρείς (13) πληροφορητές κατά την διάρκεια της συνέντευξης μονάχα οι τέσσερις (5) παρουσιάζουν την κύρια αίτια της ρήξης του Καντιώτη και του Αγγελόπουλου. Δύο (2) πληροφορητές αναφέρουν ότι κύρια αιτία της διένεξης αποτέλεσε το γεγονός της μη συνάντησης των δυο πρωταγωνιστών της συγκρουσιακής κατάστασης και των γεγονότων που επακολούθησαν. Δύο (2) πληροφορητές αναφέρουν ότι η κατάσταση στην Φλώρινα ήταν τέτοια, που επικρατούσε μια διένεξη μεταξύ των πιστών και αυτή οδήγησε στην συσπείρωση και των δύο πλευρών, καθώς από την μια πλευρά οι πιστοί πήραν σθεναρά το μέρος του Επισκόπου και από την άλλη, το μέρος του Αγγελόπουλου, δημιουργώντας ένα αρκετά προβεβλημένο διχασμό που η γενεσιουργός αίτια, κρυβόταν σε διαφορές παλαιότερων ετών. Ένας (1) πληροφορητής αναφέρει πως την αρχική αιτία αποτέλεσε η μη συνάντηση των δυο πρωταγωνιστών, παρά τις προσκλήσεις του επισκόπου. Παράλληλα επιβεβαιώνει και το χάσμα που προϋπήρχε στην κοινωνία της πόλης της Φλώρινας στο οποίο είχαν αναφερθεί και οι άλλοι δύο (2) πληροφορητές.¹²⁶

¹²⁶ Βλ. Γράφημα 10. Φλώρινα. Τα πραγματικά αίτια της ρήξης

Γράφημα 10: Φλώρινα. Τα πραγματικά αίτια της ρήξης

...Θέλω να πω δηλαδή ότι ο λόγος του είχε απήγηση όχι σε όλο τον πληθυσμό. Ο Αυγουστίνος είχε και πολλούς εχθρούς εδώ στην Φλώρινα ήταν πολλοί εκείνοι που δεν τον θέλανε...¹²⁷

...Ο Καντιώτης πιστεύω ότι για άλλους λόγους ήθελε να δημιουργήσει την κρίση εκείνη την περίοδο. Υπήρχε με τους Φλωρινιώτες μια χαζό διένεξη και υπήρχαν και από τις δυο πλευρές ακρότητες. Ο Καντιώτης ήθελε να συσπειρώσει (...)είναι θέμα οπτικής γωνίας (...) όλα είναι καθαρά θέμα οπτικής γωνίας.¹²⁸

Για τον Αγγελόπουλο, τον αείμνηστο αρχικώς είχαμε πληροφορίες ότι ήταν καλός δραστήριος και λοιπά (...) Δεν είχαμε επικοινωνία από κοντά (...) από πλησίον. Αλλά όταν μετά, αργότερα (...)άρχισε να πηγαίνει στο ποτάμι και να ετοιμάζει τα σκηνικά για το έργο του «Το Μετέωρο Βήμα του Πελαργού» (...) Έκανε λοιπόν ο μητροπολίτης

¹²⁷ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

¹²⁸ Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

κηρύγματα, δεν ήρθαν σε συνάντηση καμιά φορά, παρόλο που τον είχε προσκαλέσει ο μητροπολίτης¹²⁹

...Ο επίσκοπος, ενοχλήθηκε διότι δεν πέρασε να του πει ότι έχω αυτή την πρόθεση. Να γυρίσω... να γυρίσω μία ταινία. Δεν ξέρω γιατί το έκανε αυτό ο Αγγελόπουλος (...) ίσως επίμονος αυτός (...) ίσως επειδή γνώριζε ότι οι άνθρωποι τον αδελφοτήτων είναι επίμονοι σε αυτό που λένε (...) επίμονος (...) και ο Αγγελόπουλος και δεν πραγματοποιήθηκε καμιά συνάντηση των δύο, διότι και οι δύο πρόβλεπαν ότι δεν θα υποχωρήσουν σε καμιά θέση τους. Και έτσι επήλθε η σύγκρουση!...

Τα γυρίσματα έγιναν η αιτία να διευρυνθεί μια μικρή διαφορά που υπήρχε... όπως συνήθως μέσα σε μία πόλη μεταξύ των θρησκευόμενων και μεταξύ των μη θρησκευόμενων (...)

Ο πατήρ Αυγουστίνος είχε επιτύχει με το κήρυγμά του μία προσέγγιση και τομή στο θρησκευόμενο πλήρωμα της εκκλησίας και το γύρισμα αυτό εδώ στην Φλώρινα οδήγησε στο να διευρυνθεί αυτό το χάσματάκι!¹³⁰

4.2.3.1. Ο Μεσαίωνας και ο σκοταδισμός

Η θεματική κατηγορία « Ο Μεσαίωνας και ο σκοταδισμός» που απαντήθηκε και από τους δεκατρείς πληροφορητές μας αποκαλύπτει ότι οι τίτλοι των εφημερίδων της εποχής εκείνης, που αναφέρονταν στο σκοταδισμό και τον Μεσαίωνα, που επικρατούσε κατά την επισκοπεία του ο Α. Καντιώτη είχαν καταγραφεί στο υποσυνείδητο των πληροφορητών. Οι επτά (7) πληροφορητές θεωρούν υπερβολικά και πέρα κάθε λογικής τους χαρακτηρισμούς αυτούς, καθώς με αυτούς τους χαρακτηρισμούς προσπαθούσαν και αυτοί με την σειρά τους, να φιμώσουν τον επίσκοπο και το δικαίωμα του στην ελευθερία της κρίσης, του λόγου και της έκφρασης. Η διένεξη αυτή αποτέλεσε την αφορμή της ανάδειξης του χάσματος, όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη θεματική ενότητα. Οι

¹²⁹ Συνέντευξη Σεβασμιότατου Μητρ. Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας κ.κ. Θεόκλητου 18.08.2021

¹³⁰ Συνέντευξη Αρχ. π. Σιαμάκη Αθανασίου 22.08.2021

έξι (6) πληροφορητές πιστεύουν ότι ο Μεσαίωνας και ο σκοταδισμός ήταν έκδηλος σε όλη την διάρκεια της θητείας του Μητροπολίτη και θα έπρεπε να ασχολείται μονάχα με τα θέματα τα πίστης ως εκκλησιαστικός Ιεράρχης.¹³¹

Γράφημα 11: Ο Μεσαίωνας και ο σκοταδισμός

Η λέξεις σκοταδισμός και μεσαίωνας μου φαίνονται υπερβολικές. Και όταν κάποιος επιλέξει μέσα σε εισαγωγικά θα βάλω τη λέξη σκοταδισμός και μεσαίωνας είναι ένα υψηλό επίπεδο ελευθερίας (...) Ο μεσαίωνας πάλι ως χαρακτηρισμός είναι ανόητος δεν είμαι σίγουρος στο μεσαίωνα το πραγματικό ιστορικό μεσαίωνα γινόντουσαν πράγματα τα οποία θα έπρεπε να τα λέμε μαισαιωνικά! Δηλαδή σκέψου ότι ελληνικός μεσαίωνας είναι το Βυζάντιο. Άρα οι χαρακτηρισμοί είναι αντιφατικοί. Το γεγονός ότι μια προσωπικότητα επιβάλλεται σε ένα πλήθος ανθρώπων είναι πράγματι παράξενο αλλά μπορεί να ήτανε αίγλη μπορεί να ήτανε γοητεία...¹³²

Βρήκανε μία αφορμή να πολεμήσουν τον δεσπότη, ο οποίος, κάθε φορά τα έλεγε, όπως ήθελε και όπως ήταν τις περισσότερες φορές τα πράγματα, δεν ήτανε του στυλ του

¹³¹ Βλ. Γράφημα 11. Ο Μεσαίωνας και ο σκοταδισμός

¹³² Συνέντευξη Κοντοσφόρη Χάρη 02.02.2023

Χριστόδουλου να αλλάζουμε σύμφωνα με την εποχή. Πίστευε και το υποστήριζε. Αυτό πρέπει να το σεβαστούμε. Αλλά βρήκανε ευκαιρία να χτυπήσουν τον ίδιο, αλλά κοντά στον ίδιο, και την ομάδα του την φανατική, ας πούμε χτυπήσανε και μία πόλη, μια ολόκληρη περιοχή...¹³³

Δεν είναι πηχταίοι τίτλοι είναι προσπάθεια προσδιορισμού της ουσίας.¹³⁴

Δεν ξέρω αν ήταν έργο του ίδιου του γέροντα Επισκόπου ή της αυλής του, αλλά ναι, είμαι πεπεισμένος πως υπήρξαν χρόνια επί Καντιώτη, όπου «όλα τα σκίαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά».¹³⁵

Νομίζω ότι ήτανε μια επιλογή του Αυγουστίνου η οποία καθαρά δείχνει την πορεία του σε όλα αυτά τα χρόνια της μητροπολιτικής ζωής. Η διαμαρτυρία του, εναντίον οποιουδήποτε πράγματος το οποίο σπλώνει ή μπορεί, να σπλώνει την πίστη ήταν κάτι χαρακτηριστικό του τρόπου με τον οποίο αντιμετώπιζε τα πράγματα.¹³⁶

Ήτανε μία κρίση, η οποία είχε τον αντίκτυπο της σε όλα τα κοινωνικά στρώματα κατά την άποψή μου. Ακόμα και αυτοί που δεν ενεπλάκησαν...ακόμα και οι εφημερίδες οι οποίες ήτανε δεξιές αριστερές (...)κεντρώες ασχολήθηκαν με αυτό. Ακόμα κι εμείς που κάναμε μάθημα ζήσαμε αυτήν την άλλη οπτική και αυτή τη σύγκρουση (...)Τώρα στην ηλικία που είμαι μπορώ να πω ότι το πιο σημαντικό ήταν ότι ο Καντιώτης προσπάθησε να μας στερήσει το δικαίωμα να λέμε αυτά που σκεφτόμαστε, να η εκφράζεται η τέχνη με τον τρόπο που εκφράζεται. Νομίζω (...) ότι γενικά δεν θέλω, όχι σε μένα να συμβεί, αλλά και γενικά να μη συμβεί σε κανέναν άλλον. Είναι κομμάτι της ιστορίας μας (...) δεν θα το ξεχάσουμε αλλά θεωρώ ότι πάνω από όλα μας έμαθε πόσο πολύ θέλουμε να είμαστε ελεύθεροι....¹³⁷

¹³³ Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023

¹³⁴ Συνέντευξη Βασιλείου Αναστάσιου 10.02.2023

¹³⁵ Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023

¹³⁶ Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022

¹³⁷ Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

Σχετικά με τους τίτλους των εφημερίδων εκείνης της εποχής για το σκοταδισμό και το μεσαίωνα θα ήθελα να πω ότι οι ετικέτες είναι πολύ εύκολο και σήμερα αλλά και τότε(...)Αααα ακροδεξιός, ααα αυτός είναι τέτοιος, αυτές οι ετικέτες μπαίνουν εύκολα για να μειώσουμε τον άλλον(...) και ακούμε σήμερα να έχουν δημιουργηθεί καινούργιες ετικέτες πέρα από όσες γνωρίζαμε μέχρι τώρα. Δεν έχεις επιχειρήματα ή αν δεν έχεις θέσεις ή αν θέλεις να υποστηρίξεις οπωσδήποτε την άποψή σου στον απέναντι σου... απλά τον χαρακτηρίζεις ότι είναι τέτοιος (...) και στα μάτια των ανθρώπων είναι τέτοιος!...Ο Αυγουστίνος είπε ότι έλεγε το ευαγγέλιο... Μεσαίωνα είναι το ευαγγέλιο; Δεν μπορώ να καταλάβω... δηλαδή λυπάμαι και θλίβομαι, για το με πόση ευκολία οι άνθρωποι αμαυρώνουν, η σβήνουν, με μία ετικέτα μία αλήθεια...¹³⁸

Δεν θυμάμαι τα δημοσιεύματα αλλά αυτή είναι η εικόνα που υπάρχει μέχρι σήμερα . Τώρα δεν θέλω να πω ότι ζούσαμε στο μεσαίωνα και στο σκοταδισμό δεν μου αρέσει να σκεφτώ ότι πέρασα μέσα από μια τέτοια συνθήκη.

Θα του έδινα ελαφρυντικό γιατί ο βασικός του στόχος ήταν να υπερασπιστεί την πίστη και την πατρίδα και το γεγονός ότι όλη του η ζωή ήταν τόσο περιορισμένη σε αυτόν τον στόχο που νομίζω ότι είχε άγνοια του πραγματικού κόσμου . Όχι με την κακή έννοια, δεν είχε συναίσθηση ότι μερικά πράγματα που είναι διαφορετικά από αυτόν και διαφορετικά από τον τρόπο που σκεφτείτε και ενεργεί μπορεί να μην λειτουργούν αντίθετα με αυτά που πιστεύει...¹³⁹

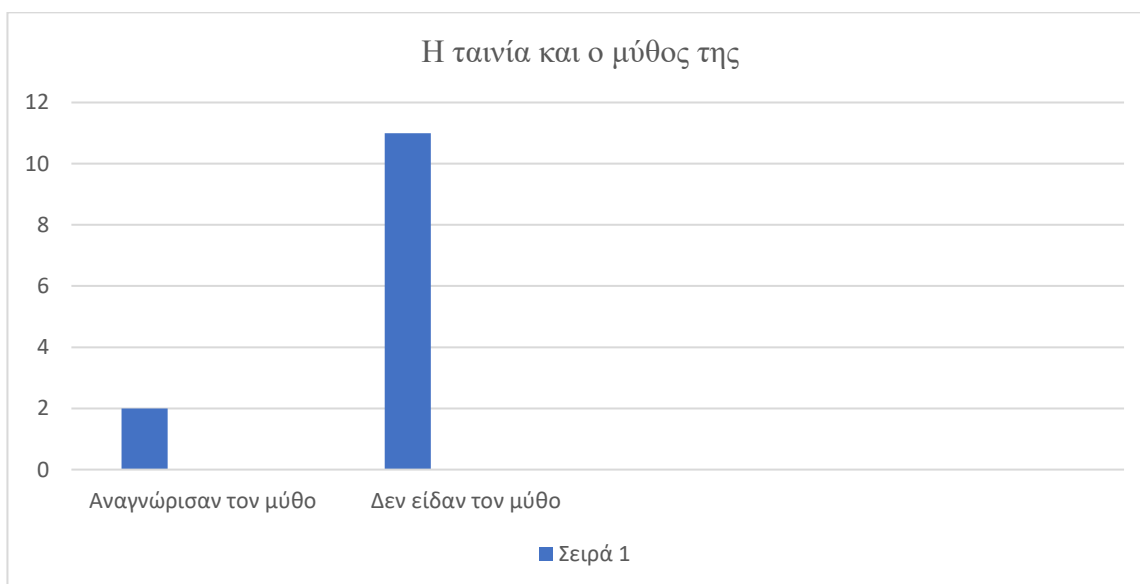
4.2.3.2. Η ταινία και ο μύθος της

Στην θεματική κατηγορία «Η ταινία και ο μύθος της» οι αναφορές που εκλαμβάνουμε από τους πληροφορητές είναι ότι την ταινία που γύριζε ο Θ.

¹³⁸ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

¹³⁹ Συνέντευξη Βακάλη Άννα 11.02.2023

Αγγελόπουλος την συνοδεύει πλέον και ο μύθος των επεισοδιακών γυρισμάτων της. Σύμφωνα με έναν (1) πληροφορητή το γεγονός αυτό οδήγησε τον σκηνοθέτη να κινηματογραφεί, παράλληλα, με δεύτερο συνεργείο όλα όσα ελάμβαναν χώρα στις όχθες του ποταμού Σακουλέβα στη Φλώρινα. Μέρος αυτών των δευτέρων παράλληλων γυρισμάτων το αξιοποίησε ο σκηνοθέτης στην επόμενη ταινία με τίτλο το «Βλέμμα του Οδυσσέα». Σύμφωνα με τους πληροφορητές από τους δεκατρείς (13) συνηγορούν προς την άποψη αυτή δύο (2) ς από τους οποίους ο ένας (1) πληροφορητής επιβεβαιώνει τα γυρίσματα της παράλληλης καταγραφής των γεγονότων από το συνεργείο του σκηνοθέτη Θ. Αγγελόπουλου ενώ ο άλλος πληροφορητής αναφέρεται στο μύθο της ταινίας αλλά και γενικότερα στους μύθους που υπερισχύουν αρχικά των καλλιτεχνικών έργων.¹⁴⁰

Γράφημα 12: Η ταινία και ο μύθος της

...θυμάμαι ότι ο Αγγελόπουλος, είχε βάλει και ένα συνεργείο το οποίο κατέγραφε και τις διαδηλώσεις και τις αντιδράσεις τα πλάνα αυτά χρησιμοποιήθηκαν στην επόμενη ταινία του, που είχαν τραβηχτεί, νομίζω στο «Βλέμμα του Οδυσσέα» έβαλε στην ταινία όλο αυτό το κομμάτι των αντιδράσεων της Φλώρινας¹⁴¹

¹⁴⁰ Βλ. Γράφημα 12. Η ταινία και ο μύθος της

¹⁴¹ Συνέντευξη Καλαμάρα Φίλιππου 03.02.2023

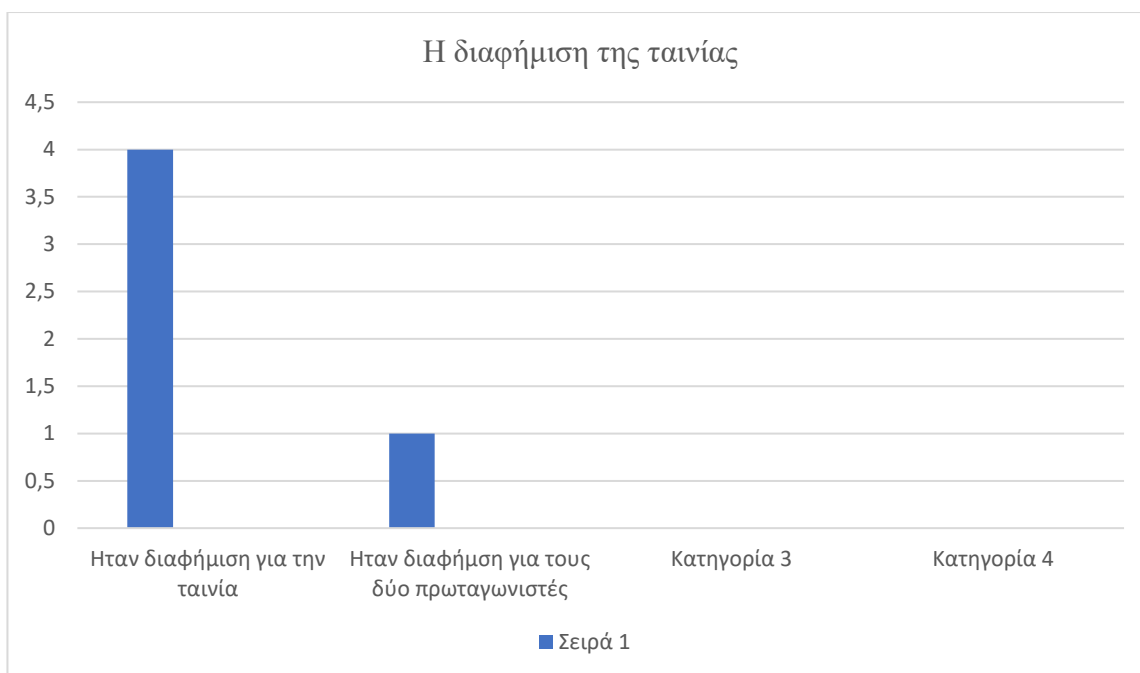
...Για οτιδήποτε συμβαίνει στη ζωή υπάρχουν δύο όψεις και για καθετί υπάρχει ένα είδος μύθου. Οι μύθοι έχουν νόημα αλλά δεν έχουν πρωτεύουσα σημασία το ίδιο το έργο μετράει. Όταν θέλουμε να δούμε ένα έργο του Vang Gong θα αναζητήσουμε την πληροφορία ότι πρώτα έκοψε το αυτί του, ότι πυροβολήθηκε αλλά τελικά ήταν εξοστρακισμός αλλού όπλου ή και του ίδιου που χτύπησε απέναντι στον τοίχο και γύρισε πάνω του. Θα πρέπει να είμαστε πιο καλοσυνάτοι απέναντι σε όλους τους ανθρώπους.¹⁴²

4.2.3.3. Η διαφήμιση της ταινίας

Στην θεματική κατηγορία « Η διαφήμιση της ταινίας» από τους δεκατρείς (13) ο ένας (1) πληροφορητής θεωρεί πως ήταν μια διαφήμιση και για τους δυο πρωταγωνιστές και οι τέσσερις (4) πληροφορητές αναφέρονται ότι η όλη διάσταση του θέματος έκανε καλό στην ταινία αλλά και στον ίδιο το σκηνοθέτη καθώς αποτελούσε διαφημιστική προβολή και της Ελλάδας στο εξωτερικό.¹⁴³

¹⁴² Συνέντευξη Κοντοσφόρη Χάρη 02.02.2023

¹⁴³ Βλ. Γράφημα 13. Η διαφήμιση της ταινίας

Γράφημα 13: Η διαφήμιση της ταινίας

Τα γεγονότα ήταν διαφήμιση και για τον Καντιώτη και για τον Αγγελόπουλο. Όσο δυνατός εμφανίστηκε ο Καντιώτης αλλά τόσο δυνατός εμφανίστηκε και ο Αγγελόπουλος¹⁴⁴

Τώρα ίσως ο Αγγελόπουλος να χρησιμοποίησε τον Αυγουστίνο και την ένταση αυτή για διαφημιστικούς λόγους, αλλά κι αυτό δεν το γνωρίζω, είναι μία εικασία, αλλά αν έγινε αυτό εδώ, τότε ο Αγγελόπουλος αναγνώριζε την προσωπικότητα του δεσπότη.¹⁴⁵

Νομίζω πως οποιοσδήποτε καλλιτέχνης έτσι και ο Αγγελόπουλος εκμεταλλεύτηκε το γεγονός της σύγκρουσης. Οποιασδήποτε καλλιτέχνης, αντιμετωπίσει οποιοδήποτε θέμα λογοκρισίας, γιατί αυτό είναι στην ουσία, επειδή είχε και την δυνατότητα...

...Ναι θεωρώ πως το εκμεταλλεύτηκε και θεωρώ πως τον ωφέλησε κιόλας. Θεωρώ, πως κάθε άνθρωπος από κάποια ηλικία και μετά όταν εξειδικεύεται στο χώρο του, αρχίζει και αποκτά, εντάξει είναι και θέμα χαρακτήρα βέβαια, το πως πρέπει να γίνει κάτι. Από εκείνο

¹⁴⁴ Συνέντευξη Κοντοσφόρη Χάρη 02.02.2023

¹⁴⁵ Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023

το σημείο και ύστερα είναι πολύ δύσκολο να κάνει πίσω ή το θεωρείς συμβιβασμό, σε σχέση με την προσωπικότητα σου να κάνεις κάποια ενέργεια και για το ίδιο λόγο, δεν μπορούσε και ο Μητροπολίτης να κάνει πίσω, νομίζω και ότι ο Αγγελόπουλος δεν μπορούσε να κάνει πίσω από ένα σημείο και ύστερα γιατί, θα φαινότανε μια υποχώρηση είτε από την μια πλευρά είτε από τη άλλη. Οπότε συνέχισε να οξύνεται μια κατάσταση. Θεωρώ ότι και οι δυο παγιδευτήκαν από ένα σημείο και ύστερα σε αυτόν τον κύκλο, της διένεξης και για αυτό δεν ξανά προέκυψε το θέμα μετά (...). Τώρα αν ωφέλησε γενικά... διαφημιστικά λογικά ωφέλησε, γιατί ήταν και το ξένο cast ο Μαστρογιάνι ... στη Γαλλία έγιναν κάποια δημοσιεύματα έγινε σούσουρο για την ταινία...¹⁴⁶

Στην περίπτωση της Φλώρινας, και η ένταση που δημιουργήθηκε, οδήγησε στο γεγονός να διαφημιστεί ακόμα περισσότερο η ταινία του κυρίου Αγγελοπούλου.¹⁴⁷

Η συμπεριφορά του ήτανε προφανώς και διαβατήριο για την ταινία του Αγγελόπουλου διότι απεικόνιζε μια πλευρά που ήταν η άλλη όψη του νομίσματος.¹⁴⁸

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το να κλείσεις σε μια διπλωματική εργασία μια ιστορική κρίση, που ξέσπασε κατά τα γυρίσματα της ταινίας «Το Μετέωρο Βήμα του Πελαργού» το 1990, τριάντα τρία χρόνια μετά, δύο προσωπικότητες, αυτήν του τότε μητροπολίτη Αυγουστίνου Καντιώτη, που για τριάντα χρόνια ασκούσε το ποιμαντικό του έργο στην τοπική εκκλησία και από την άλλη, την προσωπικότητα του διεθνούς φήμης σκηνοθέτη Θεόδωρου Αγγελόπουλου, δεν αποτελεί μια εύκολη υπόθεση. Ειδικά όταν μέσα από την έρευνα, τους σκοπούς της, αλλά και τις συνεντεύξεις, ανθρώπων που βίωσαν τα ιστορικά γεγονότα και έχουν

¹⁴⁶ Συνέντευξη Καλαμάρα Φίλιππου 03.02.2023

¹⁴⁷ Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022

¹⁴⁸ Συνέντευξη Βασιλείου Αναστάσιου 10.02.2023

καταγραφεί στην τοπική ιστορία του τόπου, προσπαθείς απλοποιώντας, να οδηγηθείς στην λύση και όχι στη λήθη, αλλά σε μια πιο απλοποιημένη εξαγωγή απαντήσεων, στα βασικά ερωτήματα που τέθηκαν κατά την εκκίνηση της εκπόνησης της εργασίας. Με την παρούσα διπλωματική, αναπτύσσονται προβληματισμοί που, είτε περιγράφουν και ερμηνεύουν, είτε ανοίγουν και φωτίζουν δρόμους διαφυγής, αποκρυστάλλωσης και μετουσίωσης της όλης αυτής κρίσης σε μια νέα πιο ξεκάθαρη τοποθέτηση της, στο ιστορικό γίνεσθαι της ιστορίας με ένα θετικό πρόσημο για τον τόπο της περιοχής.

Η έρευνα κατέληξε σε ορισμένα συμπεράσματα που προέκυψαν μέσα από την ανάλυση των γεγονότων. Για να τα περιγράψουμε θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε την λογική των ποικίλων αναγνώσεων της ιστορίας. Ο καθένας από τους πρωταγωνιστές βίωσε την περίπτωση της ταινίας με βάση τις δικές του «προσλήψεις» του τοπικού συγκείμενου. Θα παρακολουθήσουμε λοιπόν τις μεταξύ τους διαφορές «ανάγνωσης».

Οι συνεντευξιζόμενοι όπως καταφαίνεται από την έρευνα χωρίστηκαν σε δυο ομάδες, αυτών των υπερασπιστών του Θ. Αγγελόπουλου που θώρησαν το δικαίωμα της δημιουργίας του σκηνοθέτη ως απαραίτητη προϋπόθεση της ελευθερίας και της έκφρασης και αυτών που πίστευαν ότι ο επίσκοπος είχε κάθε δικαίωμα να παρεμβαίνει στα γεγονότα της τοπικής κοινωνίας της πόλης.

Σχετικά με την προσωπικότητα του Μητροπολίτη μέσα από τις συνεντεύξεις διαφαίνεται η άποψη πως ο επίσκοπος λειτουργούσε ως θρησκευτικό-πολιτικός παράγοντας στην μικρή κοινωνία της πόλης. Ο τρόπος που αντιλαμβάνονταν τον ρόλο του όπως αποκαλύπτεται, ήταν περίπλοκος. Θεωρούσε πως τα σύνορα εμπεριείχαν κινδύνους, πως ο δικός του ρόλος έπρεπε να ξεπεράσει την διάσταση του θρησκευτικού ηγέτη και να προχωρήσει στην ηθική, ιδεολογική και εθνική νοθεσία του ποιμνίου του. Σύμφωνα με την έρευνα λοιπόν για να το πετύχει αυτό, έπρεπε να αναλάβει τον πολιτικό έλεγχο της κατάστασης και ταυτόχρονα να προσδιορίσει τις κατευθύνσεις της πνευματικής δημιουργίας. Η μη αναγνώριση του ηγετικού του ρόλου στην περιοχή, από την αθηναϊκή ελίτ τόσο ο ίδιος ο Μητροπολίτης όσο και ο περίγυρος του την εξέλαβαν ως μια παραγνώριση και αμφισβήτηση της προσωπικότητας του, οδηγούμενοι στις ενέργειες και τις αντιδράσεις που επακολούθησαν.

Ο Αγγελόπουλος από την άλλη έχοντας την βεβαιότητα πως ανήκε σε μια κεντρική ηγετική ελίτ θεώρησε τις αντιδράσεις του Μητροπολίτη, γνωστού για τις μαχητικές του συμπεριφορές ως ευκαιρία για προβολή. Δεν είχε ανάγκη να κάνει συμβιβασμούς με έναν τοπικό περιφερειακό αρχηγό πολιτικό και θρησκευτικό συνάμα, που εμπνεόταν από το

«ελληνοχριστιανικό ιδεώδες» που συντηρούνταν στην πόλη και δεν παρακολουθούσε τις συνιστώσες του ευρύτερου παγκόσμιου πνευματικού κινήματος.

Έτσι η σύγκρουση προσέλαβε τις διαστάσεις που μας περιγράφουν οι συνεντευξιαζόμενοι καθώς αποτέλεσε επιλογή και επιδίωξη και των δύο εμπλεκομένων. Επήλθε λοιπόν μια διαμάχη ανάμεσα στην ελεύθερη πνευματική έκφραση και δημιουργία και στον έλεγχο της, στο όνομα μιας εθνικής υπόθεσης προάσπισης των συνόρων.

Από τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων προκύπτει ότι η βασική αιτία της ρήξης αποτέλεσε αρχικά το σενάριο, σύμφωνα με τον Μητροπολίτη, αλλά στην πορεία η βασικότερη αιτία της ρήξης αναδείχθηκε από τους συνεντευξιαζόμενους, η μη συνάντηση των δύο αντρών, ώστε να οδηγηθούν σε μια συνεννόηση, γεγονός που κατέληξε σε μια ιδεολογική ρήξη ιδεών και πιστεύω. Τα ιδιαίτερα κοινωνικοπολιτικά γεγονότα της εποχής, όπως αναλύθηκαν στο ιστορικό πλαίσιο, ίσως για τον επίσκοπο να αποτέλεσαν την μη κατανόηση της επιλογής της Φλώρινας ως μιας σημειολογίας του «ορίου» που ήθελε να αναδείξει ο σκηνοθέτης Θ. Αγγελόπουλος μέσα από την ταινία του καθώς ο Μητροπολίτης αλλά και οι συνεργάτες τους έδιναν σε αυτό το «όριο» την μορφή ενός ανθελληνικού παραληρήματος, καταστροφικού για την περιοχή προερχόμενο από ξένες δυνάμεις που ήθελαν την αποσταθεροποίηση της περιοχής.

Μέχρι σήμερα, κάθε αναφορά στην ταινία και τα γυρίσματα της, συνοδεύεται με αναφορές στην πράξη του «αφορισμού» στον οποίο οδηγήθηκε ο επίσκοπος. Η πράξη αυτή διαπιστώνουμε, ότι στην πραγματικότητα με βάση τους πληροφορητές αλλά και τους εκκλησιαστικούς κανόνες αποτελεί, μια «ευχή αποπομπής» από το σώμα της εκκλησίας για ένα συγκεκριμένο διάστημα και όχι «αφορισμός». Οι πληροφορητές το εκλαμβάνουν ως ένα θρησκευτικό όπλο που κατείχε ο επίσκοπος για να μπορέσει να μεταπείσει τον σκηνοθέτη αλλά και ως ένα παιδαγωγικό μέσο, μέσο που συχνά η εκκλησία χρησιμοποιούσε για να νουθετήσει και να επαναφέρει στο ποίμνιο της αυτόν που είχε πλανηθεί. Εξίσου σημαντικό στοιχείο που λαμβάνουμε από τους συνεντευξιαζόμενους είναι ότι ο Θ. Αγγελόπουλος είχε θρησκευτικές γνώσεις και πεποιθήσεις γεγονός που τον οδήγησε να μην θορυβηθεί με τον «αφορισμό» καθώς γνώριζε ότι μερικές φορές ο «αφορισμός», μπορεί να μην είναι δίκαιος και η ισχύς του παύει όταν γίνεται επ' αδίκω. Άλλη μια σημαντική πληροφορία που αναδύεται μέσα από τις συνεντεύξεις αποτελεί ότι η «ευχή της αποπομπής» ήρθε από τον νυν Μητροπολίτη Φλώρινας κ.κ. Θεόκλητο έπειτα και από την μεσολάβηση του τ. Βουλευτή Φλώρινας κ. Γ. Λιάνη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα από την θεματική κατηγορία «Μεσαίωνας και σκοταδισμός» και τις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων, αποκομίζουμε ότι ο επίσκοπος λειτούργησε με ένα ακραίο για αυτούς τρόπο απέναντι στον διεθνούς φήμης σκηνοθέτη. Εντούτοις όμως θεωρούν και την χρήση από τα ΜΜΕ τέτοιων πηχυαίων τίτλων ως ακραία επιλογή προκαλώντας μεγαλύτερη ένταση στην κοινωνία και στην κοινή γνώμη πανελληνίως αλλά και έξω από αυτήν.

Μέσα από τις συνεντεύξεις επιβεβαιώνεται ότι ο Θ. Αγγελόπουλος είχε υποστηρικτές και μέσα από τον εκκλησιαστικό κύκλο της πόλης, που σε συνδυασμό σύμφωνα με τους συνεντευξιαζόμενους της οπτικής, των βιωμάτων αλλά και της έκφρασης πολιτικών ιδεολογιών που είχαν εμφολωρήσει σε μερίδα ανθρώπων της τοπικής κοινωνίας, προσπαθώντας να αμβλύνουν τις όποιες αντιθέσεις είχαν ή βίωσαν κατά την επισκοπική θητεία του Μητροπολίτη, οδηγούνταν η πόλη σε ένα χάσμα που επικράτησε την περίοδο εκείνη και αποτυπώνεται ξεκάθαρα από τους πληροφορητές.

Κοινή διαπίστωση όλων των συνεντευξιαζόμενων ήταν ο χαρακτηρισμός ως αναμενόμενης της αντίδρασης του επισκόπου στα γυρίσματα της ταινίας, καθώς ήταν μια πληθωρική προσωπικότητα που είχε την τάση να παρεμβαίνει γενικότερα και ειδικότερα να διαμαρτύρεται με έντονο τρόπο. Εντούτοις, η συγκεκριμένη αντίδραση του, για τους περισσότερους συνεντευξιαζόμενους είναι κατακριτέα ως προς την ένταση της, καθώς θα μπορούσε να βρεθεί ένας άλλος τρόπος αντίδρασης και λύσης της δεδομένης κρίσης.

Συνεχίζοντας την μελέτη των απαντήσεων των συνεντευξιαζόμενων, παρατηρούμε πως κοινή διαπίστωση αποτελεί το γεγονός, ότι όντας και οι δυο προσωπικότητες δυναμικές, καταξιωμένες στο χώρο τους, από ένα σημείο και πέρα οποιαδήποτε υποχώρηση από τις θέσεις τους και τις μετέπειτα αντιδράσεις τους φάνταζε ως μια ουτοπία και θα ήταν μια μη διαχειρίσιμη ήττα και για τους δύο εμπλεκόμενους.

Τέλος οι συνεντευξιαζόμενοι, αναφερόμενοι στα γεγονότα θεωρούν ότι ή εμπόλεμη κατάσταση των γυρισμάτων απέβη τελικά ένα μέσο προβολής και ανάδειξης της ταινίας, αφού συνέδεσε την ταινία με τον «μύθο» και τα «μυθικά» γεγονότα των γυρισμάτων της που διαδραματίστηκαν.

Συνεπώς με την όλη έρευνα και το πλήθος των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν, για την παρούσα εργασία, έχοντας ως δεδομένη την ιδεολογική ρήξη που καταφαίνεται μέσα από τις συνεντεύξεις, καταλήγουμε στο εξής: ο Α. Καντιώτης, παρά το γήρας της ηλικίας του, αναλωνόταν στο να παρεμβαίνει δυναμικά και να υπερασπίζεται ό,τι αυτός είχε μάθει και θεωρούσε ως αξίες. Από την άλλη ο Θ.

Αγγελόπουλος υπερασπιζόμενος την ελεύθερη διανοητική έκφραση προσπάθησε να διαμορφώσει μια άλλη δική του εικόνα για την Ελλάδα. Κόντρα στην επίσημη καρτ ποστάλ της Ελλάδας, του απέραντου γαλάζιου, του Αιγαίου, του φωτός παρουσίασε μια νέα ηπειρωτική Ελλάδα, της βροχής, του χειμώνα, της ομίχλης και αποκάλυψε τον «κινηματογράφο της εξορίας». Έβαλε στο κάδρο έτσι τις ιστορίες των αποπροσανατολισμένων ηρώων του, που αναζητούν, την πατρίδα, την ταυτότητα, την ελευθερία τους, αποσυνδέοντας το χρόνο και την ιστορική αλήθεια και προσθέτοντας στα έργα του, όπως ο ίδιος έλεγε, μια μυθική διάσταση επικαλυμμένη με μια ποιητική τέχνη.

Εν κατακλείδι τριάντα τρία χρόνια μετά, ίσως θα πρέπει να αποτελέσουν τα γεγονότα αυτά και μια αφορμή για περαιτέρω συζήτηση.

ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πρωτογενείς πηγές

Εφημερίδες

Ενημέρωση (Φλώρινας) 1990
Παρέμβαση (Φλώρινας) 1990
Σάλπιγγα της Ορθοδοξίας (1990)
Φωνή της Φλωρίνης 1990

Συνοεντεύξεις

Συνέντευξη Βακάλη Άννα 11.02.2023
Συνέντευξη Βασιλείου Αναστάσιου 10.02.2023
Συνέντευξη Κακαβά Νικήτα 30.01.2023
Συνέντευξη Κασίδου Στέλλα 30.01.2023
Συνέντευξη Τσώτσου Χρήστου 17.11.2022
Συνέντευξη Κοντοσφύρη Χάρη 02.02.2023
Συνέντευξη Καλαμάρα Φίλιππου 03.02.2023
Συνέντευξη Αρχ. π. Ιωαννίκιου Αθανασιάδη 17.12.2022
Συνέντευξη Σεβασμιότατου Μητρ. Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας κ.κ. Θεόκλητου
18.08.2021
Συνέντευξη Φανάρα Βασιλείου 20.08.2021
Συνέντευξη Ρίζου Δημητρίου 02.02.2023
Συνέντευξη Αρχ. π. Σιαμάκη Αθανασίου 22.08.2021
Συνέντευξη Ηλιάδου – Τάχου Σοφία 25.08.2021

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσση

Abrams, L. (2016) *Θεωρία Προφορικής Ιστορίας*. Αθήνα. Πλέθρον

Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R., & Woods, P. (1999). *Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη. Εγχειρίδιο Μελέτης*. Πάτρα. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Cohen, L., Manion, L. (1997). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα. Έκφραση.

Jennifer Mason. (2003) *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*. Μετάφραση στα ελληνικά (επιμ.) Νότα Κυριαζή. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Thompson Paul (2002). *Φωνές από το παρελθόν. Προφορική Ιστορία*. Αθήνα. Πλέθρον

Ελληνόγλωσση

Δημητρακόπουλος Ηλίας (1986) *Τα Χερσαία σύνορα της Ελλάδας* (Διδακτορική διατριβή, Σχολή Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών Θεσσαλονίκης Τμήμα Νομικής)

Θεοδωροπούλου Καλυψώ (2021) *Η σημειωτική των ερειπίων στον κινηματογράφο: Συγκρίνοντας τον Αγγελόπουλο και τον Ταρκόφσκι*. (Διπλωματική ερευνητική εργασία, Α.Π.Θ).

Κυριαζή, Ν., (1998). *Η κοινωνιολογική έρευνα – Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*. Αθήνα. Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις

Λιάκος Αντώνης, (2020) *Ο Ελληνικός 20^{ος} αιώνας*. Αθήνα. Πόλις

Μαυρουδής, Π. (2020) *Ο κινηματογράφος του Θεόδωρου Αγγελόπουλου: αντι-ηγεμονική νεωτερικότητα και μοντερνισμός στη Μεσόγειο*. (Μεταπτυχιακή διατριβή στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Σχολή Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών

Πουλοπούλου Α. (2016) *Η δράση και η μουσική στις ταινίες του Θ. Αγγελόπουλου*.
(Διδακτορική διατριβή Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και
Τέχνης

Πυργιωτάκης Ιωάννης (1999). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη*. Αθήνα. Ελληνικά
Γράμματα

Τερέζης, Χρήστος Αθανάσιος (2000) «*Ο Θόδωρος Αγγελόπουλος και η υπέρβαση των
ορίων*». *Θόδωρος Αγγελόπουλος*. Επιμ. Αχιλλέας Κυριακίδης και Ειρήνη Στάθη. Αθήνα.
Καστανιώτη

Διαδικτυακές πηγές

Ρεντζής Θανάσης, *Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΩΣ ΚΑΤΟΠΤΡΟ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ*

<https://www.academia.edu/41268428/%CE%9F%CE%9A%CE%99%CE%9D%CE%97%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%9F%CE%93%CE%A1%CE%91%CE%A6%CE%9F%CE%A3%CE%A9%CE%A3%CE%9A%CE%91%CE%A4%CE%9F%CE%A0%CE%A4%CE%A1%CE%9F%CE%A4%CE%A9%CE%9D%CE%9A%CE%91%CE%9B%CE%A9%CE%9D%CE%A4%CE%95%CE%A7%CE%9D%CE%A9%CE%9D>

https://issuu.com/kalypsot/docs/_issu

Θεόδωρος Αγγελόπουλος, 2023, *Η «Αυγή» παρουσιάζει μία αδημοσίευτη συνέντευξη*

https://www.avgi.gr/tehnes/437477_i-aygi-paroysiazei-mia-adimosieyti-synenteyxi?fbclid=IwAR01LjrO6pR4ALUZfHI1ZfPFCrX83Uizk3WShwVg14O0Cme0RhhUQEmqrOc8

Η Βένα Γεωργακοπούλου θυμάται (και) τον αφορισμό του Θόδωρου Αγγελόπουλου

https://flix.gr/articles/teo-angelopoulos-vena-georgakopoulou-in-memori.html?fbclid=IwAR0_6c_sZKsqMi5sfd1LW4_ItJ3AgdpPIia28Ot1_h9iXmqZZFICBzvxpsM

Μέθοδοι έρευνας της παιδαγωγικής επιστήμης

<https://student.cc.uoc.gr/uploadFiles/192-%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%9D100/Proodos%202%20ylh.pdf>

Η «Σκόνη του Χρόνου» του Θόδωρου Αγγελόπουλου στις γαλλικές αίθουσες!

<https://flix.gr/news/h-skoneh-toy-xronoy-toy-thodoroy-aggeloyloy-stis.html>

Τσιράκης Βασίλης, 2017, *Όταν ο χρόνος γίνεται ο τόπος της ιστορίας*

<https://prin.gr/2017/01/%CF%8C%CF%84%CE%B1%CE%BD-%CE%BF-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CE%BF-%CF%84%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81/>

Ο Ελληνικός Κινηματογράφος από το 1896 έως σήμερα

<https://www.sofokleousin.gr/ellinikos-kinimatografos-apo-to-1896-eos-simera>

Επίσημο site Θ. Αγγελόπουλου

http://www.theoangelopoulos.gr/docs/greek_bio.pdf

Η σκόνη του χρόνου του Θ. Αγγελόπουλου

<https://flix.gr/news/h-skoneh-toy-xronoy-toy-thodoroy-aggeloyloy-stis.html>

«Principles and Best Practices» (2009), Oral History Association

<https://oralhistory.org/about/principles-and-practices-revised-2009/>

Ο ελεγειακός ποιητής των κινηματογραφικών εικόνων και της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας και κοινωνικής πραγματικότητας

<https://www.sansimera.gr/biographies/433>

Ντοκιμαντέρ – Τηλεοπτικές συνεντεύξεις

«Ταινία στα πρόθυρα νευρικής κρίσης»

<https://www.youtube.com/watch?v=vWlIf-51Y4E&t=684s>

«Τοπίο, φως και μνήμες της Φλώρινας από τη συνεργασία με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο»

<https://www.youtube.com/watch?v=5H6-1BLz8Cs>

Η αιωνιότητα της λογοκρισίας - Ρεπορτάζ χωρίς σύνορα

<https://www.youtube.com/watch?v=ot2zInktWJU>

Αφορισμός Θ. Αγγελόπουλου 17.12.1990
<https://www.youtube.com/watch?v=L7-aA4HY-E8>

Τα τοπία της ομίχλης του Θ. Αγγελόπουλου στις Πρέσπες και στη Φλώρινα | 24/01/2019
| EPT
https://www.youtube.com/watch?v=pq_xVvcBEUQ

Προσωπικό Ηχητικό αρχείο

Καντιώτης Αυγουστίνος, 08.11.1990, Δευτερολογία Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Φλώρινας

Καντιώτης Αυγουστίνος, 08.11.1990, Δευτερολογία Ι. Ναός Κων/νου & Ελένης Αμύνταιο

Καντιώτης Αυγουστίνος, 21.11.1990, Δευτερολογία Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα
Φλώρινας

Καντιώτης Αυγουστίνος, 01.12.1990, Προετοιμασία για το συλλαλητήριο

Καντιώτης Αυγουστίνος, 02.12.1990, Δευτερολογία Ι. Ναός Αγίας Τριάδος Πτολεμαΐδας

Καντιώτης Αυγουστίνος, 09.12.1990, Ομιλία αίθουσα Ζωοδόχου Πηγής Αθήνα

Καντιώτης Αυγουστίνος, 16.12.1990, Ομιλία Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα Φλώρινας

Καντιώτης Αυγουστίνος, 17.12.1990, Αφορισμός Θ. Αγγελόπουλου Ι. Ναός Αγίου
Παντελεήμονα Φλώρινας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο συνεντεύξεων

Όνοματεπώνυμο :

Φύλο :

Ηλικία :

Μόρφωση:

Επάγγελμα:

1. Από ποιον πληροφορηθήκατε τα γεγονότα που συνέβησαν στη Φλώρινα κατά τα γυρίσματα της ταινίας, τα ζήσατε ή τα μάθατε έντυπα; Από ποιόν;
2. Έχετε σχηματίσει θετική ή αρνητική γνώμη για τις επιλογές του Μητροπολίτη; Για ποιες και γιατί;

Για τις καμπάνες που χτυπούσαν εμποδίζοντας τον σκηνοθέτη;

Για τα συλλαλητήρια και τα συνθήματα που ακούστηκαν;

Για όσους είπαν την ταινία ανθελληνική τί γνώμη έχετε; Έχουν δίκιο ή όχι;
3. Ποια ήταν η οπτική και ο σκοπός του σκηνοθέτη κατά την γνώμη σας; Τι ήθελε να τονίσει; Πώς είδε τη Φλώρινα; Συμφωνείται με την οπτική;
4. Περιμένατε την αντίδραση του Μητροπολίτη ή όχι; Που βασίζετε την άποψη σας; Συμφωνείται με όσα προέτρεψε τον κόσμο να κάνει;
5. Πιστεύετε ότι αν ζούσε ο Μητροπολίτης θα λειτουργούσε με τον ίδιο τρόπο; Θεωρείται ότι θα μπορούσε να ασκήσει την επιρροή του στους πιστούς;

6. Πως αντιμετωπίζεται όλους εκείνους που του επιτέθηκαν με σκληρούς χαρακτηρισμούς; Συμφωνείται ή διαφωνείτε με όσα γράφτηκαν για αυτόν; Και γιατί;
7. Η αντίδραση αυτή θεωρείται ότι υπάρχει ακόμα και σήμερα απέναντι στη δράση του Μητροπολίτη; Συμφωνείται ή διαφωνείτε με αυτήν και γιατί;
8. Που επέβλεπε κατά την γνώμη σας ο Μητροπολίτης με τον αφορισμό του σκηνοθέτη; Επιστράτευε ένα θρησκευτικό όπλο ή ένα μέσο πειθούς στην κοινωνία της πόλης;
9. Θεωρείται ότι η θέση του Αγγελόπουλου ότι η σημειολογία της πόλης παρέπεμπε στα σύνορα, στο τέλος της Ελλάδας εκφράζει το συναίσθημα που έχουν πολλοί Έλληνες που κατοικούν εδώ; Ή ήταν η δική του άποψη για την περιοχή; Και αν συνέβαινε αυτό έπρεπε να καταπολεμηθεί ως θέση;
10. Τί γνώμη έχετε για την ελευθερία της πνευματικής δημιουργίας; Πρέπει να είναι χωρίς όρια και έλεγχο; Ποιοι θεωρείται ότι θα μπορούσαν να είναι αυτοί;
11. Ποιοι μπορούν κατά τη γνώμη σας να σταματήσουν έναν πνευματικό δημιουργό σε μια δημοκρατία; Και στην περίπτωση της Φλώρινας που οδήγησε αυτό; Σε κάτι καλό ή κακό;
12. Υπάρχουν δημοσιεύματα στον τύπο της Φλώρινας που αναφέρονται στο μεσαίωνα και στο σκοταδισμό που επικρατούσε την εποχή του Α. Καντιώτη θεωρείται ότι είναι απλά πηχυαίοι τίτλοι ή όντως οι Φλωρινιώτες βίωναν τέτοιες καταστάσεις.
13. Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης της Φλώρινας που μαγνήτισαν και οδήγησαν τον σκηνοθέτη να γυρίσει τρεις ταινίες σε αυτήν.

Απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων

Όνοματεπώνυμο :Βακάλη Άννα

Φύλο :Θήλυ

Ηλικία :49

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Ε.ΔΙ.Π Δημιουργικής Γραφής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

1.

Άκουσα ότι γυρίζετε ταινία στη Φλώρινα, και επειδή γενικά μου άρεσε πάρα πολύ η ενασχόλησή με την τέχνη και γενικότερα ακόμα και σήμερα μου αρέσει η ενασχόληση με τα backstage της τέχνης πάρα πολύ, ήθελα να πηγαίνω να βλέπω τα γυρίσματα και το 'χω κάνει αυτό και σε άλλες ταινίες του Αγγελόπουλου. Μου άρεσε πάρα πολύ αυτή διαδικασία και το ίδιο είχα κάνει για στα γυρίσματα του Μετέωρου βήματος του πελαργού... και ήμουν κάπου στο λύκειο ηλικιακά και πήγα και είδα όλη τη διαδικασία από κοντά... και ήμουν ακριβώς εκεί που είναι το «Γεντέκι» τώρα, σε εκείνο το στενό μπροστά μου είχε την κόκκινη κορδέλα και προσπαθούσαν να γυρίσουν την ταινία και δεξιά ήταν η διαδήλωση των πιστών του δεσπότη.

2.

Καταρχάς να πω την αίσθηση που είχα την εποχή εκείνη ως έφηβη, ότι είχα τρομάξει. Δε μου έδωσε καμία εικόνα υπεράσπισης της πίστης, αντιθέτως μου έδωσε μια εικόνα επίθεσης και πολεμικής, σε κάτι που δεν καταλάβαινα γιατί δεν το ήθελαν. Δεν είχα πληροφορηθεί προφανώς... ίσως... και δεν καταλάβαινα ΟΚ, επομένως η γνώμη που είχα εξ αρχής... η γνώμη που είχα τότε ήταν αρνητική, γιατί θεωρούσα ότι ήταν ένα πολιτιστικό γεγονός, και η εκκλησία δεν είχε κανένα λόγο για να το πολεμήσει, γιατί στα δικά μου τότε ματιά και στο δικό μου μυαλό, η εκκλησία στηρίζει τον πολιτισμό, την ανάπτυξη του μυαλού. Δεν είχε να φοβηθεί τίποτα από τον πολιτισμό και την σκέψη, επομένως γιατί να το πολεμήσεις δεν το καταλάβαινα. Το οποίο το ίδιο πιστεύω και τώρα.

Κοίταξε για τις καμπάνες τα συλλαλητήρια και τα συνθήματα πέρα το ότι ήταν ένα τρομακτικό γεγονός όπως είπα πριν πλέον θεωρώ ότι ήταν και στα όρια του αστείου. Ήταν λίγο γραφικό. Βέβαια σε μία συζήτηση που είχα με τον κύριο Λαμπρίδη, βοηθό του

Αγγελόπουλου πρόσφατα πριν λίγους μήνες, είπε ότι αυτό που λένε ότι γυρίστηκε η ταινία χωρίς ήχο, γι' αυτό το λόγο δηλαδή για τις καμπάνες και τα συνθήματα, γυρίστηκε η ταινία χωρίς ήχο γιατί συνήθιζαν την εποχή εκείνη να μην γυρίζουν ταυτόχρονα τον ήχο με την εικόνα τότε. Άρα δεν ήταν εμπόδιο θέλω να πω πρακτικό, ήταν εμπόδιο επί της ουσίας γιατί οι άνθρωποι αποσυντονιζόταν και δεν μπορούσαν να δουλέψουνε ήταν δύσκολο. Και μάλιστα σε αυτό το βίντεο που κυκλοφορεί της γαλλικής τηλεόρασης ήταν ένας ηθοποιός που δεν μπορώ να θυμηθώ τώρα το όνομα του ο οποίος κλαίει... κλαίει στο βίντεο και λέει... αφήστε μας να κάνουμε τη δουλειά μας! Με λίγα λόγια αυτά τα σκηνικά πέρα από τρομακτικά ήταν και γραφικά για μένα. Η ταινία αν είναι ανθελληνική ή όχι, καταλαβαίνω που βασίστηκαν για να την πουν ανθελληνική, αλλά δεν συμφωνώ με την γνώμη τους. Θεωρώ ότι έχει μια άλλη στάση απέναντι στην πολιτισμικότητα το οποίο δεν είναι επικίνδυνο για την δικιά μας συνείδηση και με λίγα λόγια νομίζω ότι αν εμείς έχουμε σταθερή συνείδηση για το τι είμαστε και τι θέλουμε ως Έλληνες και πατριώτες δεν έχουμε να φοβηθούμε από μία ταινία, η οποία δείχνει μια άλλη άποψη.

3. Καταρχάς θεωρώ ότι ο σκηνοθέτης έτσι κι αλλιώς, άρεσε την πόλη μας και ερχόταν και για άλλες ταινίες. Του άρεσε η ατμόσφαιρα, ο χειμώνας, η ομίχλη, νομίζω ότι αρχικά γι' αυτό το λόγο την διάλεξε. Σε δεύτερο επίπεδο αν ήταν όργανο του ουράνιου τόξου δεν το γνωρίζω δεν το ξέρω, θεωρώ όμως ότι ο δεσπότης πιθανότατα επειδή είναι πολύ ισχυρή πατριωτική συνείδηση και ήθελε να το υπερασπιστεί αυτό με κάθε τρόπο κάπως επηρεάστηκε από ανθρώπους που τον συμβούλεψαν μάλλον λίγο πιο υπερβολικά απ' όσο έπρεπε και κατέληξε σε τέτοιες διαπιστώσεις και κινήσεις. Νομίζω ότι ίσως και ο ίδιος αν ήτανε καλύτερα ενημερωμένος να μην είχε αυτή τη στάση θα του πω απλά δηλαδή αν είχε διαβάσει το σενάριο μπορεί να μην έχει αυτή την άποψη.

4.

Ναι το γνώριζα καλά τον δεσπότη γιατί παρακολουθούσα τα κηρύγματα του. Γενικά μου άρεσε ο λόγος του που ήταν πολύ δυναμικός, διαφωνούσα βέβαια με την αυστηρότητα που είχε σε πάρα πολλά θέματα και της αμετακίνητες απόψεις του, αυτό με τρόμαζε και τότε και τώρα. Και νομίζω με αυτό το στυλ δούλεψε για να προσεγγίσει και να πάρει τον κόσμο σε αυτά. Ήταν πολύ αυστηρός, πολύ αμετακίνητος, ήταν πολύ πατριώτης, όπως είχα πει πριν, ήταν ένθερμος χριστιανός, είχε πείσει τον κόσμο ότι αυτή

η στάση είναι η ορθή, το να παλεύεις με νύχια και με δόντια γι' αυτό που νομίζεις ότι είναι σωστό ή που πιστεύεις ότι είναι το σωστό, και κάπως έτσι τους οργάνωσε γύρω από αυτήν την αντίδραση. Μπορούσε να ασκήσει τότε πολύ ισχυρή επιρροή. Όλη η πόλη βασιζότανε στην γνώμη του και τον άκουγαν όλοι εκτός από πολύ συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων και νομίζω πως έτσι τους οργάνωσε με αυτό που ήταν τότε ο δεσπότης για την Φλώρινα. Έπρεπε να υπάρχει ένα αντίπαλο δέος, να το συγκρατήσει, να τον συμβουλέψει, ώστε να μη φτάσει στα άκρα. Βέβαια για την ατμόσφαιρα της Φλώρινας εκείνης της εποχής αυτό δεν ήταν άκρα. Αυτό, ήταν αυτό που περιμένουν, δηλαδή γίνονταν τέτοιες κινήσεις. Υπήρχε μια πολύ έντονη συντηρητικότητα στην στάση απέναντι στον πολιτισμό.

5.

Εγώ πιστεύω ότι σήμερα αν ζούσε ο Καντιώτης θα είχε προσπαθήσει να κάνει γενικώς τα ίδια πράγματα αλλά δεν ξέρω αν είχε το ίδιο έδαφος. Κάποιοι άνθρωποι, ένα μέρος των πιστών, ακόμα θεωρώ ότι θα ήταν ταγμένοι μαζί του και αν τους έλεγε κάποιος μπείτε μπροστά από τις κάμερες θα έμπαιναν μπροστά από τις κάμερες. Τέτοιο πληθυσμό όμως, με τόσο μεγάλο όγκο κόσμου, της εποχής εκείνης στα συλλαλητήρια, δε νομίζω να μπορούσε να συγκεντρώσει. Γιατί πλέον και άνθρωποι πολλοί πιστοί που είναι κοντά στην εκκλησία, έχουν την συναίσθηση ότι ο χριστιανισμός δεν πολεμάει κάτι, απλώς υπερασπίζεται την δικιά του στάση απέναντι στον άνθρωπο, στην αγάπη και όλα αυτά. Θεωρώ δηλαδή πως έχει προχωρήσει κάπως η σκέψη ακόμα και του Φλωρινιώτη πιστού, ότι δεν κάνουμε τέτοιες κινήσεις και η αλήθεια είναι να σας πω, επειδή για λόγους προσωπικού ενδιαφέροντος και επαγγελματικούς σε δεύτερο επίπεδο σχετίζομαι με αρκετούς ηθοποιούς, ένας από αυτούς ήταν και στην ταινία που συζητάμε και συνεργαζόμαστε σε διάφορα επίπεδα... ακόμα και τώρα, πριν από ένα μήνα, που το συζητήσαμε, μου είπε ότι δεν μπορεί να καταλάβει γιατί τον ενόχλησε, που είναι άνθρωπος πάρα πολύ πιστός, εννοώ με πνευματικούς, με πλαίσιο και τέτοια, άρα δεν ήταν θέμα χριστιανικής συνείδησης προφανώς ήταν ένα θέμα περισσότερο κοινωνικό και συσπείρωσης των βαθιά πιστών, δεν ξέρω πως να το πω (...) αυτών που νομίζουν ότι είναι βαθιά πιστοί, και συσπειρώνονται γύρω από μια ιδεολογία έχοντας την ψευδαίσθηση πως είναι για την υπεράσπιση του χριστιανισμού.

6.

Εμένα γενικά δε μου αρέσουν οι τοποθετήσεις και μάλιστα οι επίθεσεις με σκληρούς χαρακτηρισμούς, θεωρώ ότι ο καθένας μπορεί να υπερασπιστεί αυτό που πιστεύει χωρίς να θίξει τον άλλον και προκειμένου να τα πούμε λίγο πιο απλοϊκά και ο Καντιώτης και ο Αγγελόπουλος τη δουλειά τους κάνανε. Ο Αγγελόπουλος ήταν ο σκηνοθέτης και ο Καντιώτης ήταν ο δεσπότης. Δε συμφωνώ και πολύ με τους χαρακτηρισμούς, χωρίς να εξετάζω αν είναι αληθής η όχι. Δε συμφωνώ γιατί συντηρήσαν ένα κλίμα πολεμικής και άφησαν για την Φλώρινα μια εικόνα του σκοταδισμού και του συντηρητισμού, που εμένα προσωπικά με πληγώνει ως κάτοικο της πόλης επί τόσα χρόνια. Το θεωρώ (...) το θεωρώ, αδιανόητο να συζητώ με ανθρώπους της τέχνης και να μου λένε α... από την Φλώρινα είστε;... οι οποίοι μου λένε και με ρωτάνε... βλέπετε σινεμά;... όχι δε βλέπουμε... βλέπουμε φυσικά και βλέπουμε και δεν φοβόμαστε να δούμε ταινίες. Δε μ' αρέσει καθόλου αυτή εικόνα και νομίζω ότι αυτή εικόνα συντηρήθηκε από τις επιθέσεις. Τώρα αν ήταν αληθείς οι χαρακτηρισμοί, δεν θέλω να το πιστέψω ότι με τόσο βαρύς χαρακτηρισμούς μπορούμε να απευθυνθούμε. Και κάθε φορά που βλέπω αυτό το ντοκιμαντέρ, αυτό της γαλλικής τηλεόρασης, στεναχωριέμαι πάρα πολύ, πραγματικά... αυτό είναι το ρήμα που ταιριάζει... στεναχωριέμαι όταν βλέπω ανθρώπους της πόλης μου που τους ξέρω και πολύ πιθανόν να μην καταλάβαιναν την βαρύτητα αυτού που κάνανε να επιτίθενται στους ηθοποιούς, να βρίζουνε. Όπως επίσης με έχει στεναχωρήσει πάρα πολύ ως έφηβη ο λόγος του αφορισμού... με είχε πληγώσει πάρα πολύ. Βέβαια αυτό μπορεί να έχει να κάνει και με μένα που δεν μπορώ να καταλάβω την λογική του αφορισμού ως μέθοδο της ορθόδοξης εκκλησίας. Με στεναχωρεί το γεγονός ότι μια πίστη που βασίζεται στην αγάπη, έχει πρόθεση να αφορίσει κάποιον... με πληγώνει πάρα πολύ αυτό. Αυτό όμως είναι θέμα θεσμοθετημένο, άσχετα που εγώ δεν το αντέχω και εκείνη την ημέρα που έγινε αυτό θυμάμαι χαρακτηριστικά ήταν Τετάρτη 5 η ώρα ο αφορισμός και μας είχαν πει κάποιοι υποστηρικτές του δεσπότη. που τύχαινε να τους έχω και στο σχολείο... να μας λένε να πάτε στον αφορισμό. Και γύρισα σπίτι από το σχολείο με την απορία δηλαδή θα πάω τώρα εγώ να πω ότι για έναν άνθρωπο ότι δεν είναι καλός έτσι πολύ απλοϊκά, πρέπει να καταδικαστεί σε αιώνια δυστυχία επειδή κάνει μια ταινία; Είχα εκπλαγεί. Το είχα αναφέρει και στο μπαμπά μου και μου λέει τι θα πας σε αφορισμό; Υπήρξε κόσμος, ο οποίος πήγε για να φωνάξει, δεν ξέρω τι φωνάζουνε και σε ποια συντάσσονται είναι περίπου αντίστοιχο με το αιώνια η μνήμη. Όλα αυτό καταλήγοντας ξαναλέω καλλιεργεί ένα κλίμα πολεμικής που απέχει πολύ από τον χριστιανισμό.

7.

Εγώ θεωρώ, ότι δοθείσης ευκαιρίας σε συναντήσεις και κουβέντες τοποθετούνται άνθρωποι της πόλης είτε θετικά είτε αρνητικά όχι με ιδιαίτερο ζήλο. Εντάξει τα χρόνια έχουνε περάσει δεν το συζητώ, άρα έχει καταλαγιάσει η ένταση με το οποίο το πίστευαν και το βίωναν όλο αυτό. Νομίζω όμως ότι ακόμα υπάρχει ο απόηχος αν σκεφτούμε κιόλας ότι αυτό θα μπορούσε η πόλη να το έχει αξιοποιήσει θετικά, όλο αυτό που έγινε με την ταινία ως ένα... πως να το πω... ως πολιτιστικό στέκι, να έχουν μείνει τα σκηνικά, να είναι επισκέψιμα, να υπάρχουν σημεία στη πόλη που να δηλώνουν ότι εκεί έγιναν γυρίσματα. Υπάρχουν, τόσες πόλεις ανά τον κόσμο που έχουν αξιοποιήσει τις πολιτιστικές τους δημιουργίες με ανάλογο τρόπο! Εμείς είμαστε λίγο πίσω που δεν έχουμε σκεφτεί κάτι τέτοιο και παραμένουμε ακόμα στο καλώς ή κακός έγινε αυτό. Και μου έχει τύχει να συζητήσω με ανθρώπους που συμμετείχαν στην ταινία, όπως σας είπα και προηγουμένως, που τους είπα κακώς το έκανε ο δεσπότης αυτό και μου λένε έλα (...) εντάξει να μην συζητάμε τώρα αυτά. Δηλαδή μου κάνει μεγάλη εντύπωση το γεγονός ότι αυτοί που τα υπέστησαν όλα αυτά και ήταν στη λίστα του αφορισμού δεν θέλουν να το συζητάνε ακόμα. Στην Φλώρινα και βέβαια το συζητάνε αλλά όχι με τόσο μεγάλη ένταση υπάρχει όμως ο απόηχος γιατί υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που είναι ταυτισμένοι στη μνήμη του δεσπότη και θεωρούν ότι δεν έχει κάνει κανένα λάθος.

9.

Προφανώς υπήρχε αυτή η διάσταση, ότι κάποιος αισθάνεται ότι πνίγεται από τα σύνορα από μία χώρα και θέλει να απελευθερωθεί και να μην έχει αυτή τη δέσμευση για να προχωρήσει στην ζωή του. Εγώ θεωρώ ότι πόλη σε καμία περίπτωση επειδή είναι στα σύνορα δεν είναι εγκλωβισμός και δεν είναι εμπόδιο για τους ανθρώπους της. Ίσα-ίσα το λέμε και το πιστεύουμε ότι έχουμε ένα ηθικό βάρος που ίσως αισθάνονται άλλοι... αλλά σε καμία περίπτωση αυτό δεν είναι εμπόδιο. Τώρα δεν ξέρω αν ήταν η άποψη του Αγγελόπουλου να δείξει κάτι τέτοιο ή απλώς αξιοποίησε το γεγονός ότι είμαστε όντως στα σύνορα. Τώρα στο τέλος της Ελλάδος είμαστε, στην αρχή είμαστε, δεν ξέρω πιο από τα δύο είμαστε δεν ξέρω. Αν έπρεπε να καταπολεμηθεί αυτό ως θέση. Νομίζω ότι αυτοί που το καταπολέμησαν δεν ήξεραν ότι είναι αυτή η θέση. Νομίζω ότι αν βρούμε αυτούς που ήτανε στην διαδήλωση και τους ρωτήσουμε θα πούνε ότι η Ελλάδα τότε χαρακτηρίστηκε σύνορο που εγκλωβίζει την δημιουργικότητα των ανθρώπων και αυτά

απλά θα πούνε ότι μας είπε ο δεσπότης ,να βγούμε και επειδή ήταν αντεθνική η ταινία και επειδή η τάδε ηθοποιός έβγαине γυμνή νομίζω... ότι αυτό θα πούνε. Δε νομίζω ότι έχουν την συναίσθηση ότι Αγγελόπουλος ήθελε να κάνει κάτι τέτοιο που δεν ξέρω αν τελικά ήθελε να κάνει κάτι τέτοιο.

10.

Αυτό είναι πάρα πολύ μεγάλο θέμα και πάρα πολύ δύσκολο κι εσείς ως καλλιτέχνης το ξέρετε καλύτερα αυτό. Εγώ ας πούμε ως παρατηρητής των καλλιτεχνικών δημιουργιών και μελετητής θα έβαζα ως όριο την αξιοπρέπεια της ανθρώπινης ύπαρξης να μην θίγεται δηλαδή αυτό. Τώρα θα μου πεις με αυτή την ταινία έθιξε τα πιστεύω κάποιων και δεν είμαι σίγουρη ότι έγινε αυτό. Νομίζω απλώς ότι αυτό είναι το απαραίτητο, να σεβόμαστε τον άνθρωπο ως ύπαρξη, τώρα από εκεί και ύστερα υπάρχουν παρά πολλά έργα καλλιτεχνικά που προφανώς έχουν προχωρήσει λίγο παραπέρα από αυτό

11.

Γενικά δεν μου αρέσει να πιστεύω ότι η εκκλησία σταματάει τον πολιτισμό, με ενοχλεί αυτή η σκέψη. Προφανώς υπάρχουν πάρα πολλά πολιτισμικά δρώμενα που αντίκειται στη χριστιανική πίστη. Ας κάνουν λοιπόν την αποστολή τους στο πλαίσιο που θα ενισχύουν τον άνθρωπο και τον πολιτισμό και όσο μπορούν ενδεχομένως ας συστήνουν το καλό.

12.

Ήταν ορατό. Εγώ τότε ως νέο παιδί δεν μπορώ να πω, ότι μπορούσα να το διαχωριστώ τόσο καθαρά αλλά το βίωνα. Δηλαδή και τώρα που το βλέπω με άλλη ματιά μεγάλου ανθρώπου, πιστεύω ότι έκανε παρά πολλά καλά με την λογική ,θα το πω πολύ λαϊκά βοήθησε κόσμο με τα οικοτροφεία του, με τα συσσίτια του και πραγματικά υπάρχουν άνθρωποι, που πίνουν νερό στο όνομα του και οικογένειες μέχρι τώρα και καλά κάνουν γιατί αυτό ήταν υπεράσπιση της ζωής, αυτό που έκανε σε δύσκολες συνθήκες. Από την άλλη η αυστηρότητα που ανέφερα και πριν, ήταν τότε για μένα, στα δικά μου μάτια και παραμένει και σήμερα τρομακτική. Θεωρώ ότι σταμάτησε την πόλη σε πάρα πολλά πράγματα και αυτό δεν ξέρω πως του επετράπη να γίνει. Γιατί στο κάτω κάτω είναι

εκκλησιαστικός αρχηγός δεν ήταν κάποιος που θα έπρεπε να έχει άποψη για όλα. Και αν έχει κάποιος άποψη για όλα και προχωράει σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής, της πολιτικής, της πολιτιστικής ζωής μιας περιοχής αυτός δεν πρέπει να είναι ένας τρομακτικός άνθρωπος, πρέπει να είναι ένας υποστηρικτικός άνθρωπος. Δεν θυμάμαι τα δημοσιεύματα αλλά αυτή είναι η εικόνα που υπάρχει μέχρι σήμερα. Τώρα δεν θέλω να πω ότι ζούσαμε στο μεσαίωνα και στο σκοταδισμό δεν μου αρέσει να σκεφτώ ότι πέρασα μέσα από μια τέτοια συνθήκη.

Θα του έδινα ελαφρυντικό γιατί ο βασικός του στόχος ήταν να υπερασπιστεί την πίστη και την πατρίδα και το γεγονός ότι όλη του η ζωή ήταν τόσο περιορισμένη σε αυτόν τον στόχο, νομίζω ότι είχε άγνοια του πραγματικού κόσμου. Όχι με την κακή έννοια, δεν είχε συναίσθηση ότι μερικά πράγματα που είναι διαφορετικά από αυτόν και διαφορετικά από τον τρόπο που σκέφτεται και ενεργεί μπορεί να μην λειτουργούν, αντίθετα με αυτά που πιστεύει. Πιστεύω επίσης ότι δεν βρέθηκε κόσμος δίπλα του ίσως να συζητήσει μαζί να τον συμβουλέψει να καταλάβει, θα μου πεις δεν θα συμβουλέψεις ένα δεσπότη, γιατί όχι να του δώσουν μια άλλη οπτική. Ελαφρυντικό του δίνω επίσης για το γεγονός επίσης από όσο ξέρω τουλάχιστον κάτι άλλο πέρα από την βαθιά αυστηρότητα που είχε δεν έχουμε να του καταλογίσουμε δηλαδή ούτε κακή πρόθεση. Δεν ήθελε να βλάψει νόμιζε ότι κάνει καλό, νόμιζε ότι υπερασπίζεται τα ιδεώδη που αυτός είχε πρωταρχικά για την ζωή του. Τώρα το γεγονός ότι όλο αυτό ήταν εγκλωβιστικό αρκετά για την πόλη... ήταν. Δεν ξέρω αν έκανε περισσότερο καλό από ότι δεν έκανε δεν το ξέρω αυτό. Έκανε σίγουρα πολλά καλά, σίγουρα είχε πρόθεση να υπερασπιστεί αξίες, αλλά εκεί στον τρόπο λίγο το έχανε. Αυτή είναι η άποψη μου.

13.

Πριν από κάποιο διάστημα σε μια από τις συνεργασίες με ηθοποιούς που σας είπα πιο πριν είπα σε μια ότι είμαι από την Φλώρινα και με ρωτάει είναι ωραία η Φλώρινα; Και πετάχτηκε ένας άλλος ο οποίος έχει έρθει για αυτόν τον λόγο στη Φλώρινα και λέει ... να σου πω... Η Φλώρινα είναι μαγική, πας και δεν σε αφήνει να φύγεις και του λέω γιατί φύγατε όλοι τότε; (...) Η Φλώρινα έχει μια αύρα, κάποιας εσωτερικότητας, ειδικότερα το χειμώνα αυτή η ομίχλη, που μου αρέσει να σου πω την αλήθεια και νομίζω ότι αυτή η ατμόσφαιρα της χειμωνιάς της εσωτερικότητας, δεν είναι μόνο ρομαντική, έχει και μια άλλη διάσταση και νομίζω ότι αυτό είναι, αυτή η ατμόσφαιρα δηλαδή είναι πολύ καθοριστική. Επίσης έχει και παρά πολύ έντονη την φύση, που εν προκειμένω δεν νομίζω

ότι τον βοήθησε αλλά κυρίως είναι αυτή η αύρα που αφήνει η πόλη .Αν ήμασταν λίγο πιο ελεύθεροι και ανοιχτοί στις προκλήσεις ως πόλη... τις πολιτιστικές προκλήσεις κυρίως λέω και λίγο πιο τολμηροί στα βήματα που θα κάνουμε για να αξιοποιήσουμε αυτά που έχει η Φλώρινα, θα μπορούσε να είναι πραγματικά μια πολιτιστική βάση.

Όνομ/νυμο : ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΚΑΒΑΣ

Φύλο : ΑΡΡΕΝ

Ηλικία : 51

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Ιατρός

Από ποιον πληροφορηθήκατε τα γεγονότα που συνέβησαν στη Φλώρινα κατά τα γυρίσματα της ταινίας, τα ζήσατε ή τα μάθατε έντυπα; Από ποιόν; Τα έζησα και ως αυτόπτης και αυτήκοος μάρτυρας σε μικρή ηλικία, οπότε διατηρώ κατά κάποιον τρόπο μνήμη και προσωπική αντίληψη των γεγονότων. Φυσικά, θυμάμαι και τις οικογενειακές συζητήσεις γύρω από το θέμα τον καιρό εκείνο. Τέλος, εκ των υστέρων διάβασα σχετικά με τα γεγονότα και είδα σχετικό ρεπορτάζ της γαλλικής τηλεόρασης.

Έχετε σχηματίσει θετική ή αρνητική γνώμη για τις επιλογές του Μητροπολίτη; Για ποιες και γιατί; Ο Αυγουστίνος Καντιώτης, υπήρξε αντιφατική προσωπικότητα, με «τις κορυφές και τους γκρεμούς του». Κι εγώ, ως μετριοπαθής εν γένει άνθρωπος, δυσκολεύομαι να κατανοήσω τις προθέσεις, τις δράσεις και την κοσμαντίληψη των κάθε λογής «ζηλωτών» και «φανατισμένων»· όσων αγνοούν τέλος πάντων τη βασική αλήθεια «δεν τα βλέπεις όλα απ' εκεί που τα κοιτάς». Ως εκ τούτου, προκρίνω συνολικά ως αρνητική την επίδραση του Καντιώτη στην περιοχή της Φλώρινας, παρά τις πολλές και σημαντικές θετικές του δράσεις . Τέλος, έχω την πεποίθηση πλέον ότι το μέγεθος του είναι πολύ μικρότερο από ό,τι εννοούν να εμφανίζουν παλαιότεροι και τωρινοί υποστηρικτές του

Για τις καμπάνες που χτυπούσαν εμποδίζοντας τον σκηνοθέτη; ΑΡΝΗΤΙΚΗ!

Για τα συλλαλητήρια και τα συνθήματα που ακούστηκαν; ΑΡΝΗΤΙΚΗ!

Για όσους είπαν την ταινία ανθελληνική τί γνώμη έχετε; Έχουν δίκιο ή όχι; «Ου γαρ οίδατι τι ποιούσι» ή «Μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι» η απάντηση μου, για να χρησιμοποιήσω τον εκκλησιαστικό λόγο, αν εννοείτε τι εννοώ. «Τόσο ήξεραν, τόσο έκαναν» που έλεγε κι η γιαγιά μου. Δεν τους συγχωρώ που λερώνουν με τον φανατισμό τους ό,τι ευγενές και σπουδαίο εμπεριέχει ο όρος «ελληνικότητα».

Ποια ήταν η οπτική και ο σκοπός του σκηνοθέτη κατά την γνώμη σας; Τι ήθελε να τονίσει; Πώς είδε τη Φλώρινα; Συμφωνείται με την οπτική; Ο Αγγελόπουλος ήταν εν γένει και αυτός ένας άλλου είδους «ζηλωτής», όπως και ο Αυγουστίνος. Μεγάλος καλλιτέχνης και εμπνευσμένος σκηνοθέτης, που άκων-έκων μείωσε την εμβέλεια της Τέχνης του, λοξοκοιτώντας στο αριστερό αφήγημα για την σύγχρονη Ιστορία της χώρας και φλερτάροντας με την λεγόμενη «στρατευμένη Τέχνη». Δεν ξέρω ποιος ήταν ο βαθύτερος σκοπός του, όταν έγραφε το σενάριο του φιλμ, αλλά είμαι πεπεισμένος πως ενίοτε το έγραφε και υπό την παράθλαση των «αριστερών του γυαλιών».

Περιμένατε την αντίδραση του Μητροπολίτη ή όχι; Που βασίζετε την άποψη σας; Συμφωνείται με όσα προέτρεψε τον κόσμο να κάνει; Ο Καντιώτης ήταν εκρηκτική φύση, φανατικός και φανατισμένος και «ζωηρή» προσωπικότητα. Ως εκ τούτου, δεν με εξέπληξε ποτέ καμιά συμπεριφορά του.

Πιστεύετε ότι αν ζούσε ο Μητροπολίτης θα λειτουργούσε με τον ίδιο τρόπο; Θεωρείται ότι θα μπορούσε να ασκήσει την επιρροή του στους πιστούς; Σήμερα αναμφίβολα όχι στην έκταση που το πέτυχε τότε. Αν απαντούσα γρήγορα, θα έλεγα αρχικά «όχι». Ωστόσο, σήμερα ζούμε σ' έναν «νέο-μεσαίωνα» στην Ελλάδα, όπου δυστυχώς ακούγονται περισσότερο οι φωνές των ακραίων και φανατισμένων στο δημόσιο διάλογο, «αριστερόστροφων και δεξιόστροφων». Οπότε, πιθανότατα να είχε δίπλα του πολυπληθές ακροατήριο και όχι μόνο από τους πιστούς του ακόλουθους.

Πως αντιμετωπίζετε όλους εκείνους που του επιτέθηκαν με σκληρούς χαρακτηρισμούς; Συμφωνείται ή διαφωνείτε με όσα γράφτηκαν για αυτόν; Και

γιατί; Επαναλαμβάνω πως είμαι μετριοπαθής άνθρωπος και δυσκολεύομαι να κατανοήσω και πολύ περισσότερο να αποδεχθώ τους όρους της σκληρής εκείνης πραγματικότητας καθώς και τους φανατικούς της κάθε όχθης και εποχής.

Η αντίδραση αυτή θεωρείται ότι υπάρχει ακόμα και σήμερα απέναντι στη δράση του Μητροπολίτη; Συμφωνείται ή διαφωνείτε με αυτήν και γιατί; Ο χρόνος τοποθετεί τον καθένα, όπου του αρμόζει - όσο και αν προσπαθούν για το αντίθετο οι αγιογράφοι ή οι κατήγοροι του. Οι γενιές που έρχονται δεν θα διαγράψουν τις δικές του ακρότητες αλλά και τις ακρότητες ορισμένων που βρέθηκαν απέναντι στον γέροντα Επίσκοπο. Πιθανότατα να τους συγχωρήσουν αμφοτέρους, αλλά δεν θα τις διαγράψουν από τη συλλογική μνήμη της περιοχής ως μια μαύρη σελίδα φανατισμού και μισαλλοδοξίας κενών περιεχομένου.

Που επέβλεπε κατά την γνώμη σας ο Μητροπολίτης με τον αφορισμό του σκηνοθέτη; Επιστράτευε ένα θρησκευτικό όπλο ή ένα μέσο πειθούς στην κοινωνία της πόλης; Αφήστε με να ξεχάσω αυτό το ολίσθημα του, γιατί μου φέρνει στη μνήμη τον αφορισμό ενός άλλου Θεόδωρου: του Μέγα Θεόδωρου Κολοκοτρώνη το 1805 από τον Πατριάρχη στην Πόλη καθ' υπόδειξη του Σουλτάνου. Η Εκκλησία έχει πολλούς τέτοιους «σκελετούς στη ντουλάπα της».

Θεωρείτε ότι η θέση του Αγγελόπουλου ότι η σημειολογία της πόλης παρέπεμπε στα σύνορα, στο τέλος της Ελλάδας εκφράζει το συναίσθημα που έχουν πολλοί Έλληνες που κατοικούν εδώ; Ή ήταν η δική του άποψη για την περιοχή; Και αν συνέβαινε αυτό έπρεπε να καταπολεμηθεί ως θέση; Ναι, ήταν ή/και είναι αρκετοί κάτοικοι – και σ αυτό έχει βοηθήσει η διαχρονική στάση της Πολιτείας απέναντι στον τόπο μας – που έχουν την ίδια εικόνα: ότι είναι ακροβολισμένοι «στην πινέζα του χάρτη», στο τέλος της Ελλάδας. Για το δεύτερο σκέλος της ερώτησης: το ζήτημα περί της ελευθερίας της έκφρασης έχει πλέον απαντηθεί οριστικά – ελπίζω τουλάχιστον – εδώ και δεκαετίες.

Τί γνώμη έχετε για την ελευθερία της πνευματικής δημιουργίας; Πρέπει να είναι χωρίς όρια και έλεγχο; Ποιοι θεωρείται ότι θα μπορούσαν να είναι αυτοί; Επαναλαμβάνω: το ζήτημα περί της ελευθερίας της έκφρασης έχει πλέον απαντηθεί οριστικά – έτσι ελπίζω τουλάχιστον! – εδώ και δεκαετίες.

Ποιοι μπορούν κατά τη γνώμη σας να σταματήσουν έναν πνευματικό δημιουργό σε μια δημοκρατία; Και στην περίπτωση της Φλώρινας που οδήγησε αυτό; Σε κάτι καλό ή κακό; Φυλακίσεις, αφορισμοί, δολοφονία χαρακτήρα, κάψιμο βιβλίων, απαγόρευση προβολής ταινιών, εξορία, φόνος κλπ. Αρκεί να ανατρέξει κανείς σε ένα εγχειρίδιο Ιστορίας και θα διαπιστώσει ότι έχουν φαντασία και ευρηματικότητα οι κάθε λογής λογοκριτές, δεν νομίζετε;

Στην περίπτωση της Φλώρινας, τώρα που το ξανασκέφτομαι με αφορμή την ερώτηση σας, μάλλον σε καλό οδήγησε τα πράγματα. Αφού, αυτή η γκροτέσκα ιλαροτραγωδία που «σκηνοθέτησαν» απέναντι στον σκηνοθέτη ο γέρον Επίσκοπος και οι συν αυτό «πραιτωριανοί» και φανατικοί της εποχής, στράφηκε εναντίον εν τέλει αυτού που ονομάστηκε «Καντιωτισμός».

Υπάρχουν δημοσιεύματα στον τύπο της Φλώρινας που αναφέρονται στο μεσαίωνα και στο σκοταδισμό που επικρατούσε την εποχή του Α. Καντιώτη θεωρείται ότι είναι απλά πηχυαίοι τίτλοι ή όντως οι Φλωρινιώτες βίωναν τέτοιες καταστάσεις. Δεν ξέρω αν ήταν έργο του ίδιου του γέροντα Επισκόπου ή της αυλής του, αλλά ναι, είμαι πεπεισμένος πως υπήρξαν χρόνια επί Καντιώτη, όπου «όλα τα σκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά».

Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης της Φλώρινας που μαγνήτισαν και οδήγησαν τον σκηνοθέτη να γυρίσει τρεις ταινίες σε αυτήν. Η περιοχή υπήρξε διαχρονικό σύνορο από όπου μετακινήθηκα, αλλά και συναντήθηκαν, λαοί με διαφορετική εθνοτική προέλευση, θρησκεία και πολιτιστική ταυτότητα. Το ιστορικό βάθος της περιοχής και το ότι εδώ τίποτα δεν έχει κριθεί ακόμα ιστορικά. Το αίμα αγνίζει ακόμα και η «μνήμη καίει», για να θυμηθούμε και τον Ποιητή. Τέλος, η Φλώρινα είναι «ομοούσια και αδιαίρετος» με τις βαλκάνιες χώρες, που μας περιβάλλουν και αυτό αναμφίβολα μέτρησε στην προτίμηση του Αγγελόπουλου.

Όνομ/νυμο : Χάρης Κοντοσφύρης

Φύλο : APPEN

Ηλικία : 58

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Καθηγητής Τ.Ε.Ε.Τ

1.

Τα έμαθα έντυπα, γιατί δεν ήμουν εκείνη την εποχή στη Φλώρινα. Από την άλλη όμως όταν μετακόμισα στη Φλώρινα ήταν από τα βασικά στοιχεία που διαδίδονταν στη πόλη, σαν να ήταν από τους κύριους αστικούς μύθους της πόλης και ήταν πρόσωπα ντόπιων που δεν μπορώ να τους θυμηθώ όλους, ήταν ένα από τα πρώτα πράγματα που θέτανε κατά την γνωριμία μας.

2.

Αρχικά έχω πολύ αρνητική γνώμη για αυτό που έγινε, δεν μπορώ να φανταστώ ένα εξέχων πρόσωπο της κοινωνίας της πόλης που σε αυτήν την περίπτωση είναι ο Μητροπολίτης είχε και έχει το δικαίωμα να παρέμβει στην διαδικασία ολοκλήρωσης ενός έργου μιας καταγραφής. Θα με ενδιέφερε πάρα πολύ να έχω την γνώμη του μετά την ταινία. Η παρενόχληση με τις καμπάνες, δείχνει δόλο, γιατί ας πούμε τώρα το να γυριστεί μια ταινία χωρίς ζωντανό ήχο και να πρέπει μετά να μπει από πάνω προφανώς ανέβαζε το κόστος πάρα πολύ και είναι άδικο γεγονός που ο και ο οπερατέρ του Αγγελόπουλου υποστηρίζει ότι για το λόγο αυτό ανέβηκε το κόστος της ταινίας 3 φορές πάνω. Γιατί τους ίδιους ηθοποιούς θα έπρεπε να τους πας σε κλειστό χώρο, στούντιο να βλέπουν την ταινία και να μιλάνε και να ξαναπούν τις ατάκες, είναι διπλάσια μεροκάματα.

2. Σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται για ταινία ανθελληνική ούτε για ελληνική, είναι μια ταινία η οποία μιλάει για μια γεωγραφική συνθήκη εκείνης της εποχής που αναφέρετε, μια καταγραφή του πως λειτούργησε μια κατάσταση σε αυτή την γεωγραφία της ηπειρωτικής Ελλάδας. Σε αυτό το κομμάτι υπερισχύει η ελληνική ματιά του Έλληνα σκηνοθέτη, αλλά η ταινία προσδοκούσε σε ένα οικουμενικό περιεχόμενο.

3.

Η Φλώρινα είναι ένα σκηνικό, άρα διαμεσολαβεί ας πούμε η φυσική σκηνογραφία της πόλης έτσι ώστε να ενισχύσει την ιστορική αναφορά που ήθελα ο σκηνοθέτης. Η ιδιαιτερότητα που έχει αυτή η πόλη να έχει μια Βαλκανική και ταυτόχρονα ευρωπαϊκή κατάσταση στα κτήρια της αλλά ταυτόχρονα πολύ ξεκάθαρα μια αύρα οθωμανική την εντάσσει πολύ κοντά στη μετάβαση των χρόνων που περιγράφει μέσα στο σενάριο. Η επιλογή της πόλης έγινε από τον Αγγελόπουλο για την τοπογραφία, ντοπιολογία αλλά και την αστικογραφία. Δεν την επέλεξε ως σύνορο, θα μπορούσε να είναι και η Καστοριά αλλά τον ενδιέφερε η κλίμακα η φωτογένεια, η μετεωρολογικότητα το κλίμα το βροχερό.

4.

Εννοείται ότι διαφωνώ, εννοείται ότι δεν θα ήθελα να τα προτρέψει με έναν τρόπο θα ήταν αναμενόμενο αλλά ο θεσμικός του ρόλος δεν θα έπρεπε να είναι παρεμβατικός, ίσα ίσα που κατά την γνώμη μου θα έπρεπε να είναι ο άνθρωπος ο οποίος οργάνωνε ένα κύκλο υποδοχής και φιλοξενίας, μια αγαστή συνθήκη έπρεπε να δημιουργήσει ο μητροπολίτης. Από την άλλη όμως στα επίπεδα ενός ανταγωνιστικού εξουσιαστικού πλαισίου μπορούν να συμβούν και αυτά. Το θέμα είναι πιο ήταν το κίνητρο για όλα αυτά, το κίνητρο για τον οποιοδήποτε. Από αυτά που έχω καταλάβει για τα συγκεκριμένα γεγονότα νομίζω ότι είχε να κάνει με το γεγονός ότι ως ένας τοπικός άρχοντας πρέπει ο σκηνοθέτης να μην έδωσε τα διαπιστευτήρια του με τον τρόπο που ο ίδιος θα ήθελε ο ίδιος να συμβεί και άρχισε να μην γονιμοποιούνται πολύ σωστά τα πράγματα. Ένα εθιμοτυπικό πλαίσιο παραβιάστηκε και τα την γνώμη μου, όχι ουσίας.

5.

Το πόσοι τον ακολουθήσαν δεν ξέρω απλώς είχε αντίκτυπο αυτό που έκανε. Δηλαδή αν πούμε ότι οι κάτοικοι της Φλώρινας είναι σήμερα 12.000 μπορεί να τον ακολουθούσαν 50-100 και να κάνανε την ίδια ζημιά. Για εκείνα τα χρόνια όπως έγινε αυτή η αντίδραση όπως στα σημεία που γινόντουσαν τα γυρίσματα η προσβασιμότητα που είχε με ανθρώπους που ασπάζονταν τις απόψεις του ή με ένα τρόπο δέχτηκαν να δημιουργηθεί αυτή η όχληση έφερε τα αποτελέσματα της. Με κριτήρια τωρινά και με την εμπειρία του τώρα γιατί αυτό που θα γινόταν τώρα θα είχε μια αντίστοιχη μια άλλη αντίστοιχη εμπειρία του τότε νομίζω πως δεν θα γινότανε.

6.

Από την στιγμή που ήταν μια δημόσια πράξη θα δεχόταν μια κριτική και μια επιβράβευση, ήταν μια δημοσία πράξη ήταν όλες δημόσιες πράξεις Ο Αγγελόπουλος γύριζε μια ιδιωτική ταινία σε δημόσιο χώρο, αλλά επειδή αυτό αφορούσε και ένα μεγάλο κομμάτι εργαζομένων είναι παράξενοι οι δεσμοί που δημιουργούνται ανάμεσα στους ανθρώπους που υπηρετούν την ταινία αυτών που την οργανώνουν. Από την στιγμή που έχουμε να κάνουμε με δημόσια κριτική και δημόσια πρόκληση έχω την εντύπωση η επιβράβευση ή η άρνηση αυτού του γεγονότος είναι δικαιολογημένη δηλαδή διεμήνυσε όλη αυτή τη συζήτηση που έπρεπε σχετικά με την αντίδραση του μητροπολίτη.

7.

Όλα αυτά είναι καταγεγραμμένα ιστορικά αρά τα φέρει επάνω του σαν γεγονότα, δεν μπορούμε να αλλάξουμε την ιστορία (...) η ιστορία είναι μία. Αν η ερώτηση απευθύνεται κατά πόσο εμείς μπορούμε να τον συγχωρέσουμε για αυτό που έκανε ή κατά πόσο μπορούμε να ανεχτούμε ή να διαβάσουμε με μεγαλύτερη ανεκτικότητα αυτό που έκανε είναι πολύ υποκειμενικό πολύ προσωπικό. Στην πραγματικότητα ο μητροπολίτης δεν είχε την φώτιση να το κάνει αυτό αλλά κατά την γνώμη μου έπρεπε να το κάνει. Δηλαδή δεν ήταν μια κορυφαία στιγμή του, ήταν μια στιγμή αντίδρασης που είχε να κάνει καθαρά με το θεσμικό πλαίσιο της πόλης. Οπότε σε αυτή την περίπτωση δεν μπορώ να καταγράψω τα γεγονότα με άλλο τρόπο πάρα μόνο έτσι όπως έγιναν. Ένας πνευματικός άνθρωπος, ένας ιεράρχης, ένας άρχοντάς τοπικός, ο οποίος παραβίασε την αρχή της ελευθερίας ενός άλλου ανθρώπου. Για να γυρίσει την ταινία του ο Αγγελόπουλος είχε πάρει άδειες, είχε κάνει έξοδα για τις αδιοδοτήσεις. Ακόμα να αναφερθώ στην τελευταία του ταινία που έγινε το ατύχημα που κανένας δεν μπορεί να καταλάβει γιατί έγινε το ατύχημα αυτό. Ξέρεις γιατί έγινε το ατύχημα αυτό, γιατί δεν είχε καθόλου λεφτά και δεν πλήρωσε την αστυνομία να φυλάσσει τους δρόμους. Σε κάθε περίπτωση η αστυνομία είναι υπηρεσία να σου παρέχει για να διαφυλάξει το δρόμο. Αν γυρίζεται μια ταινία και ζητήσει αστυνομική υποστήριξη έχει να πληρώσει ένα ποσό για την υπηρεσία αυτή στην αστυνομία. Στην τελευταία του ταινία δεν το έκανε αυτό και για το λόγο αυτό... έγινε το ατύχημα. Ενώ έχουμε να κάνουμε με ένα απίστευτα δυνατό καλλιτέχνη με πρόσβαση στην παραγωγή, δεν μπορούσε να κάνει την τελευταία του ταινία. Αρά σκέψου τις

δυσκολίες που συναντάει ένας τέτοιος άνθρωπος, εννοείται και από αυτό που κάνει δεν βγάζει τίποτα, εδώ είναι και οι δύο κατά αντιστοιχία ίδιοι. Δηλαδή ένα πράγμα που μπορώ να εκτιμήσω στο μητροπολίτη αυτό που πάλι φήμες λένε ότι δεν είχε δεκάρα τσακιστή στην τσέπη του. Το ίδιο συνέβαινε και με τον Αγγελόπουλο. Ήταν και οι δυο αφοσιωμένοι στο έργο τους. Και εκεί δεν υπήρξε μια κατανόηση μεταξύ τους, ότι έχουν πολλά κοινά στοιχεία, στη αφοσίωση και δημιουργήθηκε αυτό το ανταγωνιστικό κομμάτι που βεβαίως ο μητροπολίτης είχε μαζί του τον όγλο άρα οχλούσε.

8.

Ο αφορισμός ήταν ένα μέσο πειθούς, δυστυχώς ολιγαρχικό και εξουσιαστικό δεν συνάδει με την ιερατικότητα της θέσης του ούτε με το χριστιανικό ιδεώδες όπου αγκαλιάζουμε μια συνθήκη, γεφυρώνουμε μια κατάσταση. Από την στιγμή που ο αφορισμός αφορά τον Αγγελόπουλο δεν μπορώ να καταλάβω γιατί δεν αφορά τον οπερατέρ, τον σκηνογράφο, δεν αφορά τους εργαζόμενους οπού ήταν πειθήνια όργανα αντιστοίχως του Αγγελόπουλου. Άρα από την στιγμή που είναι προσωπικό επι ενός προσώπου βρίσκω ότι είναι μεροληπτικό και ακραίο. Θα μπορούσε κάποιος να αφορίσει, αν αυτό που παράγετε είναι καταστροφικό για πολύ μεγάλη μερίδα της κοινωνίας που απευθύνεται. Αντιστρόφως έχει αποδειχτεί ότι ο Αγγελόπουλος δεν ήταν έτσι. Ο μοχλός ήταν ακραίος δεν δικαιολογείται αλλά οι προκαταλήψεις που μπορεί να είχαμε όλοι για την ιστορική περίοδο που περνούσε η χώρα, εκείνη την εποχή ήταν η μεταπολίτευση... αλλά εδώ ήταν πιο αργή η συνθήκη της μεταπολίτευσης. Αν πούμε ότι το απόστημα από τον εμφύλιο είχε αφήσει ακόμα πολλά σημάδια, αν πούμε ότι η προσωπικότητα του Καντιώτη ήταν αποδεδειγμένα υπερ του προσώπου, δεν συσσωρεύε πλούτο για τον εαυτό του, δεν κοιτούσε τον εαυτό του...αν πούμε ότι αυτό ήταν ένα στοιχείο το οποίο το χρειαζόταν η περιοχή, προφανώς για να εξαγνιστεί από αυτό που είχε γίνει το μίasma του εμφυλίου, ο ρόλος του ήταν πολύ κατηχητικός, πολύ διδακτικός, πολύ πατριωτικός αλλά και πολύ παρεμβατικός, σε όλη την κοινωνία της πόλης, αλλά παρ' όλα αυτά δεν παύει να είναι ένας λαϊκός ήρωας, δεν είναι ένας ήρωας που αντιπροσωπεύει όλη την ελληνική κοινωνία, ήταν ένας έντονα λαϊκός πρωταγωνιστής ας πούμε των γεγονότων. Αυτό τον έκανε να έχει δύναμη, αλλά να μην έχει καθολικότητα αυτό που έκανε. Μπορεί να αφορούσε μόνο τις αντιδράσεις που είχαν να κάνουν μόνο με την πόλη και ειδικότερα με την λειτουργία της περιοχής. Δηλαδή αν ήταν μητροπολίτης ο ίδιος σε άλλη περιοχή να μην το έκανε και δεν ήταν τυχαίο που είχε έρθει εδώ ως επίσκοπος κατά την γνώμη

μου στο μεταίχμιο των συνόρων, στο μεταίχμιο δυο αντιμαχόμενων υποτιθέμενων πολιτισμών που είχαν να κάνουν με την ελληνική συνείδηση και την βαλκανική συνείδηση, ήταν ένα οριακό κομμάτι που ο ίδιος παρείσφρησε με πολύ γενναιότητα και πίστη για αυτό που ήθελε να κάνει. Δεν το έκανε για τα μάτια του κόσμου ήτανε βαθιά η πίστη του πολύ αφοσιωμένος. Κατά την άποψή μου τον δικαιολογώ σε όλα τα επίπεδα αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι κάποιος στην άμυνα του δολοφονεί κάποιον, δέχθηκε επίθεση και αμύνθηκε και γλύτωσε δολοφονώντας, δικαιολογείται αλλά δεν σημαίνει ότι έτσι πρέπει να συμβεί. Εννοείται ότι δικαιολογείται σε όλα τα επίπεδα δικαιολογείται, αλλά αυτή η αιχμή αυτή ή ιστορική μπορεί να έφερε την πόλη πολύ πιο πίσω από ότι πιστεύουμε. Την συγκράτησε απέναντι σε μια άλλη κατάσταση που δεν την περιμένει κάποιος.

Δηλαδή, όταν ας πούμε ένα πρόσημο ένα είδωλο της πόλης, μια προσωπικότητα της πόλης είναι τόσο σκληρά οριοθετημένη δεν αποκλείεται αυτό ένα μεγάλο κομμάτι που θα ήθελε να είναι πιο ελαστική η σχέση του με την κοινότητα που ζει να μη λειτουργούσε και να έφυγε από την πόλη. Δεν έδωξε μόνο τον Αγγελόπουλο ο Καντιώτης, έδωξε και μικρούς Αγγελόπουλους που υπήρχαν εδώ, καθημερινούς Αγγελόπουλους. Και αν δεν τους έδωξε σίγουρα τους αποστέωσε κατά κάποιον τρόπο με αποτέλεσμα η πόλη να μην λειτουργήσει υπό την σκέπη του Καντιώτη. Από την άλλη όμως ιστορικά περιμένουμε να αποδειχθούν, είναι εικασίες όλα αυτά.

9.

Η συγκυρία φέρνει το όριο των πολιτικών συνόρων της Ελλάδας να είναι κοντά στη Φλώρινα, αλλά εγώ ταυτόχρονα ζώντας πλέον δώδεκα χρόνια εδώ, έχω την βαθιά πίστη ότι η Φλώρινα ανήκει σε ένα ευρύτερο κέντρο των Βαλκανίων όπου μόλις το δω αυτό νοιώθω ότι είμαι πολύ ελεύθερος γιατί είμαι στο κέντρο, δεν είμαι στην άκρη είμαι στο κέντρο. Μιας και μιλάμε για την ματιά την θρησκευτική την ιερατική εγώ πιστεύω ότι η περιοχή από την Φλώρινα και πάνω είναι βαθιά εμποτισμένη με παγανισμό, εκχριστιανισμένο παγανισμό. Αυτός ο υποβόσκων παγανισμός έχει διασωθεί στο κορυφαίο έθιμο του ανάματος των φωτιών. Υπάρχει στην δημόσια γλυπτική σε όλη τη Βόρεια Μακεδονία όπου στο άγαλμα του Μίλτου του Μανιακή βλέπεις ένα γλυπτό με την φωτογραφική του μηχανή και όταν πλησιάζεις από κάτω κάτω από την φωτογραφική μηχανή είναι το δέντρο, κομμένο βέβαια με τις ρίζες, καθαρά παγανιστικό κομμάτι, γιατί θα έπρεπε να μπει δέντρο. Στην Οχρίδα τα γλυπτά του Ναούμ τα πόδια είναι δέντρα και

στα χέρια γεννιούνται πόλεις. Ο Καντιώτης έρχεται σαν στυλοβάτης, δηλαδή βοηθάει να κρατηθεί ο χριστιανισμός σε μια πιο καθαρή μορφή όπως θα πίστευε κάποιος σε σχέση με ένα λαϊκό αίσθημα, πιο κοντά στο παγανισμό που όμως κανένας δεν μπορεί να το πει γιατί δεν είναι παγανιστές στην πραγματικότητα, η αίσθηση είναι του παγανισμού. Ο Αγγελόπουλος χρησιμοποιείσαι συνοριακά την πόλη είτε γιατί ήταν σύνορο είτε γιατί δεν ήταν. Στην πραγματικότητα η κατάκτηση του Αγγελόπουλου φέρνει στη επιφάνεια άλλα ζητήματα σε σχέση με την ελληνικότητα ας πούμε (...) καταφέρνει να παραβιάσει την επίσημη καρτ ποσταλ της Ελλάδας που είναι το Αιγαίο, το φως, το γαλάζιο, το άσπρο. Το παραβιάζει αυτό και λέει υπάρχει μια άλλη Ελλάδα, αυτή της βροχής, της ενδοχώρας, ηπειρωτική. Πιθανώς και άλλες πόλεις θα τον βολεύαν για αυτό, έτυχε στο πλαίσιο της Φλώρινας, αυτή η πιο καθημερινή εικόνα της ,που εκείνα τα χρόνια δεν είχε χάσει ακόμα τον χαρακτήρα της τον οικοδομικό ή πολεοδομικό, του έδινε την αφορμή να βρει καλύτερα την μετάβαση που έψαχνε ιστορικά. Ενώ σε άλλες πόλεις πχ στα Τρίκαλα να μην μπορούσε να αποτυπώσει αυτό που ήθελε.

10.

Για την πνευματική ελευθερία υπάρχουν κανόνες που έχει θεσπίσει το κράτος γύρω από αυτό, αυτούς πρέπει να ακολουθήσει κάποιος, αλλά στην πραγματικότητα κάθε δημιουργία όπου και αν είναι πρέπει να είναι αδιαμεσολάβητη. Θεωρώ ότι και οι δυο τους ήταν δημιουργοί και οι δυο τους κάνανε παραστατικές τέχνες, δηλαδή αν πούμε ότι το εκκλησίασμα και η εκκλησιαστική τέχνη είναι μια παραστατική τέχνη, ένα θέατρο, όπου υπάρχουν συγκεκριμένοι ρόλοι, υπάρχουν απαγγελίες, υπάρχει μια τέλεση ένα τελετουργικό, αυτό χρίζει μιας καθημερινής ιερής πράξης. Ενώ το έργο του Αγγελόπουλου γίνεται, δεν είναι ιερό ζητάει να αποκτήσει μια ιερότητα, να αποκτήσει μια αξία, μετά την δημιουργία του. Η παράδοση η εκκλησιαστική με τα μυστήρια και τις λειτουργίες δημιουργούν καθολικής αποδοχής τελετουργίες. Στο μυστήριο του γάμου κάθε φορά εμφανίζονται δυο διαφορετικοί ηθοποιοί που είναι το κάθε ζευγάρι, που όλο αυτό βασίζεται σε μια παράδοση που όλοι έχουν αποδεχθεί αυτούς τους κανόνες. Είναι όλοι εκπαιδευμένοι και έχουν αποδεχθεί τους κανόνες και είναι βιωματικοί . Ενώ ο Αγγελόπουλος έρχεται με κανόνες καινοτόμους, χρησιμοποιεί τα ίδια τεχνάσματα, την ίδια λειτουργία την ίδια απόσταση, όπως το τέμπλο στην εκκλησία θα μπορούσαμε να το θεωρήσουμε ως μια οθόνη προβολής που εκεί υπάρχουν οι πρωταγωνιστές, με τον ίδιο τρόπο εμφανίζεται ο Αγγελόπουλος και πρέπει να το ξαναστήσει να κάνει ένα καινούριο

ξυλόγλυπτο με άλλους κανόνες που δεν τους είχαν οι προηγούμενοι ,που είναι η αρχή που είναι η μέση ποιος είναι ο πραγματικός πρωταγωνιστής, αν είναι πέντε οι πρωταγωνιστές, αν θα αμφιβάλει για τους ήρωες του, ενώ στο κομμάτι το ιερατικό δεν υπάρχει αυτό το γεγονός. Νομίζω ότι το επίπεδο της δημιουργίας είναι ανοικτό, Υπάρχουν πλαίσια νομικά που μπορούν να προβλέψουν τις ενδεχόμενες παραβιάσεις.

12.

Η λέξεις σκοταδισμός και μεσαίωνας μου φαίνονται υπερβολικές. Και όταν κάποιος επιλέξει μέσα σε εισαγωγικά θα βάλω τη λέξη «σκοταδισμός και μεσαίωνας» είναι ένα υψηλό επίπεδο ελευθερίας. Ρώτησα προχθές το γιο μου, οδηγούσα και λέει κάποια στιγμή ψωμί - ελευθερία. Και το ρωτάω αγόρι μου τι είναι η ελευθερία που μου λες... και μου απάντησε πατέρα η ελευθερία είναι είδος αγάπης. Άρα αν εγώ ήθελα να ζω ελεύθερος μέσα σε ένα πλαίσιο συντηρητικό ή προοδευτικό είναι μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας. Ο μεσαίωνας πάλι ως χαρακτηρισμός είναι ανόητος δεν είμαι σίγουρος... στο μεσαίωνα (...) το πραγματικό ιστορικό μεσαίωνα, γινόντουσαν πράγματα τα οποία θα έπρεπε να τα λέμε μεσαιωνικά! Δηλαδή σκέψου ότι ελληνικός μεσαίωνας είναι το Βυζάντιο. Άρα οι χαρακτηρισμοί είναι αντιφατικοί. Το γεγονός ότι μια προσωπικότητα επιβάλλεται σε ένα πλήθος ανθρώπων είναι πράγματι παράξενο, αλλά μπορεί να ήτανε αίγλη μπορεί να ήτανε γοητεία. Κάποια στιγμή μου είπανε ότι ο προηγούμενος αρχιεπίσκοπος ο Χριστόδουλος, ήταν Η προσωπικότητα, ότι απώλεια του, είναι αισθητή σε όλα τα επίπεδα. Εγώ έζησα επί των ημερών του αλλά δεν το κατάλαβα αυτό, ότι υπήρξε τέτοια βαρύτητα στην προσωπικότητα αυτού του ανθρώπου αλλά αυτό γινόταν γιατί εγώ δεν είχα προσλαμβάνουσες, δεν αναφερόμουν, απέφευγα... να κατανοήσω αυτό που πρότεινε. Αν τώρα το είχα βιώσει, θα σου έλεγα ότι όντως ήταν μια ειδική περίπτωση. Οι καταγγελίες που κάνουν για το μεσαίωνα είναι αφορισμοί και αυτοί, δεν θα έπρεπε να λέγονται. Το ανάποδο το αφορισμού είναι η επικρότηση.

Τα γεγονότα ήταν διαφήμιση και για τον Καντιώτη και για τον Αγγελόπουλο. Όσο δυνατός εμφανίστηκε ο Καντιώτης αλλά τόσο δυνατός εμφανίστηκε και ο Αγγελόπουλος. Ήταν προβολή και για τους δύο. Για οτιδήποτε συμβαίνει στη ζωή υπάρχουνε δύο όψεις και για καθετί υπάρχει ένα είδος μύθου. Οι μύθοι έχουν νόημα αλλά δεν έχουν πρωτεύουσα σημασία το ίδιο το έργο μετράει. Όταν θέλουμε να δούμε ένα έργο του Vang Gong θα αναζητήσουμε την πληροφορία, ότι πρώτα έκοψε το αυτί του, ότι πυροβολήθηκε αλλά τελικά ήταν εξοστρακισμός αλλού όπλου ή και του ίδιου που χτύπησε απέναντι

στον τοίχο και γύρισε πάνω του. Θα πρέπει να είμαστε πιο καλοσυνάτοι απέναντι σε όλους τους ανθρώπους.

14. Ο Καντιώτης τα είχε ζήσει όλα. Είχε και το δικαίωμα να είναι έξω από αυτά δηλαδή να τα δει από απόσταση, άλλοι που δεν τα έχουν δει από μέσα όπως εγώ, πολύ λιγότερο μπορώ να μιλήσω για τα έξω, αφού δεν έχω ιδέα για τα μέσα. Αυτός μπορούσε να είναι έξω από τα γεγονότα. Όταν είσαι μέσα και έξω πρέπει να τα δεις όλα.

Όνοματεπώνυμο :Κασίδου Στέλλα

Φύλο :Θήλυ

Ηλικία :57

Μόρφωση:ΑΕΙ

Επάγγελμα: ΕΔΠΠ ΤΕΕΤ

1.

Τα γεγονότα τα έμαθα έντυπα, από τις κυριακάτικες εφημερίδες. Συνέβαιναν δίπλα μου, αλλά εγώ δεν πήγα εκεί. Δε μ' άφησαν. Διαφωνούσαν από την οικογένειά μου να ανακατευτώ, έστω και να τα παρατηρήσω.

2.

Όσον αφορά το θρησκευτικό μέρος διαφωνώ, όχι με το μητροπολίτη. Διαφωνώ με την τιμωριτική άποψη του χριστιανισμού. Για μένα ο Χριστός, «αγάπη εστί», οπότε ζήτημα αφορισμού δεν υφίσταται. Διαφωνώ σε αυτό το σημείο. Κατά δεύτερον όσον αφορά το πολιτικό μέρος, ότι έχει σχέση με εμφυλίους και όλα αυτά, φτάνει να κρύβουμε τα πράγματα κάτω από το χαλί. Ο Αγγελόπουλος ήταν μια καλή ευκαιρία να βγουν αυτά τα πράγματα κάτω από το χαλί, να ακουστούν, ίσως και να ακουστούν ανθρώπινες ιστορίες. Αλλά κατά τ' άλλα, αυτά τα λέω με το μυαλό του τώρα, τότε οφείλω να πω ότι δεν είχα άποψη. Η ιστορία πρέπει να λέγεται και να λέγεται από όλες τις πλευρές. Από κει και ύστερα άσε τον θεατή να κρίνει. Ποιος είσαι εσύ, ο οποίος εσύ, δε μιλάω για το Σεβασμιότατο, μιλάω για κάποιους άλλους γύρω - γύρω που ίσως κάνανε περισσότερο θόρυβο από ότι έπρεπε.

3.

Το ποιος είναι ο Αγγελόπουλος και το τι ήθελε να τονίσει αυτό είναι γνωστό και το λένε όλοι. Το ότι επέλεξε όμως τη Φλώρινα εμένα με τιμά. Εμένα με τιμά, γιατί έρχονται και ψάχνουνε τον Αγγελόπουλο στην Φλώρινα. Το σινιάκι, το έκανε παγκόσμια γνωστό ο Αγγελόπουλος. Πάντως σεβάστηκε τον τόπο, με την έννοια ότι δεν ήρθε... δεν ήρθε να κάνει μία «αρπαχτή» και έφυγε. Ερχότανε, συνέχεια σε όλα του τα έργα. Αυτό σημαίνει, ότι τον αγάπησε τον τόπο και είχε κάτι να του δώσει. Εμείς δεν το σκεφτήκαμε πολύ σωστά.

5.

Αυτό είναι πάρα πολύ δύσκολο για μένα, γιατί με το μετά το θάνατο του, οι πιστοί χάθηκαν για μένα. Η πιστοί του ακόλουθοι χάθηκαν για μένα. Δε νομίζω να μπορούσε να ασκήσει την ίδια επιρροή στις σημερινές συνθήκες. Και δεν είμαι σίγουρη ότι ήταν πραγματικά ο μητροπολίτης αυτός... και δεν ήταν ένα φανατισμένο κοινό από πίσω. Δεν δέχομαι την έννοια της λογοκρισίας, ας άφηνε το έργο να βγει και να κριθεί. Αλλά εκείνη την ώρα ήταν μια διαφήμιση για την πόλη. Θεωρώ ότι κρυβόταν πίσω από τον μητροπολίτη κάποιιο άλλοι, δεν θεωρώ ότι ήτανε τέτοιος. Δεν ξέρω δεν μπορώ να κρίνω. Ο Αγγελόπουλος αν ζούσε, θα συνέχιζε να γυρνάει στην Φλώρινα, είμαι σίγουρη γι' αυτό.

7.

Εντάξει τον σεβασμιότατο, μετά τον ρίξανε στο πυρ το εξώτερον. Λίγο γνωρίζοντας, θεωρώ ότι δεν ήταν αυτός ο πρωτεργάτης. Ήταν και πολύ ηλικιωμένος εκείνη την εποχή, θεωρώ ότι τον χειρίστηκαν. Πλέον δεν είναι πια εποχή διαχωρισμών και συγκρούσεων. Τώρα πρέπει να μιλάμε για συμφιλίωση, να δούμε τα πράγματα όπως είναι, δεν μπορούμε να φωνάζουμε τέτοια συνθήματα. Ούτε από τη μία, ούτε από την άλλη πλευρά. Από την άλλη πλευρά σκεπτόμενη και την τελευταία παρέλαση που έγινε με τους Χρυσανγίτες στην Φλώρινα, πολύ φοβάμαι, ότι κάποιιοι θα καπηλεύονταν το δεσπότη, αν ήταν η συνθήκη του τότε, που θα ήταν αηδιαστικό, απ' αυτούς που θα το καπηλεύονταν.

8.

Δεν θεωρώ ότι η εκκλησία πρέπει να είναι τιμωρητική. Η θρησκεία, ο χριστιανισμός για μένα είναι «ο Χριστός αγάπη εστί». Από κει και ύστερα, κανένας δεν μπορεί να με αποκόπτει από την εκκλησία. Αλλά και το πως χρησιμοποιήθηκε αυτό από τους άλλους. Αποκοπή... γιατί αποκοπή... αφόρισε ένα κορίτσι 14 χρόνων... , αυτά που ξέρω εγώ από αυτόν τον μητροπολίτη και που γνώρισα το λίγο καιρό δε συνάδουν. Νομίζω ότι το όπλο του αφορισμού δεν απευθυνότανε στους ίδιους τους δημιουργούς, απευθυνότανε στο κοινό αίσθημα της πόλης.

9.

Νομίζω ότι ο Αγγελόπουλος διαχειριζόταν την έννοια των συνόρων. Η Φλώρινα ήταν το εργαλείο ως πόλη, ως γοητεία, ως ατμόσφαιρα. Δεν έπρεπε να κατηγορηθεί για κανέναν και για τίποτα. Κανένας στην τέχνη δεν πρέπει να κατηγορείτε.

10.

Η ελευθερία στην πνευματική δημιουργία θα πρέπει να είναι χωρίς όρια. Εκτός αν υπάρχουνε(...) αν έχει σχέση με κακοποίηση, με παιδί σε τέτοιες περιπτώσεις. Κατά τα άλλα, η θεματολογία για μένα δεν πρέπει να αγγίζετε. Μπορείς να το αποκλίσεις με την κριτική σου, μπορείς να το αποκλείσεις με το να μην το παρακολουθήσεις, μπορείς να μην ακολουθήσεις αυτό που παράγει το έργο τέχνης. Από εκεί και ύστερα ο ίδιος (ο καλλιτέχνης) να μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα, όπως μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα, ένα βιβλίο ας πούμε.

11.

Αυτή η συγκρουσιακή κατάσταση οδήγησε την πόλη στο να γίνει γνωστή. Ξέρεις τι σημαίνει να στρίβεις στη γωνία και να πέφτεις επάνω στον Κατράκη...; που είχαμε εμείς την δυνατότητα να δούμε ένα Κατράκη. Και δεν τον είδα σε γυρίσματα, τον είδα στο δρόμο, για μένα αυτό ήταν συγκλονιστικό! Και ήταν και στα τελευταία και για μένα ακόμα και τότε ήταν ο Κατράκης!

12.

Βρήκανε μία αφορμή να πολεμήσουν τον δεσπότη! ο οποίος, κάθε φορά τα έλεγε, όπως ήθελε και όπως ήταν τις περισσότερες φορές τα πράγματα, δεν ήτανε του στυλ του Χριστόδουλου να αλλάζουμε σύμφωνα με την εποχή. Πίστευε και το υποστήριζε. Αυτό

πρέπει να το σεβαστούμε. Αλλά βρήκανε ευκαιρία να χτυπήσουνε τον ίδιο, αλλά κοντά στον ίδιο, και την ομάδα του την φανατική, ας πούμε χτυπήσανε και μία πόλη, μια ολόκληρη περιοχή! Α! (...) εσείς εκεί πάνω στην Φλώρινα.

13.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που μαγνήτισε τον Αγγελόπουλο στην Φλώρινα ήταν το σηνάκι, η ομίχλη, αυτό που εμείς βρίζουμε. Αυτό που μόλις πέσει αρχίζουμε και μετράμε τα πετρέλαια. Παρόλα αυτά, αν το αποκόψεις από οικονομικούς λόγους, θέρμανσης και κρίσης είναι γοητευτικό το τοπίο.

Όνοματεπώνυμο :Καλαμάρας Φίλιππος

Φύλο :Άρρεν

Ηλικία :47

Μόρφωση:ΑΕΙ

Επάγγελμα: Επίκουρος Καθηγητής ΤΕΕΤ

1.

Καταρχήν εκείνη την εποχή εγώ δεν ζούσα στην Φλώρινα. Ήμουνα στην Αθήνα, γιατί έχω γεννηθεί και έχω μεγαλώσει εκεί. Νομίζω το έχουν 1990 ήταν τα γυρίσματα της ταινίας, αν δεν κάνω λάθος ήμουνα 13 πως 14 χρονών, σε μία ηλικία που δεν είχα ενδιαφέρον για κάτι τέτοιο. Από τους γονείς μου είχα μία αίσθηση των γεγονότων και από την θεία μου η οποία ζούσε στην Φλώρινα. Κυρίως από τον πατέρα μου όμως ο οποίος είχε κάνει μία ανοιχτή επιστολή προς τον μητροπολίτη, η οποία δημοσιεύτηκε και στον τύπο, με την οποία έπαιρνε θέση για το όλο ζήτημα και τα γεγονότα των γυρισμάτων της ταινίας. Και κάπως έτσι το έζησα δευτερογενώς το γεγονός. Δηλαδή είχε στείλει μία επιστολή προς τον Σεβασμιότατο, τον δεσπότη, με την οποία έλεγε ας πούμε ότι καλό θα ήταν ο μητροπολίτης, να ασχολείται με το κομμάτι των θείων και να αφήσει το κομμάτι της τέχνης, στους καλλιτέχνες, όσον αφορά την κριτική για το αντικείμενο. Και επειδή οι γονείς μου παρακολουθούσαν την όλη διαδικασία, είχε έρθει και στην Φλώρινα πατέρας μου εκείνο το διάστημα, πήγαμε και στην πρεμιέρα της ταινίας στην Αθήνα που είχε γίνει. Όταν είχε γίνει η πρεμιέρα, το έζησα, γνωρίστηκα και με το σκηνοθέτη, τον

Αγγελόπουλο, έτσι κάπως το βίωσα. Και με τις περιγραφές από την θεία μου, με τις καμπάνες να χτυπάνε, με όλο αυτό το κλίμα το πολωμένο. Καθώς και μεταγενέστερα από κόσμο που ήταν εδώ, αλλά και οικογενειακούς φίλους. Μας μεταφέρανε έτσι μία κατάσταση που επικρατούσε.

2.

Προσωπικά τουλάχιστον από τη δική μου μεταγενέστερη έρευνα, από γεγονότα που μου έχουν μεταφερθεί, έχω μια αρκετά αρνητική εικόνα, με την έννοια την εξής: ότι στα θέματα πίστης, οργανωμένης θρησκείας, ανεξάρτητα της θρησκείας, ο ρόλος ενός θρησκευτικού ηγέτη, πρέπει να αφορά το κομμάτι αυτό... της διαφώτισης, υποβοήθησής, ενδυνάμωσης, του ποιμνίου του, ας το πούμε έτσι. Όταν αρχίζει η θρησκεία να εμπλέκεται ενεργά σε μία πολιτική συνθήκη ή προσπαθεί να δημιουργήσει πολιτική, πάντα αρχίζουν να δημιουργούνται προβλήματα. Συνήθως, η έντονη εμπλοκή της θρησκείας στην καθημερινή λειτουργία του ανθρώπου, συνέβαινε συνήθως στα πιο απολυταρχικά καθεστώτα, των οποίων παραδείγματα έχουμε αυτή τη στιγμή στο Αφγανιστάν. Το Ισλάμ, γενικά έχει μια τέτοια λογική. Σε κάποιες χώρες, αναγκαστικά μπήκε ο θρησκευτικός παράγοντας, για να καλύψει ένα πολιτικό έλλειμμα ας πούμε, ή ένα γεφύρωμα μεταξύ διαφορετικών λαών και μειονοτικών εθνοτήτων. Έχω την αίσθηση ότι γενικά η περιοχή της Φλώρινας έχει περάσει μια πολύ μεγάλη ανακατάταξη, αναταραχή μάλλον, λόγω ότι είχε αυτήν την ιδιαιτερότητα, δηλαδή στα σύνορα, να έχει πληθυσμό που μέχρι πριν από έναν αιώνα ήτανε μικτός, δηλαδή μέχρι την φάση των Βαλκανικών πολέμων, τα ποσοστά τα πληθυσμιακά ποσοστά μεταξύ Ελλήνων Σλάβων... Βουλγάρων Αλβανών ήταν σχεδόν ισομοιρασμένα. Έγιναν βίαιες αναδιανομές του πληθυσμού, πέρασαν δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, ένας εμφύλιος, οπότε γενικά η περιοχή απέκτησε ένα πρόσημο πιο... πως να το πούμε, μάλλον προσπάθησε να ενδυναμωθεί το αίσθημα πατρίς, θρησκεία, οικογένεια, μιας φάσης φανατικού ελληνισμού ως ένα βαθμό. Προκειμένου ακριβώς, να μην υπάρχει κίνδυνος, όσο αφορά τα σύνορα αλλά αυτό είχε επιπτώσεις, σε διάφορους άλλους παράγοντες και ένας απ' αυτούς ήτανε και ο πολιτισμός. Δηλαδή σβήστηκαν, χαθήκαν τελείως κομμάτια, εκκλησιαστικής τέχνης που ήταν σε άλλη γλώσσα, ενώ ως τέχνη ήταν πολύ ωραία. Παράλληλα νομίζω ότι ήταν και η επιλογή ενός μητροπολίτη, που είχε πολύ έντονο το στοιχείο του φανατισμού, όσον αφορά την μετάδοση της πίστης, το οποίο δεν θεωρώ ότι είναι ένα καλό χαρακτηριστικό για ηγετικές μορφές... είναι εύκολο να παρεκτραπεί μία κατάσταση!

3.

Επειδή έχω γνωρίσει τον Αγγελόπουλο προσωπικά, είχαμε συναντηθεί στα Πρέσπεια και σε διάφορες εκδηλώσεις και στη σχολή, όταν είχε έρθει στην Καλών Τεχνών, έτυχε, έστω για λίγο να μιλήσουμε για το κομμάτι της Φλώρινας και πως το τράβηξε. Το παράδοξο με την Φλώρινα είναι ότι είναι μια μικρή περιοχή, που με το που απομακρυνθείς, λίγα χιλιόμετρα από τα όρια της περιοχής, ο κόσμος δεν γνωρίζει τις ιδιαιτερότητες που υπάρχουνε εδώ. Δηλαδή, αυτό το τριεθνές που λέμε, το μείγμα των πληθυσμών. Και πιστεύω ακριβώς, ότι η επαφή του με την Φλώρινα, σαν καλλιτέχνη, του έδωσε έναυσμα και αφορμή να αναδείξει κάποια θέματα, όχι ονομαστικά, όσο αναφορά την Φλώρινα, αλλά γενικά διεθνή προβλήματα που έχουν να κάνουν με τις περιοχές των συνόρων, όπου έχει τραβηχτεί έχει οροθετηθεί μια γραμμή ένα σύνορο, και οι πληθυσμοί που ζουν εκεί είναι αυτοί οι οποίοι στην πραγματικότητα έχουν τις συνέπειες αυτής της γραμμής. Και ακριβώς επειδή είναι βόρεια περιοχή και έχει αυτόν το χειμώνα, τις ομίχλες και έχει γενικά ένα... το μισό χρόνο... πιστεύω ότι γενικά η Φλώρινα έχει έναν λίγο ρομαντικά καταθλιπτικό στοιχείο.

Συνδυασμένο με το γεγονός, ειδικά μέχρι τη δεκαετία του 1990, που ήτανε μία μεγάλη μερίδα του πληθυσμού η οποία μιλούσε τα ντόπια και υπήρχε μία έντονη... ήτανε μόλις λίγα χρόνια που ο Ανδρέας Παπανδρέου είχε δώσει τη δυνατότητα να ξαναπάρουν διαβατήρια και όσοι είχαν χάσει την ιθαγένεια, δηλαδή υπήρχε ένα συγκινησιακό κλίμα το οποίο ήτανε πολύ έντονο ακριβώς σαν... μια μεταφιλική θεραπεία κατά κάποιο τρόπο της χώρας. Παράλληλα υπήρξε η κατάρρευση του σοβιετικού μπλοκ, ένα χρόνο μετά το 1991, άλλαξε και το δόγμα το αμυντικό... γενικά ήτανε μία εποχή κατανομών στα Βαλκάνια και πιστεύω σαν περιοχή ήρθε και κούμπωσε, σε βάση μίας ιδέας ανάδειξης αυτού του προβληματισμού για τα σύνορα. Θα μπορούσε να πάει στη βόρεια Γαλλία στην Λουρένη, μια αντίστοιχη περιοχή. Στον Έβρο όμως δεν έχουμε το ίδιο πρόβλημα, δεν είχαμε τόσες έντονες αλλαγές στα σύνορα στο κομμάτι της πληθυσμιακής συνοχής. Τα πομακοχώρια είναι απομονωμένα. Δεν είναι τόσο μικτά. Γενικά απ' ό,τι έχω καταλάβει επειδή ο Καντιώτης ήταν μία επιλογή επί χούντας ως μητροπολίτη, επειδή είχε ένα φανατικό πρόσημο, όσον αφορά το κομμάτι της θρησκείας, ορθόδοξης χριστιανοσύνης, ελληνικής ταυτότητας και τα λοιπά, πιστεύω ότι επιλέχθηκε λόγω συνόρων, για να ενδυναμώσει, το όλο ιδεώδες της περιοχής, για να μην υπάρχει κάποιο, οποιοδήποτε ενδεχόμενο αποσχιστικών τάσεων... δεν ξέρω... μέσω κομμουνιστικής ας πούμε

ενίσχυσης. Υπήρξε το παράδοξο, όταν είχαν αρχίσει να γίνονται όλες οι δραματικές αλλαγές στα Βαλκάνια και στη Σοβιετική Ένωση, που κατέρρευσε τελικά ο κομμουνισμός, παρέμεινε η μορφή ενός θρησκευτικού ηγέτη, ο οποίος υπήρχε, για να πολεμήσει το συγκεκριμένο, όταν πια δεν υπήρχε εχθρός. Και συνέχισε να εκφράζει μία πολιτική, πιο πολύ φιλοσοφία και προσέγγιση, σε μία εποχή που τα πράγματα αλλάζανε. Δηλαδή θεωρώ ότι ξεπεράστηκε από την ίδια την ιστορία και παρέμεινε ως μία μορφή που είχε σημαντική εξουσία στα χέρια του, έστω και άτυπα στο παρελθόν, αλλά έπαψε μετά. Στην υπόλοιπη Ελλάδα είναι γνωστός σαν όνομα και συνήθως με ένα πιο ...χωρίς να θέλω να ακουστεί άσχημα... με μια πιο χιουμοριστική προσέγγιση.

4.

Το ότι δε συμφωνώ δε συμφωνώ. Δηλαδή πιστεύω ότι αν ήθελε να εκφράσει μία θέση ειδικά με το αξίωμα του ένας άνθρωπος, γιατί πρέπει να προσέχουμε πάρα πολύ όταν έχουμε ένα αξίωμα, τι θέση εκφράζουμε, γιατί δεν είναι προσωπική, αλλά τίτλος, θα μπορούσε να γίνει μέσω κάποιων κηρυγμάτων στον κόσμο τον οποίον απευθύνεται. Τώρα, ας πούμε που το σκέφτομαι σ' αυτή την ηλικία που είμαι, δεν περίμενα ότι θα υπάρχει μια τέτοια αντίδραση, κινητοποιώντας μία ολόκληρη πόλη και τα πέριξ για μία ταινία ,δεν το φανταζόμουν, ότι κάποιος θα μπορούσε να οργανώσει κάτι τέτοιο με τόσο διαρκή και μακρά και έντονη διαδικασία... τώρα αν συμφωνώ... δε συμφωνώ! Υπάρχει και κάτι άλλο σχετικό, αλλά μάλλον είναι εκτός το πλαίσιο της συνέντευξης... κοίτα θεωρώ ότι η θρησκεία, η οργανωμένη, λειτούργησε από τα πολύ παλιά χρόνια ως ένα κομμάτι συνοχής της κοινωνίας και εκλογίκευσης εξ ορθολογισμού κάποιων πράξεων. Οι άνθρωποι είναι πάντα ανταγωνιστικοί, είχαν ανέκαθεν πάντα τάσεις για διαμάχες και η θρησκεία ήταν πάντα τουλάχιστον ένα κοινό σημείο συνάντησης, ας πούμε και για πληθυσμούς οι οποίοι ήτανε μεταξύ τους σε εχθρικές διαθέσεις, την περίοδο π.χ. που η Ευρώπη σκοτωνότανε οι σταυροφορίες, μέσω ενός παπά, θα μπορούσαν να ενώσουν κάποια βασίλεια. Η εκκλησία λειτουργούσε και σαν ένα ανώτερο πολιτικό όργανο, με την έννοια ότι δεν είχε να κάνει με τα εγκώσμια, αλλά είχε να κάνει με το κάτι παραπάνω πνευματικό το οποίο υπερέβαινε το καθημερινό ας πούμε, της λειτουργίας μιας δομής ενός κράτους ,βασιλείου ,ενός ηγεμόνα. Όσο πιο πολύ άρχισε να οργανώνεται ένας οργανισμός τόσο πιο πολύ ασκούσε εξουσία στην καθημερινότητα....

5.

Νομίζω δυσκολότερα είναι κάτι που ήθελα να καταλήξω και σε αυτό, γενικά πιστεύω με την πάροδο του χρόνου, αρχίζει να γίνεται μια αποδέσμευση στο μυαλό, ακόμα και του πιο αφοσιωμένου πιστού πολίτη, μεταξύ του πολιτικού και θρησκευτικού κομματιού. Επίσης αμβλύνονται και κάποιες συνθήκες, που έχουν να κάνουν με την όξυνση, γιατί αν μιλάμε για την Φλώρινα ας πούμε, πρόσφατα όταν υπήρχαν τα συλλαλητήρια που γινόντουσαν σχετικά με την αναγνώριση και την ονομασία της Βόρειας Μακεδονίας, στη Φλώρινα, στην πραγματικότητα δεν υπήρξε ιδιαίτερα κάποια έντονη οργανωμένη αντίδραση, από πληθυσμό της Φλώρινας. Γιατί και στην περίπτωση κάποιων επεισοδίων, που γίνανε στην Βίγλα, ήτανε κυρίως από κόσμο που μετακινήθηκε από άλλες περιοχές, την ημέρα της υπογραφής της συμφωνίας των Πρεσπών. Η μόνη ιδιαίτερη αντίδραση, θυμάμαι που είχε έχει έρθει ο Γαβρόγλου στη Φλώρινα, ένα μήνα πριν, ένα μήνα μετά, και υπήρξε μια μικρή συγκέντρωση, που πάλι από όσο ξέρω είχαν έρθει με πούλμαν 30 - 40 άτομα, στη γέφυρα του Αγίου Γεωργίου και προσπαθούσαν να μπλοκάρουν την έξοδο του Υπουργού Παιδείας, ο οποίος δε, είχε μια πολύ καλή σχέση με το κομμάτι της Αρχιεπισκοπής, ως Υπουργός εννοώ. Οπότε θεωρώ πως αυτή την στιγμή δεν θα υπήρχε η δυνατότητα τόσο μεγάλης κινητοποίησης ειδικά για ένα τέτοιο γεγονός μιας ταινίας. Και πιστεύω, αυτό έχει να κάνει με διάφορους παράγοντες, αλλά κυριότερα με την απουσία ενός εθνικού κινδύνου. Έχουν αλλάξει παρά πολύ οι συνθήκες στα Βαλκάνια.

6.

Δεν έχω διαβάσει ιδιαίτερα το τι γράφτηκε προς τον Καντιώτη, κάποια δημοσιεύματα είχα δει, αλήθεια πιστεύω πως στο κομμάτι της τέχνης, ειδικά στο γεγονός ότι δεν υπήρχε μια προσβολή στο Θείο άμεση, το οποίο να είχε να κάνει με την ορθόδοξη χριστιανική πίστη, κατά την γνώμη μου... δεν θεωρώ πως υπάρχει κάτι το οποίο, προσβάλλει τον χριστιανισμό, σαν χριστιανισμό. Δεν προβάλλει ένα αντιχριστιανικό αίσθημα, δεν προβάλλει τον σατανά, δεν έχει βεβήλωση συμβόλων. Αναδεικνύει, ένα πρόβλημα καθαρά κοινωνικό, κοινωνικοπολιτικό και το θρησκευτικό θεωρώ πως είναι εντελώς από έξω από τον Αγγελόπουλο.

7.

Δεν ξέρω αν ασχολείται κανείς ιδιαίτερα, αλλά θεωρώ ότι έχει μείνει ο όρος «Καντιωτισμός». Συνδέθηκε η δράση του και το όνομα του με μια έντονα δογματική ή φανατική προσέγγιση σε σχέση με το κομμάτι αυτό της καθοδήγησης των πιστών της εμβέλειάς του.

8.

Δεν είμαι σίγουρος για αυτό . Την επιστολή του ίδιου την είχα διαβάσει... που έλεγε... ότι δεν το κάνει από κακία ή απλά εκδίκηση, αλλά ως μέσο θεραπείας, προκειμένου να αφυπνίσει τον ίδιο τον σκηνοθέτη ,τους ηθοποιούς και να τους κάνει να μετανοήσουν για τις πράξεις τους και τους καλούσε εντός δύο χρόνων να μετανοήσουν και να αρθεί ας πούμε ο αφορισμός . Βέβαια δεν το έκανε κανείς. Νομίζω ακριβώς, είχε να κάνει με μια κίνηση προβολής, μια άσκηση εξουσίας πιο πολύ, για την κατοχύρωση της θέσης του στην πόλη ας πούμε, παρά πιο οικουμενικά. Δεν ξέρω, με τον Καντιώτη δεν είχα γνωριστεί ποτέ προσωπικά, οπότε δεν μπορώ να έχω άποψη για τον ίδιο στο πώς θα μπορούσε να σκεφτεί κάτι. Ενδεχομένως να θεωρούσε πως είναι το ύστατο θρησκευτικό όπλο να προστατέψει το ποίμνιο του.

9.

Νομίζω πως ήταν μια ειδική οπτική και το πώς βλέπει τα σύνορα και μάλιστα στο κομμάτι των σκηνών η πόλη δεν φαίνεται δεν οριοθετείτε σαν πόλη. Υπάρχει ο σταθμός, το Διεθνές, το ποτάμι το οποίο είχε αλλάξει παρά πολύ, με τα σκηνικά , υπάρχουν σαν τμήματα, υπάρχει αυτή η περίφημη γέφυρα που δεν υπάρχει πουθενά στη Φλώρινα, η γέφυρα ως σύνορο, παραπέμπει στο Έβρο . Νομίζω πως ήταν ένας συμβολισμός των συνόρων, το τέρμα μιας χώρας, και επειδή η Φλώρινας είχε και έχει αυτό το χαρακτηριστικό, το τέρμα ας πούμε, γιατί τελειώνει, είμαστε σε ένα τέρμα Θεού, πιστεύω ότι αυτό τον τράβηξε, μαζί με το στοιχείο που είπαμε, λίγο ρομαντικό, καταθλιπτικό του χειμώνα και της περιοχής . Νομίζω ότι κούμπωσε οπτικά όπως σε οποιοδήποτε καλλιτέχνη ένα θέμα, το μοντέλο του και λέει αυτό θέλω να αποδώσω. Του ταίριαζε η πόλη που είχε ακόμη, ένα πιο ιδιαίτερο ασυνήθιστο για τον ελληνικό χώρο... θυμάμαι στο παζάρι ας πούμε, που ερχόμασταν κάποιες φορές, πέρναγες από τους πάγκους και οι μισοί πάγκοι μίλαγαν, άλλοι στα ντόπια, άλλοι στα ελληνικά, είχε ένα ιδιαίτερο χροχρώμα, που δεν συναντάτε εύκολα σε άλλη περιοχή της Ελλάδος . Αλλά πουθενά δεν φαίνεται ότι είναι η Φλώρινα. Είναι η ιδέα του συνόρου, δεν θεωρώ ότι η επιλογή της περιοχής ήταν μειωτική

, ίσα ίσα ας πούμε ήταν εμπνευστική . Με την δική μου ανάγνωση, η ταινία δεν προσβάλλει την ιδέα του χριστιανισμού, ούτε του ελληνισμού. Ενδεχομένως αυτό το οποίο αναδεικνύει, που εκείνη την εποχή, δεν υπήρχε και δεν ήταν γνωστό στην Ελλάδα και έγινε τώρα πριν από πέντε χρόνια λόγω της συμφωνίας των Πρεσπών, ήταν η ύπαρξη των τμημάτων του πληθυσμού, οι οποίοι θεωρούσαν πως δεν έχουν ελληνικές ρίζες. Ίσως αυτό να ήταν το κομμάτι της αντιπαράθεσης. Μη ξεχνάμε πως το Βίτσι μέχρι την δεκαετία του 1990 ήταν περιορισμένης πρόσβασης.

10 - 11

Στην πραγματικότητα δεν θα θεωρούσα ότι πρέπει να βάζουμε όρια την τέχνη . Όπως και στο κομμάτι της κωμωδίας, ας πούμε πιο πολύ του χιουμοριστικού σχολιασμού, με ποια έννοια... Όταν κάτι εκτίθεται δημόσια είναι ανοιχτό και σε μια δημόσια κρητική , όταν βγαίνεις και παίρνεις μια δημόσια θέση αυτόματα αναγνωρίζεται και το δικαίωμα ότι θα κριθείς και από το κοινό και από τον κόσμο. Το κομμάτι του απυρόβλητου, είναι κάτι που συνήθως διεκδικούσαν οι μονάρχες σε άλλες εποχές και διάφορα, πολύ απολυταρχικά καθεστάτα και το κομμάτι της θρησκείας είναι κάτι τι οποίο στην πραγματικότητα επιδέχεται κριτικής, ιδίως όταν χρησιμοποιείται και πολιτική δράση γιατί ξεφεύγει... Από την μια πρέπει να σέβεται το δικαίωμα του ανθρώπου να πιστεύει ότι θέλει, εφόσον είναι ελεύθερος, δεν μπορείς να τον περιορίσεις να μην πιστεύει κάτι. Δεν νομίζω όμως ότι μπορεί να σου απαγορεύσει κάποιος να σχολιάσεις κάτι πάνω σε αυτό. Ειδικά, όταν προσπαθείς να μην τον προσβάλλεις...αλλά όταν αρχίζει και αυτό το κομμάτι της πίστης επηρεάζει άλλου παράγοντες της ζωής θεωρώ ότι είναι ανοιχτό στο σχολιασμό. Είναι ένα δύσκολο θέμα, πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα του σχολιασμού, καθαρά ως σχολιασμού και αφύπνισης. Οποιοσδήποτε μπορεί να σχολιάσει οτιδήποτε και από την πλευρά της εκκλησίας και συγκεκριμένα ο Καντιώτης, θα μπορούσε να αναφέρει ότι είναι ανθελληνικό και αντιχριστιανικό ελεύθερα. Προφανώς θα μπορούσε να το κάνει, θρησκευτικός ηγέτης ήταν. Αν κάτι χτυπάει στα αντανεκλαστικά του ok. Το να προσπαθείς να κινητοποιήσεις μια ολόκληρη κοινωνία με το έτσι θέλω επειδή έχεις τη δυνατότητα, επειδή η Φλώρινα είχε μεγάφωνα και μεταδίδονταν τα κηρύγματα σε όλη την πόλη . Με τον ίδιο τρόπο που κάποιος θέλει να ασχοληθεί... με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η εκκλησία, πάλι πρέπει να μπορεί να το κάνει. Οποίες φορές ας πούμε όχι κάποιες ... να μπορεί ο καλλιτέχνης, αντίστοιχα με το δικό του τρόπο να μπορεί να θέτει ένα θέμα.

Είναι πολύ λεπτό το θέμα. Όπως και με τους πολιτικούς δηλαδή, δεν είναι κάποιος αλάθητος, επειδή ψηφίστηκε και θα κάνουμε μόκο. Κάποτε θα υπάρχουν αντιδράσεις ,αν υπάρχουν.

12.

Νομίζω ότι την εποχή που ο Αγγελόπουλος ασχολούνται με το θέμα του πληθυσμιακού και των συνόρων , να σου πω δεν έχω δει και τις επτά ταινίες ,ανακάλυψε μια περιοχή που πληρούσε πολλές προϋποθέσεις που αναζητούσε, σαν καλλιτέχνης, δηλαδή ...ανέδειξε τον χειμώνα, την ομίχλη, τα δάση το χρώμα του τοπίου που έχει η περιοχή... το οποίο επίσης είναι ιδιαίτερο.

Νομίζω πως οποιοσδήποτε καλλιτέχνης έτσι και ο Αγγελόπουλος εκμεταλλεύτηκε το γεγονός της σύγκρουσης. Οποιασδήποτε καλλιτέχνης, αντιμετωπίσει οποιοδήποτε θέμα λογοκρισίας, γιατί αυτό είναι στην ουσία, επειδή είχε και την δυνατότητα...θυμάμαι ότι ο Αγγελόπουλος, είχε βάλει και ένα συνεργείο το οποίο κατέγραφε και τις διαδηλώσεις και τις αντιδράσεις τα πλάνα αυτά χρησιμοποιήθηκαν στην επόμενη ταινία του, που είχαν τραβηχτεί, νομίζω στο «Βλέμμα του Οδυσσέα» έβαλε στην ταινία όλο αυτό το κομμάτι των αντιδράσεων της Φλώρινας. Ναι θεωρώ πως το εκμεταλλεύτηκε και θεωρώ πως τον ωφέλησε κιόλας. Θεωρώ, πως κάθε άνθρωπος από κάποια ηλικία και μετά όταν εξειδικεύεται στο χώρο του, αρχίζει και αποκτά, εντάξει είναι και θέμα χαρακτήρα βέβαια,το πως πρέπει να γίνει κάτι. Από εκείνο το σημείο και ύστερα είναι πολύ δύσκολο να κάνει πίσω ή το θεωρείς συμβιβασμό, σε σχέση με την προσωπικότητα σου να κάνεις κάποια ενέργεια και για το ίδιο λόγο, δεν μπορούσε και ο Μητροπολίτης να κάνει πίσω, νομίζω και ότι ο Αγγελόπουλος δεν μπορούσε να κάνει πίσω από ένα σημείο και ύστερα γιατί, θα φαινότανε μια υποχώρηση είτε από την μια πλευρά είτε από τη άλλη. Οπότε συνέχισε να οξύνεται μια κατάσταση. Θεωρώ ότι και οι δυο παγιδευτήκαν από ένα σημείο και ύστερα σε αυτόν τον κύκλο, της διένεξης και για αυτό δεν ξανά προέκυψε το θέμα μετά. Το θέμα ήταν για μια συγκεκριμένη ταινία. Κάπως κάτι έκανε κλικ στον ένα, άρχισε να δημιουργεί ένα θέμα, μετά κάτι ο Καντιώτης κάτι ο Αγγελόπουλος, άρχισε να δημιουργείτε μια πυραμίδα όξυνσης, που από κάποιο σημείο και ύστερα θα ήταν υποτιμητικό και για το ένα και για τον άλλο να υποχωρήσουν . Τώρα αν ωφέλησε γενικά... διαφημιστικά λογικά ωφέλησε, γιατί ήταν και το ξένο cast ο Μαστρογιάννης ... στη Γαλλία έγιναν κάποια δημοσιεύματα έγινε σούσουρο για την ταινία . Θεωρώ ότι το θέμα

της υποχώρησης ήταν ένα αδιέξοδο, που δεν ήθελε κανένας να υποχωρήσει. Θα ήταν ήττα για κάποιον! Για αυτό που θα υποχωρούσε!

Όνοματεπώνυμο :Βασιλείου Αναστάσιος

Φύλο :Άρρεν

Ηλικία :79

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Συνταξιούχος

1.

Δεν ήμουν στην Φλώρινα, αλλά η σχέση μου με την Φλώρινα, μου έδωσε τη δυνατότητα να καταστώ κοινωνός των γεγονότων από πολλές κατευθύνσεις και πολλές πλευρές. Συνεπώς δεν μπορώ να ορίσω με σαφήνεια από αυτόν ή από κείνον, αλλά από την συνολική περιρρέουσα ατμόσφαιρα που επικρατούσε στην Φλώρινα την εποχή εκείνη.

2.

Την χειρότερη γνώμη έχω για την Φλώρινα, είναι τραγική. Η μοίρα της Φλώρινας, το ότι ο άνθρωπος αυτός πέρασε, ως μητροπολίτης της πόλης. Από τη στιγμή που ήρθε ο Καντιώτης απέδρασε ο θεολογικός λόγος και ήρθε μια αντίληψη ακροδεξιάς εθνικιστικού χαρακτήρα. Ήταν τραγικό ότι ο άνθρωπος αυτός έγινε μητροπολίτης. Έτσι απόλυτα και κατηγορηματικά. Οι καμπάνες τα συλλαλητήρια ήταν απαράδεκτα, αλλά για μένα προβλεπόμενα, διότι αυτή ήταν η συμπεριφορά του Καντιώτη πάντοτε όταν κάτι δεν καθορίζονταν από δικές του επιλογές. Ήταν αδύνατο να περπατήσει στη σύγχρονη κοινωνία ο δεσπότης. Ήταν μια ακροδεξιά αντίληψη παρωχημένων εποχών. Ο Καντιώτης δεν είχε τραγικά βιώματα ήταν εντός της κατοχικής νομιμότητας όλη του η δραστηριότητα.

3.

Ο Αγγελόπουλος ήταν ένας σκηνοθέτης αποδεκτός στον ευρωπαϊκό χώρο. Απεικόνιζε τα σύγχρονα ρεύματα από την κατάρρευση την εποχή εκείνη, των δεδομένων που είχαν διαμορφωθεί από τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και τον ψυχρό πόλεμο, τα οποία γεγονότα διαμόρφωναν, μια σειρά άλλου τύπου ισορροπίες, που ο κόσμος αναζητούσε τη νέα εκδοχή του νέου κόσμου.

4.

Περίμενα την αντίδραση αυτή του μητροπολίτη. Έτσι λειτουργούσε δεν μπορούσε να λειτουργήσει διαφορετικά.

5.

Αν ζούσε σήμερα θα λειτουργούσε χειρότερα κατά την άποψή μου. Ήταν αδύνατο να κατανοήσει το σύγχρονο κόσμο.

6.

Ότι και να χρησιμοποιήσεις για τον Καντιώτη σε βάρος του είναι ήπιο.

7.

Εξαρτάται από το πόσο έχουν κατανοήσει το πραγματικό του και τον ουσιαστικό ρόλο σ' αυτή την περιοχή. Όσοι τον έχουν κατανοήσει δεν μπορούν να τον αποδεχτούν. Σαφέστατα υπάρχουν και άνθρωποι οι οποίοι τον αποδέχονται και θα τον ακολουθούσαν ακόμα και σήμερα.

8.

Επιστράτευε, ότι η εξουσία του του έδινε ως μητροπολίτη, για να τρομοκρατήσει τους αντιπάλους του. Πολιτικά αντίθετους σε αυτόν.

9.

Ο Αγγελόπουλος σε πολλές ταινίες του έχει καταδείξει ότι ελληνικότητα, η οποία δεν καθορίζεται από τα σύνορα αλλά διαπερνά τα σύνορα και η ελληνικότητα μπορεί να ανακαλυφθεί εκεί που δεν υπάρχει ο όρος σήμερα σαν υπαρκτή Ελλάδα. Τα σύνορα είναι μία εκδοχή μιας πολιτικής απόφασης του διεθνούς πολιτικού είναι.

10.

Απεριόριστα είναι τα όρια της πνευματικής ελευθερίας. Κανείς δεν μπορεί να τα περιορίσει.

11.

Όλη αυτή η κατάσταση οδήγησε στην τραγωδία που μπορείς να αναγνωρίσεις εδώ στην πόλη.

12.

Δεν είναι πηχταίοι τίτλοι είναι προσπάθεια προσδιορισμού της ουσίας.

13.

Πέρα από τη θέση της Φλώρινας, που βρίσκεται στα σύνορα, που οριοθετεί μια πραγματικότητα και είναι εύκολα κατανοητή από πολλούς τώρα, συγχρόνως επισημαίνει τα όρια μιας τραγικότητας η οποία αναγκάστηκε να περιοριστεί σε αυτά πλέον τα δεδομένα, μιας δυνατότητας όμως, που είχε ένα κοσμοπολίτικο ευρύτερο και γενικότερα αποδεκτό και θα μπορούσε να ήτανε και υπήρξε στο παρελθόν δημιουργός και πλαστοουργός στα ευρύτερα Βαλκάνια.

Η συμπεριφορά του ήτανε προφανώς και διαβατήριο για την ταινία του Αγγελόπουλου διότι απεικόνιζε μια πλευρά που ήταν η άλλη όψη του νομίσματος.

Όνοματεπώνυμο : Ρίζος Δημήτριος

Φύλο : Άρρεν

Ηλικία : 82

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Συνταξιούχος Καθηγητής, συγγραφέας

1.

Δεν είχα συμμετοχή στα γεγονότα αλλά άκουγα μονάχα και άκουσα πολλά. Από εκεί και πέρα δεν έχω ας πούμε άποψη για το θέμα του Αγγελόπουλου. Γιατί ήρθε γιατί έβγαλε δω την ταινία, γιατί είχε αυτό το θέμα, την στόχευε και τέτοια ακούστηκαν τότε πάρα πολλά... Τι ετοιμάζει είναι προπαγάνδα είναι δάκτυλος τέτοια ακουγόντουσαν αλλά τίποτα δεν έχω διασταυρώσει. Δεν ανακατεύτηκα έτσι ενεργά ούτε και σε όλες τις κινήσεις

του Αυγουστίνου. Έβλεπα από μακριά. Δεν κατάλαβα ούτε είδα την ταινία, ούτε θέλω να την δω δεν έχω καμία διάθεση να την δω. Δεν μου κάνει μεγάλη εντύπωση το θεωρούμε μεγάλο σκηνοθέτη τον Αγγελόπουλο... μπορεί να είναι. Δεν με συγκινεί... δε με συγκινεί τίποτα από τον Αγγελόπουλο.

Δηλαδή βλέπω εντάξει τι κάνουνε οι άνθρωποι πόσο τρελάθηκαν εδώ στην Φλώρινα οι αντιδράσεις πως ήτανε ο διχασμός που είχε δημιουργηθεί... όμως δεν μπορώ να μη σημειώσω το τέλος των συνεργατών του από εκείνη την ταινία... οι συνεργάτες του που έφυγαν αιφνιδίως και το ελικόπτερο που έπεσε στην Καστοριά στη λίμνη. Τότε πολύς κόσμος το θεώρησε ένα, ένα σημάδι αυτό για τα όσα έκανε ο Αγγελόπουλος.

2.

Ταινία του Αγγελόπουλου και να ήτανε και να μην ήτανε η πολιτική ηγεσία της Ελλάδος με τον Τσίπρα ξεπέρασε τα έργα του Αγγελόπουλου, αν υπήρχε εκεί πέρα έστω και ίχνος ανθελληνικό ο Τσίπρας το έκανε πράξη με μια υπογραφή επαίσχυντη στην Πρέσπα πούλησε την Μακεδονία τα έργα του Αγγελόπουλου ούτε σταγόνες δεν είναι ούτε ψυχούλα δεν είναι πάνω στο έργο του Τσίπρα. Η προδοσία έγινε ανεξάρτητα από τα έργα του Αγγελόπουλου

3.

Για το σκοπό του σκηνοθέτη για αυτά δεν ξέρω δεν ξέρω τι να σου πω αφού δεν ανακατεύτηκα δεν έζησα το θέμα από κοντά ούτε καν πήγα να δω τα σκηνικά στο ποτάμι δεν τα είδα από κοντά. Δεν με συγκινεί δηλαδή απλώς άκουσα από την αρχή ότι το έργο δεν είναι καλό αυτό που θα γυριστεί και τελείωσε από κει και πέρα για μένα τελείωσε το έσβησα μέσα από το μυαλό μου.

4.

Σχετικά αν περίμενα την αντίδραση του μητροπολίτη κι αν συμφωνώ με όσα προέτρεψε θα ήθελα να πω ότι η διαμαρτυρία ήταν νόμιμη και όταν χρειάζεται είναι επιβεβλημένη. Αυτό που ξέρω είναι ότι απέτρεψε κακείσε εκείνους οι οποίοι είχανε προτείνει να πάνε και να κάψουνε τα σκηνικά και είπε Αυγουστίνος ότι σε καμία περίπτωση δεν θα χρησιμοποιήσουμε βία. Αυτό το άκουσα από τον ίδιο τον Αυγουστίνο, είπε όχι όχι εμείς διαμαρτυρόμαστε ειρηνικά θα φωνάξουμε σε αντίδραση αλλά βιά δεν

θα χρησιμοποιήσουμε τι θα πει αυτό να κάψουμε. Έγιναν έγιναν του έγιναν τέτοιες προτάσεις αλλά αυτό που ξέρω απέτρεψε τη χρήση βίας.

5.

Αν σήμερα ζούσε ο Καντιώτης, θα έκανε τα ίδια πράγματα και σήμερα και θα είχε την ίδια ας πούμε δύναμη... την είχε όχι ευκαιριακά ήταν ο Αυγουστίνος Καντιώτης ένας ήταν αυτός. Και σήμερα αν ήτανε θα μπορούσε να παρακινήσει τον κόσμο κατά τον ίδιο τρόπο δεν αλλάζει αυτό... για τον Αυγουστίνο. Θα τα έκανε... οπωσδήποτε θα μπορούσε να τα κάνει. Θέλω να πω δηλαδή ότι ο λόγος του είχε απήχηση όχι σε όλο τον πληθυσμό... ο Αυγουστίνος είχε και πολλούς εχθρούς εδώ στην Φλώρινα ήταν πολλοί εκείνη που δεν τον θέλανε αλλά ο κόσμος ήταν ενθουσιασμένος για όσα έλεγε και γι' αυτό και τον ακούγαν. Όταν καλούσε τον κόσμο θυμάσαι και είδες πόσο κόσμο είχε! Αν καλούσε ο Αυγουστίνος και σήμερα αν καλούσε ... για να μη σου πω ότι σήμερα ο κόσμος περιμένει έναν Αυγουστίνο περιμένει και όπως πάνε τα χάλια της εκκλησίας μας όχι μόνο στην ελλαδική εκκλησία... όλοι λένε που είναι ένας Χριστόδουλος που είναι ένας Αυγουστίνος. Να ξεσηκώσει, να επαναφέρει, την τάξη, γιατί υπάρχουνε πάρα πολλά τα οποία είναι αντίθετα με την παράδοση της εκκλησίας ,με την αλήθεια της εκκλησίας από αυτά τα οποία λέγονται και για παράδειγμα να σου πω.... Ελπιδοφόρος! αυτό το οποίο έκανε στην Ελλάδα είναι ντροπιαστικό, θάφτηκε επειδή μάλλον ή συμφωνούν μαζί του ή δεν τολμάει κανένας να φέρει μία αντίρρηση στον πρώτο... σε εισαγωγικά τον πρώτο γιατί η ορθόδοξη εκκλησία δεν έχει πρώτο, ο παπισμός έχει πρώτο. Αλλά όλοι είναι υποταγμένοι για ποιους λόγους και πως και γιατί ποια συμφέροντα ποιες δεσμεύσεις ποιες υποχρεώσεις ποιες ατασθαλίες ποιες αταξίες, και δεν τολμάνε να φωνάξουν και να διαμαρτυρηθούν είναι άλλη υπόθεση αυτή.

6.

Μέσα στο κλίμα ελευθερίας και δημοκρατίας που ζούμε ο καθένας έχει το ελεύθερο να εκφράσει την άποψη του. Εγώ δεν θέλω να χρησιμοποιείται βία, από εκεί και πέρα ο καθένας εκφράζει τις απόψεις του. Ποιος μπορεί να σταματήσει σήμερα ας πούμε το κίνημα των ΛΟΑΤΚΙ, δεν το σταματάει κανένας... όχι δεν το σταματάει είναι χρηματοδοτούμενο είναι κατευθυνόμενο είναι σε πρώτη προτεραιότητα έχουνε σβήσει άλλα προβλήματα και πρέπει αυτοί για τους οποίους κάποτε τους δείχναμε με το δάχτυλο τώρα.... Να πω ένα παράδειγμα που χρησιμοποιώ, είναι κάποιος ανάπηρος, ή

καρκινοπαθής, χρειάζεται κάθε μέριμνα και φροντίδα και η στραβοί των ΛΟΑΤΚΙ χρειάζονται προστασία, ειδική διαχείριση, μεταχείριση και θεραπεία. Αλλά να μη θέλουμε να κάνουμε όλους τους ανθρώπους καρκινοπαθείς ή ανάπηρους... εκεί έχουμε φτάσει δηλαδή να σου δώσω να καταλάβεις ότι πάντα έτσι λειτουργούν οι μειονότητες... να σου δώσω ένα παράδειγμα...σε μία χώρα αν βρεθούν ένα δύο από έναν λαό ως πούμε δύο Αλβανοί είναι αρνάκια υπακούουν είναι φρόνιμοι, δεν κάνουν τίποτα παράνομο πειθήνιοι. Αν μεγαλώσει η ομάδα είναι παρουσία... ζητάνε δικαιώματα κι αν μεγαλώσει ακόμα πιο πολύ η ομάδα θέλουν να επιβληθούν. Δήμαρχος μωαμεθανός είναι στο Λονδίνο, Ινδός είναι ο Πρωθυπουργός στο Λονδίνο οι ξένοι έτσι λειτουργούν Η μειονότητα στην αρχή είναι αρνάκια και μετά θηρεύουνε και επιβάλλουν τις απόψεις και τις θέσεις τους. Έτσι γίνεται σε όλες τις περιπτώσεις. Στην περίπτωση του Καντιώτη και του Αγγελόπουλου κάποιοι φωνάζουν, αν μπορούσαν να σβήσουν και τους άλλους θα τους σβήνανε... όχι καθένας έχει την άποψή του... αλλά κόσμια χωρίς να προκαλεί. Αυτή είναι η θέση μου κύριε... εγώ είμαι χριστιανός άφησε με ήσυχο μη με ενοχλείς είσαι μωαμεθανός με για σου και χαρά σου δεν σε ενοχλώ.

7.

Αν θεωρώ ότι αν συνεχίζει να υπάρχει αυτή η αντίδραση απέναντι στο μητροπολίτη... να σας ρωτήσω γιατί το θυμάται κανένας το έργο του και την ουσία του; Κοίτα να δεις τιμητικά όταν μετά το θάνατο του κάποιοι τιμούν τη δεκαετία του, την δεκαπενταετία, την τριαντακονταετία, έρχονται στην επιφάνεια τα θέματα αλλά είναι μονάχα θεωρητικά και φιλολογικά, μονάχα στα χαρτιά, σε κανένα συνέδριο, δε νομίζω ότι έχουν αντίκτυπο και στο λαό.

8.

Ο Αυγουστίνος με τον αφορισμό και γενικά η εκκλησία, τον αφορισμό το χρησιμοποιεί ως μέτρο παιδαγωγικό για να συνέλθει εκείνος ο οποίος με τα λόγια δεν καταλαβαίνει εύκολα...να καταλάβει με τον αφορισμό, να μετανιώσει και να επιστρέψει, να απαρνηθεί την πλάνη του ή την διαφορετική του θέση ,την οποία αντίθετη με το πνεύμα της πίστεως μας...όχι για θέματα, ούτε πολιτικά, ούτε οικονομικά θέματα... της πίστεως ...αν προσβάλλεται εκεί χρησιμοποιείτε ο αφορισμός. Τον έκανε Αυγουστίνος τον αφορισμό από εκεί και πέρα έχω ακούσει, αλλά δεν γνωρίζω αν έγιναν από τους συνεργάτες προτάσεις, υποδείξεις, κοίταξε να ζητήσει συγγνώμη και τα λοιπά δεν ξέρω...

νομίζω ότι αρνήθηκε δεν είμαι σίγουρος. Το να αρθεί ένας αφορισμός υπάρχουνε κανόνες της εκκλησίας, οι οποίοι ορίζουν τι γίνεται με τον αφορισμό όταν επιβληθεί, αν πεθάνει αυτός που αφορίσέ, αν πεθάνει αυτός που αφορίστηκε, εάν χρειάζεται ανάκληση και πως μπορεί να γίνει υπάρχουνε τρόποι, αλλά αυτά είναι θέματα εκκλησιαστικά. Για το θέμα της κανονικότητας του αφορισμού, από ότι ξέρω από αυτά που διδακτικά ως θεολόγος, δε γνωρίζω αν έχει αλλάξει κάτι, από τότε ειδικά στην εκκλησία της Ελλάδος, γιατί πλέον ο αφορισμός δε χρησιμοποιείται. Αφορισμό μπορεί να επιβάλει οποιοσδήποτε από τους πνευματικούς και δε χρειάζεται να υπάρχει συνοδική απόφαση. Το έγκλημα διαπράττεται σε μία επαρχία και στην επαρχία υπάρχει επίσκοπος ο οποίος είναι υπεύθυνος και αρμόδιος για όλα τα πνευματικά θέματα.

9.

Το γιατί επέλεξε την Φλώρινα Αγγελόπουλος δεν ξέρω τι σκεφτότανε για να γυρίσει το έργο αυτό. Σίγουρα κάτι τον έκανε να έρθει εδώ στην Φλώρινα, τι ήταν όμως αυτό εγώ που να το ξέρω. Ο Αγγελόπουλος είχε γυρίσει δύο ταινίες στην Φλώρινα απ' όσο γνωρίζω, άρα κάτι είχε δει στην Φλώρινα, τι ήταν αυτό πάλι δε το γνωρίζω. Άρα στην διένεξη με το δεσπότη δεν ήτανε το πρόβλημα ο Αγγελόπουλος, ήτανε το έργο το σενάριο... και τι σημειολογία είχε το έργο, τι ήθελε να δείξει... πως λεγότανε το μετέωρο βήμα του πελαργού δεν ξέρω τι την δημιούργησε. Γιατί δεν κινήθηκε ο Αυγουστίνος εναντίον του στα προηγούμενα έργα; άρα δεν πείραζαν δεν ενοχλούσαν, δεν είχανε ασπύμε την σημειολογία που είχε το τρίτο έργο. Γιατί διάλεξε την περιοχή αυτή τώρα που το σκέφτομαι με βάζεις και υποψιάζομαι ότι θα μπορούσε να το γυρίσει τον Αξιό, δηλαδή ποτάμι θα μπορούσε να βρει και στον Αλιάκμονα, γιατί να έρθει εδώ στον Σακουλέβα. Σίγουρα για κάποιο λόγο. Για την επιλογή της Φλώρινας ...βέβαια είχε την αμέριστη στήριξη της πολιτείας, της τότε πολιτείας, με το Λιάνη δηλαδή, είχε στήριγμα από την πλευρά της πολιτείας. Κοίταξε, να σου πω λίγο και για τα σύνορα που ίσως να επέλεξε ο Αγγελόπουλος την περιοχή εδώ. Εγώ μεγάλωσα με το status quo τι σημαίνει αυτό ...σταθερά σύνορα! δεν αλλάζουνε. (...) Η περίφημη Γιουγκοσλαβία έγινε οχτώ κράτη και ακόμα δεν έχουν κατασταλάξει με τα σύνορα εκεί η Γερμανία ενώθηκε, η Σοβιετική Ένωση κατακερματίστηκε σε 80-85 κράτη. Ο θεός όρισε για κάθε λαό τα σύνορα, τον τόπο στον οποίο ζει και για όσο χρόνο θα ζήσει. Αυτό το καθορίζει ο θεός και τα λέει στην Αγία Γραφή. Που είναι η Φιλισταίοι που είναι η Αμορραίοι, υπήρχαν κάποτε πέρασε η εποχή τους. Δεν υπάρχει τίποτα πλέον στον κόσμο που να μένει σταθερό, το μόνο σταθερό

είναι η Εκκλησία. Μαθαίνουμε στην ιστορία, για όλες τις αυτοκρατορίες Βυζαντινή, Ρωμαϊκή... όλες οι αυτοκρατορίες έχουν την αρχή τους και το τέλος τους. Η αναστάτωση στα σύνορα και σε κάθε χώρα δεν φέρνει η εισροή μεταναστών; Τα σύνορα είναι για να ξέρει κάποιος που ζει, που έχει την οικογένειά του, που δουλεύει, που δραστηριοποιείται. Πιστεύω, ότι χρειάζονται, όχι όμως με τον τρόπο να βάλουμε τα συρματοπλέγματα όπως ήτανε στην Ανατολή και τη Δύση σιδηρούν παραπέτασμα. Μπορούν να έχουνε την επικοινωνία τους οι άνθρωποι χωρίς σύνορα ειρηνικά, αλλά να σέβονται, όπως σέβονται οι άνθρωποι της Σιταριάς, τα χωράφια της κοινότητας Βεύης, κάθε κοινότητα έχει τα δικά της σύνορα.

10.

Σχετικά με την πνευματική ελευθερία δεν υπάρχει τίποτα που να μην κρίνετε και φυσικά και η τέχνη (...) γιατί η τέχνη δηλαδή να μην κρίνετε είναι υπεράνω; Εδώ άλλοι κρίνουνε το Χριστό, το Θεό τον αληθινό, την αλήθεια κρίνουν και την απορρίπτουν και δεν μπορούμε να κρίνουμε και να απορρίψουμε μια δημιουργία ανθρώπου, ένα ποίημα ή ένα έργο κινηματογραφικό, δηλαδή που διαλύει την οικογένεια, δεν μπορώ να το κρίνω...; τι θα πει πνευματική δημιουργία; Αν ελέγχεται εδώ η πίστη μας δεν θα ελέγχεται η δημιουργία και η σκέψη, ένα έργο ενός ανθρώπου που μπορεί να κινείται από χίλια δυο θέματα και να έχει την στήριξη ή υπόδειξη ή κατεύθυνση ή χρηματισμό για να παρουσιάσει κάτι συγκεκριμένο; Γιατί σήμερα, μη μου πεις ότι η χρηματοδότηση ή η κατεύθυνση που δίνεται κατευθυνόμενα είναι και πνευματική δημιουργία... Γιατί, τώρα τα τελευταία χρόνια, σώνει και καλά θα πρέπει να φιλιέται, άντρας με άντρα και γυναίκα με γυναίκα, είναι το χρώμα του ουράνιο τόξου παντού και στο δημοτικό... να μάθουν τα παιδιά από τα νήπια, πράγματα τα οποία δεν είναι σε θέση να τα κατανοήσουν.

11.

Σχετικά με το έργο ο Αυγουστίνος δεν τη σταμάτησε. Η ταινία έγινε, έτσι διαμαρτυρηθήκαμε ως χριστιανοί φωνάξαμε, δεν εισακουστήκαμε. Η ταινία έγινε βραβεύτηκε... δεν το γνωρίζω (...) σίγουρα θα βραβευόταν, αν είναι κατευθυνόμενη έχει υποδειχθεί να γυριστεί αυτό το έργο. Η δημιουργία, η πνευματική ήτανε για να εξυπηρετήσει κάποιους σκοπούς σίγουρα θα βραβευτεί για να φανεί στον κόσμο πόσο

σπουδαίο είναι το έργο αυτό. Από εκεί και πέρα τι να πω... Τώρα ίσως ο Αγγελόπουλος να χρησιμοποίησε τον Αυγουστίνο και την ένταση αυτή για διαφημιστικούς λόγους... αλλά κι αυτό δεν το γνωρίζω (...) είναι μία εικασία αλλά αν έγινε αυτό εδώ τότε ο Αγγελόπουλος αναγνώριζε την προσωπικότητα κυρίως του δεσπότη. Ο Αυγουστίνος Καντιώτης δεν ήτανε κατά της τέχνης, αν ήταν κατά της τέχνης θα έκανε έναν Αγιο Παντελεήμονα όποιος το θυμάται το ναό ήταν μια ήταν αχυρώνα. Είναι δυνατόν να ήταν ο Καντιώτης κατά της τέχνης!!! Ασφαλώς, τέχνη είναι κινηματογράφος και με τα έργα τα οποία παίζει... ξέρεις τι έλεγε ο Αυγουστίνος;... Έλεγε και το θέατρο είναι καλό και ο κινηματογράφος είναι καλό, όταν χρησιμοποιούνται καλά σωστά και μας έλεγε σαν παράδειγμα το μαχαίρι. Το μαχαίρι είναι ένα εργαλείο το οποίο το παίρνει ένας κακούργος και σφάζει ανθρώπους, όταν το παίρνει ο χειρουργός, καθαρίζει την αρρώστια από τον άνθρωπο, έτσι είναι και η τέχνη, την χρησιμοποιείς για να αναδείξεις τον άνθρωπο και να διαμορφώσει ήθος και αυτοί που λέγονται (...) ηθοποιοί (...) σήμερα, αρκετοί είναι φυλακισμένοι, επειδή δεν είχαν ήθος καθόλου ήταν ανήθικοι. Ο Αυγουστίνος ήταν υπέρ της τέχνης και ο καθένας βλέπει την τέχνη με τη δική του άποψη και τη δική του ματιά έτσι είχε το δικαίωμα ο δεσπότης να την δει με τη δική του ματιά... αυτήν της Εκκλησίας και της πατρίδας.

12.

Σχετικά με τους τίτλους των εφημερίδων εκείνης της εποχής για το σκοταδισμό και το μεσαίωνα θα ήθελα να πω ότι ετικέτες είναι πολύ εύκολες. Σήμερα αλλά και τότε αααα!!!... ακροδεξιός (...) Αααα...αυτός είναι τέτοιος, αυτές οι ετικέτες μπαίνουν εύκολα, για να μειώσουμε τον άλλον και ακούμε σήμερα να έχουν δημιουργηθεί καινούργιες ετικέτες πέρα από όσες γνωρίζαμε μέχρι τώρα, δεν έχεις επιχειρήματα ή αν δεν έχεις θέσεις ή αν θέλεις να υποστηρίξεις οπωσδήποτε την άποψή σου στον απέναντι σου... απλά τον χαρακτηρίζεις... ότι είναι τέτοιος και στα μάτια των ανθρώπων είναι τέτοιος! Αυτό γίνεται μέχρι σήμερα, οι άνθρωποι δηλαδή για πολλά θέματα αναφερόμαστε και σε θρησκευτικά, σκοταδισμός, μεσαίωνας... ποιος είναι ο σκοταδισμός, που είναι ο μεσαίωνας ο Αυγουστίνος μεσαίωνας είναι; Ο Αυγουστίνος είπε ότι έλεγε το ευαγγέλιο μεσαίωνας είναι το ευαγγέλιο;... Δεν μπορώ να καταλάβω, δηλαδή λυπάμαι και θλίβομαι για το με πόση ευκολία οι άνθρωποι αμαυρώνουν, η σβήνουν με μία ετικέτα, μία αλήθεια. Από πού να αρχίσω και πού να σταματήσω. Σκοταδισμός είναι

να πω το όνομα του καινούργιου δημοσιογράφου και πολιτικού, ο οποίος το βράδυ είναι εναντίον της εκκλησίας, εναντίον των θαυμάτων, των Αγίων της εκκλησίας... οι άνθρωποι αυτοί θα υπάρχουν πάντα σε κάθε εποχή. Μεσαίωνας γιατί είναι μεσαίωνας και τι ήταν ο μεσαίωνας στην Ευρώπη; (...) Όταν στην Ευρώπη ήταν ο μεσαίωνας, εδώ υπήρχε δημιουργία στην Ανατολή... δημιουργία υπήρχε στην Ανατολή, τι είναι ο μεσαίωνας δηλαδή; Ο Αυγουστίνος ξεπέρασε το μεσαίωνα πήγε στην αρχή, στην μετά Χριστό εποχή κήρυξε Χριστό, αλήθεια και Ευαγγέλιο και στο Ευαγγέλιο... καταδικάζεται η πορνεία η μοιχεία, έρχεται ο μεσαίωνας και αποποινικοποιεί την μοιχεία και δικαιώνει την πορνεία. Τι είναι αυτό (...) δεν είναι μεσαίωνας; μας φέρνει πίσω από το Χριστό μας φέρνει προ Χριστού, τότε που το μεγαλύτερο μαγαζί ο μεγαλύτερος ναός ήταν ο ναός της Αφροδίτης, ένα πορνείο αυτός είναι ο μεσαίωνας, σκοτάδι είναι αυτή η κατάσταση, όχι το Φως του Ευαγγελίου, που ξεκαθαρίζει, τον άνθρωπο, τα όρια του ανδρός, της γυναίκας, της οικογένειας. Η οικογένεια και σήμερα θεωρείται μεσαίωνας... Ο πρόεδρος, δε θυμάμαι το όνομα του, της Βουλής είχε πει να τελειώνουμε μ' αυτά... Πατρίς, Θρησκεία, οικογένεια... και την οικογένεια την διαλύσανε, την πατρίδα διαμέλισαν, να τα πω αυτά που θυμάμαι, εγώ αυτά που θυμάμαι είναι ότι χάσαμε, την ανατολική Ρωμυλία, τον τελευταίο αιώνα, χάσαμε Μικρά Ασία, την μισή Κύπρο, δεν μας επιτρέπεται να πούμε Βόρειος Ήπειρος, νότια Αλβανία πρέπει να λέμε, αυτά τα χάσαμε, με τη συμφωνία των Πρεσπών χάσαμε και την Μακεδονία... μη κοροϊδευόμαστε και ίσως τώρα... οπωσδήποτε έχει συμφωνηθεί ένα μέρος από το Αιγαίο γιατί δεν πρέπει να είμαστε μοναχοφάηδες . Αυτές είναι οι απόψεις, οι θέσεις μου, ο κόσμος αλλάζει, δικαίωμα του είναι να τ' αλλάξει αλλά δεν πηγαίνει μπροστά αυτός είναι ο μεσαίωνας που θα είναι οι Έλληνες αν δεν υπάρχει άντρας και γυναίκα να κάνουνε παιδιά, γιατί μη μου πεις ότι μπορεί να γεννήσει ο άντρας, το ανδρόγυνο το ομοφυλοφιλικό θα έχει απογόνους; που θα πάει το έθνος αν όλοι το συμφωνήσουνε και το προχωρήσουμε θα σβήσει όλη ανθρωπότητα. Γιατί συνεχίζει να γίνεται με την μίξη του άντρα και της γυναίκας όχι μόνο στον άνθρωπο το πιο μικρό έμβιο ον χρειάζεται αρσενικό και θηλυκό για να υπάρχει η γέννηση... Λοιπόν η κατάντια μας οφείλεται στον δικαίωματισμό... έχει γίνει νόμος και τρόπος ζωής... δικαίωμά μου είναι... ποιο είναι το δικαίωμα σου να σκοτώσεις το έμβρυο είναι μέσα στο κορμί σου... το φιλοξενείς είναι... άλλο πρόσωπο το έμβρυο, δεν έχεις δικαίωμα πάνω στο έμβρυο, να το χαλάσεις έχει νομοθετηθεί δηλαδή μπροστά πηγαίνουμε; πηγαίνουμε πίσω... που είναι η προστασία της ζωής.

Όνοματεπώνυμο : Αρχιμανδρίτης π. Ιοανίκιος Αθανασιάδης

Φύλο : Άρρεν

Ηλικία : 51

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Ηγούμενος Ιεράς Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κλαδοράχης

1.

Τα ζήσαμε όλα αυτά τα γεγονότα δια ζώσης.

2.

Είχαμε σχηματίσει θετική γνώμη για τις επιλογές του Σεβασμιότατου εκείνη την εποχή και ενημερωθήκαμε από την εκκλησία, με ανακοινώσεις της μητρόπολης για να μπορέσουμε να διαμαρτυρηθούμε γι' αυτό και αυτό γιατί θα υπήρχε λόγος για να το κάνει αυτό ο δεσπότης. Σκεπτόμενοι αυτό το πράγμα εκ των υστέρων η ταινία δεν ήταν ανθελληνική. Τότε ναι με τα δεδομένα εκείνης της εποχής. Την ταινία την έχω δει.

3.

Καλά... τον Αγγελόπουλο γενικά δεν μπορείς να συνειδητοποιήσεις τι θέλει να πει με τις ταινίες του. Νομίζω ότι ήτανε... αυτό το πέρασμα το χάρισμα των συνόρων το γεγονός ότι καταστρέφει οικογένειες και δημιουργεί προβλήματα.

4.

Για εκείνη την εποχή και το συγκεκριμένο πρόσωπο το Σεβασμιότατο δηλαδή, περίμενα αυτή την αντίδραση. Την περίμενα ναι, αλλά δε συμφωνώ με όλη την κατάσταση πλέον.

5.

Δεν πιστεύω και δεν νομίζω αν ήτανε σήμερα ο Σεβασμιότατος θα λειτουργούσε με τον ίδιο τρόπο. Επιρροή στους πιστούς ίσως μπορούσε να ασκήσει αλλά, δεν θα αντιδρούσε με τίποτα με τον ίδιο τρόπο.

6.

Όλους αυτούς τους χαρακτηρισμούς που ακούστηκαν την περίοδο εκείνη θεωρώ ότι δεν ήταν σωστοί και δε συμφωνώ με αυτούς.

7.

Θεωρώ ότι όλη αντιπαλότητα εκείνων των χρόνων έχει κοπάσει και δεν υφίσταται πλέον. Έχει κοπάσει γιατί η αναγνώριση του προσώπου του Αγγελόπουλου έχει δημιουργήσει μια τέτοια κατάσταση που δεν υπάρχει κανένα ζήτημα πλέον.

8.

Καταρχήν ο αφορισμός ως θρησκευτικό όπλο δεν μπορούσε να σταθεί γιατί δεν υπήρχε η κανονική διαδικασία. Οπότε ήταν περισσότερο μέσο επιβολής της πειθούς.

9.

Η θέση του Αγγελόπουλου στη σημειολογία της πόλης, που παρέπεμπε στα σύνορα ήταν καθαρά δική του άποψη.

10.

Σχετικά με την πνευματική ελευθερία στην δημιουργία στην εποχή που ζούμε, ο τρόπος με τον οποίο μεταδίδεται η πληροφορία πλέον... πιστεύω πως είναι ανέφικτο να μπορεί κάποιος να πει ότι θα βάλουμε όρια την καλλιτεχνική δημιουργία. Και νομίζω ότι από κει και πέρα καθετί το οποίο δημιουργείται, μπαίνει υπό αμφισβήτηση και από έλεγχο προσωπικό του κάθε ανθρώπου. Θα πρέπει να το δει και θα αποφασίσει ο ίδιος αν θα πρέπει να το αποδεχτεί ή όχι ή ακόμα και να διαμαρτυρηθεί απέναντι σ' αυτό.

11.

Στην περίπτωση της Φλώρινας, και η ένταση που δημιουργήθηκε, οδήγησε στο γεγονός να διαφημιστεί ακόμα περισσότερο η ταινία του κυρίου Αγγελοπούλου.

12.

Νομίζω ότι ήτανε μια επιλογή του Αυγουστίνου η οποία καθαρά δείχνει την πορεία του σε όλα αυτά τα χρόνια της μητροπολιτικής ζωής. Η διαμαρτυρία του, εναντίον

οποιοδήποτε πράγματος το οποίο σπλώνει ή μπορεί, να σπλώνει την πίστη ήταν κάτι χαρακτηριστικό του τρόπου με τον οποίο αντιμετώπιζε τα πράγματα. Δεν νομίζω ότι υπάρχει προσπάθεια σπίλωσης από ανθρώπους της περιοχής.

12B

Επίσης θα ήθελα να συμπληρώσω ότι...ναι όλη αυτή η αντίδραση, απέναντι στην ταινία και στον Αγγελόπουλο ήταν αποφάσεις του επιτελείου του δεσπότη τον οποίον το βάλανε μπροστά. Γεγονός το οποίο ήτανε και μεγάλα λάθος. Μέγα λάθος. Το χειρότερο είναι, ότι την είπαν αντιθρησκευτική ταινία επειδή έδειχνε ένα παπά να πηγαίνει με ένα ποδήλατο να τελέσει το μυστήριο του γάμου. Δεν θα μπορούσε να γίνει αυτός ο συνειρμός, ο Αγγελόπουλος ήταν πέρα από αυτά τα πράγματα. Τα σύνορα πάντα δημιουργούν πρόβλημα. Παντού. Ο τρόπος με τον οποίον υφίστανται είναι το πρόβλημα. Το πως έγινε η χάραξη τους.

Όνοματεπώνυμο :Σοφία Ηλιαδου - Τάχου

Φύλο :Θήλυ

Ηλικία :64

Μόρφωση:ΑΕΙ

Επάγγελμα: Α/θμια Καθηγήτρια Νέας ελληνικής Ιστορίας και Ιστορίας της Εκπαίδευσης Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Σχολής Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Εγώ θα πω τα γεγονότα με τη δική μου οπτική. Ήμουνα παντρεμένη με δύο παιδιά, με 14 μήνες διαφορά τα δύο (...) δούλευα τότε στο φροντιστήριο μου από το πρωί μέχρι το βράδυ... ήταν στο ποτάμι, στο ποτάμι που γυρίστηκε η ταινία. Εκείνη την περίοδο όσα γεγονότα συνέβησαν τα οποία συντάραξαν την πόλη πολύ!

Έχω βιώσει την περίοδο επισκοπείας του Αυγουστίνου Καντιώτη, έχω πολλά οικογενειακά βιώματα... πολλά, γιατί η αδερφή της μητέρας μου, ήταν από τις πρώτες που ακολούθησε τον Καντιώτη.

Γενικά η δική μου οπτική από τις συγκρούσεις που δημιουργήθηκαν, από τις επιλογές του, που πλέον τις βλέπω ποιο ώριμα. (...) Ο Καντιώτης παρενέβενε στη ζωή της κοινωνίας ευρύτερα... στο πολιτικό κομμάτι, στο κοινωνικό (...) πέρα από το θρησκευτικό.

Οι θρησκευτικές του αντιλήψεις ήταν η εφαρμογή του δόγματος, με ένα απόλυτο τρόπο χωρίς καμιά προσαρμογή στα κοινωνικά δεδομένα.

Είχε τις θέσεις του... τις υπερασπίστηκε μέχρι τέλους... ήταν ένας άνθρωπος ο οποίος είχε συνέπεια λόγου και έργου. Ήταν ένας άνθρωπος με κύρος που τον αγαπούσαν και ακολουθούσανε πολλοί. Όμως... ήταν πέρα από το κανονικό αυστηρός και με την δική μου γενιά.

Συμφωνώ... ότι ήθελε να αλλάξει την κοινωνία, να την κάνει χριστιανικόταίρι, αλλά ήταν διαφορετικές οι απαιτήσεις της δικής μου γενιάς και της προηγούμενης... η οποία ήθελε το θρησκευτικό ηγέτη... θρησκευτικό ηγέτη!

Μία πληθωρική προσωπικότητα, σαν τον Αυγουστίνο Καντιώτη, έχει την τάση να παρεμβαίνει σε πράγματα. Νομίζω ότι η δυναμική του...για την δυναμική του... και την κυριότητα του δεν μπορεί να πει κανένας τίποτα!

Ο Καντιώτης πιστεύω ότι για άλλους λόγους ήθελε να δημιουργήσει την κρίση εκείνη την περίοδο. Υπήρχε με τους Φλωρινιώτες μια χαζό διένεξη και υπήρχαν και από τις δυο πλευρές ακρότητες. Ο Καντιώτης ήθελε συσπειρώσει...είναι θέμα οπτικής γωνίας... όλα είναι καθαρά θέμα οπτικής γωνίας.

Η επιλογή της Φλώρινας δεν ήτανε τυχαία, με την έννοια σε ένα σκηνοθέτη έχει μεγάλη σημασία η εικόνα... με τα παλιά νεοκλασικά, τα παραδοσιακά σπίτια, ακόμα ευτυχώς υπάρχουν... τα οποία συνιστούν έναν κορμό που θα μπορούσε ο σκηνοθέτης να περάσει και να μας μεταφέρει σε μια άλλη εποχή και σε μια άλλη κοινωνία.

Αυτό πιστεύω ότι αρχικά τραβούσε το σκηνοθέτη... ίσως είναι και το συγκριτικό πλεονέκτημα της Φλώρινας... η οποία βρίσκεται στα σύνορα, μην το αναγάγουμε διαρκώς σε μειονέκτημα.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο προσπάθησε να λειτουργήσει και κάπως έτσι έστησε τα σκηνικά του στην πόλη.

Εκείνη την περίοδο ακριβώς συνέβησαν αυτά τα γεγονότα.

Η διάσταση δεν ξέρω που ακριβώς εντοπίζονταν για την ταινία... Δεν ξέρω αν πραγματικά ο Αυγουστίνος Καντιώτης θεωρούσε ότι ο τόπος είναι δικός του και επομένως αυτός καθορίζει τα δεδομένα. Είχε ένα ρεύμα από την αρχή, το οποίο τον ακολουθούσε σε όλα τα επίπεδα. Θυμάμαι συλλαλητήριο για τα καλλιστεία συλλαλητήριο για κάτι άλλο... πάντα έτσι ήταν...με πολλά τέτοιου είδους φαινόμενα.

Η έννοια της πραγματικής ελευθερίας για μένα θα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητη σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις κοινωνίες. Η δημοκρατία και η ελευθερία είναι προϋποθέσεις για να μπορέσουμε να συμβιώσουμε. Δεν είμαστε ίδιοι... είμαστε διαφορετικοί!

Εμένα το χρηστικό κομμάτι που έπρεπε να το είχαν αποτιμήσει οι δήμαρχοι και οι υπόλοιποι ήταν η έννοια της προβολής της πόλης! Αν η πόλη έχει κάτι να θυμάται είναι ακριβώς αυτή η ταινία, αλλά και οι ταινίες του Αγγελόπουλου.... στις γέφυρες του Σακουλέβα με το φωτισμό (...) περπατούσα ...γύρω από τα νεοκλασικά και πραγματικά ήταν σαν βρισκόμουν σε μια άλλη εποχή! Η αναγωγή στα πρόσωπα... και τις ιστορίες τους(...). Γράφω πιο εύκολα λογοτεχνία όταν περπατάω στα παλιά αρχοντικά και τις συνοικίες...κάτι τέτοιο πιστεύω, συνέβαινε και στο μυαλό του Αγγελόπουλου είχε δει μία πόλη η οποία μπορούσε να τον φέρει σε επαφή με το παρελθόν!

Θα ήμουν πολύ αν ακόλουθη, αν έλεγα ότι όντως έπρεπε να κάνει αυτό που έκανε ο Αυγουστίνος. Η πνευματική ελευθερία του ανθρώπου και γενικά η ελευθερία του ανθρώπου είναι για μένα κάτι που δεν μπορούμε να το αφήνουμε στα χέρια κανενός... όχι μόνο του Καντιώτη... αλλά οποιουδήποτε Καντιώτη... είναι φασισμός από ένα σημείο και πέρα.

Και μιλάω για το φασισμό στην νοοτροπία. Ήτανε μία κρίση, η οποία είχε τον αντίκτυπο της σε όλα τα κοινωνικά στρώματα κατά την άποψή μου. Ακόμα και αυτοί που δεν ενεπλάκησαν...ακόμα και οι εφημερίδες οι οποίες ήτανε δεξιές αριστερές... κεντρώες ασχολήθηκαν με αυτό. Ακόμα κι εμείς που κάναμε μάθημα ζήσαμε αυτήν την άλλη οπτική και αυτή τη σύγκρουση. Ίσως κάποιοι πιο σοφοί από μας, πιο ώριμοι, πιο μεγάλοι... να κατήγγειλαν και τις ακρότητες και γενικά τις ακρότητες στο επίπεδο των αντιδράσεων που εκδηλώθηκαν αλλά ο αφορισμός σε ποιες μορφές πιάνει, αν είναι μεγάλος η μικρός, δεν τα ξέρω αυτά δεν με αφορούν.

Τώρα στην ηλικία που είμαι μπορώ να πω ότι το πιο σημαντικό ήταν ότι ο Καντιώτης προσπάθησε να μας στερήσει το δικαίωμα να λέμε αυτά που σκεφτόμαστε, να η εκφράζεται η τέχνη με τον τρόπο που εκφράζεται. Νομίζω... ότι γενικά δεν θέλω, όχι σε μένα να συμβεί, αλλά και γενικά να μη συμβεί σε κανέναν άλλον. Είναι κομμάτι της ιστορίας μας... δεν θα το ξεχάσουμε αλλά θεωρώ ότι πάνω από όλα μας έμαθε πόσο πολύ θέλουμε να είμαστε ελεύθεροι.

Η έννοια πατρής, θρησκεία, οικογένεια είναι κάτι το οποίο το βρίσκουμε σε ένα μεγάλο χρονικό εύρος. Στην χούντα του κύριο μήνυμα της ήταν πατρής, θρησκεία, οικογένεια. Ο Μεταξάς με έναν άλλο τρόπο, προγενέστερο είχε επίσης ίδιου τύπου συνθήματα. Η εκπαίδευση και η διαπαιδαγώγηση του Καντιώτη, συντελέστηκε μέσα στο πλαίσιο της περιόδου αυτής και του κληροδοτήθηκαν κάποια χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με μια αυστηρή προσήλωση σε αυτές τις αξίες. Το λάθος του ήτανε ότι προσπαθούσε να επιβάλει στους άλλους να σκέφτονται όπως σκεφτόταν αυτός. Έρχεται την περίοδο του 1967, κουβαλάει όλα τα βιώματα... και μέσα σ' αυτό το πλαίσιο έρχεται να επιβάλει την αντίληψη περί ελληνοχριστιανικού πολιτισμού και της χριστιανικής αγωγής αποκλειστικά. Δουλειά του ιεράρχη είναι...να τους αγαπάει όλους... και να τους φροντίζει όλους όχι να θυμώνει με κάποιον ο οποίος έχει μια άλλη αντίληψη των πραγμάτων.

Όνοματεπώνυμο : Φανάρας Βασίλειος

Φύλο : Άρρεν

Ηλικία : 57

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Επίκουρος Καθηγητής Βιοηθικής ΕΚΠΑ

Υπάρχει κάποιος λόγος σκανδαλισμού του ποιμνίου...δεν είναι κακό αυτό... Πρέπει να δούμε και την ιδιαίτερη ιδιοσυγκρασία του επισκόπου... αν είναι μαχητικός και αν θεωρεί ότι κρούει ένα καμπανάκι!

Δεν είναι ότι έκανε μια εγκύκλιο και έδωσε κάποια σύσταση... ήτανε μπροστά με τον πύρινο λόγο του και ενημέρωσε τον κόσμο. Σαφώς και είχε αντιδράσεις.

Πιστεύω εσείς γνωρίζετε εγώ είμαι από την Θεσσαλονίκη...πιστεύω τον στήριξε η κοινωνία των πιστών... το πλήρωμα της Φλώρινας, της περιοχής της Επισκοπής.

Σαφώς εφόσον κάτι δημοσιεύεται σαφώς και υπήρξαν κάποιες αντιδράσεις... οι οποίες θεωρούν ότι δεν πρέπει να εμπλέκεται ο επίσκοπος.

Εγώ κυρίως μπορώ να πω... ότι θα έπρεπε να γίνεται τουλάχιστον, όταν υπάρχουν τέτοια προβλήματα, σας είπα όμως για την ταινία αλλά μην μείνουμε μόνο σε αυτήν, θα ήθελα κάποιο ανακοινωθέν αν θέλετε και κεντρικά μικροπολιτικά που λέμε... ή ακόμη και από την αρχιεπισκοπή για τέτοια έργα που έχουν δημοσιευτεί, πίνακες, βιβλία, τα οποία για

παράδειγμα που έγιναν με τον Μπράουν και με τον Κώδικα da Vinci, ο υπαινιγμός για το πρόσωπο του Ιησού μας, για ολοκληρωμένες σχέσεις και απόγονο μέσω της Μαγδαληνής...Δηλαδή εκεί δεν πρέπει... πρέπει να μιλούν μόνο οι πανεπιστημιακοί; Οι ιερείς (...) δεν έχει δικαίωμα ένας επίσκοπος να τοποθετηθεί; Νομίζω (...) αυτό το πράγμα σαφώς και η τέχνη είναι ελεύθερη, αλλά όταν προσβάλλεται στην τέχνη ονομαστικά κάποιος...και δεν έχει μετά...νομίζω όλα αυτά δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα είναι φαντασία, είναι λογοτεχνία...ναι αλλά αν γράφαμε λογοτεχνία με ονοματεπώνυμο ότι η μητέρα αυτουνού είναι πόρνη, η στιδήποτε άλλο θα παρεξηγούτανε.

Διότι η θεολογία, ο λόγος για τον θεό αλλά... η διδασκαλία μας δόγμα και ήθος και ζωή εκφράζεται μέσα από την τέχνη.

Πρώτα απ' όλα έχουμε την αγιογραφία, εικονογραφία με ειδικούς τρόπους. Υπάρχουν σχολές του Θεοφάνη του Ηθικού, του Εμμανουήλ Πανσέληνου, της Ρωσικής σχολής, που είναι καθαρά... όταν πάμε σε ένα ναό θα βρούμε παντού αγιογραφίες είναι δίπλα μας η άγιοι οι τοιχογραφίες.

Δεύτερη τέχνη η ναοδομία δηλαδή αυτά είναι βασικά πράγματα... θρησκευτικά του Γυμνασίου παλιά αυτά... ίσως τώρα θα αλλάζουν. Με τεχνοτροπίες, με τρούλο, βασιλικές ,με άνευ τρούλου και τα λοιπά. Θεωρούνται τέχνη ακόμα... και τώρα η ναοδομία και μάλιστα και με νέες τεχνοτροπίες στο εξωτερικό με στρογγυλούς ρυθμούς. Τέχνη δεν είναι η Βυζαντινή μουσική... η οποία είναι συνέχεια της αρχαίας ελληνικής μουσικής όλοι αυτοί οι ήχοι πάνω σ' αυτό βασίστηκαν...και μη σκανδαλιστούν οι ακροατές... ίσως το ξέρουνε, τα βαριά ρεμπέτικα στην αρχή, εκτός από την παραδοσιακή, την λαϊκή που λέμε και σαφώς με τα χρησιμοποιήσαν το πεντάγραμμο έτσι να μην παρεξηγηθούμε.

Για κάποια γεγονότα ας είμαστε ειλικρινείς.

Υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις ιστορικές και λυπάμαι που θα το πω εξαρτώνται από τις προσωπικές και κυρίως πολιτικές πεποιθήσεις. Δεν νομίζω ότι λέω ψέματα σε αυτό ,δηλαδή ο καθένας προσεγγίζει την ιστορία... η βλέπεις είναι συνωστισμό στο λιμάνι της Σμύρνης ή βλέπει όντως διωγμό και σαφή από τους τούρκους ...αναλόγως με πιο πρίσμα και με μια ποια οπτική βλέπει τα πράγματα. Συνεπώς δεν θα ήθελα να το ορίσω επιγραμματικά αλλά θα ήθελα να πω ότι για ένα παράδοξο τρόπο και όσο κι αν φαίνεται παράξενο...όλες αυτές οι αντιρρήσεις του μακαριστού Αυγουστίνου αλλά και όσα τελικά πέρασαν στην ταινία...Ας πούμε ότι λειτούργησαν προφητικά δηλαδή τα επερχόμενα από μία άποψη αρνητική... δικαίωσαν το σκηνοθέτη... αλλά δικαίωσαν και τις αντιρρήσεις

που είχε ο επίσκοπος. Αυτό κρατώ. Διότι εμείς τώρα μπορεί εκ του ασφαλούς να κρίνουμε κάποια θέματα στον ιστορικό χώρο της Δυτικής Μακεδονίας και της ακριτικής Φλώρινας αλλά μιλάμε με την ασφάλεια των τριάντα – σαράντα χρόνια μετά.

Συνεπώς, θεωρώ ότι έχει μεγάλη σημασία η ιδιοσυγκρασία και ο αυτοπροσδιορισμός του προσώπου που θα κρίνει τα γεγονότα. Νομίζω όμως ότι με νηφαλιότητα μπορούμε να δούμε τα πράγματα και να κλείνουμε θετικά ή αρνητικά για όσα έγιναν!

Όνοματεπώνυμο :Μητροπολίτης Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας κ.κ. Θεόκλητος

Φύλο :Άρρεν

Ηλικία :91

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Μητροπολίτης Φλώρινας Πρεσπών & Εορδαίας

Ο αείμνηστος μητροπολίτης Φλώρινας Πρεσπών και Εορδαίας Αυγουστίνος εξελέγη μητροπολίτης από την σύνοδο της εκκλησίας της Ελλάδος το 1967. Ο Αυγουστίνος ήταν ένας χαρακτήρας πολύ... έτσι ενεργητικός ...από πάσης πλευράς. Έκανε πάρα πολλά ως αρχιμανδρίτης και ιεροκήρυκας. Προσέφερε πολλά σε πολλές Μητροπόλεις.

Εργάστηκε ποικιλοτρόπως πλησίασε την νεότητα, την φτώχεια, την δυστυχία και τέλος εξελέγη από τη σύνοδο Μητροπολίτης Φλώρινας Πρεσπών και Εορδαίας.

Επιδόθηκε περισσότερο, στο κήρυγμα, την φιλανθρωπία, την διδασκαλία και τα κατηχητικά

Στο κήρυγμα του ήτανε μαχητικός, παρόλο που ήταν η περίοδος της δικτατορίας, δε φοβόταν τίποτα, αποτέλεσμα αυτού ήταν να διωχθεί και από την δικτατορία.

Το κακό το χτυπούσε παντού και τους άρχοντες τους μεγάλους και μάλιστα όταν ήταν αρχιμανδρίτης έκανε στο στρατό επιστρατευμένος ως στρατιωτικός ιερέας και δεν υπολογίζεται ούτε στρατηγούς, ούτε τίποτα... χτυπούσε μάλιστα πάρα πολύ το αμάρτημα βλασφημίας. της Παναγίας και των Αγίων.

Έλεγε εμένα δεν με χωνεύεται... θα σας στείλω ένα με χαμόγελο και έδειχνε εμένα [γέλιο]
ο οποίος θα αναπληρώσει τα δικά μου.

Ήταν μαχητής πραγματικός μαχητής υπέρ της αλήθειας και της πίστεως μας. Μη θίξει κανείς την πίστη μας, την εκκλησία μας, δεν μπορούσε να το ανεχτεί αυτό.

Αγωνιζόταν για μια ελεύθερα και ζώσα εκκλησία για την πατρίδα... την οποία ήθελε να την αγαπούμε και να την έχουμε ψηλά.

Αυτά τα δύο είχε... ορθοδοξία και Ελλάδα αυτά τα δύο ήταν τα ιδανικά του... η ορθοδοξία και η πατρίδα.

Δεν ήταν εναντίον της τέχνης ούτε είχε σκοπό να στερηθούμε την τέχνη! Ήταν άνθρωπος με ευρύτατο πνεύμα, αλλά υποστήριζε και αγωνιζόταν για την πατρίδα... θυσιαζόταν για αυτά τα δύο ιδανικά την ορθοδοξία και την πατρίδα.

Για τον Αγγελόπουλο, τον αείμνηστο αρχικώς είχαμε πληροφορίες ότι ήταν καλός δραστήριος και λοιπά... Δεν είχαμε επικοινωνία από κοντά... από πλησίον. Αλλά όταν μετά, αργότερα... άρχισε να πηγαίνει στο ποτάμι και να ετοιμάζει τα σκηνικά για το έργο του «Το μετέωρο βήμα του πελαργού» μάθαμε ότι υπήρχαν στο σενάριο αρκετές λέξεις και φράσεις οι οποίες δεν της ενθουμούμαι τώρα (...) φράσεις οι οποίες έθιγαν την πατρίδα μας και επαινούσαν τους Σκοπιανούς. Έκανε λοιπόν ο μητροπολίτης κηρύγματα, δεν ήρθαν σε συνάντηση καμιά φορά, παρόλο που τον είχε προσκαλέσει ο μητροπολίτης... και τέλος αφού είδε ότι προχωρεί στα γυρίσματα και δεν διορθώνεται αναγκάστηκε να τον κάνει μία αποπομπή από την εκκλησία όχι αφορισμό όπως λέμε. Γιατί για να τελεστεί ένας αφορισμός στην ορθόδοξη εκκλησία πρέπει να υπάρχει η πλειοψηφία της Ιεραρχίας, όλων των αρχιερέων της Ιεράς Συνόδου της εκκλησίας της Ελλάδος... Και έκανε μία ακολουθία και τον απέπεμψε.

Όταν πέρασε ο καιρός ήρθε ο Λιάνης και μου λέει... τι θα κάνουμε; (...) ζούσε τότε Αυγουστίνος και του είπα... να έρθει μια μέρα, να τον πάμε, να συζητήσουν, τί το ένα τί το άλλο, να συγχωρεθούν και να τελειώσει! Δεν ήρθε! Μετά... μετά...όταν πέθανε ο Αγγελόπουλος ήμουν εγώ επίσκοπος και ήρθε ο Λιάνης και μου λέει... τι θα κάνουμε τώρα και του απάντησα ότι δεν είναι αφορισμένος, αλλά είναι ένα επιτίμιο, στο οποίο κάνω εγώ άρση και τελειώνει το θέμα και έτσι τον κήδεψαν κανονικά ως χριστιανό ορθόδοξο.

Όνοματεπώνυμο : Αρχιμανδρίτης π. Αθανάσιος Σιαμάκης

Φύλο : Άρρεν

Ηλικία : 70

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: Ιερέας, Συγγραφέας

Ο Σεβασμιότατος πατήρ Αυγουστίνος ήθελε να δημιουργήσει μία Φλώρινα κατά το δυνατόν χριστιανικότερη . Για τον πατέρα Αυγουστίνο, το κήρυγμά του ευαγγελίου ήταν το πρώτο και κύριο μέλημα του.

Ο Αγγελόπουλος δεν ξεκίνησε από την τέχνη του σεναριογράφου και άνθρωπο να παρουσιάζει τα σενάρια του σε κινηματογραφικές ταινίες.

Ξεκίνησε, κατά την νεότητά του, από τα κατηχητικά σχολεία και είχε στενή σχέση με την ακμάζουσα τότε αδελφότητα ΖΩΗ... και όπως φαίνεται... κάποια στιγμή απομακρύνθηκε από αυτόν το χώρο... γιατί... κάτι τον τραβούσε... παραπάνω, στο κινηματογράφο, το θέατρο και λοιπά.

...Ο επίσκοπος, ενοχλήθηκε διότι δεν πέρασε να του πει ότι έχω αυτή την πρόθεση. Να γυρίσω... να γυρίσω μία ταινία. Δεν ξέρω γιατί το έκανε αυτό ο Αγγελόπουλος... ίσως επίμονος αυτός... ίσως επειδή γνώριζε ότι οι άνθρωποι τον αδελφοτήτων είναι επίμονοι σε αυτό που λένε (...) επίμονος (...) και ο Αγγελόπουλος και δεν πραγματοποιήθηκε καμιά συνάντηση των δύο, διότι και οι δύο πρόβλεπαν ότι δεν θα υποχωρήσουν σε καμιά θέση τους. Και έτσι επήλθε η σύγκρουση!

Για ποιο λόγο τώρα ο πατήρ Αυγουστίνος, αντιδρούσε απέναντι στον Αγγελόπουλο και γιατί δεν ήθελε η Φλώρινα να είναι τόπος γυρίσματος τέτοιων κινηματογραφικών έργων (...) Βασικά στο σενάριο...φαινόταν τα πράγματα, σκοτεινά και με ομιχλώδη ιδεολογήματα. Τα γυρίσματα έγιναν η αιτία να διευρυνθεί μια μικρή διαφορά που υπήρχε...όπως συνήθως μέσα σε μία πόλη μεταξύ των θρησκευόμενων και μεταξύ των μη θρησκευόμενων.

Ο πατήρ Αυγουστίνος είχε επιτύχει με το κήρυγμά του μία προσέγγιση και τομή στο θρησκευόμενο πλήρωμα της εκκλησίας και το γύρισμα αυτό εδώ στην Φλώρινα οδήγησε στο να διευρυνθεί αυτό το χάσματάκι!

(...)Βέβαια είχαμε πληροφορίες πως δεν πέρασε πολύ ο αφορισμός στην ψυχική του δομή και αντίληψη... το ότι τον αφόρισε ο Μητροπολίτης...ήξερε ότι μερικές φορές ο αφορισμός, μπορεί να μην είναι δίκαιος. Ο πατήρ Αυγουστίνος τον έβλεπε σαν δίκαιο, αυτός τον έβλεπε σαν άδικο, είχε και γνώσεις και πεποιθήσεις θρησκευτικές... και γνώριζε ότι δεν είναι ποιος ξέρει τί ο αφορισμός όταν γίνεται επί άδικο κατά τη γνώμη του!

Ο πατήρ Αυγουστίνος, ως τέχνη και πολιτισμό θεωρούσε μόνο τον ευαγγελικό λόγο γιατί μόνο ευαγγελικός λόγος του Χριστού, είναι αυτός όποιος ανεβάζει πραγματικά τον άνθρωπο, τον κάνει ανθρωπινότερο, πολιτισμός είναι η χριστιανική η αληθινή και όχι η υποχρεωτική και η δυναστευτικά χριστιανική ζωή, αλλά... η ζωή της αγάπης.

Όνοματεπώνυμο : Γσώτσος Χρήστος

Φύλο : Άρρεν

Ηλικία : 57

Μόρφωση: ΑΕΙ

Επάγγελμα: ΕΔΠΙ ΤΕΕΤ

1.

Τα γεγονότα τα έζησα όλα, καθώς ήμουν στα γυρίσματα και βοήθησα όσο μπορούσα κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων.

2.

Η άποψή μου είναι αρνητική. Βασικά ήταν όλο το σκηνικό, ήταν και αξιοθαύμαστο όλο αυτό. Είχαν ένα τεράστιο ηχείο και έκαναν τις αναμεταδώσεις με τα εμβατήρια να έχουν (...) σαν να είμαστε στις ταινίες. Οι καμπάνες χτυπούσαν και γενικά ήταν μια κωμικοτραγική κατάσταση. Δεν κατάλαβα τίποτα από αυτά που είχαν στο μυαλό

τους ιερωμένοι και χαρακτήρισαν την ταινία ανθελληνική. Εγώ προσωπικά δεν είδα κάτι ανθελληνικό.

3.

Καταρχήν αυτό που άρεσε στο σκηνοθέτη και επέλεξε την Φλώρινα ήταν το τοπίο. Εικαστικός είναι ο άνθρωπος! Θα σας πω ειλικρινά ότι δεν παρακολούθω, δεν παρακολούθησα μάλλον τις ταινίες του σκηνοθέτη. Η επιλογή της Φλώρινας έγινε για το ομιγλώδες τοπίο και θεωρώ ότι ο άνθρωπος ως σκηνοθέτης είναι καλλιτέχνης.

4.

Φυσικά και περίμενα την αντίδραση αυτή του μητροπολίτη και βέβαια δε συμφωνώ.

5.

Πιστεύω ότι αν ζούσε σήμερα φυσικά και θα μπορούσε να ασκήσει την ίδια επιρροή. Βέβαια δεν θα είχε τον ίδιο όγκο κόσμου γιατί έχουν έρθει και καινούργια άτομα στην πόλη μας, αλλά θα ασκούσε πάλι μία αξιόλογη επιρροή.

6.

Όλους αυτούς που επιτέθηκαν με βαρύν χαρακτηρισμούς εναντίον και του Καντιώτη διαφωνώ φυσικά και με αυτούς. Δεν θα έπρεπε καν να απαντήσουν!

7.

Θεωρώ αυτοί που τον υποστήριζαν και τότε θα τον υποστηρίζαν και σήμερα όπως και αυτοί που υποστήριζαν το σκηνοθέτη θα τον υποστήριζαν κι αυτόν σήμερα. Όσοι βέβαια ζούνε.

8.

Ο επίσκοπος επιστράτευσε ένα θρησκευτικό όπλο αυτό του αφορισμού. Ο κόσμος ήτανε πεπεισμένος ότι αυτό που πράττει είναι σωστό.

9.

Σχετικά με την σημειολογία της πόλης αρχικά να πω ότι ο άνθρωπος ήταν καλλιτέχνης. Σημειολογικά ήθελε να δώσει την έννοια των συνόρων, του ομιχλώδους τοπίου του χαοτικού. Περισσότερο κινούνταν σε μια ιδεολογία σημειολογικά πάντα με την ομίχλη και το τοπίο, με σκοπό να δώσει αυτό το μήνυμα των συνόρων και το χάος και όλα αυτά που συνέβησαν στο παρελθόν να καλυφθούν ή να έρθουν στο φως ανάλογα με την οπτική του καθενός.

10.

Σχετικά με την πνευματική ελευθερία δεν μπορεί να τη βάλεις σε καλούπια. Εάν το δούμε στις διαστάσεις του, υπάρχει ο περιβάλλοντάς χώρος αλλά υπάρχει και το πάνω και το κάτω δηλαδή αυξάνονται οι διαστάσεις. Βέβαια δημοκρατία έχουμε, εξάλλου ο καθένας μπορεί να λέει και να κάνει ότι θέλει... αν δεν ενοχλεί να, δε νομίζω ότι υπάρχει όριο. Αν δεν ενοχλεί! Βέβαια στους καλλιτέχνες είναι ένα θέμα, το πόσο θέλει να διεισδύσει, να πονέσει, να βάλει το καρφί στην δημιουργία του και τι θέλει να μεταδώσει στον κόσμο. Βέβαια η κοινωνία έχει εξελιχθεί, τώρα μπορεί να κρίνει ο καθένας, όχι το πόσο ενοχλεί γιατί μας ενοχλούν τα πάντα, αλλά ανεχόμαστε και τα πάντα.

12.

Και βέβαια επικρατούσε την περίοδο που ήταν επίσκοπος ο Καντιώτης μεσαίωνας. Μην ξεχνάμε και τα καλλιτεία που είχαν γίνει κάποτε και είχε ξεσηκωθεί και τότε ο κόσμος. Βέβαια δεν θα μπορούσα να πω σκοταδισμό, το σκοταδισμό δηλαδή του μεσαίωνα, αλλά στον 20ό αιώνα φαινόταν όλη αυτή η κατάσταση ως σκοταδισμός.

13.

Βασικά έχουμε την παραποτάμια περιοχή που είναι πανέμορφη το σηινιάκη, η ομίχλη που για κάποιους καλλιτέχνες είναι εντυπωσιακό και εικαστικό και για εμάς είναι βάσανο! Το ποτάμι είναι όλη η μαγεία. Θα μπορούσαν πολλές ταινίες η καλύτερα θα μπορούσαν όλες οι ταινίες να γυρίζονται εκεί όπως και γυρίστηκαν αρκετές.

ΕΛΛΑΣ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

ΦΛΩΡΙΝΑ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
28 ΔΕΚΕΜΒΡΗ
1990
ΤΙΜΗ 30 ΔΡΧ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ Έτος 2ο Φύλλο 34ο

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΣΚΟΤΑΔΙΣΜΟ

Μπορεί ο Κύριος να μην έριξε τους κεραυνούς του, όπως κέλευσε ο Καντιώτης, όμως ο ίδιος ο Μητροπολίτης Φλώρινας φρόντισε να έριξει τα δικά του αστραπελικά Προχάρσες σε Μικρό Αφορισμό, - να τέσσερα χρόνια - του Θ.Αγγελόπουλου και των συνεργατών του. Κι αν του δινόταν η ευκαιρία ίσως να έρχετο το καταξιωμένο σκηνοθέτη στην πυρά, όπως η Ερώ Εξέταση στην εποχή της.

Ωστόσο, τα γυρίσματα της ταινίας το μετέωρο θήμα του πελαργού άρχισαν και συνεχίζονται κανονικά. Η προληπτική λοκαλίσια που προσηύχθη να επιβάλει ο Αυγουστίνος δεν πέρασε. Οι τελευταίες οπισμαδίες του ενέργειες ήταν ο αφορισμός και η συλλογική συλλαλητήρια που οργάνωσε μπροστά στη Μητρόπολη στις 16/12/90. Εμειναν βέβαια, οι εξαλλοσύνες και οι παραλληληματικά πυρίνοι λόγιοι του, τα πολεμικά ανακοινωθέντα, οι απειλές και οι στρατηγικά εμβάτηρια από το ΡΣ της Μητρόπολης, που θύμιζαν ολογκίες, Αντίθετα, η συνέντευξη τύπου που έδωσε την ίδια μέρα στο καμέροτο "Ελληνική" ο Θ.Αγγελόπουλος (16/12), διακρίνοντας για το ήθος της, την ημερομηνία του δημιουργού, τον ζωντανό διάλογο και τους ήπιους τόνους. Ενα ένα κατέβρισαν όλα τα επιχειρήματα της εκκλησίας κατά της ταινίας του Αγγελόπουλου, ένα αποτέλεσμα και μια "αυτο-διαρραγία" των προοδευτικών Φλωρινιωτών, μια αντίσταση στη προσπάθεια του Καντιώτη να επιβάλει τον σκοταδισμό και να χειραγωγήσει την ζωή του τόπου. Πολύ περισσότερο, που ο Θ.Αγγελόπουλος ανέβαζε το πολιτιστικό επίπεδο του τόπου και του λαού και προβάλλει την πόλη μας και τη χώρα διεθνώς.

Η "παρέμβαση" ωστόσο, του Καντιώτη στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή του τόπου, αποτελεί μείζον πολιτικό ζήτημα και πρέπει κάποτε να μπει φράγμας.

Αντιδράσεις υπήρξαν. Έγραψε όμως ο τύπος, ενώ δηλώσεις συμπαρατάσσας στον Αγγελόπουλο έκαναν ο Πρόεδρος του Συνασπισμού Χ.Φλωρινός, ο Α.Κύρκος, ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Πολιτισμού κ.Τ.Τζαννετάκης, η Μ.Μερκούρη, η εταιρεία Ελλήνων Σκηνοθετών, Η Ακαδημία Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου, οι διάσημοι σκηνοθέτες Α.Κουρουπός, Μ.Κορτσόφης, Ν.Οσμια, Κρ.Ζουζούκα, Επί. της, ο βουλευτής του νομού Γ.Λιάνης, οι Ν.Ε.Φλώρινας του Συνασπισμού και του ΠΑΣΟΚ, η Προοδευτική Δημοτική Ένωση, το Εργατικό Κέντρο Φλώρινας, η Λέσχη Πολιτισμού Φλώρινας, η Σύγχρονη Φιλοσοφία, η Εταιρεία Ρομμάτων και Τεχνών, οι γνωστοί καλλιτέχνες Στερίκας Κούλης και Δημήτρης Καλαμαράς, αρκετοί πολιτιστικοί σύλλογοι χωριών κ.α.

Θα λέγαμε, όμως, πως αυτό δεν φτάνει. Θα πρέπει οι ίδιοι οι Φλωρινιώτες να αντισταθούν στον μεσοκινεμάτο σκοταδισμό.

Θα πρέπει οι ίδιοι να θέσουν τέρμα στην προσπάθεια να ορίσει ο Καντιώτης τις τυχές μας, πολύ περισσότερο, από οι στενοί συνεργάτες του δεν είναι Φλωρινιώτες και οι πιο πιστοί, σ'αυτόν, σπαθιοί είναι μεταφερόμενοι από άλλες πόλεις.

Επιτέλους, κανείς δεν μπορεί να κρίνει και να αμφισβητήσει τον περιωρισμό των Φλωρινιωτών. Εκθέτος ωστόσο, είναι και ο νομόρχης, - που στην αρχή τάχθηκε υπέρ του Καντιώτη, αλλά αναγκάστηκε να τα "μαζέψει", ύστερα από τις δηλώσεις Τζαννετάκη, - και ο δήμαρχος για τη διγλωσσία και τον λαϊκισμό που τον διακρίνει ("και με τον Αγγελόπουλο και με τον Καντιώτη").

Θα είμαστε υπερόβολοι αν ζητούσαμε την απομάκρυνση του νομόρχη, ύστερα από όλα όσα έχει κάνει από τότε που ήρθε στην Φλώρινα;

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Φλώρινας του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου καταγγέλει τις σκοταδιστικές και μεσοκινεματικές ενέργειες του Μητροπολίτη Φλώρινας, που συνεπικουρούμενες από το Νομόρχη επιχειρούν πρωτοφανή αντισυνταγματική και λογοκριτική παρέμβαση στο έργο του καταξιωμένου και αναγνωρισμένου διεθνώς σκηνοθέτη Θόδωρου Αγγελόπουλου.

Χωρίς καν να γνωρίζει το σενάριο, ο γνωστός στο πανελλήνιο για τις αντιδραστικές και σκοταδιστικές του αντιλήψεις Μητροπολίτης, έβγαλε το έργο ανενδοκίματο και προσηύχθη να παρεμποδίσει, ο δε Νομόρχης, από αδύναμια προφανώς αντίστασης στο Μητροπολίτη, αλλά και γνωστός και αυτός για τις προσπάθειες απαγόρευσης πολιτιστικών εκδηλώσεων και πλήθος άλλων αντιδημοκρατικών ενεργειών, αναλαμβάνει καθήκοντα λογοκριτή και σκηνοθέτη, ζητώντας ούτε λίγο ούτε πολύ από τον Θ.Αγγελόπουλο να διαφοροποιήσει το σε-
ναρίο του, για να το εγκρίνει ο Μητροπολίτης!

Οι πρωτοφανείς και αντισυνταγματικές αυτές ενέργειες εκθέτουν το λαό της Φλώρινας στο πανελλήνιο και διεθνώς, ακόμα (όχι έχουν γράψει ένετες εφημερίδες) και δεν πρέπει να μείνουν αναντίστητες.

Καλούμε το Μητροπολίτη να περιοριστεί στα θρησκευτικά του καθήκοντα και να μην παρεμβαίνει σε ζητήματα όπου είναι άσχετος και αναρμόδιος. Καλούμε το Νομόρχη να σεβαστεί επιτέλους το Σύνταγμα και τη Δημοκρατική Τάξη και να μην παίζει το ρόλο του λογοκριτή άλλων περιόδων, από τη δε κυβέρνηση ζήτημα για μια ακόμα φορά να απαικρινε τον επικίνδυνο και σκοταδιστικό για τη Φλώρινα Νομόρχη της.

Τέλος καλούμε το λαό και τους φορείς της Φλώρινας να υπερασπιστούν τα δημοκρατικά και συνταγματικά δικαιώματα και να αντιδράσουν σε τέτοιες ενέργειες που μας εκθέτουν όλους. Ο Θόδωρος Αγγελόπουλος είναι τιμή για τη Φλώρινα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν.ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Αγαπητοί μαθητές, συνάδελφοι και συνάδελφοι φίλες και φίλοι.

Πάλι αγώνια, νέοι αγώνες...

Η διαφαινόμενη αποδοξοδότηση σε θέσεις αυταρχικές, η υποδούλωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και οι σκοτεινές εργασιακές και κοινωνικές προοπτικές, δεν ήταν δυνατό να αφήσουν ανεπηρέαστες τις ευαίσθητες ψυχές της νεολαίας μας, των μαθητών μας.

Οι μαθητές μας αγανακτούν για αναβάθμιση της εκπαίδευσης, για ένα πιο φανερό μέλλον!

Η Ε.Μ.Φλώρινας, οι καθηγητές γενικότερα, που έχουν ένα πλούσιο αγωνιστικό παρελθόν - παλιότερο και πρόσφατο - που έχουν εκδηλώσει την αγνότητα τους για την εκπαίδευση της νεολαίας μας, που έχουν έλθει τις συνέπειες της υποδούλωσης της Πολιτείας, αδυνατώντας την ανάγκη να δηλώσουν την ΑΜΕΡΙΣΤΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥΣ στις κινητοποιήσεις των μαθητών.

Η Ε.Μ.Φλώρινας απορρίπτει την επιχειρούμενη προσπάθεια κατασκευασμένης του αγών των νέων. Καταδικάζει το "κίνητο μαγισσών" που έχει εξαπολύσει και ψάχνει απεγνωσμένα για "υποκινήτες" και "καθ'επιτηδές". Θεωρεί μοναδική οδό την αποκλιση των κινητοποιήσεων των μαθητών τις θέσεις και την τακτική του υπογείου παιδείας. Είναι θέσεις αναρχιστικές και αδιέξοδες. Τακτική τετελεσμένων, τακτική άρνησης του ουσιαστικού διαλόγου.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΙΝΟΥΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ!

Μαθήματα ήθους, αμειψότητας, αγωνιστικότητας και δημοκρατικής συμπεριφοράς έδωσαν οι μαθητές των Γυμνασίων και Λυκείων όλης της χώρας προς τον Υπουργό Παιδείας!

Όπως είναι γνωστό, - και με αφορμή τα Προεδρικά Διατάγματα και το Πολυνομοσχέδιο για την Παιδεία, - οι μαθητές των περισσότερων Γυμνασίων και Λυκείων όλης της χώρας κατέβηκαν σε αγωνιστικές κινητοποιήσεις και καταλήψεις των σχολείων τους, αντιδρώντας στο νομοσχέδιο και διεκδικώντας λύση στα καφρά τους προβλήματα.

Καταλήψεις είχαμε και στα περισσότερα Γυμνάσια και Λύκεια του Νομού. Οι αγωνιστικές κινητοποιήσεις των μαθητών ήσαν υποδειγματικές για το ήθος τους. Και ενώ στην αρχή ο υπουργός παιδείας μίλησε για "υποκινούμενες καταλήψεις", στη συνέχεια με δηλώσεις του ο πρωθυπουργός τον άφησε εκθέτος.

Τελικά η κυβέρνηση, μπροστά στην επιμονή των μαθητών απέσυρε τα επίμαχα σημεία από το νομοσχέδιο. Ένα μήνυμα αισιοδοξίας και ελπίδας στους δύσκολους καρπούς του ζωίμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΤΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Το ψηφίσμα έχει ως εξής:

"Το αίτημα της παιδείας που οδηγεί σε συνεχή απελευθέρωση το άτομο είναι πιο επικαιρό από ποτέ, σήμερα. Το εκπαιδευτικό σύστημα αλλάζει συνεχώς χωρίς όμως αποτελέσματα. Οφείλουμε να δώσουμε το δικό μας παρόν σαν άμεσο ενδιαφερόμενοι και να ξεφύγουμε από την παθητικότητα της τυφλής υπακοής. Η πολιτεία και η κοινωνία πρέπει να αποχληθούν ουσιαστικά. Τα μέτρα και οι επιμέρους τροποποιήσεις επικαλλόμενοι "κοινωνικών" το ζήτημα χωρίς να προσφέρουν ουσιαστικές λύσεις ή εστω προσεγγίσεις των προβλημάτων. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και διεκδικώντας συνέπεια στο ευρύτερο μαθητικό και φοιτητικό κίνημα που αναπτύσσεται αυτές τις μέρες γύρω από το ζήτημα της παιδείας.

Εμείς οι μαθητές του Πρώτου Γενικού Λυκείου Φλώρινας μετά από ομόθυμες διαδικασίες και χωρίς την υποκίνηση κανενός αποφασίσαμε να προσβούμε στην κατάληψη του σχολικού κτιρίου με τα παρακάτω αιτήματα.

- Επαναφορά του 15μελούς συμβουλίου τα οποιαδήποτε συντονιστικά όργανα των μαθητών. Πρέπει να εκλεγούν απευθείας από τη μαθητική βάση.
- Επαναφορά του παλαιού καθεστώτος στο θέμα των μαθητικών κοινοτήτων με βελτιώσεις που θα αποβέβαιον στην αυτενέργεια, την αυτοεξέφραση και τις δημοκρατικές διαδικασίες και όχι στην κηδεμονιμότητα όρθση.
- Σωστός καθηγητής είναι αυτός που αυτοκαταργείται μέσα στη τάξη και όχι αυτός που αυταρχικά επιβάλλεται με την τάξη του POINT SYSTEM.
- Ρύθμιση του προβλήματος των απουσιών ώστε να εξασφαλίζεται το αναφερόμενο δικαίωμα της σχολής.
- Καμία απόλυτως παρέκκλιση από την αρχή της δωρεάν παιδείας.
- Μια σύγχρονη παιδεία δεν μπορεί να στηριχτεί στο μονόλογο του ενός σχολικού εγχειρίδιου αλλά στον διάλογο των πολλών συγγραμμάτων και βιβλίων.
- Θεσμική κατοχύρωση της δωρεάν μεταφοράς για όλους τους μαθητές.
- Θεσμική κατοχύρωση της δωρεάν οπίσθη των μαθητών που την έχουν ανάγκη.
- Κατάβαση κάθε δυνατής προσπάθειας για την αύξηση των δαπανών για την παιδεία παράλληλα την γνωστή και κατανοητή οικονομική στενότητα που αντιμετωπίζει η πατρίδα μας.
- Αύξηση των δαπανών για την παιδεία και άμεση βελτίωση της υπάρχουσας άθλιας υλικοτεχνικής υποδομής. Δημιουργία νέων αιθουσών διδασκαλίας.
- Άμεση επαναφορά των μεταλυκειακών, η κατήρηξη των οποίων ευνοεί την άνοξη της παραπαιδείας.
- Δικαίωμα για περισσότερες ανθεόλες από τις στρατηγικές υποχρεώσεις για όσους θέλουν να φοιτήσουν σε δημόσιες σχολές.
- Οι καθηγητές να έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο διδασκαλίας τους.
- Ζωστή διανομή των κωδύλων σχετικά με τη θέρμανση και την λειτουργία σχολείων. Ειδικότερη μετακίνηση για τις προβληματικές περιοχές όπως είναι όλη η Βόρεια Ελλάδα και ειδικότερα οι περιοχές που έχουν βαρύ χιμώνα.
- Μοχλός, έδωδο από την κρίση της παιδείας δεν σημαίνει επιμονή στο σύστημα επιλογής (για τα ΛΕΙ και ΤΕΙ) με βάση την υπομονή για αποστήθιση και την μηνομητική ικανότητα των μαθητών (στερία και χρησιμοθηρική γνώση), αλλά πρωτοβουλία για μετρωμείσιες που αποδέχονται την εφοικητική αξιολόγηση.
- Βελτίωση αναλυτικών προγραμμάτων.
- Τελώς, δηλώνουμε ότι είμαστε διατεθειμένοι να αγωνιστούμε με οποιοδήποτε τίμημα, μέχρι δικαιοσύνη των αιτημάτων μας και παράλληλα να συνειστέουμε στη λύση των μεγάλων προβλημάτων που κυριολεκτικά μοστιώνουν την παιδεία.
- Τονίζουμε ιδιαίτερα ότι η απόφαση για κατάληψη παράθηκε από την μεγάλη πλειοψηφία των μαθητών με απόλυτη διαφάνεια και δημοκρατικές διαδικασίες.
- Οι μαθητές του Λυκείου Φλώρινας.

Για το ΔΣ της Ε.Μ.Φλώρινας
 Ο Πρόεδρος Αναγνώστου Γιάννης
 Ο Γεν.Γραμματέας Χασακός Κώστας

Εικόνα 1. Εφημερίδα Παρέμβαση 28.12.1990

**ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
ΦΛΩΡΙΝΑΣ
Δ.Ε.Υ.Α.Φ.**

ΠΡΟΣ: Εφημερίδα Παρέμβαση

Αναφορικά με το σχόλιο που δημοσιεύθηκε στο αριθμ. 370/28-12-1990 φύλλο της εφημερίδας σας, η ΔΕΥΑΦ θεωρεί υποχρέωσή της να αδαντήσει στο σκέλος που την αφορά με τα παρακάτω:

Διατυπώνεται ότι ήρθαν οι καινούργιοι λογ/σμοί της ΔΕΥΑΦ για το νερό, λίγο αλμυρό βέβαια!

Οι λογ/σμοί που έχουν σταλεί αφενός δεν είναι "καινούργιοι" στο έτος 1990 διότι αφορούν κατ/ση νερού της πόλης Β Εξαμήνου 1990 (ήδη προηγήθηκαν αυτοί του Α εξαμήνου 1990) και αφ'ετέρου διαμορφώθηκαν με τις ίδιες τιμές (αντίτιμο νερού, τέλη χρήσης των δικτύων Υδρευσης και Αποχέτευσης) που ισχύουν από τον Ιανουάριο 1990 δηλ. με τις τιμές που πλήρωσε ο κατ/ής και το Α εξαμήνου 1990. Εκτός και εάν αυξήθηκαν οι κατ/σεις νερού Β Εξαμήνου - που είναι πιθανό - διότι συμπεριλαμβάνουν την κατ/ση νερού της θερινής περιόδου.

Οι αυξήσεις των τιμολογίων που είναι υποχρεωμένη να επιβάλλει η ΔΕΥΑΦ για το τρέχον οικ. έτος 1991 είναι της τάξης του ετήσιου ποσοστού πληθωρισμού και τίποτε παραπάνω.

Πολύ σημαντικό αυτό δε νομίζετε για κάποιο φορέα σαν τη ΔΕΥΑΦ που τελικά παράγει νερό (επεξεργάζεται επιφανειακό νερό σε Ταχ/ριο προκειμένου να το κάνει πόσιμο) αφού έχουμε ελάχιστες ποσότητες από πηγές, γεγονός που αυτόματα οδηγεί στη σκέψη ότι στους Φλωρινιώτες κοστίζει περισσότερο η εξασφάλιση της απαιτούμενης ποσότητας νερού απ'ότι σε άλλους Δήμους που παρ'ότι το έχουν αποκλειστικά από πηγές, το διαθέτουν ακριβότερο. Διευκρινίζεται ότι η ΔΕΥΑ Φλώρινας όπως και οι λοιπές ΔΕΥΑ, είναι ο μόνος φορέας κοινής ωφελείας που επιδοτείται σε ποσοστό μέχρι 35% επί ορισμένων δαπανών και μ'αυτό δεν είναι σίγουρο ότι θα δικαιωθεί από τα διάφορα ετήσια προγράμματα. Το υπόλοιπο ποσοστό 65% ή 100% τις περισσότερες φορές είναι υποχρεωμένη να το καλύψει από ίδιους πόρους που προέρχονται από τα έσοδα των λογ/σμών της (αντίτιμο κατ/σης νερού, τέλη χρήσης των δικτύων της κλπ).

Ο ισχύων τρόπος επιδότησης των ΔΕΥΑ (δυσμενής για τους Δημότες) είναι ο λόγος για τον οποίο η ΔΕΥΑΦ μέχρι τώρα δεν προχώρησε στην ανακατασκευή των δικτύων της (που λόγω παλαιότητας απαιτούν πολυδάπανες ετήσιες εργασίες συντήρησης και εξυγίανσης). Σε απαιτούμενη δαπάνη συνολικής ανακατασκευής 1 διο. όρχ. θα πρέπει να συμμετέχουν οι κατ/τές - πελάτες με ποσοστό 65% δηλ. με 650 εκ. δρχ. Το ποσοστό της επιδότησης των έργων των ΔΕΥΑ (35%) μέχρι τώρα δεν το έχει διαφοροποιήσει η πολιτεία ακόμα και στην ένταξη των έργων των σε προγράμματα της ΕΟΚ (ΜΟΠ, ΣΠΑ κλπ).

Τέλος όσον αφορά τον έλεγχο της ΔΕΥΑΦ από το Δήμο Φλώρινας σας γνωρίζουμε ότι στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΥΑΦ συμμετέχουν υποχρεωτικά δύο Δημοτικοί Σύμβουλοι και ο Δήμαρχος, ως Πρόεδρος. Οι αποφάσεις που αφορούν την οικονομική διαχείριση ελέγχονται άμεσα από τη Νομαρχία Φλώρινας και η ετήσια διαχειριστική χρήση ελέγχεται υποχρεωτικά από το Σώμα Ορκωτών Λογιστών.

Η Δ/ντής Υπηρεσιών
Αβραμοπούλου - Ρόμη Ερμιόνη
Αρχιτέκτων - Μηχανικός

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΜΟΥΛΗΣ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ

ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ

ΜΕΓΑΡΟΒΟΥ 5 ΤΗΛ. 23 - 712

ΒΑΡΒΑΡΑ Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ-ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ

ΙΑΤΡΟΣ

ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ 23 ΦΛΩΡΙΝΑ
ΤΗΛ: 23-705

ΔΕΧΕΤΑΙ

Καθημερινά: 5:30 - 8:30 π.μ.
Σάββατο: 10:00 - 12:00 π.μ.

ΣΥΝΒΑΣΗ ΜΕ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ

Ο Θ.ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΟΥΣ ΛΟΦΟΥΣ

Προσκαλεσμένος από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Λόφων ήταν τη νύχτα της Πρωτοχρονιάς ο Θ.Αγγελόπουλος. Η υποδοχή και η φιλοξενία που του έγινε είναι ενδεικτική της συμπαράστασης που έχει από όλο τον κόσμο του νομού, που έχει αδιάσει από τις επιθέσεις που γίνονται σε βάρος του από Δεσπότη και Αντίδραση.

Καλεσμένοι ήταν όλοι οι συνεργάτες του Θ.Αγγελόπουλου που γύρω από τις φωτιές διασκέδασαν, χορέψαν, ήπιαν κρασί και τσιπουρο και απόλαυσαν τους εκλεκτούς μεζέδες που έκαναν οι γυναίκες του χωριού. Γύρω από τις φωτιές χόρευαν νέοι και νέες του χωριού ντυμένοι με τις παραδοσιακές στολές. Η όμορφη πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου που έγινε με συμμετοχή όλου του χωριού, αλλά και κατοίκων των γύρω χωριών και η συμπαράστασή τους συγκίνησαν ιδιαίτερα τον Θ.Αγγελόπουλο και τους συνεργάτες του. Αυτή η συμπαράσταση έδειξε και πόση απήχηση έχουν στον κόσμο του νομού οι εκκλήσεις του Καντιώτη.

Τέλος αξίζει να σημειώσουμε το περίεργο ενδιαφέρον της Ασφάλειας για την επίσκεψη Αγγελόπουλου στους Λόφους. Δεν υπάρχει βέβαια καμιά δραστηριότητα ή εκδήλωση στους Λόφους που να μην ενδιαφέρει την Ασφάλεια. Εμείς θα ζητούσαμε από την Ασφάλεια να αφήσει τους Λόφους και να ασχοληθεί με τα καθήκοντά τους.

**ΕΝΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Ν.ΦΛΩΡΙΝΑΣ**

ΨΗΦΙΣΜΑ - ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Η Γενική Συνέλευση της ΕΛΜΕ Φλώρινας καταγγέλει:

Πρώτο: Την αυταρχική πολιτική της κυβέρνησης και ειδικότερα του Υπουργείου Παιδείας που είχε ως αποτέλεσμα τη στυγερή δολοφονία του συναδέλφου καθηγητή Τεμπονέρα Νίκου.

Δεύτερο: Τις μάταιες και αδιέξοδες προσπάθειες της κυβερνητικής παράταξης να αποδώσει ηθικές ευθύνες για τα όσα τραγικά συνέβησαν στην Πάτρα στα όργανα του συνδικαλιστικού κινήματος των καθηγητών. Είναι σε όλους γνωστό ότι ηθικός αυτουργός της δολοφονίας του καθηγητή είναι η αδιέξοδη, αυταρχική και αντικατασκευαστική πολιτική της κυβέρνησης και ειδικότερα του Υπουργείου Παιδείας.

Τρίτο: Πρέπει αμέσως, η κυβέρνηση να εγκαταλείψει τους μακιαβελισμούς και τις προκρούστειες λογικές κι αντιλήψεις και να ενεκλίψει στα σοβαρά πρόβληματα που απασχολούν το χώρο της Παιδείας. Πρέπει, αμέσως, να αντιληφθεί - επιτέλους - η κυβέρνηση (αξιοπρέπεια, υπευθυνότητα, σεβασμός, κοινωνική και πνευματική ελευθερία κλπ) είναι ενέργεια εγκληματική γιατί αναπόφευκτα οδηγεί στη βαρβαρότητα και τη στυγερή δολοφονία της Παιδείας και των λειτουργών της.

Απο τη Γενική Συνέλευση της ΕΛΜΕ Φλώρινας

Εικόνα 2. Εφημερίδα παρέμβαση 23.01.1991

Ενημερωση

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή—Περίοδος Β' Χρόνος 4ος αριθμός Φύλλου 166)20 — Τρίτη 1 - 1 - 1991

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Ικανοποιημένος!

Ως την καλύτερη Κυβέρνηση από το 1946» χαρακτήρησε ο κ. Μητροτάσης την δική του. Και πρόσφατα, στο Υποεθνικό Συμβούλιο δήλωσε πως «είναι ικανοποιημένος» από την Κυβέρνηση του Και... δεν έχει άδικο!!!

- Πήρε τον πληθωρισμό στο 13% και τον έφτασε στο 23%!
- Με απαντοία πολυνομοσχέδια έσφιξε το δοξόχο της οικονομικής σφραγίδας γύρω απ' το λαμό του μισθοσυντήρητου και τον στυπασιοζόχο.
- Απόλυσε χιλιάδες, όχι για να περιορίσει το κράτος αλλά για να δολέψει τα «δικά μας παιδιά»!
- Προκάλεσε άγριες απεργίες πριν τις απογοηφεί δια νόμου.
- Οι μπόμπες πέφτουν σαν το χαλάκι κι αυτός φτιάχνει νόμους που αντί για τρομοκράτες περιπαράχουν το λαό.

— Ανοίξε διάπλατα τις πόρτες στους χοντρικούς
— Προκάλεσε πρωτοφανή αναταραχή στην παιδεία (απεργία Καθηγητών — καταλήψεις μαθητών και σπουδαστών) Κι ακόμα κανείς δεν μπορεί να προβλέψει που θα φτάσουν.

— Αντί για καλύτερη Υγεία ξεκίνησε φαιδρές αφιμαγίες με τους... τεμπέληδες γιατρούς!

— Έχασε την Ολυμπιάδα
— Δυσκολεύεται να πάρει το περιβήτη δάνειο παρ' όλο που δε σταμάτησε να ταξιδεύει
— Απέτρεξε στο συντηρισμό του Κυβερνητικού έργου με αποτέλεσμα να κάνει ο κάθε αξιωματούχος του κεφαλαίου του.

— Απέτρεξε και σ' αυτήν ακόμα την ιδιωτικοποίηση, το εναργέλιο της ιδεολογίας του.

— Δεν μύρωσε να αποτρέψει φαινόμενα εκφρασιασμού και αναδόλου όπως αυτά της «Ολεμιασής» του ΟΤΕ, της ΔΑΡΚΟ» και πάει λέγοντας

— Τάβαλε με την τηλεόραση (περίπτωση Λαζόπουλου) αποδείχνοντας πως δεν έχει χιούμορ.

✪ Τελικά τίποτε δε δουλεύει σωστά
✪ Ο λαός υποφέρει χωρίς καμιά προοπτική
✪ Η Κυβέρνηση παραπατεί

Κι αυτοί δηλώνουν «ικανοποιημένοι»!!
Αν αυτό δεν είναι χοντρή ειρωνεία τότε δεν ξέρουν τι τους γίνεται.

Γιατί διαφορετικά δεν θα μύλωσε ο Κυβερνητικός εκπρόσωπος για «νότες αιματοξίας» όταν η ίδια η Κυβέρνηση «επιστάθηκε» τοίχοι σκληρή λιτότητα, όταν οι μισθοσυντήρητοι θα πρέπει να τη θγάλουν όλο το 1991 με αύξηση 6%, όταν κινδυνεύεις ανά πάσαν στιγμή να θωπείς άνεργος γιατί απήργησες ή στη φιλική ως πιθανός τρομοκράτης.

Υποκορία, σαρκασμός, σκληρότητα απέλεια. Η Κυβέρνηση ιστορεί να αυτοϊκανοποιείται: Όμως ο λαός δεν είναι ικανοποιημένος... γι' αυτόν Και θα κάνει το 1991, που ξεπροβάλλει μαύρο. Κατά μαύρο, κακό, μαύρο και για την Κυβέρνηση.

— Την ανέγεια μπορεί να την ανεγεί κανείς, αν χρειαστεί...
— Την κοινωνική αδικία, παπαλαμένη με άβουνη κοροϊδία είναι αδύνατο να την εποιηθείς...
Το 1990 μας αφήνει μέσα σε διασημενιά
Το 1991 μας έρχεται προμητρώντας άγριους καιρούς...

ΠΑΡ' ΟΛΑ ΑΥΤΑ... ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ!
Κι ο λαός να δάξει το χέρι του.

Απότοπος ο «ΠΕΛΑΡΓΟΣ»

Εν μέσω ύφεσης και αγροισμών από την πλευρά του Μητροπολίτη Φλώρινας άρχισαν και συνεχίζονται τα ψυχίσματα της τατιάς του Θ. Αγγελοπούλου.

Το «παραπαιθέ» δίημα του πελογογού αντιμετωπίζει, εκτός από την απειλή της καταστροφής των αγροισμών, άμμο και καθημερινά προβλήματα.

Οι πένθιμες κωδωνοκρουστές και τα εμβατήρια που ακούγονται από την Μητρόπολη καθιστούν δύσκολη την ηχολήρη της τατιάς. Όμως ο σαρωθής επιμένει στα γυ

ρίσματα, δολοκίτας λύσεις για όλα. Την επιμνή του αυτή στήριξαν οι κρηματοσραφικοί Φλωρινιώτες. Η Δέσχη Πολιτισμού Φλώρινας τίμησε τους συντελεστές της τατιάς δουλεύοντας τον σαρωθή, Θ. Αγγελοπούλου, τους ηθοκίους Μ. Μαστορογιάννη και τον Ζωο Μορό, τον δ/νητή φροισγραφίας Γ. Αρδανίτη τον σαρωθάρω Μ. Κασσιπέρη και τη μονοκί Ε. Κωκο Ιόδοου. Στη ορεικί, μελετή που έγραψε την Κνωκί, 30—12—90, το προεδρείο της Δέσξης δώρισε στους παραπάνω από ένα άλιτονι με παλιές

φροισγραφίες της πόλης. Στο μεταξύ όμως η «αόνη» παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις, αφού τα τελευταία γεγονότα προκάλεσαν την επίσκεψη του Γάλλου Πρόδου στη Φλώρινα, ο οποίος και διαμαρτυρήθηκε έντονα στον Νομάρχη και στον Μητροπολίτη για την κατάσταση.

Εξ άλλου, σύμφωνα με πληροφορίες, μίνινη κατέθεσε η μητέρα της Ιζήρης προταγωνίστριας. Λόγος Χρονικό κατά του Μητροπολίτη για διασωμό της τατιάς της κόρης της.

ΙΣΟΒΙΑ;

Κι ενώ οι Απριλιανοί εισόμαζαν τα μαροκιάκια τους να θγούν από εκεί που τους έωπείκε ο ελληνικός λαός, η οπρική μας Κυβέρνηση υποχώρησε άνωτα και στο παρό πόντε.

Η όπνη και καθάλωη αντίθεση καμίων, φρέων, οφρακίσεων στην Ελλάδα και στην Κύπρο αλλά και σπλεχών και παραφύτων της Ν.Δ. αφήρισαν τον προσηπορογού να ανακαλέσει την εξαρρέλια για απονομή χρίτους στους πρσιωσθηματιές.

Ετσι η μεθόδευση της αναδοκιστικής πρσίηης που ξεκίνησε με το διάδηρι του 7 δουλειάτου της Ν.Δ. στη Βουλή για απονομή χρίτους στους γονηκούς που δίκαια ήταν και προκελογική δίκαιη, τον κίμματος έπεσε στο κενό.

Όμως αν η Κυβέρνηση ήθελε να φρασί αφιάνθηκτη» καιά θα έκανε να ασεήσει τη γ ενάνθηκία της πάνω στους δόπητους έλλητες οφραζόμενους, που τους καταδίκασε — και τους καταδράζει καθημερινά — σε πολύχρονη οσοπομική κάρηωξη.

Ας «όδνε χάρη» στα παιδιά, την ειλίδα αυτού του τόπου, τους μαθητές, ακούγον...
Συνέχεια στη 2η σελίδα

Μελαγχολία...

Τα όσα απαράδεκτα διαδραματίζονται ταίτες τις μέρες στη μικρή μας πόλη από τις ενέργειες του Μητροπολίτη και των φανατικών οπαδών του, κατά της τατιάς του Θ. Αγγελοπούλου, μόνο μελαγχολία προκαλούν στους κατοίκους της Φλώρινας.

Μελαγχολία γιατί δεν μπορούμε να απαλλαγούμε απ' το σνόνδρομο της λογοκρίσιας... τον προληπτικό έλεγχο της Τέχνης...

Μελαγχολία γιατί προσπαθούμε να ανίξουμε εν τη γενέσει του ένα έργο Τέχνης, αντί — αν διαφωνούμε με τις θέσεις του — να κάνουμε την πολεμική μας ά αν αυτό δημοσιοποιηθεί ώστε μέσα απ' το διάλογο και την αντιπαράθεση ιδεών να ΠΕΙΣΟΥΜΕ...

Μελαγχολία γιατί σπεύδουμε να προλάβουμε... το ΚΑΚΟ(!!) της τέχνης αλλά πολύ λίγα κάνουμε για να προλάβουμε το ΚΑΚΟ του πολέμου!

Μελαγχολία γιατί στο κατόφι του 1991 εξακολούθουμε να επιδιδόμαστε στο Πόλεμο Τέχνης αδιαφορώντας για την ολόενα φονι-

κάτερη «τέχνη» του πολέμου...
Μελαγχολία γιατί ακόμα πιστεύουμε πως είναι δυνατός τον ποτέ μια ιδέα, μια άποψη να αντιμετωπισθεί όχι με μια άλλη ιδέα, μια άλλη άποψη αλλά με... πρόσωπο δίκαιο θάνατο...

Μελαγχολία...
Η Τέχνη είναι διάλογος επικουνονία...

Φιμώνοντας την Τέχνη, ακούγονομε το διάλογο, κόθουμε την επικουνονία...

Τι Κοινωνία θέλομε λοιπόν;

Βοηθή, εφρησασμένη στο δογματικό, άδουλη και παραδομένη στους κάθε λογής επικουραχους; Νάτο, λοιπόν, ξανά επίκαιρο...

«Διαφωνό μ' ότι λες, όμως θα υπερασπιστώ μ' όλεις μου τις δυνάμεις το δικαίωμά σου να το λές»!!!

Λοιπόν;
Δικαίωμα στη Διαφωτία και τον Διάλογο;

Ή, διάση επιβολή της δικιάς μας άποψης;

Δημοκρατία ή Ολοκλήρωτισμός;

Εικόνα 3.Εφημερίδα Ενημέρωση 01.01.1991

ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ «Το μετέωρο βήμα του Πελαργού»

Τον Παύλον Α. Στεφανίδη
Φλώρινα 14 - 12 - 90

Στο άρθρο 14 του ισχύοντος Συντάγματος του 1985 ορίζεται ότι «κάποιος δύναται να εκφράζη προφορικά, εγγράφως και δια του τύπου τους στοιχεία του, την γνώμη του Κράτους».

Και ο κινηματογράφος είναι μέσο με το οποίο εκφράζει κανείς τους στοχασμούς του, με την μετάδοση δι' αυτού λόγων ή παραστάσεων.

Προκειμένου δε να εκδώσει κανείς καμιά εφημερίδα π.χ. δεν είναι υποχρεωμένος να ζητήσει προηγουμένως άδεια προς το ίδιο από καμιά αρχή.

Βεβαίως υπάρχουν περιορισμοί, πολύ σπάνιες — και αυτές αναφέρονται περιοριστικά στο Σύνταγμα — κατά τις οποίες εκ των υστέρων μπορεί ένα έντυπο: διδύλο, εφημερίδα ή καμιά κινηματογραφική ταινία να απαγορευθεί, δηλαδή να διαταχθεί η διακοπή της κυκλοφορίας του διδύλου ή της εφημερίδας, η προβολή της ταινίας κ.λπ. και να κατασχεθούν τα εκδοθέντα αντίτυπα. Αλλά αυτό αντισφίγγει την προνομία των «δικονομικών και ουσιαστικών διατάξεων που αφορούν εις τις εγγυήσεις υπέρ των ατόμων κατά την απονομή της δικαιοσύνης».

Εδώ έχουμειά κινηματογραφική ταινία με τίτλο «το μετέωρο βήμα του Πελαργού» του κ. Θεόδωρου Αγγελόπουλου υπό εκδόσιν. Και πριν ακόμη δοθεί αυτή η ταινία μαζί με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Φλωρίνης κ.κ. Αιγανούδη την κρίνουμε, την λογοκρίνουμε και την καταδικάζουμε. Και απειλούμε, καθ' ἃ λέγεται, να κέρσουμε τις αστυνομικές της εγκαταστάσεις γύρω από τον ποταμό Σαουλιέβα, παραπλεύρως του Ναού του Αγίου Παντελεήμονα. Γι' αυτό, άλλωστε, κάρτε μερά, αλλά και την νύστα δέλωμε να φτιάχνονται οι εγκαταστάσεις αυτές.

Μα, τέλος πάντων, κράτος δικαίου είναι από που έχουμε: Ομοθέτως μπορεί να αποσυναρμολογηθεί καμιά από τις πάντων ελεύθερο και διεκδικώμενο υπέρ αυτού το παπικό αλάθητο, να θέσει τον εαυτόν του υπέρ των αντιστασιακών εξουσιών της πολιτείας και να κρίνει και να αποφασίζει και να διατάσσει κατά το εκάστοτε δίκαιον αυτό;

Η ήλιος είναι εδώ στη Φλώρινα έχουμε διαφορετικό κωδικό, σαν το Αραχινό π.χ. του Μπόθα και του Λεκαίου της Νοτίου Αρκαδίας;

Με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας οι κοινωνικές μας σχέσεις έχουν προέξει από πολλές δοκιμασίες, ως μη έδει, όχι, δέβαια, από πραισιβιτιανά.

Ο ίδιος έχει πει ότι είναι δημόσιο πρόσωπο και επομένως υπόκειται σε κρίση σε — εξαιρουμένη — κληρονομική κρίση. Και μια και κρίνει τους πάντες και τα πάντα απ' ἑαυτὸν και ἄλλα πολλές φορές εις βάρος του γόστου και της αιδιότητάς της θείας λειτουργίας, αλλά και από τον ήσαν και τον άλλον μέσον μαζικής ενημέρωσης δίδει το δίκαιον, αλλά και υπογράφει και προσκαίει σε καμιά τον λόγον και τον πράξον του.

Ξέρει καλά ότι πολλές φορές έχει προσβάλει τον Λαό του Δήμου μας και του Νομού μας με όσα έχει πει και κάνει κατά καιρούς. Και εἴ αυτού τον λόγον έχουμε έδει σε σχέσεις, τον έχουμε καταδικάσει οι Φλωρινιώτες στο Δημοτικό Συμβούλιο, έχουν εκδοθή καταδικαστικές αποφάσεις διακόπων ολλόγον όπως τον διαγραφισμό του ιστορικού μνημείου του ανδρόντου του Απανταξίου Φλωρινιώτη κ.λπ. ο δε ανδρόντου τον εφέδρον αξιωματιών Φλωρινιώτην, ο δε Φιλελευθεριστικός Σύλλογος Φλωρίνης (Φ.Σ.Φ.) «Αποστατέλης» έπειλε το ποινικό του τηλεγράφημα στην Κυβέρνηση Κομμουνιστή, όπως τονίζοντο, το ακούσαμε ανεναντιοκομμένο στην εκδήλωση «Με βίωση των δηλώσεων του ο Μητροπολίτη Κομμουνιστή κατὰ εθνικὸς επικίνδυνος, ασιωδὸς δε δι' ασεβείας βίωση των δηλώσεων κ.λπ. κ.λπ. Επομένως να τα όσα είπαε υπό Κριτική της ορθοδοξίας για τον παλιό Ναό του Αγίου Παντελεήμονα, δι' ἑπὶ, αὐτὸ (στη Φλώρινα) ήταν Βουδδιστής. Ο Ναός απὸς ήταν βουδδιστικός, Βουδδιστὸς Ασεβής και βουδδιστοί περιλάες λειτουργοὶν οι δε ελάττωσι έλληνες, φροβιμένοι, κατέφρασαν εις τον λόγον του Αγίου Παντελεήμονος, να να τιμήσουν τον ναόν του Αγίου στο εκεί ποινικό του.

Τώρα, απ' αφορμή την υπό εκδόσιν ταινία, είδαμε ανακοινώσεις στον τύπο κατά της σέβας του Μητροπολίτη: τον Νομομαχικὸν Επιτροπὸν: τον Π.Α.Σ.Ο.Κ. τον Συνταγματικὸν της Στέργης Φιλοεργὸν Φλωρινίης, της Εταιρείας Γουμνιστῶν και γεργῶν, της Σύγχης Πολιτισμῶν, εφόντες μενομήτων πολιτῶν κ.λπ. δεν είδαμε πάντως τον Φ.Σ.Φ. «Αριστοτέλης» και της Ν.Ε. της Νέας Δημοκρατίας. Και

αὐτὸ είναι λυπηρό. Γιατί το θέμα δεν αφορά μόνον τους δημοκρατικούς ανθρώπους και φρονεῖς του τόπου μας. Αφορμὸς τους Φλωρινιώτες, όπως αφορμὸς όλους τους Φλωρινιώτες η υβριστική του συμπεριφορά στον Ναό του Αγίου Παντελεήμονα.

«Είσεις θα μείνουμε εδώ και μαζί θα ζήσουμε, ενώ οι ξένοι θα φέρουν» έχει ακούσει να λέγεται υπό τίττον παροιμία Παύριμα οι φλωρινιώτες εις τον τόπον τους είναι οι νοικοκυφτες, ενώ οι ξένοι σαν τον Μητροπολίτη μας μοναρχιστες, και κάποτε θα φέρουν. Δεν δέλωμε να διώξουμε τον μοναρχιστὸν Σεβασμιώτατο, διότι οι κανόνες της φιλίας είναι δεκαετησίαι για τον νοικοκυφτο. Φυσικά τοῦτο ισχύει υπό τον όρον ο φιλοξενώμενος πρέπει να αδέεται και να ενδοχάται τον φιλοξενώτα νοικοκυφτο. Αλλά παρὰ τα τόσα χρόνια που είναι εδώ ο Σεβασμιώτατος σαν ξένος μας δέλει και μας αντιμετωπίζει. Γι' αυτό και ευχαριστούς — αυτή είναι η πεποίθησή μου — θα μας έβλεπε να πληροφροσώμεθα. Ας μη κάνουμε το χατήρι ούτε του Σεβασμιώτατου, ούτε και κανενὸς άλλου που τυχόν μας ακαλιμελιώται. Πολύ περισσότερο δεν πρέπει να τον υποχρῶμε να επιπιά χωρίς να έχει δικαίον και να υβρίξει τους πάντες. Διότι ὅσον κατά τον Λαόν της Φλωρίνης και όλων των ακριτικῶν περιφερειῶν αποτελεί το να λέγει ότι απὸς ενδιαφέρεται για τα σήματα, τα οποία κατά το σήματα ο Αγγελόπουλος καταφεί, δηλαδή για την εδαφική ακεραιότητα της πατρίδας μας, σαν να μην υπάρχουν και άλλοι που να έχουν την ίδια ευαισθησία με αυτόν.

Το δυσάρεστο είναι ότι κάποιος τον προσηύχοντο ο σενάριο της ταινίας. Και το πιο δυσάρεστο είναι ότι τοῦτο ο Σεβασμιώτατος και τον ανεχόμεστε εμείς να κρίνει και να επικρίνει το σενάριο και να απειλή, χωρίς να καταδικάζεται να μας κρίνει την κρίση να δώσει αυτό το σενάριο στη δημοσιότητα, ώστε να το δῆ ο κόσμος και να μπορεί να πᾶ ἡ καμιά πᾶση και υπέρ του Μητροπολίτη κρίση, αν από το σενάριο πεσῶν ότι ο Σ'τας έχει κάποιο δικαίον.

Χαίρομαστε διότι ο κ. Αγγελόπουλος δεν δίδει καμιά σημασία στον Σεβασμιώτατο, τον οποίον και οσοῦτα αποδέχεται, δι' ἑπὶ ἐπιδοκίμει αυτοδιακρίμηση. Θα ήσαν δευσιό ο κ. Αγγελόπουλος εἴν επιπροσέχοντο από την στάση του Σεβασμιώτατου και πρωτοσέβας εἴτω και εἴτ' ελάχιστο το σενάριο της ταινίας.

Μας στενοχωρεῖ όμως διότι η πολιτεία δεν τρέξει τα δόντια στον Μητροπολίτη. Θυμάμαι, για παράδειγμα, ότι κάποιος δουλειότης μας είχε κληθῆ στο Υπουργεῖον των Εσωτερικῶν, όπου του ερωτήθη ότι ο αείμνητος πρόην Φλωρινίης Βασίλειος, στο διδύλο του για τα όρια της Ι. Μ. Φλωρίνης, Αλκαίας και Εφορίας είχε σημειώσει ότι ἡ περιοχή Εφορίας (Πολιμαίος) πρέπει να παραμείνῃ μετὰ στα όρια της Μητροπόλεως Φλωρίνης και για τό γους εθνικούς». Απὴ η τελευταία φράση θεωρήθηκε επιλήρη και γι' αὐτὸ ο δουλειότης παραβλήθηκε να διαβάση στον Μητροπολίτη την σέβασση να είναι προσκετικός, για να μη δημοσιογῆ ζητήματα χειρότερες φήμης.

Σήματα τι δεν λέγει και τι δεν κρίνει ο Μητροπολίτης μας. Και δεν τον γίνεται — όπως φαίνεται — σέβασση να είναι προσκετικός. Και έτσι, παρέχεται η σέβασση δι' η Φλώρινα τελει υπό κωδικὸς κωμικῆς και δι' ενδιαφέρονται από κάποιον ο Μητροπολίτης σ' αυτή την σέβασση οριστὸν και από τον Αγγελόπουλον, κατά της ποσῶν και — σε τελευταία ανάληψη — κατά της Φλωρίνης. Αν σινε γλαί δε, όπως πάει, η κατάσταση με τον Μητροπολίτη μας δεν θα μας δῆ σε καλά.

Υποσημείωση:
Νομίζω ότι δεν θα σέβασση να πάρω καμιά απάντηση από τον σέβασση «ΣΤΟΧΟ» ή και από αυτόν πάνω στο σημείωμα αυτό. Γιατί μερικές φορές σιν γράφο για τον Σεβασμιώτατο αντάξις, μοιράως και άλλος σέβασση κ.κ.κ., μου απαντά κατά κάποιον τρόπον ο «ΣΤΟΧΟΣ» που τελικά δεν μπορώ να καταλάβω σε τι υποχρῶται και ποιὰ είναι η εντύπωση που αφήνει στο εσωτερικό, κυρίως όμως στο εξωτερικό, εις βάρος της χώρας μας.

ΠΑΥΛΟΣ Α. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ
Γνήσιο πολιτικό κρασί, σε ιδιότητες και επαγγελματίες.
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 70-295 Κ. Υδροσού

Δελτίο τύπου

Υστερα από πρόσκληση των αποδήμων Φλωρινιωτῶν της περιοχής ΕΣΣΗΣ ο Νομάρχης κ. Παν. Παπαδόπουλος μετέβη στη Γερμανία για να παραστεί σε εκδήλώσεις που οργανώσε από 15 — 18 Δεκεμβρίου ε.ε. η Εθνητική Επιτροπή των απελασμένων μας με σκοπό την αγορά ενός πλῆθους εξοπλισμῶν σπονηθῶν οχημάτων για το Νοσοκομείο μας.

Στους απόδημους απελασμένους μας και τους Γερμανούς επισήμους που παραβρέθηκαν στις εκδηλώσεις ο Νομάρχης απύρηντο εγκράδιο χαριστικό και τους ευχαρίστησε για την παρουσίαση και την γενναία τους αἵμα ζεινόμενα.

Κιὰ την εκεί παρουσίαση του οι απελασμένοι μας ενημερώθηκαν από τον ημερολόγιον για τα προβλήματα που αποσπᾶται το Ναὸ μας, άκούσε τα δικὰ τους προβλήματα και συνεζήτησε μαζί τους.

Αποδίδονται την υπαχρῶση να τοῦτο το ιδιαίτερο εγκράδιο κλίμα που δημοδοχῶνται οι σέβασση μας κατά τη διάρκεια της παρουσίας μας και να τους ευχαριστήσω για τη ζεστή τους φιλοξενία.

— Βρισκόμαστε στην εντάξει θέση να πληροφορησόμεθα όλο το Φλωρινιώτικο λαὸ δι' η σγκόδης μελέτη για το Νοσοκομείο του Χρονίου Παθήσεων του Αμνιταίου βρίσκονται στη Νομαρχία.

Ο διαγωνισμός που θα προκηρυχθεί ενόπι των ημερῶν είναι διεθνής, διότι το ὅρον του έργου Σεπερνά το 1 διασκευασιμῶν.

— Στις 21 Δεκεμβρίου ε.ε. μέρα σε μια σσηνή τελετή ἐπι με η οργάνωση του Νέου Δημοτικῶν και Κοινωνικῶν Ασχῶτων του Νομού μας, στην αίθουσα του Πολιτισμικῶν Κέντρου από τον Νομάρχη Φλωρίνης κ. Παν. Παπαδόπουλο, χοροστατήσαντες εκπροσώποι του Σεβασμιωτάτου τῶν.

Στην τελετή οργάνωσης παραβρέθηκαν όλες οι σσημωτικές — σσημωτικές οργᾶς, οι Προσέχοντες όλων των Δημοτικῶν Υπηρεσιῶν και οι φρονεῖς του Νοού.

Μετὰ την οργάνωση επιχολοπήθηκε δεξίωση.

Από το Γραφεῖο Τύπου

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΧΩΡΑΦΙΑ ΣΤΟΝ Ν. ΚΑΥΚΑΣΟ 3 ΤΕΜΑΧΙΑ 32 στρέμματα σηνολικά. Τηλέφωνο 92. 560

ΠΩΛΕΙΤΑΙ
Χωράφι σε καλή θέση στον Τροπαιόκο 5 στ. 11Μ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ ΤΗΛ. 25-290 — 28-853

Εικόνα 4. Εφημερίδα Ενημέρωση 14.12.1990

Ενημερωση

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή—Περίοδος Β' Χρόνος 4ος αριθμός Φύλλου 166)29 — Τρίτη 18 - 12 - 1990

ΜΕΡΕΣ ΔΙΧΑΣΜΟΥ

με υπόκρουση εμβλητίων και αφορισμούς!!!

—Οι «αποπερασμένοι» και «εξο-
ερισμένοι» εθνοί...
—Οι «δαίμονες» του σοσοτερι-
σμού και του εξοσοτερισμού
—Τα ανώμαλα ποιότητες συ-
νήθια :
* Τα οπαδικά υποφάρμακα
της ΕΟΚ απεικονίζουν και
ζημιοποιούν τις προθέσεις
του Αγγελάκουσιου
* «Λιγάρια, διεθνομάς, αν
δειλνιμασί»
* «αυτία, αουαούα, Αγγε-
λάκουσιου»
—Οι κορώνες: «Η Μασκεδο-

νία μας ήτο, είτε και θα είναι
Ελληνική» και «αν υπέρ πά-
ντων ο αγόνας»
—Τα εμβλήματα (!!!)
—Και το αποκορύφωμα ο α-
φροισιάς του ασπράβητη!!!
—Αποτέλεσαν το κροσάντο μιας
από κροσάντο διανοσιζόμενης
διάθεσης ιστορίας που προσέ-
λαβε με τον καιρό ασπράβητη
τες εθνοικιακές διαπισώσεις
κι απέδειξε πως οι αίσθησι
μήνης διακρίσεις σε «εθνο-
κόρησες» και «αυτιματωτή
καπηλεία του πατριοτισμού

και οι στρατοκρατικές φοροτο-
πές...Ζουν και διακρίνουν
στον τόπο μας και σφραγίζουν
την ιστορική μνήμη και οι
υπερβολές καθόλου και την απέ-
λευξη προσάδεται της Κιβέ-
ρονης να προσθήσει το εν-
ρωτικό πορτί της χώρας
μας.
Το αυλακλήριον των οπα-
δών του Δαστή μας κι όσα
προηγήθησαν φανέροσαν
πως κάποιο κινέιο επιμέ-
νουν να μοσχοπαλύνουν τον πα-
τριωτισμό και την εθνοπρο-
σθή με όρους ερωτισμούς, δι-
χαιοειδύλλια τους ημερα-
λιότροπος ως, πορνομάς, αν-
θέλληρες!!!

Βέβαια, στη συνέπεια της τό-
που που έδωσε ο Θ. Αγγελά-
κουσιος την ίδια μέρα (Κυρια-
κή 16/12) στο ΕΛΛΗΝΙΣ
αποδείχτηκε «απόδειξη» ο θη-
σαυρός αφού τόσο ο ασπράβη-
της όσο και ενόρθιμοι αντιστο-
λίτες μας έφεραν σε πολύ δύ-
σκολη θέση τον κ. Μηριάνα,
τον θεολόγο που ανέλαβε να
σφραγίσει το διάφορο της από-
στασης των... εθνοί της πα-
τριδας!
Όμως η Φλώρινα γέμισε
ασπράβητες, — μέχρι και
MAT!!! — δημοσιογράφους
φροσοειδύλλια...
Όσο να πληροσφραγεί ο κό-
σμος όλος πως στον τόπο μας

ο μεσοίονος δεν τελείωσε α-
κόμα, πως κάποιοι δημοσο-
κικοί κωλοί διεκδοσών για
τους εαυτούς τους το δικαίω-
μα στην αυθεντία, είτε πρό-
κειται για τέχνη είτε για εθνο-
κά και πολιτικά ζητήματα,
πως, τελικά μας συναντάει
ένος ένας ιδιότυπος απομο-
νοισμός που τείνει να μετα-
βάλλει τη χώρα μας σ' ένα
είδος «Αλβανίας» αρωσιώ-
τη στιγμή που οι ίδιοι κωλοί
θεωρούνται οι φροσικότεροι
πολιτικοί του «Αλβανισμού» προ-
τύποι!
Είχαμε ελπίσει σε αμοιβαί-
ες εξηγήσεις και χαμηλός
Συνέχεια στην 4η σελίδα

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ 1ου ΛΥΚΕΙΟΥ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Το ψήφισμα έχει ως εξής :
« Το αίτημα της παιδείας που οδηγεί σε συνεχή απελευθέρωση τα άτομα είναι το ελπιότερο από ποτέ, σήμερα. Το εκπαιδευτικό σύστημα αλλάζει συνέχεια χωρίς όμως αποτελέσματα. Οφείλουμε να δώσουμε το δικό μας παρόν σαν άμεσο ενδιαφερόμενοι και να ξεφύγουμε από την παθητικότητα της τυφλής ισοκροίας. Η πολιτεία και η κοινωνία πρέπει να ασχοληθούν ουσιαστικά. Τα ημίμετρα και οι επιδειριστικές προσπονήσεις επαγγελματιών, «κοινοβούλιων» το ζήτημα χωρίς να προσφέρουν ουσιαστικές λύσεις ή έστω προσγγίσεις των προβλημάτων.
Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και δείχνοντας συνέπεια στο ευρύτερο μαθητικό και φοιτητικό κίνημα που αναπτύσσεται αυτές τις μέρες γύρω από το ζήτημα της παιδείας.
Βλέπεις οι μαθητές του Πρώτου Γενικού Λυκείου Φλώρινας μετά από αδιάβλητες διαδικασίες και χωρίς την υποκίνηση κανενός ασπράβητη να προθούν στην κατάληψη των σχολικών κτιρίων με τα παραπάνω αιτήματα.
— Επαναφορά του 15μελούς συμβουλίου τα οποίαδή-
ποτε συντονιστικά όργανα των μαθητών. Πρέπει να ενδύονται απευθείας από τη μαθητική βάση.
— Επαναφορά του παλαιού καθστάτους στο θέμα των μαθητικών κοινοτήτων με διεκδικίες που θα αποβλάσουν στην αυτενέργεια, την αυτοέκφραση και τις δημοκρατικές διαδικασίες και όχι στην κηδεμο-
νεύμενη δόση.
— Σωστός καθηγητής είναι αυτός που αυτοκαταργείται μέσα στη τάξη και όχι αυτός που αυτοσχεδία επιδίδεται με την ατζή του POINT SYSTEM.
— Ρύθμιση του προβλήματος των αποσπών ώστε να εξασφαλίζεται το αναφερόμενο δικαίωμα της απο-
γής.
— Καμιά απόλυτος παρέμβαση από την αρχή της δω-
ρεάν παιδείας.
— Μια σύγχρονη παιδεία δεν μπορεί να στηρίζεται στο μονόλογο του ενός σχολικού εγχειριδίου αλλά στον διάλογο των πολλών συζητημάτων και διδύλων.
Συνέχεια στην 4η σελίδα

Κύμα καταλήψεων και στη Φλώρινα

Το κύμα των καταλήψεων
σχολείων αφορά πια και τη
Φλώρινα. Από τα μέσα της
προσωπικής δόξιας δεν λει-
πυργούν τα Λύκεια και τα
περισσότερα από τα Γυμνάσια
του Νομού (Μελίτη, Βεθή,
Αιτωχώρι, Κ. Υδροούσα κλπ)
Για το θέμα εξέδωσαν ανα-
κοινώσεις διάφοροι φορείς,
ενώ επί δύο μέρες διεξήχθη
πλευσιά συζήτηση μέσω του
Κρατικού Ρ)Σ. Παράλληλα
δίδεται οι κινητιστικές μα-
θητών — αποδοσιών κλειμα-
κόνονται σ' ΟΛΗ την Ελλά-
δα με νέες καταλήψεις, σπν-
χηση των παλιών πορείες,
αυλακλήριμα κλπ.
Κεντρικό αίτημα των νέων
να αποσπασθούν τα Προσωπικά
Διατάγματα που εμπεδώνουν
σημαντικές αλλαγές στη σχο-
λική ζωή και να μην κατατε-
θεί το ΠΟΛΥΝΟΜΟΣΧΕ-
ΔΙΟ για την Παιδεία των
διεξαχθεί εντός και ουσια-
στικές διαλόγος με τη συμμετο-
χή ΟΛΩΝ των ενδιαφερομέ-
νων φορέων.
Ενώπιον αυτής της κατά-
στασης η Κυβέρνηση απέδρα-

σε και απτόφα απομοιοδικά.
Ο χώρος είναι ιδιαίτερα εν-
ωσιόφρονας και κάθε λαθεμένη
κίνηση έχει τεράστιο κόστος.
Κι η Κυβέρνηση, μαθημένη
ως τώρα να κάνει τον κεραι-
λισμό της έναντι μιας κοινότη-
τας παρακαλούμενης από την
καταγένη που την δούρει και
σπερμιμένη από ουσιαστικό
αντιστολπειτικό λόγο ανακα-
λύπτει ευρηματικά πως οι μέχρι
τόμα ματαίες της αχρησιεύ-
ονται όταν πρόκειται να εφαρ-
μοστούν σε νέους 15 έως 20
χρόνων που ξεσηκώνονται ε-
θνοικά ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ και
ματαία κι επιδεικνύουν σπά-
να υπευθυνότητα και ωριμό-
τητα στη στάση τους.
— Δυσκόλιον ήταν η κορόνια του
Υπουργού περί αντιστοιχισμών
που ανέκυψαν στη συνέχεια
να εξειδικεύσουν οι παρατά-
ξεις της Ν.Δ. (ΜΑΚΙ, ΔΑΠ
κλπ). Γρήγορα ο Προσωπικός
οργς απείληθη πως το επι-
χείρημα κεραιται στον αέρα
πισω όλο το πολιτικό ήθημα
αφού οι καταλήψεις καί-
της χώρας και δούσαν ανθό-
μα. Αναγκάστηκε να παρα

δεχτεί πως οι μαθητές και
οι σπουδαστές ΔΕΝ καθοδη-
γούνται και πως το κίνημα
της νεολαίας φροσνέρονε ΖΩ-
ΝΤΑΝΙΑ!
—Στη συνέχεια η Κυβέρνηση
έπεισε το χαρτί του ερωδο-
σμού. Επιστολαιοέγραφο Ει-
σογγελλείς, ΜΑΤ, μηνύσεις
κλπ. Μάταιος κόπος.
—Παράλληλα επιστολαιοέτη-
καν διάφοροι κηλοθελήτες
για να υποβάλλουν την ιδέα
πως στα κηλοκλήμενα σχολεία
α γίνονται όργανα, πως κίνηση
θραύση να κηλοκλήμα, πως
οι καταλήψεις είναι «αίθετες»
κλπ, κλπ. Σκοπιωμένα όλα
που εξυπηρετούν προσηγαμό-
τικές ανάγκες αλλά δεν λύ-
νουν προβλήματα. Απλώς α-
νοίγουν χάμπια, κίνηση δι-
σκολία τη σπεννύση και δι-
νεματίζον τον μέλλον...
Μπορούσ' αυτή την κατά-
ση η Κυβέρνηση φελλίσει κά-
τι περί ουσιαστικών διατά-
ξεων περί κηλοκλήμας ε-
πηρερησών κλπ, κλπ. Περι-
δικυμένη στην αυτοσχεδία πο-
τροπία της και τις σπασμάτες
της δείχνει ευρηματικά γρήγη
Συνέχεια στην 3η σελίδα

Εικόνα 5. Εφημερίδα Ενημέρωση 18.12.1990

ΕΛΜΕ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Στο πλευρό των μαθητών

Αγαπητοί μαθητές,
αναδελφισσες και αναδελφοί, φίλες και φίλοι.

Παλιά αγωνία, νέοι αγρόνες...
Η διαρκώνουσα αποδοτικότητα σε θέσεις απασχώσεως,
η υποδότηση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και οι ανα-
πνεύσιμες προοπτικές δεν ήταν δυνατόν ν' αφήσουν ανεπηρέ-
ραστες τις αναζητήσεις ψυχής της νεολαίας μας, των μαθη-
τών μας.

Οι μαθητές μας αγωνίζονται για αναβάθμιση της εκ-
παίδευσης, για ένα πιο φρονετικό μέλλον!!!
Η ΕΛΜΕ Φλώρινας, οι καθηγητές γενικότερα, που έ-
χουν ένα πλούσιο αγωνιστικό παρελθόν - παλιότερα και
πρόφατο - που έχουν εθελούσια την αγωνία τους για
την εκπαίδευση της νεολαίας μας, που έχουν ζήσει τις αν-
επιτηδες της απόφασης της Πολιτείας, αναδύονται την
ανάγκη να δηλώσουν την ΑΜΕΡΙΣΤΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑ-
ΣΗ ΤΟΥΣ στις κινητοποιήσεις των μαθητών.

Η ΕΛΜΕ Φλώρινας απορρίπτει την επιχειρούμενη
προσπάθεια καταστολής της αγωνίας των γένων. Κα-
ταβάλλει το κοινό της μερισμό που έχει εξασκηθεί και
ψάχνει απεγνωσμένα για «αποκαταστάσεις» και «αποκαταστά-
σεις». Θεωρεί μοναδική και αποκλειστική αρμογή των κινη-
τοποιήσεων των μαθητών τις θέσεις και την τακτική του
Υπουργείου Παιδείας. Είναι θέσεις αναχρονιστικές και
αδιέξοδες. Τακτική τελεειμένη, τακτική άγνοιας του
αναστασιακού διαλόγου.

Η ΕΛΜΕ Φλώρινας χειρίζεται το μικρό, ενοιαίο, υ-
πεύθυνο και όμοιο αγώνα των μαθητών. Γι' αυτό καλεί
την Κυβέρνηση να ακούσει την κραυγή αγωνίας τους, να
αποσώσει τα Πρωτοβάθια Λυκεία και να ξεκινήσει ουσια-
στικό διάλογο με τους μαθητές κι όλους τους φορείς
της εκπαιδευτικής κοινότητας. Διαφορετικά ο ενιαίος
αγώνας της Παιδείας δεν πρόκειται να ηριεθεί...

Όσο οι αιτίες δεν εκλείπουν, οι εκρήξεις είναι αναπό-
φευκτες. Κι όσο η Πολιτεία θα αρνείται να κερδίσει
Πύραυλους νέες, τόσο πιο κοντά στην «απόλυτη του πολέ-
μου» θα οδηγή την υπόθεση της Παιδείας...

- Με πρώτα θύματα τους μαθητές
- Και στη συνέχεια το συμφέρον του τόπου.
Ν' αφήσουμε, λοιπόν, τις εύκολες κοιβήτες. Οι μαθη-
τές, τα παιδιά μας βρίσκονται πίσω από τις μαρτυρίες τους
και τους γράφουν τόλμους των σχολείων και μας περιμέ-
νουν:
- Να ακούσουμε τη φωνή τους!
- Κι εργαζομέν τη δική μας αγωνία και υπεισθνήσια!
- Να φρονούμε, ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ, ανάξιοι των προσδο-
κίων και των οραμάτων τους.

Για το Δ.Σ. της ΕΛΜΕ Φλώρινας
Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας
Αναργώτου Γιάννης Χασακίς Κώστας

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
Αλέκου Αλεξανδρίδη
ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ
Τερνάνου 14 - Φλώρινα
* Σε περίπτωση απουσίας, αφήστε το μήνυμά
σας στον ΑΥΤΟΜΑΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΗ.
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 28 - 558

Ε Ν Η Μ Ε Ρ Ω Σ Η
ΙΔΡΥΤΗΣ: Χρήστος Ν. Παπαλαζάρου
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Γιάννης Δ. Νικολτσάνης και ΣΙΑ Ε.Ε.
Υπεύθυνος για την ύλη σύμφωνα με το νόμο:
Γιάννης Δ. Νικολτσάνης
Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ Τ. Θ. 40 - ΤΗΛ. 70.050 & 25.354

Μέρες
διχασμού

τόνους. Γίναμε μέγιστες μιας
μεθοδεμένης άσκησης με κυ-
ρίως το σπιντινιστικό στυ-
λ και γρήγορες θέσεις φρενα-
τισμού και μισολοδοξίας.

Ανθρώποι τις προδοίες και
το Καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.
Κι είναι σαφές πως ο καθέ-
νας από εμάς διατηρεί το δι-
κασίμο και κέρνει, να κατα-
ρρίψει, να απορρίψει ακόμα
και το πόντο. Αυτό όμως ό-
ταν θάγουμε το έργο τέχνης
αποκλεισμένο. Είναι, όμως,
σαφές πως προληπτική λογο-
κρισία και φήμιση καλλιτεχ-
νών δεν υφίσταται σε εννοιαίο
μέγεθος δημοκρατικές κοινωνί-
ες. Γιατί τότε θαδύουμε στο
ταχός προς ολιγαρχούς και ή-
ρωους αναχρονισμούς και ολι-
γαρχικούς που τους πε-
ριόφους κοροϊφίς τους έχει γε-
ντεί η χώρα μας πάλλες φρο-
νές στο παρελθόν και τους έ-
χει αληθινά και πύρηντα
χαιμένον παρίδων.

Εγρώον, λοιπόν, ενισχυλι-
ζώμαστε μια αναρχική δημο-
κρατική κοινωνία όπου όλες οι
ιδέες θα έχουν θέση, τότε
φρονύμενα και αυτά που ζού-
με μέρες τόρα δεν πρόπει να
ζαναζήσουμε.

Η ελληνική κοινωνία, ο
λαός μας, έχει αποδείξει
πως μπορεί να αντιμετωπίσει
συνισθίσιμους προβλήμας χωρίς
να διακινδυνεύσει την ταυτό-
τητά της. Στην ιστορία της, στο παρελ-
θόν της, στον πολιτισμό της
όπου κυριαρχούν έννοιες σαν
αυτές της Δημοκρατίας και
της ελευθερίας. Κι είναι ο'
αυτή τη θέση που μεγαλοή-
γησε στο διάβα των καιρών.
Απύτητα, όσες φρονές ο δικα-
σμός και η ανακλισηρία μέ-
ρασαν να αφήνουν από ο τόπος
μας πλήρως με δέσμευα, θέ-
ματο, ανακλισηση και εθνικές
ταραχώδες, προσοργία και
μετανάστευση.

Κι ο θερασμός προβάλλει
απειλητικές τις μέρες αυτές
στην περιοχή μας.
Τι άλλο μας περιμένει ά-
ραγε;

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΧΩΡΑΦΙΑ
ΣΤΟΝ Ν. ΚΑΥΚΑΣΟ
3 ΤΕΜΑΧΙΑ 32 στρέμμα-
τα συνολικά.
Τηλέφωνο 92. 560

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ Παιδαγωγι-
κής Ακαδημίας παραδίδει
μαθήματα σε παιδιά Δημο-
τικού και Γυμνασίου.
ΤΗΛ. 23-065 & 25-073

ΠΟΛΕΙΤΑΙ οπτι δύοροφο
με υπόγειο και κήπο, ορι
στις κατασκευές.
ΤΗΛ. 28065-28737

1ο Λύκειο Φλώρινας

Συνέχεια από την 1η σελ.

- Θεσμική κατοχύρωση της δωρεάν μεταφοράς για
όλους τους μαθητές.
- Θεσμική κατοχύρωση της δωρεάν σίτισης των μα-
θητών που την έχουν ανάγκη.
- Καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την αύ-
ξηση των δαπανών για την παεία παρόλη την
γνώση και κατανοητή οικονομική στενότητα που
αντιμετωπίζει η πατρία μας.
- Αύξηση των δαπανών για την παεία και άμεση
δελκίωση της υπόχρονας άβλιας υλοτεχνικής υ-
ποδομής. Δημιουργία νέων αθλητικών δισκαλιών.
- Άμεση επαναφορά των μεταλυσιακών, η κατάρτη-
ση των οποίων εννοεί την άβλια της παραπαείας.
- Δικαίωμα για περισσότερες αναβολές από τις στα-
τιστικές υποχρεώσεις για όσους θέλουν να φοιτή-
σουν σε δημόσιες σχολές.
- Οι καθηγητές να έχουν άμεση σχέση με το αντικεί-
μενο δισκαλιών τους.
- Σωστή διανομή των κωνύλων σχετικά με τη θέρ-
μανση και την λειτουργία σχολίων. Ειδικότερη με-
ταχείρηση για τις προβληματικές περιοχές όπως
είναι όλη η Βόρεια Ελλάδα και ειδικότερα οι περιο-
χές που έχουν βαρύ χειμώνα.
- Μοχλός, εξέδων από την κρίση της παείας δεν
σημαίνει επιμονή στο σύστημα επιλογών (για τα
ΑΕΙ και ΤΕΙ) με βάση την υπομονή των μαθητών
και την μαθησιακή κωνοτητα των μαθητών
(ατέρια και χρησιμολογική γνώση), αλλά πρωτο-
βουλία για μεταρρυθμίσεις που αποδέχονται την αξιο-
κρατική αξιολόγηση.
- Βελτίωση αναλυτικών προγραμμάτων.
Τέλος, δηλώνουμε ότι είμαστε διατεθειμένοι να αγωνι-
στούμε με αποδοχίσιμους τίμημα, μέχρι δικαίωσης των αιτη-
μάτων μας και παρόλη να συντελέσουμε στη λύση των
μεγάλων προβλημάτων που κυριολεκτικά μαστίζουν την
παεία.

Τονύουμε ιδιαίτερα ότι η απόφαση για κατάληψη πά-
θησε από την μεγάλη πλειοψηφία των μαθητών με απόλυτα
δυναμικές και δημοκρατικές διαδικασίες.
Οι μαθητές του 1ου Λυκείου Φλώρινας

ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ
ΥΑΛΙΚΑ
ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ
!! φύλλης !!

Π. Μελά 20 - ΤΗΛ : 52-440

ΚΑΔΣΟΝ
diana
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
Θ. Μιχαηλίδης
Ν. ΧΑΣΟΥ 33 - ΦΛΩΡΙΝΑ
ΤΗΛ: 24 - 989

Εικόνα 6. Εφημερίδα Ενημέρωση 18.12.1990

Ενημερωση

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή—Περίοδος Β' Χρόνος 4ης αριθμός Φύλλου 166)26 — Τρίτη 27 - 11 - 1990

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ Ν. Ε. ΠΑΣΟΚ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Φλώρινας του Πανελλήνιου Σοσιαλιστικού Κινήματος (Π.ΑΣΟ.Κ.)

Έχοντας υπ' όψη την πρόσκληση που απευθύνθηκε από τον ανακρίτη — πρέσβη Ερυσών κ. Στ. Σπύρου προς τον Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ και επί απού (8) χρόνια Προβουλευτή της Ελλάδας Ανδρέα Γ. Παπανδρέου, για να προσέλθει και εξετασθεί πάνω σε υπόθεση συνάδων με ήρωα τον γνωστό Γεώργιο Κοσσιδά.

1) Επιστημαίνει ότι με την διατύπωση κατηγορίας κατά τον Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ για ήρωα αντουρζα κ.τ.τ. κ.μ. με άλλες παρόμοιες ενέργειες ποινικοποιείται η πολιτική μας ζωή ως μη έδει

2) Διαπιστώνει ότι οι πολιτικοί αντίπαλοι του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ, υποφέροντας από ένα ανίκανο πλέγμα κατατροπότητας ασυνάντη του και, αφού δεν μπόρεσαν με νόμιμα μέσα να τον πλήξουν, κατέφυγαν σε μέσα που αποκλιμακώθηκαν φτώχεια ήρωα και πολιτική και σκοπούς ανομιολόγητους, πάντως στοχευόμενος κατά των συμπεριόντων του Λαού και του Έθνους.

3) Με λίγη της παρατηρεί ότι με την υπόθεση αυτή η δικαιοσύνη φέεται στο επάγγελμα της πολιτικής αντιπαράθεσης και χρησιμοποιείται ως μοχλός μιας οργανωμένης εκστρατείας με έκδηλους πολιτικούς στόχους, όπως και στην σχετική προς τον ανακρίτη επιστολή του Προέδρου λέγεται και έτσι υιωνομείται επανάδυνα το κύρος της δικαιοσύνης.

4) Με λίγη της επίσης παρατηρεί ότι και πάλι οι αποτινές δυνάμεις, που εμφανίζονται στην δεξιά, προτιθενται να προκαλέσουν τον διγαμό στον Λαό, ιδίως πόρα που η ανθρωπότητα και η χώρα μας περνά δύσκολες στιγμές. Οι συνέπειες του θεσμικού είναι γνωστές στον Λαό μας και το σχετικά πρόσφατο παρελθόν.

Γ' αυτό δε και

Κ α τ α δ ι κ ά ξ ε ι

κάθε απάθεια που κατοίησης της πολιτικής ζωής του τόπου και την αγροπερηστή ενέργεια κατά τον Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ και τέως Προβουλευτή της χώρας Ανδρέα Γ. Παπανδρέου εκ μέρους των αντιπάλων του, καθώς και την επιχειρούμενη επί πρόσκληση ενός νέου εθνικού διζυσιού του, όπως είναι γνωστό, προέχεται πάντοτε από τη δεξιά.

Οι σκοποί της δεξιάς δε θα πετύχουν. Ο Λαός κάθε μέρα και περισσότερο συνειδητοποιεί ότι ο κίνδυνος κατά των συμπεριόντων του από την παραμονή της δεξιάς στην εξουσία γίνεται όλο ένα και μεγαλύτερος.

Ο κατακλιμός, που μέχρι κάποτε έτρογγε τις αράδες των ανθρώπων και που από κίχτισμο καιρό και εδώ τρέχει τις δίετες του τις αράδες, πόρα τρέφει την τελευταία αράδα που τον απέμενε. Γρήγορα θα εξαφανισθεί από το πρόσωπο της γης. Και μαζί του και η ελληνοική δεξιά γρήγορα θα απαλλάξει από την παρουσία της την πατρίδα μας.

Ν.Ε. ΠΑΣΟΚ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Ευχαριστήριο

Το ματρικό και νοσηλευτικό προσωπικό της μαινετικής κλινικής του Νοσοκομείου Φλώρινας και άλλες όσους βοήθησαν να γεννηθεί το κοριτσάκι μας, ευχαριστούμε θερμά.

Γεωργία Μπαχαροπούλου
Γιάννης Νικολαΐδης

Καντιώτης - Αγγελόπουλος

Η διαμάχη συνεχίζεται

Συνεχίζει να δριόκεται στο επίθετο του ενδιαφέροντος η πόλη μας, γάη στη διαμάχη μεταξύ του ακροθέτη Θ. Αγγελόπουλου και του Σεβασμιώτη Μητροπολίτη κ. Αντωνίου Κωνσταντή. Το αφήλο της έρεδου: Η περιόδη πλέον καινία που γυρίζει ο ακροθέτης στη Φλώρινα. «Το μείζονο όημα τον πελάργου». Κι ενώ οι γυρίσματα της ταυίας έχουν μείνει μέτεοκα, το ενδιαφέρον για το γεγονός από έζει ξεπεράσει τα σύνορα της χώρας μας.

Οι δύο πλευρές εμφανίζονται αντισυζητητές.

Ο μιν Αγγελόπουλος, έχοντας ήδη έγγραφη συμμετάσταση από διεθνείς προσωπικότητες, — όπως ο Σκουρτζέ, ο Ζανούση, η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κοινωνογροφίας και Τηλέδοσης, — ασιασού ει τις ομιθιολές φίλων του και γυρίζει αλλού την ταυία. Κι από γαυί η επιλογή της Φλώρινας ήταν, όπως πάντα επίσημη και ανερκαυμένη, και τα αερικά είναι σγαδόν

ήτοιμα. Το έρεμαί του: Η ελευθερία της έαγρωσης.

Ο δε οεδοικιμότητας έχει κληροποήσει αλόκληρη μαζα νομικό εναντίον της ταυίας, που ααγίζει με την εξουσία — άρρωστο ποίς — τον σεναρίον, ανεχίζεται με εκδηλώσεις ασταδοκρημαίας από μεγάλη μερίδα πιστών και και πείς δεν ξέρει που και πως θα τελειώσει. Το έρεμαί της (ασπιδιμικότητας) και της και σγαδότητας του σεναρίον ει — και ισχυρό.

Η ΔΗ-ΑΝΑ για την παραπομπή

του Α. Παπανδρέου

Η Δημοκρατική Αναπόηση απορρέει, όσο της είναι δυνατόν να αναμνησθεί σε θέματα που αφορούν την Δικαιοσύνη, την οποία οδεύει και όταν ακόμα ομιάλλει.

Παρακολουθούμε όλες τις ημέρες με διάρη τα όσα λέγονται και πράττονται μετά την κλήση σε απολογία του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ κ. Α. Πα-

πανδρέου, από τον Ανακρίτη χωρίς διάθεση να παρεμβούμε. Οι συνεχείς όμως εφορτισικές και παρόμοιες ενέργειες της κινδυνώσεως, μας ανερρίζουν.

Το προσημένο καιλακαίη, τα συνεχόμενα τότε κόμημα τα της Νέας Δημοκρατίας και του Συντακτικού της Αρριετός, λιγότερο γάηη της γάηησης και πού περιωότερο γάηηη τον κομματικό επιδιώξουν και ασταμίστην, απεργάτισον, δια της πλεονηγρίας που διάθεσαν στη Βουλή την παραπομπή του κ. Παπανδρέου εκόπισον του Εθνικού Δικαστηρίου. Την παραπομπή αυτή χρησιμοποιήσαν για τη δημιουργία του καπάλληλον κλήματος κατά τις εφόμενες εκλογικές αναμνήσεις, όπως είχαν έντονα εκμεταλλευθεί την ανάγκη της κάθωσης κατά την πρώτη εκλογή του Ιουνίου Εκείνη την εποχή δεν επέπαιστο δεδαίως καθόλον ανηρ ηρεμία και την γαλήνη του τόπου που σήμερα ο κ. Προεδρονογός επικαλείται κάποι δήθεν από το δάρος της ενόηης του.

Η αλήθεια στην όγη υπόθεση είναι ότι από και και πέρα η διαδοκασία της περιωότερης ωφελεί πολιτικά περιωότερο το ΠΑΣΟΚ και τον κ. Παπανδρέου, παρά τον κ. Μητροπολίτη. Κάτω από αυτή την πολιτική εαίτηση εσηχρησε ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και ασηήθηκε να απολογηθεί, ανα

αλαμιάοντας τις νομικές συνέπειες της πράξεώς του.

Η Κινδυνώση δεν είχε κανένα δεικνίον να παρεμβεί. Αφού όπως ομιά λέγει στη άθορη έχει μπει σε κίνηση και τίποτα δεν μπορεί να την σταματήσει) δεν υπήρχε περιόδη δοκού της ανερκαίον. Ενωσάγη όμως ομιά από την κίνηση του κ. Παπανδρέου και επεχίτησε να υποδηθίσει πολιτικά το θέμα, γάηηη και πάλιν κομματικό ασταμίστην. Εμφανίστηκε λοιπόν ο κ. Προεδρονογός ως ομιάτος γάηηη της ηρεμίας του τόπου, να παρεγγέλει δημόσια στον κ. Ανακρίτη πως ομιάλει να καμίσει την επιστολή του κ. Παπανδρέου. Τον παρεγγέλει να ηη θεοοήση ως απολογητικό υπόμνημα, προσημένο να αποκαλειθεί κάθε ομιάη εφαρμογής εσοχρησιών — όχι πάλιν για τον κ. Παπανδρέου, αλλά για τον κ. Μητροπολίτη — δικαστών του Κώδικος Ποινικής Δικαιοσύνης. Συνέχισε δε εκ Παρισίων να εσημνείει τον νόμον περί ενόηης Υπαουρήν και να αποκαίηται να ηη δόηηη των νομικών ομιάδων του, ότι ο κ. Παπανδρέου έχει την δυνατότητα να ηηη παραπέσει στη δίχη — αλλά να εσοχρησιμεί δια των συμπεριόντων του — και ομιάτος με την λογική του ελέσσεως, ότι είχε και την δυνατότητα να ηηη απολογηθεί.

Συνέχεια στην 3η σελίδα

Εικόνα 7. Εφημερίδα Ενημέρωση 27.11.1990

Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΓΑΠΗ (Βίβλος)

Σαν απλός άνθρωπος, σαν Έλληνας πολίτης, σαν ένας ταπεινός καλλιτέχνης στην άκρη αυτής της χώρας, αισθάνομαι την ανάγκη να τονίσω μερικά πράγματα, εξαιτίας ενός κειμένου με τον τίτλο: «ΜΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ» του Μητροπολίτη της Φλώρινας κ.κ. Αυγουστίνου.

Δεν γνωρίζω ποιός Έλληνας έχει μείνει ασηθής στις περιπέτειες του Ελληνικού Έθνους, γνωρίζω όμως ότι εκατομμύρια Ελλήνων ανθρώπων προσφέρθηκαν για να επιζήσσει αυτή η χώρα.

Ερωτώ: Ποιός μπορεί να μας κατονομάσει, τους απαθείς Έλληνες, τον καιρό των περιπετειών της πατρίδας μας;

Εγώ είμαι την απορία γιατί ο Μητροπολίτης μας, επικαλέστηκε την περικλιση αυτή του Πλάτωνα: Παρακαλώ λοιπόν αν υπάρχουν αυτοί οι απαθείς, να μας τους κάνει γνωστούς.

Στα ίδια κείμενα του Μητροπολίτη κ.κ. Αυγουστίνου διαβάζω και τα παρακάτω:

«Ο νέβραν Επίσκοπος Φλωρίνης, ο οποίος υπηρέτησε εκκλησία και γένος επί ήμισυ αιώνα δεν μπορούσα παρά να διαμαρτυρηθώ»

Επειδή δεν θυμάμαι, πριν από την επανάσταση του '21 και μετά την επανάσταση, μέχρι τις μέρες μας, κάποιο αξιόλογο πρόσωπο, στη χώρα μας, να δήλωσε ότι υπηρέτησε το γένος των Ελλήνων, παρακαλώ αν είναι δυνατό να μας γνωρίσει ο Μητροπολίτης κ.κ. Αυγουστίνος, έτσι και ένα πρόσωπο. Εγώ το μόνο που γνωρίζω είναι, τούτο, ότι η προσφορά πολλών αγνιστών Ελλήνων είναι, τούτο, ότι η προσφορά πολλών αγνιστών Ελλήνων είναι, τούτο, ότι η προσφορά πολλών αγνιστών Ελλήνων είναι...

«Δεν μπορούσα παρά να διαμαρτυρηθώ».

Για ποιό πράγμα να διαμαρτυρηθεί ο Μητροπολίτης κ.κ. Αυγουστίνος; Για το έργο «ΤΟ ΜΕΤΕΩΡΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΛΑΡΓΟΥ»; Δηλαδή το έργο αυτό καταλύει τα ελληνικά σύνορα και δεν έχει εθνική αρτιότητα; Και ότι ο λόγος και οι διαμαρτυρίες του Σεβασμιωτάτου είναι στοιχεία που μπορούν να φυλάξουν τα Ελληνικά σύνορα; Δηλαδή δεν υπάρχουν άλλοι άνθρωποι που να πονούν τον τόπο, με ιστορία και περγαμινές και νέοι που θα κρατήσουν θερμότητες;

Είναι βασικό λάθος όταν κανείς χωρίς να γνωρίζει, ένα έργο οποιοδήποτε έργο, έργο που δεν έχει φτάσει στο κοινό και βρίσκεται στα «σκαριά» να το απαγορεύει και να στερεί το δικαίωμα της ελεύθερης δημιουργίας. Το έργο, το οποιοδήποτε έργο θα το κρίνει το κοινό και όχι μόνον ο ένας.

Αυτοί οι πολλοί, αυτοί που γνωρίζουν, καλά, τη λειτουργία και την αποστολή της τέχνης, της τέχνης που σπντρίζει τον πολιτισμό της κάθε χώρας, αυτοί θα κρίνουν αυτοί θα το απορρίψουν.

Δεν μπορεί ένας να επηρεάζει, ένα σφύρο κόσμο, έναν κόσμο αγαθό και καλοπροαίρετο να τον στείλει, τον κόσμο αυτό στα τυφλά, επάνω σ' αυτούς τους εργάτες της τέχνης και να μπαίσιωσει, έναν κόπο αγνισίας και αγάπης για τον άνθρωπο. Αυτό πια είναι: ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΣ!... Και εκείνοι, από μας τους Χριστιανούς, που θα εκτελέσουμε μια τέτοια εντολή, θα είμαστε οι θύναλοι του 1990.

Συνέχεια στην 3η σελίδα

Έγγραφο Διευρηγών Μέσης Εκπαίδευσης Ν. Φλώρινας

ΨΗΦΙΣΜΑ

Η Γ.Σ. της ΕΛΜΕ Φλώρινας για τον απόφαση θανάτου του συναδέλφου μας Μανάδη Βασιλείου ομόφωνα αποφάσισε:

- 1. Να αποκατασταθεί και να απορροήσει με τηλεγράφημα τα ανυπατάχτητά της στην οικογένεια.
2. Να καταπέσει στεφάνι στη σοφό του.
3. Να διαβεί από το ταμείο της ΕΛΜΕ το ποσό των 10.000 δρχ., σαν μεσρό γόσο τιμής στη μνήμη του συναδέλφου, στο ανικόδειγο Τριανταφυλλίδη Αλέξο για χρηρηγη ανόριση της ούζιγυ του.
4. Να δημοσιευθεί το παρόν ψήφισμα και στον ιστοικό τόπο.

Για τη Γ.Σ. της ΕΛΜΕ Ο Πρόεδρος Αναστάσιου Γιάνης Ο Γεν. Γραμματέας Ρόμος Οφέτης

ΠΑΡΑΔΙΔΟΝΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ

σε όλα τα επίπεδα. Προετοιμασία για πυκνά επάρκεια γλώσσας ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ.

Εντακτικές σειρές μαθημάτων για εφήθους και ενήλικες. «RISUAL» «AURAL» «ORAL» «METHOD»

ΤΗΛΕΦΩΝΟ 25-406 ΦΛΩΡΙΝΑ

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ Παιδαγωγικής Ακαδημίας παραδίδει μαθήματα σε παιδιά Δημοτικού και Γυμνασίου. ΤΗΛ. 23-065 & 25-073

Δυο βήματα πριν το τέλος

Και περασιάζω τον Νοεμβίο της μοναξιάς μας, χρονομύνη ένα φθινοπύθνο, ένα ναίει και δυο μεγάλα σου στο ισόγειο της φτώχειας μας.

Ο Γιάννης Ρίτσος πρόβηξε για την Μονεμβασιά του Ουρανού...

Ο Αλέξης Μικαής μια φωνή που πρώτασε στις ιστορίες των μαθητών και ο τάτος απός μια άσηη ολόκληρος.

Μερός ο καιρός για τόσους χαμόρους. Ξεχώριση η γενιά που άφησε την κοφιά της να πέλλεται στο ραηθό των Μεγάλων της, ανωνών που σήλωσαν να ποίγηται τον Μεγάλο, που βγάλανε τα μακροά πόδια τους έξω από τα παυθήνα της τέχνης, που δεν θελονότανε, ανωνών που ματαξέδωσαν σε κάποιους άλλους, ανωνών που ανούητησαν την νηρή στην νηρή μας, το βλέμα τους στο βλέμα μας.

Είχαν οι καιροί και μας άφησαν να πλαγιάσουμε στα ίδια ανατάδια, να πεάσουμε με την άσηη των μαθητών που τον ίδιο ανατάδι, να μεταάσουμε από τα ίδια ανατάδια, να αποήσουμε τις ίδιες άνοιξες...

Ενα δάσος με χαμόρους τις ρίζες στον θάνατο γενόημα. Δεν θυμώσαμε αν ζήσαμε ή αν ανειρενηήσαμε τον Ουδέτοδα να μητρίει στις άνοιξες κάλλης τα δάσυνια του, τα μάημα να ανήξουν.

Δεν ξέρομνε αν ένας γλωσσολόγος άνοιξες χάιδε με το μέγρονο και την νηρή μας.

Είδαμε την φωνή και δεν ξέρομνε τις ατάχτες. Μάθωμε τα ταξόδια και μας θεραίνεη η άσηη.

Ανοήσαμε το τραγητό της θάλασσας και δεν μετορούμε να κοιμηθώμε.

Ο ίσκιος των Μεγάλων δεν μας θεραίνεη τίά. Ταυροήτης, Καυράνης, Μικαής, Ρίτσος, Ξαχαήτης, Τυρηής, Βονώνης.

Οι ποταρχαρήτες μας αποήσις στις γειτονίες του ουρανού...

Στο κατόφι μας γράνηται να παρηνοί να οσαπό χρονομύνη μοναξιάς και αμείς παλιώνουμε μέσα στους άνοιξες της περηνασιώης κοινωνίας μας μαθαίνοντας τα παιδιά μας να σέξωται στις διαθήκες των Μεγάλων, περηνασιώης ανούς που θα φέρουν οι καιροί.

Τι να μείνει άνοιξες στην γενιά που αναφορήθηκε στην κοιλιά της δόσης των ήλιων; Πως να χρονομύνη την ζωή και την εσηή της;

Στέκει μετέωρη, φέροντας μέσα στα ουραναρητά του παρηθείδοντας τον εαπό της και τους μεγάλους της.

Ο ΣΤΑΥΡΙΣΤΗΣ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Στην Φλώρινα και στο Γραφείο του Ιου Γυμνασίου, σήμερα 14 Νοεμβίου 1990, ημέρα Τετάρτη και ώρα 3.30 μ.μ. συνέβη έατακα, μετά το θλιβερό άργημα του θανάτου του Φιλολόγου Καθηγητή Μανώδη Βασιλείου, ούζιγυ της Αρετουάδου Μαρίας Φιλολόγου του Ιου Γυμνασίου Φλώρινας, ο Σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου και αφού άκουσε τον Δ/νη του Σχολείου

Ψ Η Φ Ι Ζ Ε Ι

- 1. Να καταπέθει χρηματικό ποσό 15.000 δρχ. σε Φιλανθρωπικό Ίδρυμα της πόλης μας.
2. Να συνάδεισει απορροήσεις του σύλλογου καθηγητών των εκλάπντα στην τελευταία του κατοικία.
3. Να εφαρρασθούν τα ανυπατάχτηρα στην οικογένεια του εκλάπντος και να τους επιδοθεί το παρόν ψήφισμα.
4. Να δημοσιευθεί το ψήφισμα στον Τοπικό Τύπο.

Οι Καθηγητές

Ε Ν Η Μ Ε Ρ Ω Σ Η ΙΔΡΥΤΗΣ: Χρότος Ν. Παπαλαζάρου ΕΚΔΟΤΗΣ — ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Γιάννης Δ. Νικολτσάνης και ΣΙΑ Ε.Ε. Υπεύθυνος για την ύλη σύμφωνα με το νόμο: Γιάννης Δ. Νικολτσάνης Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ Τ. Θ. 40 — ΤΗΛ. 70-050 & 25-354

« Σ Ι Ν Α Ν Η Σ » ΝΕΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΠΛΩΝ 1.000 Τ.Μ. ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΠΡΟΣ ΤΑ Τ.Ε.Ι. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ 23 - ΣΤΑΣΗ ΕΥΚΛΕΙΔΗ ΤΗΛ. (0385) 28.065 — 24.771, ΣΠΙΤΙ: 28.837 ΤΙΜΕΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ!!!

Εικόνα 8. Εφημερίδα Ενημέρωση 27.11.1990

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Φλώρινας του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου καταγγέλλει τις σκοταδιαστικές και μεσαιωνικές ενέργειες του Μητροπολίτη Φλώρινας, που συνεπινοούμενος από το Νομόρχη επιχειρούν πρωτοφανή αντιπροστασιακή και λογοκριτική παρέμβαση στο έργο του καταξιωμένου και αναγνωρισμένου διεθνώς σκηνοθέτη Θόδωρου Αγγελόπουλου.

Χωρίς καν να γνωρίζει το σενάριο, ο γνωστός στο πανελλήνιο για τις αντιδραστικές και σκοταδιαστικές του αντιλήψεις Μητροπολίτης, έβγαλε το έργο ανθετικό και προσπαθεί να το παρεμποδίσει. Ο δε Νομόρχης, από αδυναμία προσωρινής αντίστασης στο Μητροπολίτη, αλλά και γνωστός και αυτός για τις προστάθινες απαγόρευσης πολιτιστικών εκδηλώσεων και πλήθος άλλων αντιδημοκρατικών ενεργειών, αναλαμβάνει καθήκοντα λογοκριτή και σκηνοθέτη ζητώντας ούτε λόγο ούτε ποιά από τον Θ. Αγγελόπουλο να διαφοροποιηθεί το σενάριο του, για να το εγγραφεί ο Μητροπολίτης!

Οι πρωτοφανείς και αντιπροστασιακές αυτές ενέργειες εμπίπτουν το λάθ της Φλώρινας στο πανελλήνιο και διεθνώς ακόμα (ήδη έχουν γραφεί ξένες εφημερίδες) και δεν πρέπει να μείνουν αναπάντητες.

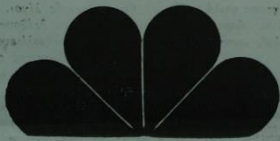
Καλούμε το Μητροπολίτη να περιοριστεί στα θρησκευτικά του καθήκοντα και να μην παρεμβαίνει σε ζητήματα όπου είναι άσχετος και αναξιόδοτος. Καλούμε το Νομόρχη να σεβαστεί επί τέλους το Σύνταγμα και τη Δημοκρατική Τάξη και να μην παίζει το ρόλο του λογοκριτή άλλων πολιτών από αριστερά, από τη δε κυβέρνηση ζητάμε για μία ακόμα φορά να αποκηρύξει τον επιζήμινο και ακατάλληλο για τη Φλώρινα Νομόρχη της.

Τέλος καλούμε το λάθ και τους φορείς της Φλώρινας να υπερασπιστούν τα δημοκρατικά και συνταγματικά δικαιώματα και να αντιδράσουν σε τέτοιες ενέργειες που μας εμπίπτουν όλοις. Ο Θόδωρος Αγγελόπουλος είναι τιμή για τη Φλώρινα.

ΠΟΛΕΙΤΑΙ

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 104 τ. μ. στον 1ο ορόφο πολυκατοικίας επί της οδού, Ηρακλείας 4 στη Φλώρινα.
Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 0385 — 41134

ΚΑΛΣΟΝ
diana

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Θ. Μιχαηλίδης

Ν. ΧΑΣΟΥ 33 - ΦΛΩΡΙΝΑ

ΤΗΛ: 24 - 989

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Την περασμένη Δευτέρα, 19 Νοεμβρίου 1990, έλαβε χώρα η τελετή έναρξης της νέας και πρότης χρονιάς λειτουργίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Φλώρινας του Αριστοτελείου Πανεπίου Φλώρινας. Μετά τον αγιασμό και την υποδοχή των προσκεπτόν σπουδαστών του Τμήματος, δόθηκε δεξίωση από τον Δήμο Φλώρινας στις εγκαταστάσεις της Σχολής, προς τιμή των παρευρισκόμενων.

Την όλη τελετή τίμησαν με την παρουσία τους ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Φλώρινης, Πρεσβύτερος και Εφορέας, ο Ταυοργός Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Βασίλειος Κοκτοριανόπουλος, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Αντ. Μακεδονίας κ. Στέφανος Θεοδόσης, ο Νομάρχης Καστοριάς, κ. Σερράκης Στεργιάδης, ο Νομόρχης Φλώρινας κ. Παπαδόπουλος Παναγιώτης, ο πρόεδρος του Α.Π.Θ. κ. Τρακατέλλης Αντώνιος και ο Αντιπρόεδρος κ. Μάντης Αντώνιος, ο Δήμαρχος Φλώρινας κ. Κωστόπουλος Αναστάσιος και μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων, προϊστάμενοι Δημοσίων Ύπηρεσιών, Οργανισμών, Τραπεζών, πολλές κόσμοι και θεάοι οι πρωτοετείς σπουδαστές.

Από τον ΔΗΜΟ Φλώρινας

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ καθηγητής

παραδίδει όλα τα φιλολογικά μαθήματα σε μαθητές Γυμνασίου—Λυκείου.
Πληροφορίες στο τηλ: 23758

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ καθηγήτρια

με φροντιστηριακά πείρα παραδίδει όλα τα φιλολογικά μαθήματα και Γαλλικά σε μαθητές Γυμνασίου—Λυκείου και Δημοτικού.
Πληροφορίες στο τηλ: 23758

ΠΟΛΕΙΤΑΙ διαμέρισμα

στην οδό Μακεδονομάχων 10, πάνω από το ΚΤΕΛ.
75 τ.μ. καλής κατασκευής
ΤΗΛ. 28.557

ΠΟΛΕΙΤΑΙ σπήτι δυρόφο

με υπόγειο και κήπο, απλ' στις κατασκευές.
ΤΗΛ. 28065—28737

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Ιδιαίτερα 1 — 2 ατόμων
Γυμνασίου — Λυκείου.
ΤΗΛ. 25 — 152

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΧΩΡΑΦΙΑ
ΣΤΟΝ Ν. ΚΑΥΚΑΣΟ
3 ΤΕΜΑΧΙΑ 32 στρέμματα
τηλεφώνο 92. 560

Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΓΑΠΗ

Συνέντευξη από την 2η σελίδα

Η χώρα μας έχει θυσιάσει, και οι νέοι μαζί, στο έρεθας των ναρκωτικών, της αμερικάνικης μουσικής, της λαοπτασίας και των καθημερινών εγκλημάτων.

Αυτά σεβαστά Μητροπολίτη κ.κ. Λυγουσιάνη δεν είναι εθνικά θέματα, δεν καταλύονται τα σύνορα, δεν κρίνει την ελληνική ταυτότητα ο ελληνικός κόσμος; Και οίος διάξεστε να ανατρέψετε μια δημιουργία του κινηματογράφου και φτάνετε στο σημείο να προλογικούνε το έργο αυτό σε μια χώρα, που ζει επιτέλους τη Δημοκρατία της;

Δεν θέλω να πιστεύω ότι το κείμενό σας αυτό, έχει κακή πρόθεση, γιατί αν αποδειχθεί το αντίθετο, από αυτά που υποστηρίζετε, θα πρέπει τότε να θυμηθείτε την εκκλησιαστική ρηση: «Το δόκιο ουκ ελλογείται».

Τελειώνοντας, σας θέτω υπόψη το παρακάτω κείμενο:

«Κα, θα κάνουν τα ζεφ αλέτρια και τα ακόντια τους κλαδευτήρια και κανένα έθνος δεν θα σπρέψει ποτέ το ζήφο εναντίον άλλου έθνους. Και ούτε ποτέ θα διδάσκει η τέχνη του πολέμου...».

Αυτά αναφέρει, η ΒΙΒΛΟΣ, αυτά δ.ακρύρσσει.

Αν η διαμαρτυρία σας θέλετε να αποδειχθεί ορθή, αφήστε ελεύθερο το έργο αυτό, έργο παγκόσμιας σημασίας, να ετοιμασθεί και να παίζει, να φτάσει στους ανθρώπους. Και αν οι απόψεις σας αποδειχθούν ότι είναι εδραϊμένες και ξεκινούν από μια βαθύτερη ανησυχία σας, τότε να είστε βέβαιος, ότι εγώ πρώτος θα καταγγέλω την έλλε.ψη εθνικής υποδομής του παρεχομένου του επιμαχου έργου, και θα ομολογήσω, το ΛΑΘΟΣ μου, της συντάξεως της επιστολής μου αυτής.

Ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος όμως δεν θα πάψει να αποτελεί ένα εθνικό κεφάλαιο στο χώρο της τέχνης. Αυτά και τίποτε άλλο.

Φλώρινα 17 Νοεμβρίου 1990.

Στέργιος Στερίκας Κούλης

Ζωγράφος

**Η ΔΗ-ΑΝΑ για την παραπο-
του Α. Παπανδρέου**

Η ελάσσον λογική επικρι-
ται διανοητός μονίμως στη χώρα μας. Χάθηκε πλέον και αυτή η αναισιώδης επιστήμη. Ο Αρχάγγελος της κάθαρσης, με τα δάλλια χωρίς διαταγή σε συνήθειαν του να αυτού καταγροηθέντος.

Η διεκυστήν δέχεται και άλλο πλήρη από την υπερίθνον Κυβέρνηση και ο κ. Αναγνωστάκης δεν έχει το θάρρος να αντιδράσει και να παραινα λέσει εναντίον, να μην αφήνεται κανείς, εκτός των δια δίκου, με το δόκιο του έργου.

Το σημείωμα είναι ότι η

Κυβέρνηση, αλλά και ο Συνασπισμός, ενδιαφέρονται τόσο για τους μαρσοκομικιστές σάβλους τους, χωρίς έγκριτος σεβαστήριος και αισθημα ενδύνης. Στο αρχικό κό τους λάθος προσβέτιον και νέον. Η χώρα δεν ενδιαφέρει από τους νόμους. Οι νόμοι κούτεται και υποκαπτιον μεροσιά στην ανθερεσία της ενδοκηνητικής και κομμιασής ευθυμίας. Διαρωπόμεθα, μέχρι πότε θα είμεθα γελίοιοι Κράτος; μέχρι πότε θα το ανέχει ο Λαός; μέχρι πότε θα υποκρίσοι ο τόπος;

Από το Γραφείο Τύπου

**ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ
ΥΑΛΙΚΑ
ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ**

!! φύλλης !!

Εικόνα 9. Εφημερίδα Ενημέρωση 27.11.1990

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

21

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1990

Υπόθυπος Τυπογραφέας
ΛΑΖ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ
Νικ. Χάσου 32

Τηλ. 22-286

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΦΛΩΡΙΝΑΙΩΝ

Ίδιοκτήτης Δήντης Α.Σ. Θ. ΒΟΣΔΟΥ Γράβενών 25	Γραφεία — Τυπογραφεία Μ. Αλεξάνδρου—Κ. Παλαιολόγου 16	Έτος 29ου	Αριθμός φύλλου 1432	Τιμή φύλλου 30
--	--	-----------	---------------------	----------------

Η «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ»,

σας εύχεται
ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΑΡΓΥΡΟΥΝ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ ΣΤΗΝ Κ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΡΩΜΠΑΠΑ

Είς αναγνώριση της προσφοράς της το 1940-41

Το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης με την συμπλήρωση 50 χρόνων από τον πόλεμο 1940-41, ετήμιας εφέτος αρκετές Ελληνίδες αγωνίστριες του έπους 1940. Σχετικές επισήμες τελετές έγιναν στην Θεσσαλονίκη, τα Ιωάννινα και αλλού. Ανάμεσα στις τιμηθείσες ηρωικές γυναίκες είναι και η διακεκριμένη συμπολίτισσά μας κ. Μαργαρίτα Ρώμπαπα, η οποία, όμως, δεν κατέστη δυνατόν να παραστεί στην πραγματοποιηθείσα τελετή απονομής των μεταλλίων στην Θεσσαλονίκη.

Κατόπιν εντολής του Υπουργού Εθνικής κ. Ιω. Βαρβιτσιώτη ήλθαν προ ημερών στην Φλώρινα ένοστολοι ένας υποστράτηγος και ένας ταξίαρχος, οι οποίοι σε μια σεμνή και λιτή τελετή, αλλά και σε πολύ συγκινητική ατμόσφαιρα, απένειμαν στην κ. Μαργαρίτα Ρώμπαπα το αργυρούν μετάλλιον και το αναμνηστικό δίπλωμα για την πολύτιμη και ηρωική προσφορά της στην Εθνική Αντίσταση κατά τα χρόνια του πολέμου 1940-44. Οι ένοστολοι ανώτατοι αξιωματικοί ετίμησαν την ηρωική, πολύπλευρη και γεμάτη αυτοθυσία γηραιά συμπολίτισσά μας, χαιρετώντας την στρατιωτικά.

Η «Φωνή της Φλωρίνης» αισθάνεται χρέος να συγχαρεί την κ. Μαργαρίτα Ρώμπαπα για την τιμή, που της έκανε το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης.

Ανοικτά τα καταστήματα την Κυριακή

Με απόφαση του Εμπορικού Συλλόγου Φλωρίνης, την ερχόμενη Κυριακή 23 Δεκεμβρίου τα καταστήματα θα παραμείνουν ανοικτά όλο το πρωινό. Τα καταστήματα θα είναι κλειστά στις 2 Ιανουαρίου.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ Κ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΑΦΟΡΙΣΕ ΤΟΝ Κ. ΘΕΟΔ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟ

Παλλαϊκό συλλαλητήριο κατά της ταινίας
Συνέντευξη του κ. Θεοδ. Αγγελοπούλου

Το έσχατο μέσου του αφορισμού έκανε χρήση ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Αυγουστίνος κατά του σκηνοθέτου της θρυλικής πλέον ταινίας «Το μέτεωρο βήμα του πελαργού» κ. Θεοδ. Αγγελοπούλου.

Ο αφορισμός έγινε το πρωί της περασμένης Δευτέρας στον Μητροπολιτικό Ναό Φλωρίνης.

Ο αφορισμός είναι το αποκορύφωμα της έπισης δυναμικής αντιδράσεως του Μητροπολίτου μας και μεγάλης μερίδος των πιστών της Μητρ. περιφέρειας του.

Την Κυριακή το απόγευμα είχε προηγηθεί πάνδημο συλλαλητήριο χιλιάδων κατοίκων της Φλωρίνης, Αμυνταίου και Πτολεμαΐδας, μ' επικεφαλής τους δημάρχους τους, μπροστά στον Μητροπολιτικό Ναό. Κατά το συλλαλητήριο, του οποίου προηγήθη σύντομη θρησκευτική τελετή, μίλησε ο Σεβασμιώτατος κ. Αυγουστίνος, ο οποίος εξεπέλυσε κεραυνούς κατά της αντιχριστιανικής και αντεθνικής ταινίας και κατά του κ. Αγγελοπούλου, τον οποίο απεπέκασε πράκτορα της ΕΟΚ και Διοβρόδουλο και εξήγησε να μάσει τα σύνεργά του και να σηκωθεί να φύγει, άλλως θα πέσουν αστροπελεκία, ευνοώντας προφανώς τον αφορισμό, που επακολούθησε την επομένη. Είπε ακόμα ο Σεβασμιώτατος ό-τι θα μπορούσε να κάνει στάχτη τα σκηνικά αλλά δεν το πράτει γιατί έτσι θα δυσφημισθεί η Ελλάδα και η Φλώρινα.

Το συλλαλητήριο ήταν πολυπληθέστατο και ζωηρό, κι επικροτούσε τα λεγόμενα από τον Μητροπολίτη, ο οποίος κατηγορήσε σφοδρότατα τον αντιπρόεδρο της κυβερνήσεως κ. Τζαυετάκη και τον υπουργό Εξωτερικών κ. Σαμαρά. Στο τέλος ενεκήριθη ψήφι-

σμα 8 σημείων, που καταδικάζει την ταινία, ως διεθνικιστική, ως γελοιοποιούσα τους στρατιωτικούς και την αστυνομία, ως ανήθικη κλπ.

Το συλλαλητήριο διελύθη ησυχώς, αφού ο κόσμος έψαλλε το «Υπερμάχου» και τον Εθνικό μας Ύμνο.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ Κ. ΘΕΟΔ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Από την άλλη πλευρά ο σκηνοθέτης της ταινίας «το μέτεωρο βήμα του πελαργού» κ. Θεοδ. Αγγελοπούλος κι οι συνεργάτες του, μεταξύ των οποίων και ο γνωστός Ιταλός ηθοποιός κ. Μαρτσέλο Μαστρογιάννι, έβασε συνέντευξη την Κυριακή το πρωί στο κατόπιστο, κατά πλειοψηφία οπαδών ΠΑΣΟΚ και ΣΥΝ, «ΕΛΛΗΝΙΣ», την οποία άρχισε λέγοντας ειρωνικά: «Εμείς εδώ είμαστε πρόδοτες και άπαιστρες».

Στην συνέχεια, όμως, είπε ότι δεν είναι άπαιστρες κι ότι δεν μετράει την Ελλάδα με τα γεωγραφικά σύνορα αλλά με τα πνευματικά, που επεκτείνονται σε παγκόσμια διάσταση. Ο κ. Αγγελοπούλος προσπάθησε να εξηγήσει ότι η ταινία του δεν έχει τις προθέσεις που του αποδίδονται, τονίζοντας ότι το σενάριο του «Μέτεωρο βήματος του πελαργού» είναι ένα κείμενο συμβολικό που ανοίγει τον δρόμο στην ποίηση κι ότι οι αντιδράσεις φέρονται σε παρεξήγηση.

Ο κ. Αγγελοπούλος απάντησε σε πολλές ερωτήσεις δημοσιογράφων και ακροατών και ίδιος στον θεολόγο κ. Μιτσιάκα, ο οποίος είναι ο κύριος επικριτής της ταινίας και σύμβουλος του Μητροπολίτου κ. Αυγουστίνου. Πάντα ο κ. Αγγελοπούλος εδήλωσε ότι θα γυρίσει την ταινία και θα ηχογραφήσει ακούνη και τις κωμικές. Ο κ. Αγγελοπούλος καταδίκασε τις επίσημες αντιδράσεις για το γύρισμα της ταινίας ΕΛΕΝΗ του Ν. Γκατζογιάννη (χωρίς να αναφέρει μια συγκεκριμένη δική του αντίθεση στις αντιδράσεις αυτές). Σ' ερώτηση αν αναμνησθεί με τον Μητροπολίτη κατά το προηγούμενο του κ. Παπαυδρέου είπε ότι δεν είναι πολιτικός για να κάνει τέτοιες κινήσεις.

Ο κ. Αγγελοπούλος έκλεισε την συνέντευξη του, που την παρακολούθησε μ' ενδιαφέρον πολλός κόσμος και πολλοί δημοσιογράφοι και τηλεοπτικά συνεργεία εκτός Φλωρίνης, λέγοντας:

«Ο καθένας διαλέγει μόνος του τον θάνατό του».

Χριστουγεννιάτικη γιορτή για τα παιδιά των εργαζομένων στο Νοσοκομείο

Εκατό και πλέον παιδιά των εργαζομένων στο Νοσοκομείο, χάρηκαν τα δώρα τους, που τους πρόσφερε ο Άγιος Βασίλειος το απόγευμα της περασμένης Κυριακής στην φιλόξενη αίθουσα της Ευείνου Λέσχης σε μιιά ζεστή χριστουγεννιάτικη γιορτή, που οργάνωσε επιτροπή των εργαζομένων. Στα παιδιά προσφέρθησαν επίσης γλυκά και αναψυκτικά, αλλά και δυνατότητες να παίξουν και να χαρούν, κάτω από το τρυφερό βλέμμα και το χαμόγελο της ικανοποιήσεως των γονέων τους.

Στην ωραία χριστουγεννιάτικη αυτή γιορτή, προσέκληθείς, παρόντι και ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Νοσοκομείου κ. Θ. Βόσδου, ο οποίος, με την ευκαιρία απηθύνη χαιρετισμό κι ευχές στους γονείς και τα παιδιά.

Το νέο προεδρείο του Ιατρικού Συλλόγου

Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Φλωρίνης εξελέγη ο κ. Ιωάννης Γερμανίδης. Τα άλλα αξιώματα έλαβαν: Τον αντιπρόεδρο ο κ. Στάθης Μαυρόπουλος, τον γενικό γραμματέα ο κ. Χρήστος Γεωργόπουλος και τον ταμία ο κ. Γεώργιος Λιασόπουλος. Απλά μέλη είναι οι κ.κ. Δημήτριος Κοσμίδης, Θεόδωρος Σαββίδης και Ιορδάνης Αμπατζίδης.

Το κάλεσμα των πιστών για τον αφορισμό

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΦΛΩΡΙΝΗΣ, ΠΡΕΣΠΩΝ & ΕΟΡΔΑΙΑΣ

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ

Ἐπειδὴ κάθε προσπάθεια ποῦ κατεβλήθη νὰ ματαιωθῆ εἰς τὴν Φλώριναν τὸ γύρισμα τῆς ἀντεθνικῆς καὶ ἀντιχριστιανικῆς ταινίας «Τὸ μετέωρο βῆμα τοῦ πελαργοῦ» δυστυχῶς ἀπέτυχε, μετὰ λύπης ἀναγκαζόμεθα νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸ ἔσχατον κανονικὸν μέτρον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δηλαδὴ νὰ ΑΦΟΡΙΣΩΜΕΝ τὸν σκηνοθέτην Θεόδωρον Ἀγγελόπουλον, ὡς καὶ ὄλους ἐκείνους, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, οἱ ὁποῖοι θὰ παίξουν κάποιον ρόλον εἰς τὸ γύρισμα τῆς ἀντεθνικῆς καὶ αἰσχροῦς αὐτῆς ταινίας. Οὗτοι, ἐφ' ὅσον δὲν μετανοήσουν, συμφώνως μετὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας, στεροῦνται ὄλων τῶν εὐλογιῶν αὐτῆς καὶ θεωροῦνται πλέον ὡς ἀποκομμένα καὶ νεκρὰ μέλη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ ἀφορισμὸς δὲν εἶνε ἐκδήλωσις μίσους καὶ ἐκδικήσεως, ὡς θέλουν νὰ τὸν παραστήσουν ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' εἶνε ἐκδήλωσις ἀγάπης. Εἶνε ὡς μία ὀδυνηρὰ χειρουργικὴ ἐπέμβασις πρὸς ἀποκοπὴν σεσηπότες μέλους τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἵνα μὴ τὸ κακὸν ὡς γάγγραινα μεταδοθῆ εἰς ὅλοκληρον τὸ σῶμα. Τὸ Πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας ἀστράπτει καὶ βροντᾷ ἀπὸ τὰ «ἀφοριζέσθω».

Ὁ ἀφορισμὸς θ' ἀπαγγελθῆ ἐπισήμως αὐριον 17 Δεκ. 1990 ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 11ην π.μ. εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν ἁγίου Παντελεήμονος Φλωρίνης. Κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ ἀφορισμοῦ θὰ ὁμιλήσῃ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας, κ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ.

Φλώρινα, 16 Δεκ. 1990
ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Εικόνα 11. Αναγγελία Αφορισμοῦ – Πρόσκληση στο πλήρωμα των πιστών

Φωτογραφικό Υλικό

Εικόνα 12. Η γέφυρα στον ποταμό Σακουλέβα

Εικόνα 13. Η μετακίνηση της γέφυρας στον ποταμό Σακουλέβα

Εικόνα 14. Σκηνικά από την ταινία το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

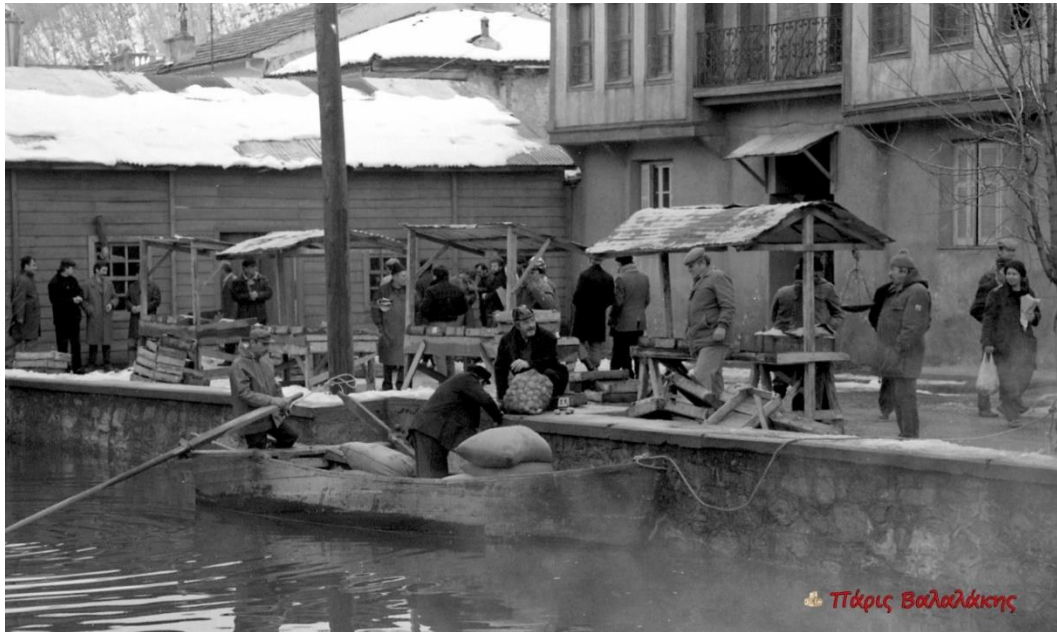
Εικόνα 15. Σκηνικά από την ταινία το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

Εικόνα 16. Σκηνικά από την ταινία το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

Εικόνα 17. Τα πανό που τοποθετήθηκαν για να εμποδίσουν τα γυρίσματα της ταινίας το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

Εικόνα 18. Σκηνικά από την ταινία το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

Εικόνα 19. Σκηνικά από την ταινία το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

Εικόνα 20. Ο Μητροπολίτης Α. Καντιώτης κατά την ημέρα του «αφορισμού»

Εικόνα 21. Συνέντευξη Τύπου Θ. Αγγελόπουλου «Ελληνίς»

Εικόνα 22. Σκηνικά από την ταινία το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

Εικόνα 23. Κατά την διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας το «Μετέωρο Βήμα του Πελαργού»

Εικόνα 23. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

Εικόνα 24. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

Εικόνα 25. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

Εικόνα 26. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

Εικόνα 27. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

Εικόνα 28. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

Εικόνα 29. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

Εικόνα 30. Τα πανό που είχαν αναρτηθεί στο χώρο των γυρισμάτων

Εικόνα 31. Τα πανό που είχαν αναρτηθεί στο χώρο των γυρισμάτων

Εικόνα 32. Στιγμιότυπα από το συλλαλητήριο

